

مجله ایران مهر

نگاهی به جاذبه‌های گردشگری استان‌های کشور

با «مهر» ایران گردی کنیم

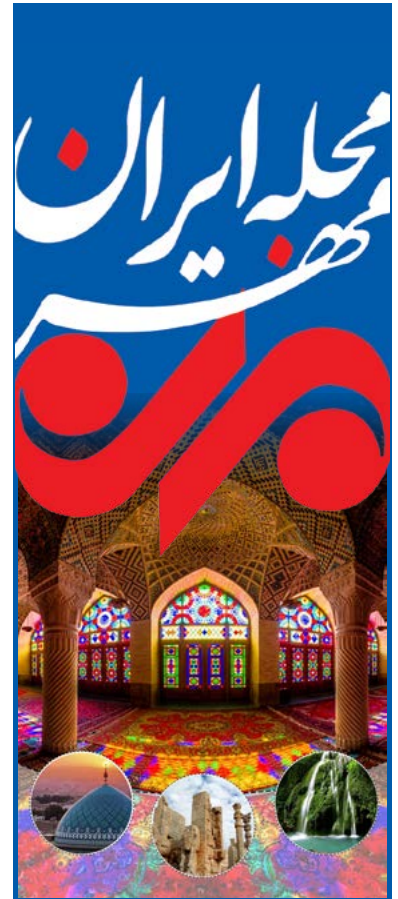

فهرست مطالب

گردشگری نوروزی

۵	گذری بر آبشارها و باغ های زیبای آذربایجان شرقی
۷	غناي فرهنگ بومي و جاذبه های طبیعی؛ جادوی روستاگردی در اردبیل
۹	از تنگه بهرام تا سیاه گاو/ شاخص ترین آثار ایلام برای گردشگران
۱۱	شکوه تاریخ بر فراز طبیعت الموت/ دیدنی های چشم نواز در بلندای تاریخ
۱۳	«نخجیر» تابلوی شگفتی آور تاریخ ۷۰ میلیون ساله
۱۴	دشت اسب های وحشی در انتظار گردشگران/ فارسین؛ روستای دلربای گلستان
۱۶	آزبکی؛ یادگاری از عصر آهن / به اسرار تدفین های گور خمره ای پی ببرید
۱۸	آشنایی با سوغات بام ایران/ از زعفران تا گز بلداجی
۱۹	باغ پهلوان پور مهریز؛ بهشتی در دل کویر
۲۰	باغ شهر تاریخی؛ بهشتی در دل کویر/ هفت آسمان و هفت باغ تا شهر ماهان
۲۳	برفبازی در «تونل برفی» ماهی گیری در «گهر» قایق سواری در «کیو»
۲۷	پذیرایی از مسافران نوروزی با کباب «سرداشی»/ کوفته همدانی غذایی لذیذ
۲۸	تپه حسنلو میراث دار تمدن ۸۰۰۰ ساله / جام زرین آمیخته با هنر و اسطوره
۲۹	تخت جمشید عظیم ترین بنای سنگی جهان/ آرامگاه هخامنشیان را ببینید
۳۱	تکیه بر تخت گاه سلیمان نبی تا سفر به کویر «دور و نزدیک»
۳۳	تلفیق زیبای هنر و معماری در بنای استوار و باشکوه بازار زنجان
۳۵	جاذبه هایی که راه به دل تاریخ دارند/ عطر معنوی زیارت در دل کویر
۳۷	جشنواره رنگ و طعم بر سفره گیلانی/ غذاهایی که خاطره ساز می شوند
۳۹	سفر به شهر خاطره ها/ جلوه گری شکوه پادشاهان ایران زمین در قصر شیرین
۴۲	امام زاده یحیی (ع) ورامین؛ بقعه ای سرشار از جاذبه های معماری
۴۳	سفر به دل زیبایی های کویر/ رازهای سربهمهر را در لوت دنبال کنید
۴۶	سفر به ۷ آبشار رؤیایی؛ از دانه های الماسی «آب سفید» تا جادوی «بیشه»
۴۹	سفری به ۵۰ میلیون سال قبل/ از یک غار زبردربایی دیدن کنید
۵۰	سیستان و بلوچستان سرزمین ناشناخته ها/ «ساروک» مکانی زیبا و تاریخی
۵۳	شهر آب و آجر در انتظار مسافران/ در فلول محور گردشگری شمال خوزستان
۵۸	غارنوردی در مازندران/ مهمانی در زیستگاه پارینه سنگی ها
۵۹	غذاهای خوشمزه دریایی و دسرهای متنوع خرمایی در استان بوشهر
۶۱	قدم زدن در جنگل ابروباد؛ گشت و گذار / در «بهشت گمشده» کویر ایران
۶۴	کرمانی ها فرش قرمز پنج اثر ثبت جهانی را برای گردشگران گسترده اند

شناسنامه مجله

مدیر مسئول: علی عسگری
 شورای سردبیری: سید امیرحسین دهقانی، مسلم معین
 دبیر تحریریه: صدیقه حسینی
 مدیر هنری: محبوبه عزیزی
 با تشکر از: دبیران استانی خبرگزاری مهر و سرپرستان ۳۱ استان خبرگزاری مهر
 شماره تماس: ۴۳۰۵۱۱۹۰
 پست الکترونیک: Township@mehrnnews.com
 آدرس: ایران، تهران، خیابان استاد نجات الهی، کوچه بیمه، پلاک ۱۸
 علاقمندان می توانند مقالات و مطالب خود را برای مجله ایران مهر ارسال کنند.

فهرست مطالب

گردشگری نوری

- ۶۷

کهگیلویه و بویراحمد سرزمین آبشارها/ بهار را اینجا به نظاره بنشین
- ۶۸

گیسوان «آبشتا» بر شانه نراق/ تولد پرسیاوشان در جوار آبشار باران
- ۶۹

مردان نمکی روایتگران تاریخ سربه مهر یک دیار/ اثبات تمدن غنی ایران
- ۷۱

موزه ارومیه؛ گنجینه‌ای از آثار اوراتویی تا قاجار/ سفری به عمق تاریخ
- ۷۳

نبض هیجان در دیار جاذبه‌های ناشناخته؛ از کهن‌ترین جنگل تا پل معلق
- ۷۷

نقش گنبد‌های سبز صفوی بر تاریخ قم/ باغی که همیشه سبز است
- ۷۸

نگاهی به اکوتوریسم خراسان شمالی/ طبیعتی که گردشگران را فرامی‌خواند
- ۸۰

نوروز فرصت تفریح در جایگاه خدایان باستان/ کمی با الهه آبها قدم بزنید
- ۸۳

موزه‌ای از جنس وقف/ یک‌هزار اثر ناشناخته در همدان معرفی می‌شود
- ۸۵

سفر به سرزمین ناشناخته‌ها/ دریا تا مریخ را در ۱۰۰ کیلومتر طی کنید
- ۸۷

هوای حیات‌بخش کردستان در بهار/ نگین کمان دشت و موسیقی رود را دریاب
- ۸۹

حرم رضوی نماد دلدادگی به اهل بیت(ع)/ معماری بی‌نظیر در بهشت‌هشتم

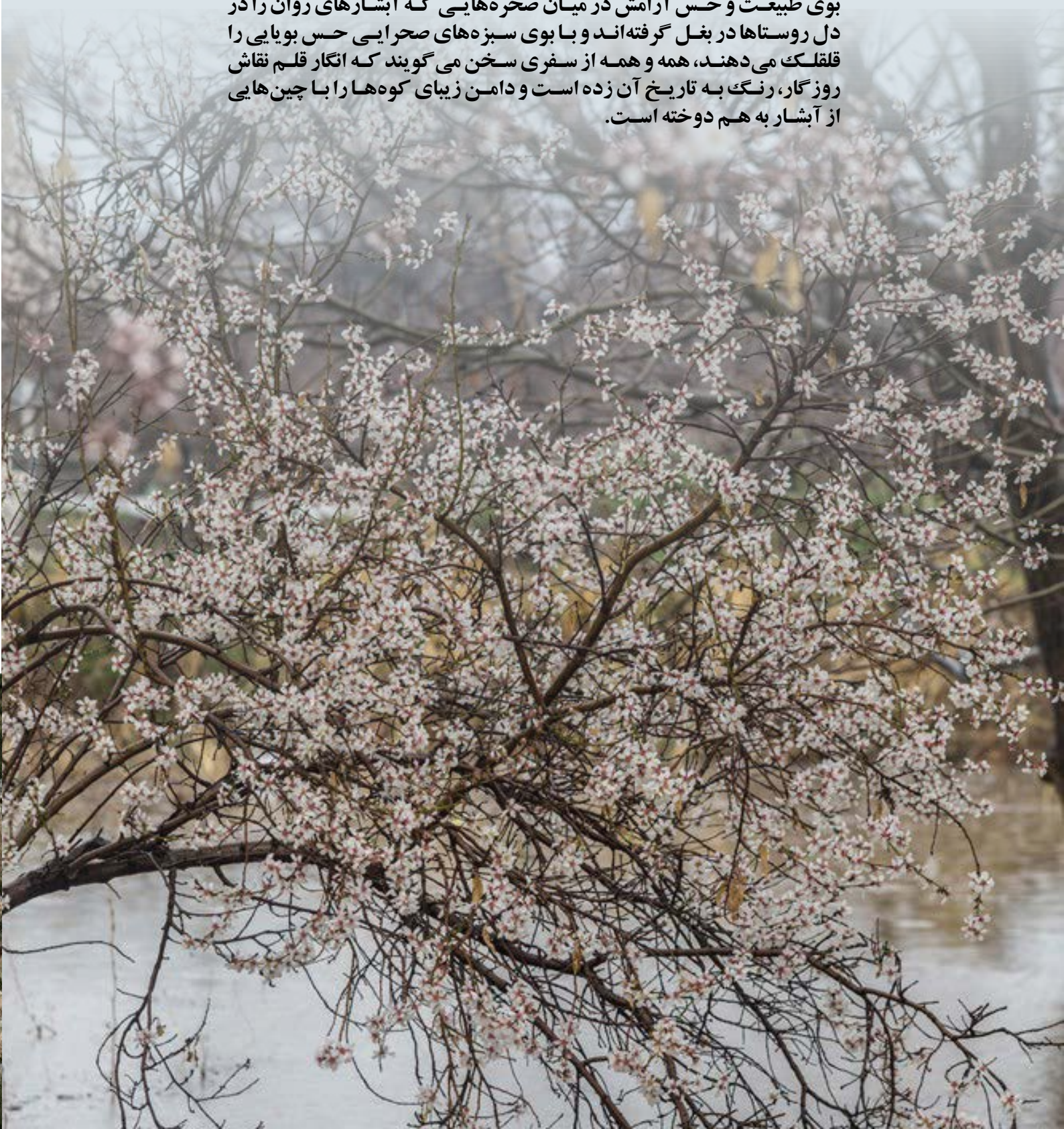

تصویر ایران

نظاره برفی که آب می‌شود در اشترانکوه و تونل برفی. طراوت روزهای
بانشاط بهاری در ائل گلی و کوه‌رنگ و اردبیل و حکایت دریای شمال و
قایق سواری ماجرای جاذبه‌هایی است که گردشگران را می‌خواند.

پرچین‌های کوتاهی که همسایگان آشنا و همدل می‌پرورد و از غریبگی
دیوارهای سیمانی همسایگان شهری در آن خبری نیست، ضرب آهنگ
شانه زن جاجیم‌باف و صدای خرت خرت رنده مرد لاک تراش. تلاش مرد
روستایی برای گرفتن کره از ماست، لذت گرمای آتش در صبح مه‌آلود
اولین روزهای بهار و طعم خوش آش داغ در نهم باران در کلبه‌ای
چوبی، از دیگر تصاویری است که به این قاب آویخته می‌شود.

بوی طبیعت و حس آرامش در میان صخره‌هایی که آبشارهای روان را در
دل روستاها در بغل گرفته‌اند و با بوی سبزه‌های صحرایی حس بویایی را
قلقلک می‌دهند، همه و همه از سفری سخن می‌گویند که انگار قلم نقاش
روزگار، رنگ به تاریخ آن زده است و دامن زیبای کوه‌ها را با چین‌هایی
از آبشار به هم دوخته است.

در مرنند طبیعت گردی کنید گذری بر آبشارها و باغ‌های زیبای آذربایجان شرقی

روستاهای شهرستان مرنند با دارا بودن پتانسیل‌های گردشگری و تاریخی و طبیعت بکر، یکی از بهترین گزینه‌ها برای گردشگران و علاقمندان به سفر به شمار می‌رود.

مرنند یکی از شهرهای بزرگ و مهم استان آذربایجان شرقی است، این شهر در ۶۵ کیلومتری شمال غرب تبریز واقع شده و از نظر سابقه و پیشینه تاریخی یکی از شهرهای بزرگ استان محسوب می‌شود که در محور ارتباطی بسیار مهم اروپا و آسیای میانه قرار گرفته است.

به گفته مورخین، نخستین نام مرنند «مانداگارنا» است و البته استرابون آن را «موروندا» خوانده است، سابقه این شهر به اواسط هزاره سوم قبل از میلاد می‌رسد؛ مرنند در روزگار پادشاهی مادها از رونق زیادی برخوردار بوده و روزگاری مرکز حکومت اقوامی مهم در دوره کلدی و آشور بوده است.

بر اساس نوشته‌های تورات، مادر حضرت نوح (ع) در شهر مرنند دفن شده و در روایتی احتمال دفن حضرت نوح نیز در این شهر آمده است؛ در روایات باستانی ارامنه آمده حضرت نوح (ع) در مرنند مدفون شده که البته ارامنه امروزی می‌گویند حضرت نوح (ع) در نخجوان فرود آمد و در آن شهر نیز مدفون شد ولی قبر همسرش در مرنند است.

طبق آمار سرشماری سال ۱۳۹۵، شهرستان مرنند دارای ۱۵۶ هزار و ۸۷۳ نفر جمعیت است و با ۲۸ کیلومتر مربع مساحت، سومین شهر پرجمعیت استان پس از تبریز و مراغه و از نظر مساحت دومین شهر بزرگ استان پس از تبریز محسوب می‌شود.

اما در این گزارش، به معرفی برخی از روستاهای دیدنی شهرستان مرنند می‌پردازیم و در گشتی کوتاه، شما را به طبیعت بکر و زیبای این مناطق راهنمایی می‌کنیم.

پیرترین درخت مرنند را در این روستا ببینید

کندلج یکی از روستاهای مرنند است که در دهستان میشاب شمالی بخش مرکزی شهرستان مرنند واقع شده، کندلج که نام اصلی آن به زبان ترکی آذربایجانی

است، از غرب به روستای «گلجار» و از شرق به روستای «هلا یوسف» منتهی می‌شود که این روستاها نیز از مکان‌های بسیاری زیبا و دیدنی شهرستان مرنند به شمار می‌روند.

یکی از دیدنی‌های روستای کندلج، پیرترین درخت است، قدمت این درخت به بیش از ۳۰۰ سال می‌رسد، شش اثر طبیعی استان آذربایجان شرقی اخیراً در فهرست آثار ملی ثبت شد که یکی از این آثار، درخت چنار کهنسال در روستای کندلج شهرستان مرنند بود.

منطقه‌ای خوش آب و هوا در میان مزارع گل آفتابگردان

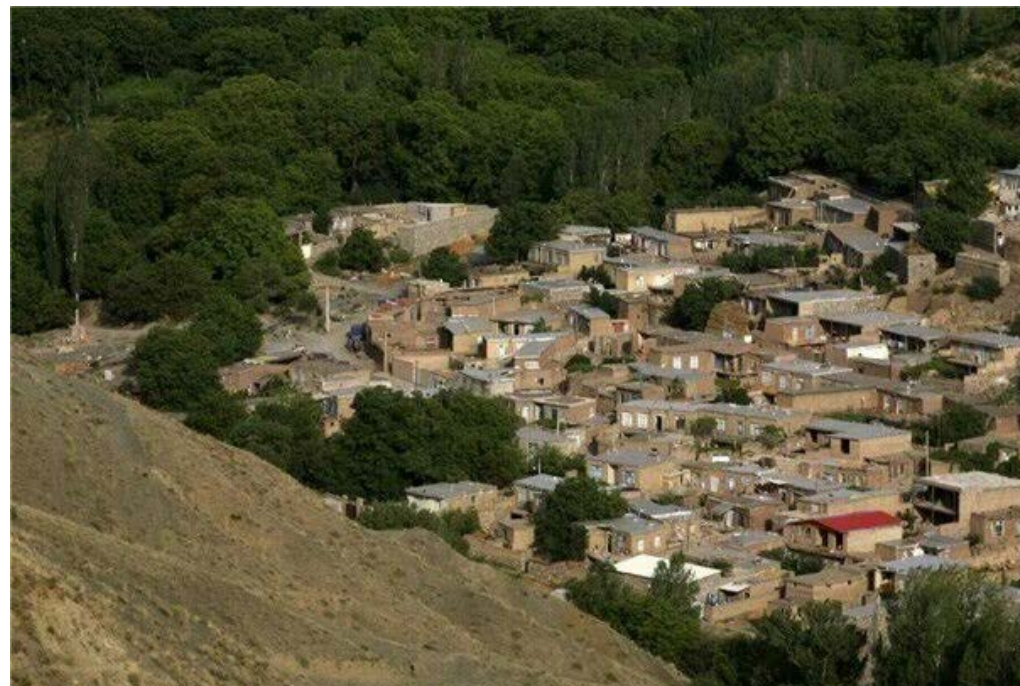
یکی از روستاهای دیدنی ایران، روستای «عیش آباد» مرنند با جاذبه‌های گردشگری و جاهای دیدنی است. اگر مسیرتان به شهر تبریز یا مرنند افتاد، حتماً سفری یک روزه را در برنامه قرار دهید، پس از عبور از صوفیان و رسیدن به سه راهی مرنند، حالا وارد جاده سمت چپ پمپ بنزین شوید تا به موازات سد شهید کلاتری وارد جاده ورودی روستاهای «نامق» و «محبوب آباد» شوید، در این مسیر پس از پشت سر گذاشتن جاده‌های فرعی این روستاها، در سمت چپ جاده باید وارد راه فرعی دیگری شوید که شما را به عیش آباد می‌رساند. این مسیر فرعی بسیار تماشایی است دامنه‌های کوه «میشو» در این مسیر با مزارع گل آفتابگردان پوشیده شده و بسیار تماشایی است.

در راه برگشت هم می‌توانید با خرید فرآورده‌های باغی مثل لواشک ترش و انواع قیسی از سوغاتی عیش آباد بهره مند شوید، اگر به سبزیجات علاقه دارید، می‌توانید از خانم‌های خوش سلیقه روستا هم سبزیجات صحرایی مثل پونه تازه یا خشک خرید کنید.

«کول لی» است و احتمالاً به معنی محل انباشت خاکستر می‌باشد از روستاهای بسیار خوش آب و هوای مرنند به شمار می‌رود و تابستان‌های معتدل و زمستان‌های نسبتاً سرد دارد.

این روستا دارای انواع درختان میوه و انواع سبزی از جمله زردآلو، سیب، گلابی، گردو، گیلاس، آلبالو و آلوچه است، البته در سال‌های اخیر باغ‌های سرسبز و ویلاهای این روستا تبدیل به تفرجگاه بسیاری از مردم از جمله مردم مرنند و تبریز شده است.

هم اکنون بیش از ۳ هزار نفر در این روستا ساکن هستند و به علت مجاورت با شهر مرنند، محل رفت و آمد بسیاری از شهرنشینان نیز می‌باشد به ویژه در تابستان که مهمانان بسیاری را در خود جای می‌دهد. این روستا که دارای باغ‌ها و زمین‌های زراعی بسیاری

اما از دیگر روستاهای دیدنی شهرستان مرند، روستای «اوبندین» است. این روستا با قدمت ۱۴۰۰ ساله، با آب و هوایی خوب و دلپذیر با جاذبه‌های گردشگری طبیعی همه ساله میزبان بیشتر گردشگران استان‌های کشور است.

این روستا به دلیل دارا بودن آب‌های معدنی و درمانی، به یکی از قطب‌های گردشگری استان آذربایجان شرقی تبدیل شده است؛ اوبندین از شمال به روستای خانه سر، از جنوب به روستای هلق، از شرق به روستای هاویستین و از غرب به کوه کیامکی مشرف می‌شود.

آبشار میان دره به ارتفاع ۲۰ متر، صخره‌های بزرگ جهت صخره نوردی، تفرجگاه معروف و سرسبز «لزگه»، چشمه‌های معروف «قزل چشمه و زلفی چشمه سی» و قبرستان تاریخی «دوزلاخ» با قدمتی ۵۰۰ ساله از جمله مناطق جذاب و دیدنی این روستا به شمار می‌رود.

روستایی با لباس‌های محلی کم نظیر

اگر به منطقه بیلاقی علاقه مند هستید و دوست دارید به روستایی آرام و کم جمعیت سفر کنید، پیشنهاد می‌کنم روستای «دوگیجان» مرند را انتخاب کنید.

در این منطقه بیلاقی حدود ۳۰۰ نفر زندگی می‌کنند این روستا خوش آب و هوا، کوهستانی، دارای مردمانی خونگرم و مهمان نواز و سختکوش است؛ مردم این روستا به شغل‌های دامداری، قالیبافی و کشاورزی مشغول هستند.

اگر در محله‌های خاکی روستا قدم بزنید، زنانی با لباس‌های محلی می‌بینید که لباس‌هایشان در نوع خود از نظر رنگ و اشکال پارچه کم نظیر است، چیزی که این روزها در کمتر روستایی می‌توان نمونه آن را مشاهده کرد.

جهت رفتن به این روستا در شهرستان مرند پس از گذشتن از روستای اردکلو، زرقان و بناب به ارتفاعات این روستا می‌رسید.

اما بازدید غار زیبای این روستا را فراموش نکنید، این غار که از نوع غارهای استلاکتیت است، دهانه غار به عرض ۵/۳ متر است، غار به فاصله حدود ۶ کیلومتری شرق روستا واقع شده که از دو مسیر مالرو می‌شود به آن رسید؛ ورود به غار بصورت تقریباً عمودی از سوراخی که باید به صورت تک تک وارد آن شد امکان پذیر است.

امیدواریم لحظات خوشی در شهرستان مرند، شهر نوح نبی سپری کرده باشید.

محوطه تاریخی این گورستان به همراه سنگ مزار بسیار بزرگ و دو طرفه پیرابا که تاریخ سال ۹۰۶ هجری قمری روی آن ثبت شده از جاذبه‌های تاریخی این روستای خوش آب و هواست.

پس از گشت و گذار در روستا، وقت نماز ظهر و عصر، سری به مسجد قدیمی روستا که به نام «مسجد کوچک» مشهور است بزنید، این مسجد بارها مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته اما هنوز هم فرم تاریخی خود را حفظ کرده، این مسجد مانند نامش بسیار کوچک است.

برخی از خانه‌های قدیمی این روستا هم هنوز جذابیت و فرم سنتی خود را حفظ کرده‌اند.

اما در نزدیکی روستا و در امتداد مسیر رودخانه دره‌های میشو، آبشار زیبایی قرار دارد، برای دیدن آن باید با پای پیاده از دره رودخانه عبور کنید، به همراه داشتن کفش راحت و سبک، یک بطری آب و خوراکی‌های پر انرژی یادتان نرود.

روستایی با آب‌های معدنی و درمانی

در یک روز بهاری، وقتی از میان درختان گردو و زردآلو و گیلاس‌های چشم نواز پیاده و قدم زنان می‌روی، رودخانه پرآبی را می‌بینی که به یک آبشار خنک منتهی می‌شود که می‌تواند یک روز خاطره انگیز بهاری یا تابستانی را برایت رقم بزند.

عیش آباد روستای کوچکی با زمین‌های سرسبز کشاورزی و باغ‌های میوه است؛ آبشار پرآبی در کنار این روستا قرار دارد، این آبشار ۱۵ متری از دل کوهستان «میشو» سرچشمه می‌گیرد و وقتی از لای صخره‌ها پایین می‌ریزد، چشم‌انداز زیبایی خلق می‌کند، پوشش گیاهی در اطراف این آبشار، منظره آن را دیدنی تر کرده است.

عیش آباد معروف ترین آبشار این منطقه را دارد، این آبشار حدود ۱۵ متر ارتفاع دارد، اگر کفش مناسب همراه دارید، می‌توانید با یکی ۲ ساعت پیاده روی خود را به آبشار برسانید، برای رسیدن به آبشار کافی است، عکس مسیر رودخانه راه بیفتید در مسیر آبشار به یک آبشار دیگر هم برمی‌خورید که در این فصل عبور از آن چندان سخت نیست؛

می‌توانید با احتیاط از روی سنگ‌های بزرگ درونش رد شوید، اگر هم می‌ترسید که خیس شوید، باید راه تان را دورتر کرده و کمی کوهنوردی کنید تا به آبشار اصلی برسید.

پیربالا؛ روستایی کوچک با آبشاری زیبا

روستای «پیربالا» روستایی کوچک و آرام در جوار شهر مرند قرار دارد، برای رسیدن به پیربالا با رسیدن به شهر مرند، با گذر از روستاهای ملایوسف، شوردرق و پیام (یام)، دیزج، انامق، محبوب آباد و عیش آباد کم کم به این روستا می‌رسید.

این روستا علاوه بر درخت و باغ‌های زیبا، دارای گورستان قدیمی است که در بالا دست روستا قرار گرفته و مدفن «شیخ پیرابا بن برالدین» است. گفته می‌شود چون مزار پیربالا در بالا دست روستا قرار دارد، نام روستا به «پیربالا» مشهور شده است،

روستاهاى نمونه گردشگری اردبیل را بشناسیم؛

غناى فرهنگ بومی و جاذبه‌های طبیعی؛ جادوی روستاگردی در اردبیل

فرهنگ بومی غنی و متنوع و جاذبه‌های طبیعی شاخصه گردشگری روستایی استان اردبیل است و انتظار می‌رود در آینده به مقصد اصلی گردشگران داخلی و خارجی تبدیل شود.

امروزه یکی از شاخه‌های در حال توسعه صنعت گردشگری در دنیا، گردشگری روستایی است، این مهم با توجه به اهمیت در کشور ما نیز در حال توسعه بوده و بنا به آمارهای ارائه شده طی هفته اول سفرهای نوروزی امسال، ورود گردشگران به مناطق روستایی بیش از ۷۶ درصد رشد داشته است.

استان اردبیل با طبیعت بی نظیر و با حفظ فرهنگ بومی و محلی به ویژه در مناطق روستایی یکی از استان‌های برتر و در حال رشد کشور در زمینه توسعه صنعت گردشگری روستایی بوده و هم‌اکنون روستاهای نمونه گردشگری اردبیل با تلفیق فرهنگ و سنن بومی با جاذبه‌های سحرانگیز طبیعت به مقصد مهم گردشگران تبدیل شده است.

برهمن اساس استان اردبیل نیز با برخورداری از ۱۰ روستای نمونه گردشگری که ترکیبی از جاذبه‌های طبیعی بکر و دست‌نخورده و آثار تاریخی و باستانی است می‌تواند به یکی از قطب‌های مهم کشور در این شاخه گردشگری باشد، منوط به اینکه روستاهای هدف گردشگری استان معرفی و شناسانده شوند.

در این گزارش تلاش می‌شود برخی از روستاهای دارای جاذبه گردشگری طبیعی و نیز تاریخی براساس موقعیت جغرافیایی، فرهنگی، طبیعی و باستانی و... معرفی شوند.

روستای آتشگاه؛ مرکز آئین‌های زرتشتی ساسانیان

روستای باستانی و بیلاقی آتشگاه از توابع دهستان سبلان در فاصله پنج کیلومتری شمال شهر توریستی سرعین بر فراز تپه باستانی که امروزه خرابه‌هایی از آن باقی مانده است، نشان و یادگاری از رونق این منطقه در دورانهای تاریخی گذشته ایران و آذربایجان است.

این روستا از باستانی‌ترین مکانهای شهر سرعین و استان بوده و در حال حاضر بر اثر عوامل طبیعی در کنار سایر عوامل نظیر ساخت و سازها بر فراز تپه باستانی باعث از بین رفتن تدریجی بنای آتشکده شده است. ولی تپه باستانی آن به صورت تپه‌ای مرتفع در داخل روستا به خوبی نمایان است.

براساس روایت‌ها و اسناد تاریخی این مکان از مراکز مهم و مقدس آئین زرتشتی خصوصا در دوران ساسانیان بوده و معبدی هم در آنجا قرار داشته که از بین رفته و آثاری از آن باقی نمانده است، علاوه بر آن در در داخل روستا و در دل زمین لوله‌های سفالی قرار دارد که قدمت آن مشخص نیست.

در زیر تپه غاری به نام «کهل‌لر» با ورودیهای متعدد وجود دارد که تعدادی از این مورد مسدود شده و از مجموع ورودی‌ها، دو مورد آن هنوز هم باز بوده و امکان رفتن به داخل آن را ممکن می‌سازد هر چند به دلیل عدم مشخص بودن مسیر، تاریکی و ناشناس بودن هیچ‌کسی داخل آن نمی‌رود.

این غار با توجه به موقعیت و شکل ظاهری آن شباهت زیادی به غارهای موجود در اطراف سرعین داشته و بنا به گفته اهالی این روستا آثار باستانی شگفت‌انگیزی در زیرزمین و دور از انظار عمومی وجود دارد که تاکنون ناشناخته مانده است.

روستای گلستان؛ غار و دژ نظامی زیر زمینی

روستای گلستان در فاصله ۱۲ کیلومتری شهرستان نیر و چهار کیلومتری جاده نیر اردبیل قرار گرفته و دارای طبیعتی سرسبز و آب‌وهوای خنک و معتدل بوده اما آنچه این روستا را در بین روستاهای دیگر ممتاز کرده وجود غاری در دامنه جنوبی کوه نسبتا بلندی موسوم به «فروقچی داغی» که نقش مهمی در زندگی مردمان دوران باستان در مواقع عادی و حمله دشمن داشته است،

بررسی سفالهایی با لعاب قرمز رنگ و نخودی و ظروف سفالی حاوی غذا و قطعات اعضای گوسفند بیانگر سنت تدفین قبل از اسلام و استقرار طولانی در دوران تاریخی قبل از اسلام در این روستا است.

این غار و دژ نظامی زیر زمینی احتمالا از متعلقات یک قلعه دوران تاریخی در روزهای مبادا و تسخیر قلعه بدست دشمن بوده است. غار و پناهگاه دارای مدخل‌هایی بوده که تنها ورود از مدخل غربی آن میسر می‌باشد. بطور کلی این غار و پناهگاه نظامی دارای تالاری به ابعاد ۱۸ متر طول و ۴ متر عرض است.

در این مجموعه ۱۰ اتاق معمولی که دارای تاقچه‌هایی جهت قرار دادن وسایل روشنایی و سکوهایی جهت گذاشتن سایر وسایل است. همه اتاقها دارای ورودی تونلی شکل هستند که همانند سقف اتاقها قوسی بیضی شکل دارند.

در داخل این پناهگاه نظامی زیر زمینی هفت عدد چاه شناسایی شده که برخی از آنها چاههایی جهت به دام انداختن مهاجمان احتمالی برخی نیز مدخل گذرگاههایی به منظور کنترل نمودن و نیز سخت کردن راه نفوذ کنندگان احتمالی کننده شده اند. عمق چاههای منفرد حدود سه متر و عمق چاههای گذرگاه حدود دو متر است همه این چاهها دارای طرح و اندازه تقریبا یکسانی می‌باشند که با قرار دادن در پوش مخصوص از بیرون و داخل در مواقع لزوم بسته می‌شده است. شکل این چاهها همگی گنبدی شکل که اجازه بیرون آمدن را به فرد نمی‌دهد.

این پناهگاه نظامی زیر زمینی بیانگر هوشمندی و مهارت فوق‌العاده پدید آورندگان آن در روزگار باستان است. ورودی‌های باریک که تنها منبع نورگیر آن می‌باشند، فضای تاریک داخلی همچنین وجود چاههای منفرد با کاربرد تله‌ای شکل آن و سایر فضاهای کشف نشده آن استفاده از آن را برای بازدید کنندگان بدون افراد آشنا به محل و تجهیزات ایمنی و روشنایی مشکل می‌کند.

ولی با توجه به اهمیت و عظمت این مجموعه کننده شده در دل زمین لزوم تهیه نقشه راهنما، تامین روشنایی داخلی و تلاش در جهت کشف و شناسایی همه فضاهای کننده شده را ضروری می‌سازد تا علاوه بر کشف واقعیت‌های بیشتری در

خصوص این مکان باستانی سبب استقبال گردشگران و محققان و علاقمندان بسیاری از این پناهگاه شود.

دهکده سنگی و زیرزمینی ویند کلخوران

این روستا دهکده ای سنگی با مجموعه ای از خانه های سنگی منفرد به صورت یک پدیده معماری تاریخی و باستانی است که در حدود پنج کیلومتری جنوب و جنوب غربی سرعین و در نزدیکی جاده اردبیل - نیر قرار گرفته است. مناطقی که خانه های سنگی در آن قرار گرفته اند قوردی قبه، تپه چله خانه، قره قبه و مسجدیری نامیده می شود. بررسی های محدود و سفالهای پراکنده در سطح و داخل خانه های سنگی مربوط به ادوار مختلف از جمله دوره

همچنین این روستا دارای دو دهانه آبگرم معدنی به نام های «حمام دره سی» و «ایستی سو» می باشد که این آبگرم ها از دسته آبهای کلروسدیک و بیکربناته می باشند و درجه حرارت آنها به ترتیب ۳۳ و ۴۸ است. این آبگرم های طبیعی و معدنی برای درمان دردهای عصبی و رماتیسم مفید است. این منطقه در سال ۸۸ به عنوان منطقه نمونه گردشگری با درجه استانی مورد تصویب دولت قرار گرفته است.

روستای ییلاقی و باصفای بیله درق

روستای ییلاقی و باصفای بیله درق از توابع دهستان آبگرم در ارتفاع ۱۸۲۰ متر از سطح دریا در کف و دامنه های تپه های شمال و جنوب دهکده و در فاصله سه کیلومتری شمال سرعین قرار گرفته است.

این دهکده ییلاقی با آب و هوای مطبوع و دلپذیر از جاذبه های توریستی منطقه سرعین بوده که به سبب برخورداری از مواهب طبیعی مانند آبهای معدنی جهت استعمال داخلی و خارجی، دره ای زیبا با درختان و چمنزارهای پر از گل و گیاه، کندوهای عسل که در چمنزارها گسترانیده شده جلوه و جذابیت خاصی به این دهکده بخشیده است.

وجود محل های اقامتی، کافه ها و رستوران هایی با تخت ها و میز و صندلی های چیده شده در زیر برگهای درختان به صورت چتری بزرگ و سایه بانی

زیر سنگ نبشته ها محراب بوده و در بالای لچک آن دو گل هفت پر نقش یافته است. در بالای نبشته های ساقه و بالای آن کلاهکی با ۱۲ ترک، شبیه کلاه دراویش وجود دارد و شهادتین با کلام علی خلیفه الله منقور است.

در صورت ساماندهی قبرستان تاریخی اونار و جمع آوری سنگ قبرها و کتیبه های پراکنده در آن محوطه و تبدیل به موزه رو باز و همچنین احیاء دیگر آثار موجود در آن منطقه از قبیل قلعه بربر و امامزاده سیدجعفر واقع در مدخل روستا و نیز اهتمام به جنگل دره اونار در جهت توسعه و تبدیل آن به پارک جنگلی می توان این منطقه را به عنوان یک مکان توریستی و گردشگری مهم به حساب آورد.

آثار باستانی و تاریخی دهکده اونار مقبره سیدجعفر، سنگ افراشته، قبرستان تاریخی، چنار کهنسال، قلعه بربر، مسجدجامع، مسجدحضرت علی (ع)، مسجدابراهیم آباد و... است. آرامگاه مطهر سیدجعفر بن موسی کاظم (ع) در شمال خاوری روستای اناز از توابع بخش مشگین خاوری در وسط یک باغ سرسبز وسیع واقع شده است. این

اشکانی و سفالها و قوسهای جناغی در کنده های صخره ای شبیه به آثار ساسانیان و دورانهای اسلامی مانند سلجوقی، تیموری و صفوی حکایت از استمرار استفاده از این خانه های سنگی در طول تاریخ می باشد.

بسیاری از این خانه و کنده های صخره ای دارای پلانی مربع، مستطیل، بیضی شکل و غیرهندسی هستند که همه نوع زیستگاه اعم از اتاقهای منفرد و مجتمع در ابعاد مختلف با راهروهای مرتبط به هم و سقف های هلالی شکل و قوسهای جناغی، مسطح، با تاقچه ها، جاجرانی، جای رختخواب و غیره وجود دارند که در دل کوهها و صخره های مذکور پراکنده اند و به لحاظ تعداد زیاد و تنوع آنها و قابل توجه بودن از لحاظ تاریخی، باستانی و گردشگری می تواند به صورت یکی از کانونهای علمی، تفریحی و گردشگری ممتاز در آید.

روستای گورستان تاریخی اونار

روستای اونار در ۲۰ کیلومتری شرق مشگین شهر واقع شده و در آن از اوایل اسلام تا دوران معاصر آثار فرهنگی بی شماری به چشم می خورد از آن جمله قلعه بربر، قبرستان اسلامی با سنگ افراشته و سنگ قبرهایی در اشکال و خطوط مختلف به نام پیر، درخت کهن سال چنار به نام بابا چنار با بیش از هزار و ۲۰۰ سال قدمت در مرکز روستا و تپه های باستانی متعدد.

در روستای اونار مشگین شهر و در ۲۴ کیلومتری این شهر، گورستانی وجود دارد که سنگ قبرهای متنوع آن از نظر شکل و جنس و نبشته های متعدد جالب توجه است. روی سنگ گورهای موجود در این گورستان نشانه هایی هم چون ستاره شش پر، تصویر چکش ساده و جز آن دیده می شود. زیباترین این سنگ ها یک جفت سنگ قبر افراشته به ارتفاع ۱۶۲ متر است که دارای نبشته ای است. در

طبیعی باعث استقبال گردشگران از جاذبه های این روستا می شود.

از جاذبه های طبیعی این دهکده می توان به وجود آبشارهایی در طول مسیر رودخانه بیله درق اشاره کرد. این روستا همچنین دارای غارهای بزرگ و کوچک در دل کوهها و صخره ها هست که هر کدام از آنها دارای جاذبه های خاص می باشد، از میان این غارها، غاری با دهانه بزرگ و عریض که از فراز تپه بیله درق نمایان می باشد، مکانی طبیعی و مناسب جهت استراحت گردشگران است.

آب و هوای خنک، اماکن اقامتی، تفریحی، خدماتی، جوشش آب معدنی، آبگرم، نوع بافت منازل مسکونی، بافت سنتی، صنایع دستی و محلی از شاخصه های این روستا است.

امامزاده مسجدی بزرگ دارد که دارای سه درب است. قبر شریف امام زاده سیدجعفر (ع) در ضلع جنوب خاوری مسجد قرار گرفته که در بالای آن بر سقف مسجد گنبدی بزرگ بنا شده است.

روستای ایلانجیق با باغهای سحرآمیز و آبگرم های درمانی

روستای ایلانجیق که در ۹ کیلومتری غرب نیر در کنار جاده ارتباطی نیر به سراب قرار گرفته دارای طبیعتی زیبا با باغ های بکر و طبیعی می باشد، رودخانه «بالقوچای» که در امتداد خود از وسط شهر اردبیل نیز عبور می کند، از میان باغ های بهشتی این روستا عبور کرده و جاذبه ای سحرانگیز را در برابر چشم گردشگران ایجاد می کند.

از تنگه بهرام تا سیاه گاو شاخص ترین آثار ایلام برای گردشگران

استان ایلام با آثار شاخص گردشگری مثل دریاچه دوقلوی سیاه گاو، تنگه بهرام چوبین، شهر تاریخی سیمه، چشمه قیر و... در انتظار گردشگران نوروزی است.

بسیاری از کسانی که تاریخ را مطالعه کرده باشند با نام «عیلام» آشنا هستند ولی بهتر است برای اینکه گوشه‌ای از تاریخ عیلام را از نزدیک ببینند به استان ایلام سفر کنند و ایلام کنونی جزئی از کشور عیلام باستان بوده و هم اکنون آثار تاریخی با قدمت ۱۰ هزار ساله در این استان وجود دارد که این را به اثبات رسانده است.

استان ایلام با داشتن ۶۴۱ هزار هکتار اراضی جنگلی، ۱۵ رودخانه دائمی، ۲۰۰ سراب، یک هزار و ۵۰۰ اثر تاریخی، چشمه‌های آب گرم متعدد، یک هزار گونه گیاهی، سه منطقه حفاظت‌شده، پنج ذخیره‌گاه جنگلی و حدود ۸۰ زیستگاه حیات وحش از نظر تنوع زیستی و محیط زیست طبیعی از جایگاه ممتازی در کشور برخوردار و به عروس زاگرس نیز شهرت دارد. تپه علی کش

این تپه باستانی در نزدیکی شهرستان دهلران از توابع استان قرار دارد و در آن سه دوره فرهنگی مشخص شده است و آنها را با نام‌های دوره بزمرد، دوره علی کش و دوره محمدجعفر شناسایی کرده‌اند.

این تپه به خوبی قدمت ۱۰ هزار ساله استان ایلام را ثابت کرده است هر چند در آثار تاریخی که در دوره عیلامی در چغازنبیل و هفت تپه وجود دارد به روشنی در مورد تاریخ عیلام اظهار نظر شده است.

تنگه رازبانه؛ خارق العاده ترین اثر طبیعی ایلام

تنگه رازبانه اثر طبیعی شهرستان بدره است که در دامنه ارتفاعات کبیرکوه قرار گرفته و دقیقاً از کنار جاده ایلام - دره شهر امتداد یافته و محلی برای تفریح گردشگران نیز هست اما این اثر طی سال‌های

گذشته در فهرست آثار طبیعی ملی کشور نیز ثبت شده است.

این اثر تاریخی بزرگترین محوطه تاریخی در سطح استان ایلام را تشکیل می‌دهد که بالغ بر ۲۰۰ هکتار است.

این شهر تاریخی جز نخستین آثار تاریخی ثبت شده استان ایلام در آثار ملی بوده است، محوطه تاریخی این شهر طبق مطالعات و کاوش‌های انجام گرفته مربوط به قرون اولیه

گذشته در فهرست آثار طبیعی ملی کشور نیز ثبت شده است. این اثر طبیعی چه به لحاظ طبیعی و

گردشگری و چه به لحاظ علم زمین‌شناسی در کشور بی‌نظیر است و این شکاف ۱۰ تا ۳۰ متر عمق دارد و طول آن نیز با مارپیچ‌هایش هزار و ۲۰۰ متر است که در نوع خود زیباست.

تنگه رازبانه که ظاهراً به دلیل رویش رازبان‌های وحشی در نزدیکی آن به این نام معروف شده، در ۵۰ کیلومتری جاده ایلام - بدره قرار دارد، جایی در نزدیکی روستای کوهستانی چنارباشی که تا شهر ایلام حدود ۴۵ کیلومتر فاصله دارد. طبیعت منطقه تنگه رازبانه آن قدر غنی و دیدنی است که سال گذشته ۷۵ هکتار از اراضی این تنگه به‌عنوان اثری طبیعی - ملی معرفی و به فهرست میراث طبیعی کشور اضافه شد. بعد از آن بود که تنگه رازبانه، مورد توجه زمین‌شناسان و پژوهشگران هیدرولوژی و محیط زیست قرار گرفت تا شاید در آینده‌ای نزدیک به زیستگاهی امن و پربار برای حیات وحش غرب کشور تبدیل شود.

شهر تاریخی سیمه؛ بزرگترین محوطه تاریخی استان ایلام

مورخان و تاریخ‌نگاران در گذشته و حال هر کجا که نام ایلام برده می‌شود از سیمه دره شهر به‌عنوان شهر باستانی نام می‌برند. در میان آثار تاریخی شهرستان یک اثر به‌عنوان شهر تاریخی «سیمه» وجود دارد، شهر تاریخی سیمه بزرگ‌ترین محوطه تاریخی استان ایلام محسوب می‌شود، این شهر تاریخی در

اسلامی است.

این شهر تاریخی جز نخستین آثار تاریخی ثبت شده استان ایلام در آثار ملی بوده است، محوطه تاریخی این شهر طبق مطالعات و کاوش‌های انجام گرفته مربوط به قرون اولیه اسلامی است.

تنگه بهرام چوبین

تنگه بهرام چوبین از آثار تاریخی و طبیعی استان ایلام است که مربوط به دوره ساسانی است و در شهرستان دره شهر استان واقع شده است.

این تنگه عظیم با صخره‌های بلند و ضخیم در دامنه کبیرکوه در دره شهر قرار دارد که به اسم «تنگه بهرام چوبین» لقب گرفته است.

چشمه قیر دهلران

یکی از دیدنی‌های منحصربه‌فرد استان ایلام که ایرانیان هوشمند از دست کم سه هزار سال پیش از آن استفاده صنعتی، به ویژه در صنعت دریانوردی و ساختمانی، کرده‌اند چشمه قیر روان است.

چشمه قیر دهلران یکی از پدیده‌های نادر طبیعی استان ایلام است و از بی نظیرترین عجایب طبیعی استان ایلام به شمار می‌رود.

این چشمه شامل یک چشمه اصلی و سه چشمه فرعی است که در حدود ۸۵ هکتار مساحت دارد و برای رسیدن به این چشمه سیاه‌رنگ که دهانه آن ۹ متر است باید از شهر دهلران به سمت بوستان جنگلی آبگرم رفت.

این اثر طبیعی به عنوان یکی از آثار تفریحی، توریستی استان ایلام و با ظرفیت اقتصادی ویژه در ۷ کیلومتری شهر دهلران قرار دارد و سالانه به ویژه در ایام نوروز گردشگران زیادی از این اثر طبیعی بازدید می‌کنند.

چشمه قیر دهلران به عنوان اثر طبیعی در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است.

دریاچه دو قلوی سیاه گاو

دریاچه دوقلوی سیاه گاو از نادرترین پدیده‌های طبیعی کشور است و همواره مورد توجه بسیاری از گردشگران بوده است. اطراف آن را دشت‌ها و کوه‌های نسبتاً مرتفع فراگرفته و دارای جلوه‌های بهاری و پاییزی جذاب و دیدنی است.

دو دریاچه زیبا به وسیله کانلی طبیعی به عرض ۸ متر و عمق ۴ متر به طول ۷۰ متر به هم مرتبط هستند. این دو دریاچه دارای آبی زلال هستند به طوری که می‌توان تا عمق ۳۰ متری آن را که شبیه آکواریوم پر از ماهی است، مشاهده کرد.

دریاچه دو قلوی سیاه گاو آبدانان شامل دو دریاچه یا چشمه بالادست و پایین دست است که عمق هر کدام از آنها بیش از ۲۰ متر بوده که توسط یک کانال رودخانه‌ای ۱۰ متری به هم متصل شده است.

در دریاچه‌های شیرین مثل این دریاچه آب به طور دائم جریان داشته و در حرکت است و همیشه مقداری آب وارد آن شده و از طرف دیگر خارج می‌شود.

رودخانه سیاه گاو پس از عبور از بین صخره، دره و ارتفاعات کبیرکوه در ۴۵ کیلومتری جنوب شرقی شهرستان آبدانان به دو دریاچه تبدیل می‌شود که دریاچه نخست با اختلاف سطح اندک در بالادست

دریاچه دوم قرار گرفته است.

برای رسیدن به دریاچه سیاه گاو باید از درون شهر آبدانان ۸ کیلومتر جاده آسفالت را پشت سر بگذارید و با عبور از پل و ۵۰۰ متر پیاده روی به دریاچه می‌رسید.

طاق شیرین و فرهاد

طاق شیرین و فرهاد واقع در شهرستان ایوان که در فهرست آثار ملی کشور ثبت شده در منطقه کوشک در مسیر ایوان به سومار قرار گرفته است.

این اثر مهم تاریخی از سنگ‌های بسیار تشکیل شده و چیدن و شکل گرفتن سنگ‌ها موجب یک طاق شده که از ظرافت و نکات بسیار ریزی برخوردار است.

این اثر تاریخی که به دوره ساسانی متعلق است دارای معماری خاص است و سنگ‌های این بنا در طول زمان به دلیل ضخامت هنوز از بین نرفته‌اند. نوع معماری بنا، نوع مصالح به‌کاررفته در بنا، شمار اندک این بناها در کشور، قرار گرفتن بر سر یکی از راه‌های فرعی و میانبر از عراق به کرمانشاه و از همه مهمتر تفاوت در شیوه ساخت این اثر با بناهای مشابه و هم عصر و ناشناخته بودن اثر، از خصوصیات این بنا به شمار می‌آیند.

زیبایی های طبیعی را باید از نزدیک دید

شکوه تاریخ بر فراز طبیعت الموت/ دیدنی های چشم نواز در بلندای تاریخ

لمبسر است که در بخش رودبار شهرستان و در شمال شرقی شهر رازمیان قرار دارد. در مورد سال ساخت این بنا در هیچیک از متون تاریخی ذکری به میان نیامده است.

این قلعه به دلیل موقعیت ویژه خود در دوره تسلط اسماعیلیه اهمیت و شهرت بسیار پیدا کرد و پس از قلعه الموت مهم ترین قلعه آن دوره به شمار می رفت. قلعه لمبسر بالای کوه گسترده و مسطحی قرار دارد و به دلیل وجود رودهای اطراف در دامنه غربی، شرقی و جنوبی، از سایر رشته کوه های پیرامون خود جدا مانده است. در بخشی از ضلع شرقی بنا، دیواری بزرگ به ارتفاع ۱۰ متر وجود دارد که بخش هایی از باروی آن باقی مانده است.

آب قلعه از نینه رود که در فاصله ۲ فرسنگی آن قرار دارد، تأمین و توسط آبراهه ای که در دل سنگ حفر شده بود، در چندین آب انبار ذخیره می شد.

مهدی باقری، از هادیان گردشگری استان، هزینه سفر به قلعه لمبسر از مبدا شهر قزوین با خودروی مسافربری را حدود ۲۰ هزار تومان می داند و می گوید: برای اقامت در اطراف قلعه لمبسر، باید به سراغ خانه های روستایی و اقامتگاه های گردشگری بروید که هزینه آن برای هر نفر، بیشتر از شبی ۳۰ هزار تومان نیست.

کاروانسرای بیج بن

این کاروانسرا که از کاروانسراهای شاه عباسی محسوب می شود، در ۱۳۰ کیلومتری قزوین قرار دارد. وجود این کاروانسرا در انتهایی ترین نقطه الموت نشان از تردد مسافران و کاروان ها در دوره های پیش است.

کاروانسرای بیج بن در کنار جاده مالرو قزوین به تنکابن قرار دارد که در حال حاضر با عریض کردن این جاده در آینده ای نزدیک، مجدد حرکت در آن آغاز خواهد شد. این کاروانسرا که از قطعه سنگ های بزرگ، ملات ساروج و سنگ لاشه ساخته شده، چندی است با تغییر کاربری، به سفره خانه سنتی با فضایی زیبا و دلنشین بدل شده که با مناظر تماشایی خود،

است. آن طور که در تاریخ آمده، حسن صباح پس از رانده شدن از دربار ملک شاه سلجوقی، برای فراگیری اصول مذهب اسماعیلیه نزد فاطمیان مصر رفت و در مدت کوتاهی به داعی کبیر (مبلغ بزرگ) ملقب شد. او پس از بازگشت سراسر ایران را جهت یافتن مقری برای فعالیت های زیر پا نهاد و در نهایت ناحیه الموت را برای این کار برگزید.

در مورد سال ساخت این قلعه میان مورخان اختلاف نظر است، اما باید آن را متعلق به ابتدای دوره اسلامی دانست. حسن صباح در سال ۴۸۲ هجری قمری این قلعه را تصرف و بهای آن را که معادل ۳ هزار دینار طلا بود، به حاکم رانده شده اش پرداخت.

این قلعه در سال ۶۵۴ هجری قمری به تصرف هلاکوخان مغول درآمد. با تصرف این قلعه و به آتش کشیده شدن کتاب خانه نفیس آن توسط مغولان، این قلعه از رونق افتاد و به زندان و تبعیدگاه تبدیل شد. به دلیل حوادث طبیعی و غیرطبیعی آثار به جای مانده از این قلعه بسیار اندک است. با این حال افسانه جبرئیل زاده، کارشناس مرمت و نگهداری اداره کل میراث فرهنگی استان با بیان اینکه سازمان میراث فرهنگی به دنبال اطلاعات بیشتر درباره این قلعه تاریخی است، عنوان کرد: تحقیقات در این قلعه افسانه ای ادامه دارد و اداره کل میراث فرهنگی درصدد است که با حفاری های علمی، تاریخ واقعی ساخت بنا را مشخص کند.

این کارشناس گردشگری، همچنین در پاسخ به پرسشی درباره هزینه های سفر به این قلعه و اقامت در روستای مجاور این قلعه یعنی روستای گازرخان، گفت: با توجه به وفور اقامتگاه های بوم گردی فراوان در این منطقه، گازرخان می تواند یکی از نقاط جذاب برای گردشگران در ایام نوروز باشد؛ چرا که هر مسافری می تواند با شبی ۳۰ تا ۳۵ هزار تومان در این روستا اقامت کند و از جاذبه های طبیعی آن و همچنین قلعه الموت بازدید کند.

اما از مهم ترین قلاع اسماعیلیه در عصر سلجوقی، قلعه

منطقه الموت یکی از مقاصد گردشگری زیبا و ارزان قیمت استان در روزهای نوروز است که با قلعه ها، غار و دریاچه چشم نواز خود می تواند خاطرات به یادماندنی از یک سفر با طراوت را رقم بزند.

سرزمین الموت بخشی از حوزه آبریز کاسپین است که در شمال و شمال شرقی شهر قزوین قرار دارد.

این منطقه در تقسیمات جغرافیایی به ۲ منطقه رودبار الموت (الموت شرقی) و رودبار شهرستان (الموت غربی) تقسیم شده است. رودبار الموت به مرکزیت معلم کلایه با ۹۶ روستا و جمعیت ساکن در حدود ۳۰ هزار نفر در تابستان و رودبار شهرستان به مرکزیت رازمیان دارای ۱۰۴ روادستا و جمعیتی در حدود ۴۵ هزار نفر است.

زبان رایج مردم این منطقه فارسی و تاتی است و نواحی که با استان های مازندران و گیلان هم مرز هستند، به زبان گیلکی و مازندرانی تکلم می کنند. قلل شاه البرز با بلندای بیش از ۴ هزار و ۲۰۰ متر در سرزمین باستانی الموت، همیشه پوشیده از برف هستند.

از دیگر بلندی های آن می توان به خشچال، شاتان و هودکان اشاره کرد. منطقه الموت به واسطه حضور حسن صباح و رشد فرقه اسماعیلیه شهرت جهانی دارد. قلعه های معروف الموت، لمبسر، میمون دژ، نويزرشاه و قسطنین لار بر بلندای تیزی کوه های سربه فلک کشیده این ناحیه خودنمایی می کنند.

طبیعت زیبا و حیات وحش الموت، چشمه سارها و رودهای بزرگ و کوچک، شالیزارهای برنج و باغ های میوه، همه جلوه های از زیبایی های این منطقه است. در ضمن وفور اقامتگاه های بوم گردی با هزینه اجاره پایین، الموت را به منطقه ای جذاب و ارزان برای گردشگران ایرانی و خارجی مبدل کرده است.

قلعه های الموت و لمبسر

این قلعه که در شمال غربی استان قزوین و در نزدیکی روستای گازرخان قرار دارد، شهرت خود را مدیون حسن صباح، مروج مذهب اسماعیلیه در دوره سلجوقی

سه هزار هستند، پس از عبور از ناحیه‌ای کوهستانی به یکباره در ورای قله سیلان به جنگلی سبز و باطراوت می‌رسند که شکوه و جلوه آن، هر فردی را به یاد جنگل‌های زیبای فیلم ارباب حلقه‌ها می‌اندازد.

اما قله سیلان که از قله مرتفع البرز غربی است، از جلوه‌های بکر و ناب منطقه الموت است که از غرب به قله ۳۹۵۰ متری «کندبگان» و سپس به قله‌های «گی جکین» و «خشچال» متصل می‌شود. از سمت شرق نیز در ابتدا به قله «سیاه» با ارتفاع ۳۶۵۰ متر و گردنه مشهور «سلمبار» می‌رسد. اگرچه یکی از راه‌های مهم برای دستیابی به قله مسیر «ده هنیز» در عمق دره جنوبی سیلان است، اما راه گازرخان به خشکه چال می‌تواند از دیدنی‌های زیادی در طول مسیر برخوردارمان کند.

برای کوهپیمایی در این مسیر زیبا بهتر است شب قبل را در یکی از اقامتگاه‌های روستایی گازرخان بگذرانید و بعد از طلوع آفتاب و تابش گرم خورشید الموت، وارد این مسیر جذاب، زیبا و پرفراز و نشیب شوید.

لذت ماجراجویی در غار سفیدآب

این غار در ۴ کیلومتری روستای سفیدآب از توابع بخش رودبار الموت غربی و در دل کوه سفید چشمه قرار دارد. ارتفاع تقریبی آن، ۲۴۰۰ متر از سطح دریاست. این غار به خاطر وجود آب بسیار، دهلیزهای عمودی فراوان که فرود بعضی از چاه رودهای آن به عمق ۵۰ متر می‌رسد، همچنین دارا بودن استلاکتیت و استالاگمیت‌های جوان و بافت گل کلنی در سطح مختلف، مقصد گردشگری بکر و ویژه‌ای برای غارنوردان و توریست‌های ماجراجوست.

احمد عبدالی، کارشناس زمین‌شناسی درباره قدمت این غار آهکی گفت: بر اساس سنگ‌های آهکی رسی مربوط به سازند روتنه، سن غار سفیدآب بین ۲۵۰ تا ۲۹۰ میلیون سال تخمین زده می‌شود. اگر قصد سفر به بخش غربی الموت را دارید، تماشای این غار زیبا را از دست ندهید و از اقامت در این منطقه نگران نباشید؛ چرا که علاوه بر وجود اقامتگاه‌های بوم گردی در روستای سفید آب، می‌توانید از اقامتگاه‌های مجهز روستاهای اطراف هم بهره بگیرید.

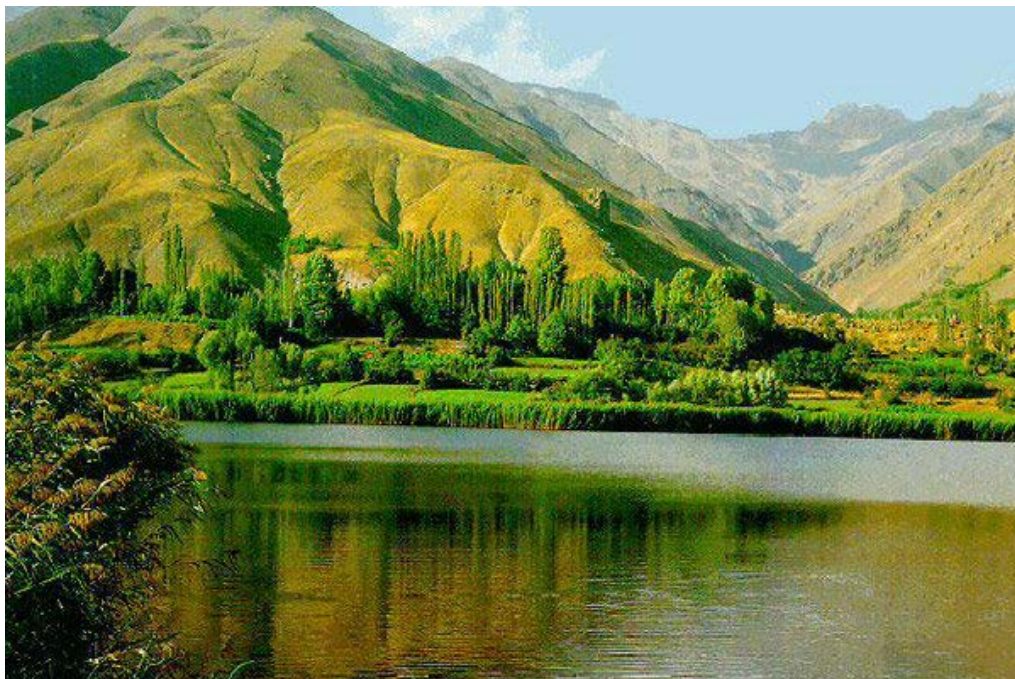
از دره سه هزار تا سیلان دره شرقی-غربی و بزرگ الموت در حد فاصل ۲ رشته کوه شاه البرز در جنوب و سیلان در شمال و دره‌ای ژرف و ناهموار با رودخانه خروشان و آبدی‌های دور و نزدیک است که دره سه هزار خوانده می‌شود. کوه‌های سیلان، خشچال و سرخه کوه هیر، همچون سدی بلند مانع رسیدن ابرهای باران‌زای شمال کشور به داخل دره الموت می‌شوند. بدین لحاظ کوهنوردان هنگامی که از الموت راهی دره

یکی از پرطرفدارترین تفریح‌گاه‌های الموت است. هزینه سفر به این کاروانسرا با خودروی مسافربری نزدیک ۲۵ هزار تومان و هزینه یک شب اقامت در یکی از خانه‌های روستایی اطراف شبی ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان است.

اوان؛ دریاچه‌ای زیبا و سحرانگیز

این دریاچه که در فاصله ۷۵ کیلومتری شمال شرقی شهر قزوین قرار دارد، این روزها به یکی از نقاط پر بازدید گردشگری استان بدل شده و در روزهای آفتابی، پذیرای گردشگران داخلی و خارجی است. طول این دریاچه در طول‌ترین قسمت ۳۲۵، عرض آن ۲۷۵ متر و ژرفای آن از یک تا ۷/۵ متر در نوسان است. آب دریاچه از راه چشمه‌های کف دریاچه و نزولات جوی تأمین می‌شود و غلیان دائمی آن سبب زلالی و صافی آب دریاچه شده است.

از سرریز آب دریاچه اوان، رود کوچکی تشکیل شده که آب آن مورد استفاده کشاورزان روستاهای آئین و کوشک است. اگر در روزهای اول بهار به دریاچه اوان بیایید، با توجه به برودت هوا امکان یخ زدن سطح آب آن وجود دارد. اغلب افرادی که به دریاچه اوان سفر می‌کنند، با خود چادرهای مسافرتی آورده و در کنار دریاچه چادر می‌زنند. بنابراین اقامت در کنار این دریاچه زیبا و بکر رایگان است. ضمن اینکه روستای اوان، چند سالی است به عنوان منطقه نمونه گردشگری انتخاب شده و از اقامتگاه‌های بوم گردی و هتل‌های زیبایی برای اقامت گردشگران برخوردار است که هزینه اقامت در آنها برای هر نفر، بین شبی ۳۰ تا ۵۰ هزار تومان متغیر است.

«نخجیر» تابلوی شگفتی آور تاریخ ۷۰ میلیون ساله

غار نخجیر دلیجان، گنجینه ناشناخته‌ای از تاریخ زمین و تابلوی زیبای ۷۰ میلیون ساله‌ای است که هنوز بخش‌هایی از آن ناشناخته مانده و همواره اعجاب و شگفتی گردشگران را برمی‌انگیزد.

غار چال نخجیر در پنج کیلومتری شهر نراق و ۱۰ کیلومتری شهر دلیجان قرار گرفته و گنجینه‌ای ۷۰ میلیون ساله از اسرار طبیعت را در دل خود جای داده است.

این غار ۱۲ کیلومتری با دالان‌ها، دهلیزها و اشکال مختلفی چون لاک پشت و بچه فیل و... نمادی از رمز و رازهای طبیعت را پنهان کرده است. غار چال نخجیر در دل کوه کم ارتفاع تخت، آرام و با شکوهی خاص آرمیده است و در دل خود حکایت‌هایی چند میلیون ساله دارد. این مجموعه زیبا و کم نظیر متعلق به دوره سوم زمین شناسی است و یکی از پدیده‌های شگفت جهان به شمار می‌آید که در سال ۱۳۶۸ توسط گروهی از کوهنوردان شناسایی شده است.

دهانه اصلی این غار دارای ۱۰ متر عرض و بین ۱۰ تا ۴۰ متر ارتفاع است که هر بیننده‌ای با گذر از این دهانه و ورود به غار به حیرت و تفکر فرو می‌رود.

غار نخجیر دارای یک شاخه اصلی و چند شاخه فرعی است که تا کنون توسط افراد محلی و غارنوردان مجرب در حدود چهار کیلومتر از آن شناسایی شده و پیش‌بینی می‌شود حدود ۸ تا ۱۰ کیلومتر عمق داشته باشد.

تاکنون بالغ بر دو هزار متر فضای خشک در محوطه درونی این مجموعه شناسایی شده است که عموماً کریستالیزه بوده و تزئینات بلوری و اسفنجی کف، دیوارها و سقف آن از ناب‌ترین نمونه‌های موجود در جهان است.

دست خلاق طبیعت طی میلیون‌ها سال با مدد از شرایط خاص آب و هوایی و جغرافیایی درون غار، دهلیزها، دالان‌ها، کریدورها، تراس‌ها و حوضچه‌های بی نظیری را به وجود آورده که بازتاب نور از منشوره‌های بلور کلسیت در کنار آویزه‌های زیبای آن، هر بیننده‌ای را متحیر و مبهوت می‌کند.

در گنجینه شگفتی این غار اسرار آمیز، سنگ‌های تزئینی با اشکال متنوع مانند عقاب، لاک پشت، گوزن، انسان، کبوتر و تندیس‌های عظیم الجثه بلورین ایجاد شده است که بیشتر آنان از جنس آهک است.

وجود یک دریاچه در بخش انتهایی و زیردست غار که دیواره، سقف و پیکره‌های اسرار آمیز آن را سنگ‌های عجیب و غریب محاصره کرده، زیبایی زاید الوصفی به این غار داده است و بنا بر آخرین اطلاعات تاکنون ۶۰۰ متر از این دریاچه شناسایی شده و وسعت آن بیش از سه هزار متر تخمین زده می‌شود.

تهویه طبیعی هوای درونی غار در فصول تابستان و زمستان یکی دیگر از عجایب این غار شگفت‌انگیز است، در تابستان خنک و در زمستان گرم است و هیچ‌گاه در این مجموعه بازدیدکنندگان با کمبود اکسیژن روبرو نمی‌شوند.

رسوبات دولومیتی با رنگ آمیزی جالب در جای جای غار نخجیر، پتانسیل عظیمی از اسفنج‌های بلورین و کریستاله، باغ‌های مرجانی و مخروط‌های گل کلمی شکل را خلق کرده است.

تالارهای سفوف عروس، گل کلمی، آبشار گلی، فرسنگ، دریاچه، برزخ، باغ وحش،

چهلچراغ و هیولا از جمله بخش‌های دیدنی این غار نادر و عجیب است. غار چال نخجیر به عنوان یکی از زیباترین و شگفت‌انگیزترین آثار طبیعی در منطقه دلیجان استان مرکزی می‌تواند به جاذبه‌ای منحصر به فرد در صنعت گردشگری ایران و عاملی برای توسعه و رونق گردشگری در این منطقه مبدل شود.

کارشناسان قدمت این غار را حدود ۷۰ میلیون سال می‌دانند و عامل اصلی و اولیه به وجود آمدن این غار مرجانی، گسل معکوسی بوده که در منطقه عمل کرده و پس از گذشت میلیون‌ها سال به این شکل در آمده است.

از خصوصیات غار چال نخجیر می‌توان به تالارهای متعدد و حوضچه‌های آب، راهروهای طولانی، مسیرهای صعب‌العبور در بعضی از نقاط و چکنده و چکیده‌های بلورین بسیار متنوع و زیبا و حتی در نقاطی منحصر به فرد اشاره کرد.

این غار به دلیل وجود مناظر بکر طبیعی و جذابیت‌های حیرت آور فراوان از اهمیت ویژه‌ای در جذب گردشگر و توریست برخوردار است و با توجه به قرار گرفتن غار در دامنه کوه، دسترسی به آن بسیار آسان بوده و بازدیدکنندگان به راحتی قادر به بازدید از این محل هستند.

تنوع سنگ‌های موجود، سنگ‌های کریستال با شکل‌های مختلف مثل آبشار، زیبایی خاصی به غار نخجیر داده است به طوری که هر بیننده‌ای را به شگفتی وامی‌دارد.

غار چال نخجیر در سال ۸۱ در دیف میراث ملی کشور به ثبت رسیده است.

قرار گرفتن غار نخجیر در کنار ابنیه تاریخی نراق یک محیط کاملاً توریستی را به وجود آورده که با این تنوع و ظرفیت گردشگری، می‌توان به رونق صنعت گردشگری در منطقه امیدوار بود.

نان استفاده می‌شود محلی هم برای اختلاط زنان روستاست و اگر کسی بخواهد برای پسرش زن بگیرد این خواستگاری در کنار تنور انجام می‌شود البته اهالی روستا معتقدند به همان تعداد خواستگاری‌هایی که در جوار این تنورها منجر به ازدواج می‌شود زندگی‌هایی هم از هم می‌پاشد.

اهالی روستای فارسین به چهارشنبه‌ها اعتقاد خاصی دارند و در این روز نان بیشتری پخت می‌کنند. خانه‌های خشتی از دیگر دیدنی‌های این روستاست، قالب‌های خشتی به کار رفته در این خانه منحصراً به فرد بوده و در مکان‌های دیگر استفاده‌ای نشده است، ارتفاع هر یک از این خشت‌ها ۱۰ سانتی متر و طول و عرض آن هم ۲۰ سانتی متر بوده یعنی دو برابر خشت‌هایی که در بافت تاریخی گرگان از آن بهره برده شده است.

یکی از نکاتی که در رابطه با خانه‌های این روستا چشم نواز است رنگ به کار رفته زرد سفید در این خانه هاست، در واقع آن چیزی که ما فکر می‌کنیم رنگ آمیزی به این سبک است رنگ نیست بلکه نوعی گل با نام «شولی» و یا در گویش محلی «سوآما» است که در اعیاد مختلف و مناسبت‌ها زنان روستا به کف و دیواره‌های خانه‌های خود می‌مالند.

اهالی روستا برای انجام کارهایشان هیچ گاه به بیرون از روستا متوسل نمی‌شوند و به هر چه احتیاج دارند از داخل روستا و ظرفیت‌های خود روستا بهره می‌برند.

بین ۴۵۰ تا ۵۰۰ خانه خشتی در این روستا وجود دارد که اکثراً دو طبقه بوده و خانه سه طبقه‌ای در این روستا به چشم نمی‌خورد. معمولاً در این خانه‌های دو طبقه، طبقه نخست در حکم انباری- دامی و یا مغازه استفاده می‌شده و طبقه دوم به اسکان اهالی خانه اختصاص دارد.

در این روستا مکان‌هایی هم وجود دارد که به «دختر نشین» معروف است در واقع در گذشته‌ها که آب لوله کشی در این روستا وجود نداشت دختران برای آب آوردن به چشمه می‌رفتند و به دلیل بُعد مسافت طولانی به این مکان‌ها که می‌رسیدند نشسته و خستگی در می‌کردند، البته در روستا فضاهایی هم تحت عنوان پیرنشین وجود دارد که محل تجمع افراد مسن در روستاست.

هرگاه از دیدن بافت تاریخی روستا سیر شدید می‌توانید به طبیعت اطراف فارسین هم سرکی بکشید جایی که می‌توان شالیزارهای طبقاتی را از یک سو به نظاره نشست و محو زیبایی‌اش شد و از سوی دیگر بافت تاریخی روستا و نمای کوهستانی که این روستا را محصور کرده قابل رؤیت است.

نام این مکان، تپه «قنبرآباد» در نزدیکی روستای فارسین است که برای گردشگران یک تپه جادویی

گلستان نگارستان ایران

دشت اسب‌های وحشی در انتظار گردشگران

فارسین؛ روستای دلربای گلستان

شود. چنانچه قصد دارید برای گشت و گذار در طبیعت و بافت تاریخی لریز بریز از حرف‌های ناگفته روستا را نظاره کنید، می‌توانید با پرداخت هزینه‌ای از لیدر محلی بهره مند شوید.

اگر می‌خواهید از تمام جاذبه‌های تاریخی و طبیعی روستای فارسین دیدن کنید به دو روز و نیم زمان احتیاج دارید. ناگفته نماند اقامت در روستای فارسین بین ۱۰۰ الی ۱۵۰ هزار تومان برای یک خانواده چهار نفره هزینه دارد.

اگر بخواهیم برایتان از فضای بافت تاریخی روستا بگویم نخستین چیزی که می‌توانم به آن اشاره کنم «سابات» ها هستند، سابات به کوچه‌های مسقفی گفته می‌شود که قسمت بالایی آن در مالکیت شخصی و فضای زیر سقف در مالکیت عمومی قرار دارد. در فارسین در حال حاضر ۶۳ سابات سالم دیده می‌شود.

یکی دیگر از جاذبه‌های زیبای این روستا کوچه‌های آشتی کنان این روستاست، در واقع در این روستا چندین کوچه و معابر تنگ ساخته شده تا افرادی که قهر هستند و زمانی که از این کوچه‌ها تردد می‌کنند ناچار با هم برخورد داشته باشند ناگفته نماند بافت تاریخی روستا تنها یک کوچه ماشین رو دارد و در مابقی کوچه‌ها امکان تردد خودرو وجود ندارد.

وجود «تنور» ها یکی از چیزهایی است که در فارسین زیاد به چشم می‌خورد، در واقع در هر کوچه یک تنور وجود دارد که اهالی این کوچه در حفظ و نگاه داری و استفاده از آن تنور با یکدیگر شریک هستند.

تنورها علاوه بر اینکه برای پخت

روستای فارسین از توابع شهرستان آزادشهر با طبیعت بکر و بی نظیر یکی از جاذبه‌های گردشگری گلستان است که در ایام تعطیلات نوروزی گردشگران را به سوی خود فرا می‌خواند.

فارسین، روستایی محصورشده در دل کوه با خانه‌های پلکانی، پنجره‌هایی به رنگ آبی تیره و گلدان‌های شمعدانی که معصومانه پشت پنجره بر لب طاقچه انتظار جا خوش کرده‌اند و عطر صفا و صمیمیت کوچه‌پس کوچه‌های پرشیب آن را دو برابر می‌کنند. سخن از «فارسین» روستای دلربای گلستان است، می‌گویم دلربا چرا که نمی‌دانم در پس این خانه‌های ساده روستایی چه جاذبه‌های نهفته است که از هر کوچه و پس کوچه‌ای که عبور می‌کنی دوست داری به عقب برگردی و نظاره گر زیبایی پشت سرت باشی تا مبادا از یاد نگاهت برود آنچه را که با حافظه چشمانت ضبط می‌کنی و با عمق وجودت لمس می‌کنی.

روستای فارسین در شهرستان آزادشهر قرار دارد، این روستا در کوهستانی پوشیده از جنگل که با درختان سرسبز بلوط و افرا چهره منطقه را دیدنی کرده است، قرار دارد. روستای فارسین تحت تأثیر اقلیم کوهستانی، زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل دارد.

به روستای فارسین که برسید در ورودی روستا سر دری درست کرده‌اند که تابلوی «روستای تاریخی فارسین» بر روی آن خودنمایی می‌کند.

مردم ساکن این روستا به زبان ترکی قشقایی صحبت می‌کنند و زیاد از پیشینه خود خبر ندارند، فقط می‌دانند نیاکانشان از استان فارس کوچ کرده و به این منطقه آمده‌اند.

اکثر مردم این روستا با غریبه‌ها بیگانگی نمی‌کنند، بلکه با دیدن مسافران در خانه‌هایشان را باز می‌گذارند تا بلکه رهگذری برای عکس گرفتن از باغچه و نمای چشم‌نواز خانه‌هایشان مهمان چنددقیقه‌ای آن‌ها

است، بر فراز این تپه از سمت جنوب شالیزارهای طبقاتی، از سمت شرق یافت تاریخی روستا و از شمال کوهستان قابل رؤیت است.

نزدیکترین جاذبه گردشگری طبیعی که در نزدیکی روستای فارسیان قرار دارد آبشار «یوخار که دره» نام دارد که زیبایی چشم نوازی دارد، انواع میوه‌های جنگلی مانند انگور، زالزالک، انجیر سیاه و سفید و ... در این منطقه رشد پیدا کرده و قابل دسترسی است. در امتداد همین آبشار یک یخچال طبیعی وجود دارد که از خود روستا با پیاده روی دو ساعت و نیمه می‌توان به این یخچال رسید. این یخچال طبیعی در هر چهار فصل سال یخ دارد و اغلب دامداران برای جداسازی کره از ماست از یخ‌های این یخچال طبیعی بهره می‌برند.

روخانه‌های بسیار زیبا هم از وسط روستا می‌گذرد که از ۲۵ چشمه همیشه جوشان تغذیه می‌شود، مجموعه آبشار پنج پله‌ای «کبوتر خانه» از دیگر جاذبه‌های فارسیان است. رشته کوهی در امتداد رشته کوه البرز

برای شام هم انواع آش‌های معروف یا محلی در منو پیدا می‌شود؛ عدسی، کوکو و کتلت دیگر غذاهایی است که در صورت اقامت در این روستا می‌توانید تهیه و مصرف کنید. برای شام هم می‌توانید هزینه بین ۱۵ تا ۲۲ هزار تومان بپردازید.

اگر برای عزیزانتان قصد خرید سوغات دارید نان محلی، صنایع دستی مانند شال و چادر شب، نوعی حوله از جنس ابریشم مصنوعی، انواع خشکبار و ترشیجات چیزهایی است که می‌توانید تهیه کنید. البته فارسیان برنج خوب و با کیفیتی دارد که با آب چشمه کشت می‌شود، ولی چون دیر کاشت می‌شود دیرهم برداشت می‌شود.

در این بازار داغ جذب گردشگر خیلی از مسئولان تلاش می‌کنند فارسیان، این کهن روستای دلربای گلستان را ماسوله دوم بنامند اما بدانید که اگر فارسیان اراده کند خود نامی بزرگ در عرصه گردشگری خواهد بود.

فارسیان روستایی است که شاید با پای خودتان به آنجا بیایید اما دم دمای رفتن که شود پای دلتان یارای ترک آنجا را ندارد.

اگر می‌خواهید از فارسیان پشیمان بازنگردید دوربین عکاسی و یک جفت کفش راحتی را فراموش نکنید.

نوش زعفران یا به لیمو را با قیمت ۱۸ هزار تومان برای یک نفر تهیه کنید، ارزان‌ترین صبحانه‌ای هم که می‌توانید در این روستا میل کنید قیمتی حدوداً هشت هزار تومان دارد.

لازم به ذکر است تمام محصولات ارائه شده در این روستا ارگانیک و از تولیدات خود روستاست. برای ناهار هم می‌توانید «قارا پلو» که غذای سنتی مردم روستاست سفارش دهید، قاراپلو غذایی شبیه به چکدرمه غذای سنتی قوم ترکمن بوده که هر پرس آن قیمتی حدوداً ۲۲ هزار تومان دارد اما باتورم این روزها قیمت آن تا ۲۵ هزار تومان هم متغیر است.

سبزی پلو، ته چین عدس، زرشک پلو و انواع غذاهای که با مرغ طبخ می‌شود و در کنارش نان «پنجه کش»، نان معروف روستا سرو می‌شود از دیگر غذاهایی است که در این روستا طبخ می‌شود و مسافران می‌توانند برای وعده ناهار خود غذایی با قیمت بین ۱۸ تا ۳۰ هزار تومان تهیه کنند. در واقع هر چه غذای چرب و چیلی تری سفارش دهید به میزان محتوا قیمت آن هم افزایش پیدا می‌کند.

وجود دارد به نام «علی کمری» که فضای کوهستانی آن مناسب برای صخره نوردی است. ۴۴۰ هکتار زمین‌های دیمی در ییلاق روستای فارسیان وجود دارد که در نوع خود دیدنی است، همچنین بقایای یک آتش کده در قلعه‌ای قدیمی وجود دارد، در جنگل مرکوی یکی از بزرگترین «ممرز» های حال دنیا وجود دارد قطر درخت‌های این ممرز بین ۸۰ تا ۹۰ سانتی متر است.

دشت اسب‌های وحشی منطقه فارسیان بعد از کشور مغولستان دومین مکانی است که از نظر وسعت مراتع در دل خود اسب‌های وحشی را جای داده است، مسیر کوهپیمایی رسیدن به این دشت حدود هفت کیلومتر بوده و با آفرود ۴۵ دقیقه زمان می‌برد.

افرادی که تصمیم دارند در اقامت گاه‌های این روستا اسکان داشته باشند می‌توانند از سوئیت‌های که توسط ساکنین اجاره داده می‌شود و یا مرکز بوم گردی روستا بهره ببرند، در این روستا می‌توانید برای صبحانه یک منوی کامل شامل تخم مرغ محلی، نان محلی، شیر محلی، مربا، کره و پنیر محلی همراه با دم

ازبکی؛ یادگاری از عصر آهن / به اسرار تدفین‌های گور خمرهای پی ببرید

با سفر به سرزمین کهن خشت جهان در سکونتگاه‌های قوم ماد قدم بزنید و به اسرار تدفین‌های گور خمرهای پی ببرید.

سفر به سرزمین کهن خشت جهان و مشاهده تپه‌های تاریخی که بیانگر قدمت چند هزارساله است، می‌تواند جذابیتی بی‌نظیر را نصیب گردشگران کند منابع و اسناد تاریخی و مطالعات باستان‌شناسی از محوطه‌ها و تپه‌های تاریخی در شهرستان نظرآباد

همگی بیانگر وجود فرهنگ غنی این سرزمین از دوران پیش از تاریخ است وجود بقاع متبرک امامزاده ابراهیم (ع)، امامزاده ابوالحسن (ع)، تینال تپه، محوطه باستانی ازبکی، روستاهای زیبا از جمله روستای عشایری «گلدره» و روستای شیخ حسن که مهد آثار تاریخی است هرسال پای گردشگران زیادی را به این شهرستان می‌کشاند.

روایتی از تپه ازبکی و خشت ۹ هزارساله

محوطه باستانی ازبکی در روستای ازبکی از توابع دهستان احمدآباد مصدق از بخش مرکزی شهرستان نظرآباد قرار دارد برای نخستین بار در سال ۴۸ شمسی این تپه باستانی شناسایی و چند سال بعد در فهرست میراث ملی ایران ثبت شد ازبکی محوطه باستانی گسترده‌ای برابر ۱۰۰ هکتار و ۱۰ تپه ارزشمند است کهن‌ترین خشت جهان در این محوطه کشف شده است.

در شرق روستای ازبکی تپه‌ای با هفت هزار سال قدمت وجود دارد، ازبکی محوطه باستانی گسترده‌ای شامل یک تپه بلند مرکزی به ارتفاع ۲۶ متر و شش تپه کوتاه‌تر به نام‌های «تخت‌گاه»، «جیران»، «مارال»، «دوشان»، «یان» و «گومیش» است طی کاوش‌های صورت گرفته قدیمی‌ترین خشت‌های دست‌ساز بشری در جیران تپه کشف شده‌اند این محوطه تا حدود چهار هزار سال پیش سکونتگاه قوم مادها بود اما به دلیل بی‌توجهی در طول سال‌های گذشته زمین‌های کشاورزی جای تپه‌ها را اشغال کرده‌اند.

تحقیقات به عمل آمده توسط سرپرست هیئت کاوش در محوطه ازبکی حکایت از این دارد که تپه‌های اقماری واقع در شمال تپه مرتفع (تپه اصلی) تا ساحل رودخانه‌ای که از حدود ۵۰۰ متری آن می‌گذشته ادامه داشته است. نام ازبکی برگرفته از روستایی به همین نام است که احتمالاً از دوران صفویه به

بعد «یوز بیگی» بوده و باگذشت زمان به «اوز بیگی» و «ازبکی» تغییر یافته است این محوطه باستانی هشتم مهرماه سال ۵۲ به شماره ۹۵۵ در فهرست آثار ملی جای گرفت، بر اساس کاوش‌های باستان‌شناسی محوطه باستانی ازبکی دربرگیرنده تاریخی از اواخر هزاره هفتم پیش از میلاد تا دوره اسلامی است، یکی از دلایل انتخاب کاوش در این محوطه باستانی، وجود نمونه‌هایی از سفال فلات مرکزی با قدمت هزاره چهارم پیش از میلاد و پیش‌تر از آن است.

«یان تپه» به معنای (تپه کناری) در حدود یک کیلومتری غرب تپه مرتفع ازبکی واقع شده و آثار به‌دست‌آمده از دوشان تپه متعلق به دوره‌های پیش از تاریخ، تاریخی و اسلامی است.

نحوه چیدمان دیوارها در معماری این بنا نشان می‌دهد که ساکنان فلات مرکزی ایران در این مراحل نخستین معماری خشتی را پشت سر گذرانده در مجموع کاوش‌ها بیست‌وهشت تدفین به‌دست‌آمده است، یک مورد از آن‌ها مربوط به دوره پیش از اسلام (دوره تاریخی)، هشت تدفین متعلق به دوره اسلامی و نوزده تدفین دیگر به دوره پیش از تاریخ مربوط می‌شود همچنین ۵۷ درصد تدفین‌های پیش از تاریخی به کودکان تعلق دارد.

«مارال تپه» به معنای (تپه آهوی نر) یکی از تپه‌های اقماری است که حدود ۵۰ متری غرب تپه مرتفع ازبکی قرار دارد، معماری مارال تپه مربوط به دوره مادها است تدفین‌های گور خمره‌ای در زیر انباشت‌سنگ‌های رودخانه‌ای به دست آمد، این تدفین‌ها متعلق به افراد کم سن و سالی است.

در جنوب محوطه ازبکی بافاصله ۲۵۰ متر، تپه‌ای مدور و تقریباً مسطح با ارتفاعی در حدود دو متر به نام «جیران تپه» قرار گرفته است جیران به معنای (آهوی ماده) است در این تپه بقایای سه دوره عمده فرهنگی شامل اسلامی، عصر آهن و پیش از تاریخ شناسایی شد.

حاصل کاوش‌ها در جیران تپه نمایان شدن گورهای متعلق به دوره‌های اسلامی و عصر آهن در لایه‌های سطحی‌تر و بقایای لایه‌های فرهنگی متعلق به دوره پیش از تاریخ فلات مرکزی در لایه‌های عمیق‌تر بود وجود بقایای معماری عظیم از هزاره اول و دوم پیش از میلاد و هم‌زمان با آن به دست آمدن گورستان‌هایی متعلق به این دوران، محوطه ازبکی را به یکی از نادرترین محوطه‌های شناخته‌شده اثر عصر آهن معرفی می‌کند.

«دوشان تپه» به معنای (تپه خرگوش)، در فاصله تقریبی ۳۰۰ متری شمال غرب تپه مرتفع ازبکی به طول ۱۵۰ و عرض ۱۰۰ و ارتفاع ۴ متر واقع شده است، کاوش در دوشان تپه دو دوره فرهنگی مهم را شامل می‌شود از جمله عصر آهن ۳ (دوره ماد) و عصر آهن ۲، که پربرترین مدارک معماری از دوره دوم عصر آهن ۲ در سه لایه به دست آمد.

معماری تقریباً سالمی بر روی تپه مرتفع مرکزی است که از مهم‌ترین آثار دوره ماد در فلات مرکزی بوده این اثر دارای ویژگی‌های اصلی از معماری نخستین فرمانروایان آریایی در ایران است و دارای هفده فضای معماری است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان از باروی پیرامون دژ، حیاط بزرگ شرقی، انبار جنوبی، تالار بزرگ جنوبی، تالار شمالی در میانه غرب دژ، اتاق بزرگ سکو دار، تالار معبد، اتاق نگهبانان، صندوقخانه، تأسیسات آشپزخانه‌ای و دروازه ورود به دژ نام برد.

روستای شیخ حسن و گشت‌وگذاری در تپه‌های تاریخی
 آثار باستانی و تاریخی در محدوده‌ی روستای شیخ حسن، بیانگر قدمت چند هزارساله مدنیت در این منطقه است کارشناسان میراث فرهنگی تاکنون چهار محوطه باستانی را حول روستای شیخ حسن شناسایی و بررسی کرده‌اند.

در غرب این روستا مزرعه‌ای به نام «قزل حصار» وجود دارد که در حدفاصل این مزرعه و روستای شیخ حسن تعدادی تپه کوچک و بزرگ مشاهده می‌شود دو تپه سمت شمال به نام‌های قزل حصار بزرگ و تپه سمت جنوب به تپه قزل حصار کوچک «کرش تپه» معروف‌اند. از تپه شرقی قزل حصار بزرگ، آثار سفالی به‌دست‌آمده است که شباهت فراوانی به سفالینه‌های محوطه باستانی اسماعیل‌آباد ساوجبلاغ و چشمه‌علی ری دارد، قدمت آن‌ها به هزاره چهارم و پنجم پیش از میلاد مسیح می‌رسد.

تپه غربی قزل حصار بزرگ از آثار سفالی لعاب‌دار و بدون لعاب منقوش و بدون منقوش دوران اسلامی به‌ویژه سفال‌های متعلق به قرون سوم تا نهم هجری قمری به‌دست‌آمده است. در تپه قزل حصار کوچک آثار سفالی به‌دست‌آمده متعلق به هزاره‌ی اول پیش از میلاد مسیح است و قلعه‌ی روستایی قزل حصار از جنس خشتی و متعلق به دوره‌ی قاجار و اوایل پهلوی است.

تینال تپه و ماجرای سفالینه‌های قبل از میلاد

یکی دیگر از آثار تاریخی نظرآباد، روستای خرم‌آباد است که در فاصله دو کیلومتری جنوب غربی آن محوطه باستانی «تینال تپه» قرار دارد این اثر در دوران تاریخی و اسلامی دارای رونق بسیاری بوده است.

توجه به شواهد معماری و آثار سفالینه‌های مکشوفه در سطح و پیرامون این تپه نشان از آثار دژ باستانی دارد آثار موجود مربوط به هزاره اول قبل از میلاد و سفالینه‌های دوران اسلامی است.

تپه شرف‌الدین با ارتفاع ۱۶ متر

تپه شرف‌الدین نظرآباد با ارتفاع ۱۶ متر در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است و اگرچه مربوط به دوره‌های قبل از اسلام بوده است اما نمونه سفالینه‌ها و آثار پراکنده در سطوح تپه نشان از استقرار انسان در این منطقه طی قرون متعدد دارد.

از دیگر آثار و تپه‌های باستانی ثبت‌شده این منطقه «کرش تپه» است که با ارتفاع شش متر در حدفاصل روستای شیخ حسن و مزرعه قزل حصار خودنمایی می‌کند پراکندگی سفالینه‌های خاکستری مربوط به هزاره اول قبل از میلاد در سطح کرش تپه و اطراف آن نشان‌دهنده اهمیت این تپه است. همچنین برخی قطعات سفال دست‌ساز با پخت نامرغوب در این تپه کشف‌شده که قدمت آن به هزاره پنجم و ششم قبل از میلاد بازمی‌گردد.

NEWSAGENCY
 PARSNEWS

آشنایی با سوغات بام ایران / از زعفران تا گز بلداجی

چهارمحال و بختیاری سوغات های بسیاری دارد که مهمترین آنها گز بلداجی، زعفران، پولکی، نبات، گیاهان دارویی، عسل، لبنیات و... است.

چهارمحال و بختیاری سوغات های بسیاری دارد که مهمترین آنها گز بلداجی، پولکی، نبات، گیاهان دارویی و... است.

یکی از مهم ترین سوغات چهارمحال و بختیاری گز است که از ترکیب چند ماده مهم که مهم ترین آن انگبین، سفیده تخم مرغ، مغز پسته و بادام است ساخته می شود.

این شیرینی معروف و سنتی ایران به علت طعم لذیذ آن و همچنین خواص آن علاقه مندان بسیاری دارد.

این شیرینی مهم ترین شیرینی در ایام نوروز برای پذیرایی در دیدوبازدیدها در استان چهارمحال و بختیاری و استان اصفهان به شمار می رود و سفره هفت سینی در خانه های از این دو استان وجود ندارد که شیرینی گز در آن نباشد.

ایام نوروز فرصت مناسبی است تا مسافران به شهر بلداجی سفر و گز تازه تولیدی گز سازان این شهر را خریداری کنند. استقبال از گز بلداجی موجب شد که کارگاه های گز سازی روز به روز در این شهر توسعه یابند و هم اکنون ۸۰ کارگاه گز سازی مشغول تولید گز در این شهر هستند.

فروشگاه های فروش گز کارگاه های گز سازی تمام وقت فعالیت و از مسافران نوروزی با گز پذیرایی می کنند. تولید نقل، پولکی، نبات، گز سوهان و... نیز از دیگر سوغات چهارمحال و بختیاری است که در نقاط مختلف استان از جمله شهر فرخ شهر تولید می شود.

پولکی نوعی شیرینی است که با شکر و در طعم های مختلف نارگیلی، لیمویی، پسته ای، کنجدی و... تولید می شود.

فرخ شهر یکی از مهم ترین مراکز تولید پولک و نبات در سطح استان چهارمحال و بختیاری است که کارگاه های کوچک بسیاری در این شهر وجود دارد.

پولکی تولیدی کارگاه های این شهر از مهم ترین سوغات های چهارمحال و بختیاری به شمار می رود که سالانه مسافران بسیاری راهی این شهر برای خرید پولکی و نبات می کنند.

گزها در ایران شناخته شده است و مهم ترین سوغات این استان به شمار می رود.

مهران ترکیان گفت: از ابتدای سال تا کنون سه هزار تن گز در کارگاه های تولیدی شهر بلداجی تولید شده است.

وی گز بلداجی را از معروف ترین گزهای تولیدی ایران دانست و گفت: گز بلداجی به دلیل کیفیت به کشورهای حوزه خلیج فارس، آسیای میانه، افغانستان، پاکستان و عراق صادر می شود.

ترکیان با اشاره به این که شهر بلداجی مشهور به پایتخت گز ایران است، تصریح کرد: چهار نوع گز آردی، لقمه ای، مغز پسته ای و مغز بادامی در کارگاه های گزسازی این شهر تولید می شود.

وی از فعالیت ۱۰۰ کارگاه گزسازی در شهر بلداجی خبر داد و گفت: فعالیت این کارگاه ها زمینه اشتغال چهار هزار نفر را فراهم کرده است.

تولید ۱۲۰۰ تن گز در چهارمحال و بختیاری

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت چهارمحال و بختیاری اظهار داشت: یک هزار و ۲۰۰ تن گز در چهارمحال و بختیاری در آستانه سال نو تولید شده است.

نعیم امامی بیان کرد: این میزان گز در اسفندماه امسال برای تامین بازار نوروز و تامین سوغاتی مسافران و گردشگران تولید شده است.

امامی با بیان اینکه روزانه به طور میانگین ۴۰ تن گز معادل ۱۰۰ هزار بسته در این شهر تولید می شود، تصریح کرد: آردی، لقمه ای، سکه ای، رژیمی، مغز پسته، زعفرانی و مغز بادام گزهای تولیدی شهر بلداجی است.

چهارمحال و بختیاری سوغات های دیگری نیز دارد که در بخش محصولات طبیعی و دامی طبقه بندی می شوند.

انواع مختلف محصولات دامی مانند قره غوروت (غار)، شکر پنیر، کشک و... مهم ترین سوغات چهارمحال و بختیاری در بخش دامی هستند که از کیفیت بسیار بالایی برخوردار است.

گیاهان دارویی، عرقی جات و زعفران محصولات جدید هستند که به عنوان سوغات از این استان به نقاط مختلف کشور و جهان به عنوان سوغات برده می شود.

رئیس اتحادیه گزسازان شهر بلداجی گفت: گز بلداجی به دلیل طعم، مرغوبیت و کیفیت بالا از معروف ترین

باغ پهلوان پور مهریز؛ بهشتی در دل کویر

زیبایی‌های باغ جهانی پهلوان پور مهریز به اندازه‌ای است که ارزش آن را دارد در تعطیلات نوروز سری به شهرستان مهریز بنزید و قطعه‌ای از بهشت را در دل کویر به تماشا بنشینید.

قدمت باغ پهلوان پور به اواخر دوره قاجار برمی‌گردد و این باغ متعلق به یکی از تجار یزدی به نام علی پهلوان پور بوده است.

این باغ از بناهای مهم فرهنگی تاریخی است که طبیعت، هنر و معماری را در کنار هم دارد و به دلیل روان بودن آب از میان باغ و عبور آن از میان تنه‌های سپیدار و چنار، زیبایی خاصی به این باغ بخشیده است.

مساحت باغ پنج هکتار است که شامل یک مجموعه ورودی، ساختمان کوشک یا شربت‌خانه در بخش مرکزی، بنای زمستان‌خانه در بخش غربی، برج گلین در جنوب شرقی و اصطبل، انبار و کارگاه‌های قالی باقی و ریسندگی در بخش جنوبی است.

سبک معماری این باغ ترکیبی از معماری کوشکی و حیاط مرکزی است و درختان چنار در دو طرف جوی اصلی باغ قرار دارند.

ساخت کوشک مربوط به دوره قاجار است که در سه سطح (دو طبقه و نیم) طراحی شده و زیبای ویژه‌ای از معماری ایرانی به نمایش گذاشته است.

ثبت جهانی باغ پهلوان پور به همراه ۸ باغ ایرانی دیگر

این بنا در تاریخ هفتم مهر ۱۳۸۱ با شماره ثبت ۶۳۳۴ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده و پس از آن به همراه باغ دولت آباد و چند باغ ایرانی دیگر، در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید.

باغ پهلوان پور در محله مزویرآباد مهریز واقع شده و آب جاری در این باغ از قنات مشهور به حسن آباد سرچشمه می‌گیرد و ... به جز باغ پهلوان پور به طور مستقیم از هیچ یک از باغهای منطقه عبور نمی‌کند. آب قنات حسن آباد درختان چناری را که در حاشیه آن روییده‌اند، سیراب می‌کند. علاوه بر قنات ذکر شده این باغ از طریق دو رشته آب دیگر به نام قنات شاه حسینی و قنات مزویر آباد، آبیاری می‌شود.

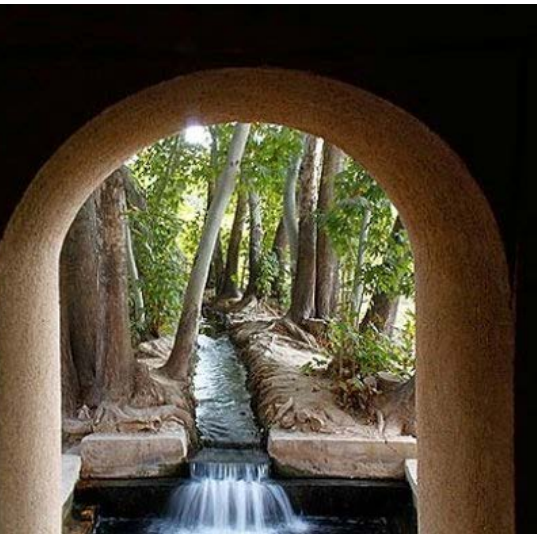
باغ دارای ۱۶ حقاچه (سه‌میله آب در اصطلاح محلی یزد حقاچه نامیده می‌شود) است که هر ۱۲ روز یکبار به آن متعلق می‌گیرد که زمان هر حقاچه بین ۱۰ الی ۱۱ دقیقه است که به آن سبوی نیز گفته می‌شود.

دو طرف جوی اصلی باغ پهلوان پور درختان تنومند و سالخورده چنار قرار دارند. درختان مثمر باغ نیز شامل انار، بادام و خرمالو است و کاشت این درختان با توجه به گرمای زیاد استان یزد، نمایانگر آب و هوای متفاوت نسبتاً خنک این منطقه است.

طی مسیر ۴۰ کیلومتری از مرکز استان یزد برای رسیدن به باغ پهلوان پور

با طی کردن حدود ۴۰ کیلومتر از مرکز استان یزد، به راحتی می‌توان از این باغ ارزشمند، زیبا و نمونه بازدید کرد و در سایه‌سار درختان آن و در کنار جوی‌های روان و صدای آب، دمی فارغ از هیاهوی شهر آسود.

این باغ در هر یک از فصل‌های سال، زیبایی‌های خاص خود را دارد، در بهار برگ‌های تازه و شکوفه‌های رنگارنگ و هوای ملایم، در تابستان خنکای آب و سایه‌ساز درختان، در پاییز برگ‌های هزار رنگ درختان و زمین پوشیده از برگ‌های زرد و نارنجی و زمستان، سکوت و درختان عریان و ... ساعات خاطره‌انگیزی برای همگان رقم می‌زنند.

باغ شهر تاریخی؛ بهشتی در دل کویر / هفت آسمان و هفت باغ تا شهر ماهان

باشگاه اسبسواری، ورزشگاه بزرگ مس، مجموعه بازی‌های آبی و مجموعه‌های تجاری و اداری و شهرک‌های تفریحی متعدد از دیگر جاذبه‌های این محور گردشگری است.

در مسیر رسیدن به ماهان چندین دهستان سرسبز نیز قرار گرفته است.

دامنه‌های پربرف سیرج زادگاه مرادی کرمانی نویسنده مشهور کشورمان نیز مجاور این محور قرار دارد و راه رسیدن به کویر لوت، آبگرم سیرج، دره سیرج، شهداد، ارگ بم و راین نیز از جاده قدیم ماهان کرمان می‌گذرد.

باغ جهانی شاهزاده ماهان بهشتی در عمق کویر

بدون شک مشهورترین بنای شهر ماهان باغ شازده ماهان است که در شرق و حاشیه شهر ماهان و در مجاورت کمربندی ماهان - بم قرار دارد.

مسافرانی که قصد بازدید از ارگ بم و ارگ راین داشته باشند باید این جاده را ادامه دهند اما زیبایی باغ شاهزاده ماهان را نمی‌توان با هیچ جاذبه گردشگری دیگری به‌سادگی عوض کرد.

ساخت این باغ با فرمان عبدالحمید میرزا فرمانفرما در دوران قاجاریه در ماهان آغاز شد و اقتباسی از باغ تاریخی فتح‌آباد کرمان است.

ماهان در گذشته مقر حکومتی کرمان بوده است و باغ شاهزاده محل اسکان حاکم بوده که در مسافتی معادل پنج هکتار ساخته شده و طول باغ ۴۰۷ متر و عرض آن ۱۳۶ متر است. باغ در دامنه کوهستان نیگران قرار گرفته است و نهر بزرگی از ارتفاعات برف‌گیر

کرمان است که نزدیک ۲۰ هزار نفر جمعیت دارد و یکی از بخش‌های شهرستان کرمان محسوب می‌شود. این شهر خوش آب‌وهوا که مملو از نهرها و باغ‌های انواع میوه‌های سردسیری است در دامنه‌های کوهستان جوپار قرار گرفته است، این شهر از طریق جاده قدیم کرمان - ماهان و محور گردشگری هفت باغ به شهر کرمان دسترسی دارد.

این شهر در کنار شهرتش در خصوص عرفان یک اثر ثبت جهانی به نام باغ پلکانی شاهزاده را در خود جای داده است.

زیبایی‌های باغ شاهزاده کرمان موجب شده است این باغ در جمع پنج باغ زیبای ایرانی قرار گیرد. مقبره شاه نعمت‌الله ولی و عمارت شتر گلو نیز جزو بناهای با معماری معماگونه و خیره‌کننده ایرانی محسوب می‌شوند.

یخدان عظیم «گلی لنگر»، محور گردشگری هفت باغ و هفت آسمان، دره نیگران و دهستان سه کنج نیز از دیدنی‌های ماهان است.

محور گردشگری هفت باغ علوی

فاصله بین کرمان تا شهر ماهان ۲۸ کیلومتر است و در این فاصله محور گردشگری هفت باغ و هفت آسمان قرار گرفته است که مشتمل بر فرودگاه تفریحی، صدها رستوران و تفریح گاه، پیست موتورسواری، پیست اتومبیل‌رانی، باغ‌های متعدد تفریحی و گلخانه‌های متعدد است.

تپه‌های شنی، جنگل‌های کهور، وجود پیست استاندارد پیاده‌روی، پیست دوچرخه‌سواری و ده‌ها

باغ شهرهای زیبای کرمان به‌ویژه شهر تاریخی ماهان با سرسبزی آغوش خود را برای پذیرایی از مسافران باز کرده و سخاوتمندانه از آن‌ها میزبانی می‌کنند.

بدون شک مهم‌ترین محور گردشگری استان کرمان محور گردشگری کرمان - ماهان است، کرمان و ماهان دو قطب تاریخی جنوب شرق کشور هستند، کرمان با صدها اثر ثبت شده ملی بیشترین تراکم وجود آثار تاریخی ثبت ملی را به خود اختصاص داده و باغ شهر ماهان نزدیک‌ترین و زیباترین جاذبه‌های گردشگری را در دسترس گردشگران قرار داده است.

در هر فصل از سال که به ماهان سفر کنید تعداد قابل توجهی گردشگر از استان‌های مختلف می‌بینید که در گوشه و کنار این شهر زیبا در حال گذراندن اوقات خود هستند.

ماهان باغ شهری خوش آب‌وهوا در ۲۸ کیلومتری شهر

این بنا در سال ۱۳۱۰ ثبت ملی شده است و هرچند در سال ۱۳۶۰ بر اثر زمین‌لرزه آسیب می‌بیند اما بلافاصله مرمت می‌شود.

شتر گلو اوج هنر نمایی ایرانی‌ها برای انتقال آب

«شتر گلو» نام بنایی است بزرگ اما فراموش شده در ماهان که در نزدیکی مقبره شاه نعمت‌الله قرار دارد، این بنای زیبا یکی از نمادهای شکوه و هوشمندی معماری ایران زمین است، در این بنای بزرگ آب از سطح پایین‌تر بدون استفاده از هیچ‌گونه انرژی به سطوح بالاتر منتقل می‌شود.

برای انتقال آب از روشی خاص در ساخت کانال انتقال آب استفاده شده است. آب عمارت شتر گلو توسط قنات و کیل آباد تأمین می‌شده که هم‌اکنون خشک شده است، متأسفانه از سوی میراث فرهنگی

و عاج فیل تزیین شده است، مقبره اتاقی با طاقی گنبدی شکل است که با گچ‌بری‌های بسیار زیبا تزیین شده است. استفاده از رنگ‌های فیروزه‌ای و لاجوردی و خطوط اسلیمی و سنگ مرمر از مهم‌ترین جاذبه‌های مقبره است. کاشی‌کاری بسیار زیبا، صحن‌های بزرگ و ارتفاع زیاد طاق‌ها این بنا را زیبا و سحر گونه کرده است. فضای عرفانی و آرام‌بخش مقبره با درختان کهن، حوض‌های مملو از ماهی قرمز و صدای دف و سه‌تار در هم می‌آمیزد و لحظه‌های نابی برای گردشگران فراهم می‌کند، بنای گسترده شاه نعمت‌الله شامل اجزای زیر است:

«چله‌خانه»: در سمت جنوب‌غربی بقعه، فضایی کوچک قرار دارد که با توجه به آذین‌های رنگارنگ درون آن ساخت آن مربوط به دوران پس از تیموریان

بالادست به‌صورت دائمی در آن جریان دارد و از میانه باغ و ده‌ها حوضچه طبقاتی این باغ می‌گذرد. آب از حوضچه‌های بالایی به‌وسیله آبشارهای متعدد به حوضچه‌های پایین‌تر می‌ریزد و در انتها، نهر در پایین‌ترین بخش باغ راه خود را به سمت ماهان ادامه می‌دهد.

در دو سوی حوضچه‌های دو باغ با هزاران درخت کهن‌سال و درختان میوه قرار گرفته است و در بالای باغ نیز بخش حاکم‌نشین و حمام تاریخی قرار گرفته است.

جشن ثبت جهانی این باغ در سال ۹۰ برپا شد، این باغ در سال‌های ۳۷ و ۶۰ بر اثر زمین‌لرزه دچار خسارت جدی شد اما مجدداً بازسازی و تبدیل به یکی از زیباترین باغ‌های ایرانی شد که معماری، درختکاری و آب‌ازارکان مهم این باغ است.

جریان آب از ده‌ها فواره این باغ به‌صورت طبیعی جریان دارد و به‌وسیله فشار آب جاری در میانه باغ این فواره‌ها کار می‌کنند. باغ در شیب ۴۶ درصد از شمال به جنوب قرار دارد و رمز بقای باغ همین موقعیت جغرافیایی است.

نهر آب باغ شاهزاده از قنات تیگران و از ارتفاعات کوه چوپار سرچشمه می‌گیرد و مهندسی آب این سازه بزرگ یکی از معماهای معماری ایران محسوب می‌شود که با وجود مطالعه و بررسی‌های متعدد راز شبکه آب این باغ هنوز کشف نشده است.

در دو انتهای محور اصلی، یعنی در اولین تخت، که کوشک باغ بر روی آن قرار دارد و همچنین در ورودی باغ، در برابر سر در خانه، دو استخر قرار دارد که سطح وسیع، صدا و جهش آب فواره‌ها به زیبایی آن می‌افزاید.

بناهای باغ عبارت‌اند از کوشک اصلی یعنی سکونتگاه دائمی و یا فصل مالک که در انتهای فوقانی باغ قرار دارد. سردر خانه در مدخل باغ به‌صورت بنایی خطی جبهه ورودی باغ را اشغال کرده و در دو طبقه بنا شده است. طبقه فوقانی دارای اتاق‌هایی است که برای زندگی و پذیرایی پیش‌بینی شده‌اند. سایر بناهای خدماتی باغ از حصار اصلی استفاده کرده و به‌صورت دیواری مرکب بناهای مختلف خدماتی را در نقاط مناسب در خود جا داده است.

این باغ علاوه بر سردر، شامل عمارت شاه‌نشین و حمام نیز است. در حال حاضر قسمت شاه‌نشین، به یک رستوران تبدیل شده و توسط بخش خصوصی اداره می‌شود.

در بخش پایین‌دست باغ شاهزاده نیز مقبره‌ای در یک باغ تاریخی قرار دارد که به باغ چهار سید معروف است.

مقبره شاه نعمت‌الله ولی؛ نگین معماری کهن و زیبای شرق

آرامگاه شاه نعمت‌الله از عرفای مشهور در مرکز شهر ماهان قرار گرفته است و یکی از زیباترین و بزرگ‌ترین بناهای تاریخی در استان کرمان محسوب می‌شود که از صحن‌ها و ساختمان‌های متعدد شکل گرفته است. بخش‌های مختلف بنا در دوران گوناگون تاریخی احداث شده است و می‌توان معماری تیموریان تا قاجار را در این بنا مشاهده کرد.

مقبره مقابل درب ورودی عمارت داخلی قرار گرفته است و برای رسیدن به این عمارت باید از دو صحن بزرگ که شکل‌گرفته از حوض‌های بزرگ و درختان کهن‌سال است گذر کرد.

با ورود به بنای اصلی، مقبره مقابل چشم بیننده قرار می‌گیرد، درب‌های اصلی با چوب درختان کهن‌سال

است. این مکان که پیش از عصر صفوی ساخته شده و در زمان احداث بقعه حفظ شده، محل چله‌نشینی شاه نعمت‌الله ولی بوده است.

«رواق شاه‌عباسی»: ساخت این رواق مربوط به دوران حکومت شاه‌عباس (سال ۹۹۸ هجری قمری) است و از ویژگی‌های بارز آن سردر زیبای آن است. سردری از جنس فولاد که نام دوازده امام (ع) به‌صورت برجسته روی آن تراشیده شده است.

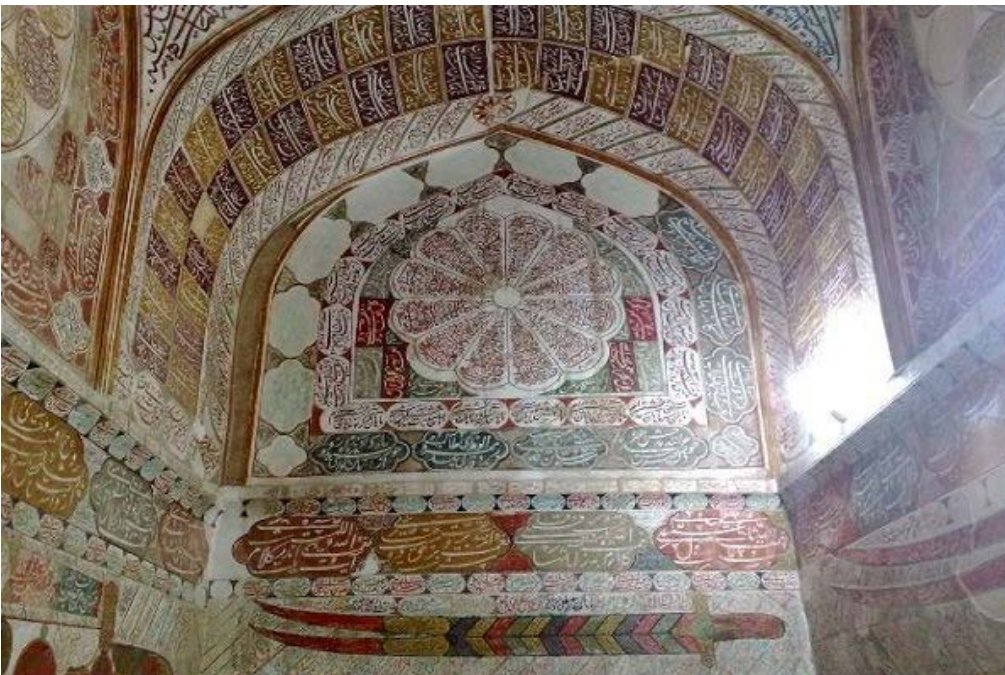
«صحن میرداماد»: این بخش از آرامگاه شاه نعمت‌الله ولی نیز مانند بقعه در دوره صفویه ساخته شده، ولی در زمان ناصرالدین‌شاه، بازسازی و تکمیل شده است. «صحن اتابکی»: این صحن به همت علی‌اصغر خان اتابک، صدراعظم ناصرالدین‌شاه و با توجه‌های دربار ساخته شده است.

«صحن وکیلی»: این قسمت از آرامگاه شاه نعمت‌الله ولی از یادگارهای محمداسماعیل خان نوری وکیل‌الملک از رجال دوره قاجار و حاکم کرمان است. «صحن حسینی»: این صحن که دو گلدسته بلند به ارتفاع ۴۲ متر در سمت غربی خود دارد در زمان محمدشاه قاجار ساخته شده است. گفته می‌شود درب‌های این بنا نیز در هندوستان ساخته و به ماهان منتقل شده است.

و مالکان این مجموعه توجه لازم برای نگهداری و بازسازی صورت نگرفته است.

گچ‌بری‌های زیبا و کم‌نظیر این بنا به‌خصوص در عمارت مرکزی و بادگیرهایی که برای خنک کردن عمارت بنا شده در کنار ده‌ها ستون زیبا و تزئین شده داخل بنا چشم گردشگران را به خود خیره می‌کند. گفته می‌شود که برای افزایش امنیت آبراه، جلوگیری از ورود حیوانات و همچنین انتقال آب از سطوح پایین به بالا از این تکنیک معماری استفاده می‌شده است. در این نوع معماری کانالی به شکل زاویه منفرجه می‌ساختند تا آب از یک سمت با ارتفاع مناسبی پایین رفته و از سمت دیگر بنا به‌قاعده ظروف مرتبط بالا بیاید و از آنجا که شکل این کانال‌ها به گردن و گلوئی شتر شباهت دارد به چنین سازه‌ای «شتر گلو» می‌گفتند که در بیشتر موارد در سایه ذوق و خلاقیت معماران هنرمند ایرانی، حوض‌ها، ابن‌ماها و فواره‌های زیبایی نیز با استفاده از همین روش در خانه‌های حکام و اشراف گذشته احداث می‌شده است.

استفاده از ستون‌های متعدد، روش‌های زیباسازی سنتی معماری ایرانی، درب‌های چوبی و هشتی‌های متعدد و شیشه‌های رنگارنگ زیبایی خاصی به این بنا داده است.

کرمان یاد زیبایی‌های بی‌نظیر طبیعت بکر این روستا می‌افتند. این روستا در ۲۵ کیلومتری ماهان و در دامنه کوه‌های «پلوار» قرار دارد.

به دلیل صعب‌العبور بودن این کوه‌ها تاکنون کمتر کوهنوردی موفق به صعود از این ارتفاعات شده است. وجود این ارتفاعات و آب‌وهوای سرد منطقه زمینه را برای تولید انواع میوه‌های سردسیری در منطقه مهیا کرده است و مردم شهر کرمان نیز طی سال‌های اخیر به ویلاسازی در این منطقه روی آورده‌اند. مهم‌ترین جاذبه این روستا جنگل‌ها و باغ‌های گسترده گیلاس است که در فصل بهار گسترده این روستا را سفیدپوش می‌کنند.

آبشار زیبایی که به نام همین روستا مشهور شده است از چشمه‌ای در دامنه کوه سرچشمه می‌گیرد و برای رسیدن به این آبشار باید چهار ساعت را در بستر رودخانه پیاده‌روی کرد، آب رودخانه از میانه سنگ‌های کوهستان پلوار فوران می‌کند و زلالی خود را به رخ می‌کشد.

راه دسترسی و سوغات ماهان

ماهان در مسیر گردشگری اصلی استان کرمان قرار گرفته است، مسافرانی که به شهر کرمان سفر می‌کنند برای رسیدن به چهار اثر از پنج اثر ثبت جهانی کرمان باید از ماهان بگذرد. باغ شاهزاده ماهان که در حومه این شهر قرار گرفته و برای رسیدن به ارگ بزم، قنات‌های چوپار و بزم و کویر لوت باید از مسیر اصلی جاده کرمان - بزم گذشت که ماهان در ابتدای این جاده قرار دارد.

برای رسیدن به ماهان می‌توان از جاده قدیم ماهان و محور هفت باغ عبور کرد که به دلیل تمرکز مراکز گردشگری و تفریحی محور هفت باغ به مسافران پیشنهاد می‌شود.

سوغات این شهر برگرفته از سوغات شهر کرمان است، قاووت، انواع میوه‌ها و محصولات کشاورزی، شیرینی‌های کلمپه و کماچ، زیره، بیدمشک، انواع فرآورده‌های دامی، گل محمدی، قالی، پته از جمله سوغات این شهر محسوب می‌شود.

شهرهای مختلف استان کرمان با صدها اثر ثبت ملی و پنج اثر جهانی این روزها آماده پذیرایی از مسافران بهاری است.

به درون هسته مرکزی یخچال منتقل می‌کردند و به تدریج در طول زمستان مرکز سازه اصلی مملو از یخ می‌شده و این یخ در طول تابستان مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

دره و بیلاق تیگران

بدون شک آب‌وهوای خنک و شهر همیشه پر از آب ماهان حیات خود را مدیون «تیگران» است، این منطقه گردشگری بکر که در دامنه ارتفاعات چوپار قرار گرفته است یکی از زیباترین عرصه‌های طبیعی استان کرمان محسوب می‌شود.

آب جاری در باغ شاهزاده ماهان آب مورد نیاز باغ‌های مملو از میوه باغ شهر را مهیا می‌کند. دره تیگران که در میانه ارتفاعات بالادست ماهان قرار دارد در ۱۰ کیلومتری شهر واقع شده و مملو از باغ و مزارع کشاورزی است. روستاهای اطراف این دره یکی از مهم‌ترین تأمین‌کننده‌های میوه شهر کرمان محسوب می‌شوند و کرمانی‌ها و مسافران در روزهای تعطیل اوقات خود را زیر سایه این درختان می‌گذرانند.

آبشار سکنج

وقتی نام روستای «سکنج» به گوش می‌رسد مردم

یخچالی عظیم با گل و خشت

یکی از بناهای منحصر به فرد در مجموعه ماهان در روستای «لنگر» در نزدیکی شهر ماهان قرار دارد. یخچال قدیمی «لنگر» نمادی از تفکر معماران کرمانی برای رفع نیازهای مسافران در مسیر کرمان به ماهان بوده است. این بنا که ۲۵۰ سال قبل بنا شده است یخ مورد نیاز مردم روستاهای اطراف و مسافران را در اوج گرمای تابستان تأمین می‌کرده است.

در زمانی که هیچ امکاناتی برای تولید یخ وجود نداشته کرمانی‌ها با احداث این یخچال‌های منحصر به فرد در مناطق مختلف هوش خود را به رخ دیگران می‌کشیدند و در کویر یخ تولید می‌کردند. هم‌اکنون یخچال لنگر با وجود تمام نامهربانی‌ها و کم‌توجهی‌ها در حاشیه هفت باغ خودنمایی می‌کند. این یخچال از هرم مخروطی شکل طبقاتی به ارتفاع ۱۰ متر ساخته شده است که اطرافش را دیوارهای بلندتر هرم احاطه کرده‌اند.

مردم کرمان در قدیم با استفاده از وزش بادهای سرد و سایه‌ای که دیوارها بر ساختار مخروطی ایجاد می‌کردند در ایام سرد سال مقداری آب را در حوضچه‌های اطراف بنا رها می‌کردند و پس از اینکه این آب‌ها در طول شب یخ می‌زده لایه‌های یخ را

برفبازی در «تونل برفی» ماهی گیری در «گهر» قایق سواری در «کیو»

خیابان امام خمینی (ره) به محل قرارگیری فلک الافلاک یعنی «دوازده برجی» رسید. نقشه مسیر دسترسی به این بنای باستانی در زیر آمده است.

بروجرد؛ شهر خانه های تاریخی

همچنین شهرستان بروجرد از دیگر شهرستان های لرستان است که میزبان جاذبه های زیادی برای بازدید گردشگران است، از مسجد جامع و مسجد امام خمینی گرفته تا خانه های تاریخی و طبیعت بکر این دیار.

بروجرد به دیار خانه های تاریخی شهرت دارد. ۵۰ خانه تاریخی در بافت قدیمی آن قرار گرفته و برخی از آن ها از معماری قابل توجه و چشمگیری برخوردار هستند.

این بافت ارزشمند تاریخی شامل چهار محله اصلی تاریخی به نام های صوفیان، یخچال، دودانگه و رازان است، محله هایی که هر کدام دارای بیش از یک زیر محله بوده

که با دارا بودن ویژگی های یک مجموعه شهری محدودتر از محله های اصلی هستند. خانه تاریخی طباطبایی ها، خانه مصری، خانه بیرجندی، خانه روناسی، خانه تاریخی افتخار الاسلام و ... تنها بخشی از خانه های تاریخی بروجرد است.

عمارت زیبا و نقاشی شده بیرجندی بروجرد یکی از زیباترین عمارت های تاریخی غرب کشور و شهرستان بروجرد است، عمارتی که قرار است میزبان نخستین موزه ورشو ایران باشد.

همچنین از جمله آثار ارزشمند معماری دوره اسلامی در لرستان مسجد امام (سلطانی سابق) است. این بنا یکی از ارزشمندترین و ممتازترین بناهای بروجرد به شمار می رود. این بنا مربوط به دوره قاجاریه و به شماره ۳۹۴ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

مسجد جامع بروجرد در غرب کشور کم نظیر و بی همتاست، مسجدی بزرگ که دارای سابقه و پیشینه های کهن است به طوری که این مسجد را از نخستین مساجد ساخته شده در ایران می دانند.

سنگ نوشته، اثر سلجوقی در مرکز لرستان

در مرکز شهر خرم آباد ضلع شرقی خیابان شریعتی و در مسیر قدیمی شهر تاریخی «شاپور خواست» به خوزستان سنگ نوشته ای به شکل مکعب که به صورت یکپارچه متصل به صخره های طبیعی بوده است، قرار دارد.

کتیبه با بسم الله شروع شده و موضوع آن مربوط به حکم امیر اسفهل سالار کبیر ظهیرالدین و الدوله معین الاسلام طغرل لتکین ابوسعید برسق در خصوص ممنوعیت برخی سنت های ناپسند در عهد سلطنت ملک شاه سلجوقی به تاریخ ۵۱۳ هجری قمری است.

این یادمان فرهنگی مربوط به دوره سلجوقی و به شماره ۳۹۸ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

لرستان دیار آبشارهای منحصربه فرد، تالاب های ۱۱ هزارساله، دریاچه های کوهستانی و خانه های تاریخی، جایی است که لقب پایتخت ژئوتوریسم، پارینه سنگی و پل های تاریخی را یدک می کشد.

استان لرستان با قابلیت های منحصربه فرد تاریخی، طبیعی و گردشگری یکی از پرجاذبه ترین استان های کشور محسوب می شود که هر ساله در ایام مختلف سال پذیرای گردشگران از سراسر کشور است.

لرستانی ها در سرزمینی زندگی می کنند که از شمال تا جنوب و از شرق تا غرب با جاذبه های رنگارنگی آدین بسته شده که باید قدردان تمام این نعمت های خدادادی بود و از آن ها برای توسعه اقتصادی استان نهایت استفاده را برد.

لرستان را می توان سرزمین کوه های سر به فلک کشیده، رودخانه های خروشان و آبشارهای سحرانگیز، دشت های بهشتی، دریاچه های منحصربه فرد، تالاب های بکر و جنگل های انبوه بلوط نامید، جایی که یک قطعه ناب از طبیعت بهشت وار ایران اسلامی را در خود جای داده است.

این در حالی است که وجود آثار تاریخی منحصربه فرد اعم از قلعه ها، خانه های تاریخی و غارهای باستانی، جاذبه های گردشگری مذهبی از جمله امامزاده ها، جاذبه های طبیعی از جمله آبشارهای منحصربه فرد، سراب های جوشان، دریاچه های بکر، تالاب های زیبا و دشت های سرسبز از لرستان دیاری خواستنی و پرجاذبه برای گردشگران ساخته است.

لرستان دارای پنج هزار اثر تاریخی، طبیعی و فرهنگی است که از این تعداد تاکنون دو هزار و ۳۰۰ مورد به ثبت ملی رسیده اند. وجود آثار طبیعی، آبشارها، ۹۶ پل تاریخی و رودخانه ها موجب شده که لرستان دارای شهرتی ملی و جهانی باشد.

در حال حاضر لرستان دارای ۳۴ مرکز اقامتی و پذیرایی با بیش از هزار و ۴۰۰ تخت است. همچنین در لرستان ۵۰ مجتمع پذیرایی خدماتی بین راهی وجود دارد.

همچنین هم اکنون بیش از ۱۲ هزار قطعه اشیاء تاریخی و مفرغ در قلعه فلک الافلاک لرستان نگهداری می شود. در این استان ۱۰۰ رشته صنایع دستی آموزش داده می شود که از این تعداد ۵۰ مورد بومی استان است.

همچنین ۱۲ روستای هدف گردشگری در لرستان وجود دارد.

لرستان در حال حاضر به لحاظ تاریخی عناوینی چون پایتخت پل های تاریخی، پایتخت پارینه سنگی، پایتخت ژئوتوریسم و دیار خانه تاریخی را با خود یدک می کشد و وجود غنی ترین موزه مردم شناسی در این استان هر ساله علاقه مندان به فرهنگ غنی این استان را فرامی خواند.

فلک الافلاک از بزرگترین سازه های آجری دنیا

قلعه تاریخی فلک الافلاک، شاهکار معماری دنیا لقب دارد. این اثر تاریخی از بزرگترین سازه های آجری

جهان و متعلق به دوره ساسانی بوده که به شماره ۸۸۳ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

برای بازدید از این بنای تاریخی باید به خرم آباد آمد و از مسیر

پل تاریخی کشکان دارای پایه‌هایی به مساحت بیش از ۲۰۰ متری و همچنین ارتفاع بلندی به اندازه یک ساختمان ۱۲ طبقه است که مساحت پایه‌ها و ارتفاع پل کشکان در هیچ پلی در دنیا وجود ندارد.

پل شاپوری یا طاق پل شکسته در قسمت جنوبی شهر خرم‌آباد واقع شده و عامل ارتباط غرب استان (طهران) با شرق و از آنجا به خوزستان و تیسفون (پایتخت ساسانیان) بوده و احتمالاً برای توزیع آب نیز مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفته است. همچنین پل شکسته لرستان نیز که متعلق به دوره ساسانی است تنها پلی در دنیا است که تمام سنگ بوده و حجم بزرگ این پل نیز از دیگر ویژگی‌های منحصر به فرد آن است.

مناره آجری، برج دیده‌بانی

برای کسانی که خرم‌آباد را مقصد گردشگری خود انتخاب کرده‌اند، مناره آجری می‌تواند ظرفیتی برای دیدن برج دیده‌بانی تاریخی مرکز لرستان باشد، بنایی که

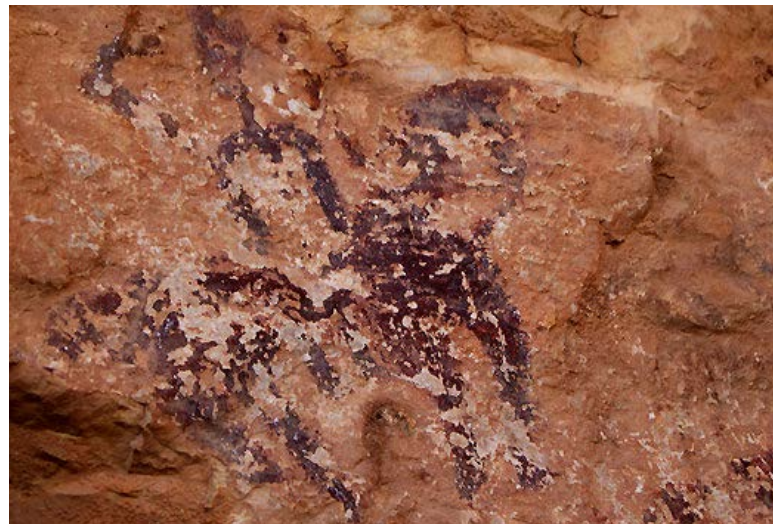
در ورودی شهر خرم‌آباد و میدان امام حسین این شهر قرار گرفته و همچنان استحکام خود را حفظ کرده است.

مناره آجری به‌عنوان یک یادمان ارزشمند، بنایی است استوانه‌ای شکل در قسمت جنوبی شهر خرم‌آباد که به‌عنوان میل راهنما و جهت هدایت کاروان‌ها در کنار شهر قدیم شاپور خواست احداث شده است.

این بنای ارزشمند مربوط به دوره آل‌بویه (دیلیمان) است و به شماره ۳۷۶ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

پایتخت پارینه‌سنگی

از دیگر القاب لرستان پایتخت پارینه‌سنگی است، جایی که با غارهای تاریخی و چند ده‌هزار ساله‌اش به‌عنوان یکی از نخستین سکونتگاه‌های انسان شهرت جهانی دارد. مطالعات باستان‌شناسی نشان می‌دهد که دره خرم‌آباد به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین دره‌های مسکونی از پارینه‌سنگی تا دوران اسلامی بوده و گواه آن غارهای باستانی به‌جامانده از آن دوران است. غارهای یافته و کنجی از جمله غارهای تاریخی خرم‌آباد است که هر کدام گنجینه‌ای برای رمزگشایی نحوه زندگی گذشتگان این دیار است.

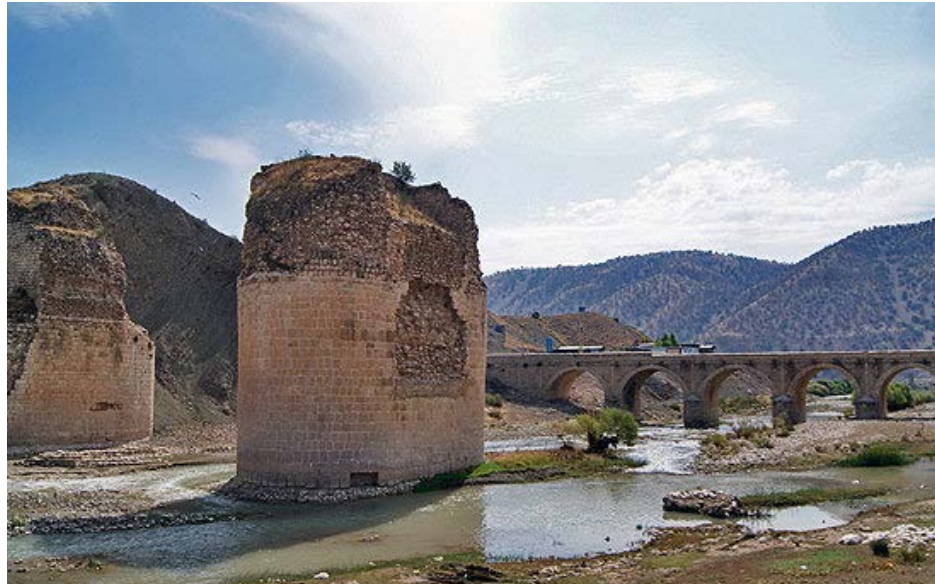
میرملاس، نقاشی‌های ۱۲ هزار ساله

و اما شهرستان کوه‌دشت در استان لرستان از دیگر شهرستان‌های پرجاذبه این استان محسوب می‌شود که میزبان یکی از مهم‌ترین ژئوپارک‌های ایران به نام «شیرز» است.

دره باستانی «شیرز» در ۴۵ کیلومتری شمال شرق کوه‌دشت و بر سر راه رودخانه سپهره واقع شده است. این دره حیرت‌انگیز با جاذبه‌های گردشگری بکر و شگفت‌انگیز و سرچشمه‌ها و آبشارها و درختان وحشی پر میوه آماده است تا به یکی از گردشگاه‌های زیبای غرب کشور تبدیل شود.

این جاذبه تاریخی و طبیعی در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده و در زمره جاذبه‌هایی قرار دارد که نوبت ثبت جهانی است.

همچنین در شهرستان کوه‌دشت «میرملاس» صخره‌ای با نقاشی‌های دوازده‌هزار ساله‌اش نامی آشنا برای باستان‌شناسان دنیا است که در ۱۷ کیلومتری شمال کوه‌دشت در بالای کوهی به نام «سرسورن» واقع شده است.

پایتخت پل‌های تاریخی ایران

از دیگر جاذبه‌های استان لرستان می‌توان به پل‌های تاریخی این دیار اشاره کرد، جایی که بیشترین پل‌های تاریخی ایران و منحصر به فردترین پل‌های جهان را در خود جای داده است.

لرستان با دارا بودن بیش از ۱۰۰ پل تاریخی به‌عنوان پایتخت پل‌های تاریخی ایران مطرح است، آثاری که از آن‌ها به‌عنوان حیرت‌انگیزترین پل‌های تاریخی دنیا یاد می‌شود و ثبت جهانی آن‌ها در دستور کار قرار گرفته است.

است که اغلب مسافران و گردشگران بانام و ویژگی‌های طبیعی این مکان به‌خوبی آشنایی دارند. گلدشت یک دره و جلگه وسیع در دامنه کوه‌های سر به فلک کشیده زاگرس است که محدوده این منطقه از غرب تپه چغای بروجرد آغاز و تا کپرگه ادامه دارد. شهرستان دورود به‌واقع بیش از یک شهرستان دارای جاذبه‌های طبیعی است به‌طوری‌که از این شهرستان به‌عنوان پایتخت طبیعت ایران یاد می‌شود، پایتختی که زیباترین دریاچه آب شیرین ایران، زیباترین آبشارهای کشور و رشته‌کوه اشترانکوه با لقب «آلپ» ایران را در خود جای داده است. آبشار زیبای نوژیان در بالای قلعه تاف در حوالی خرم‌آباد از زیباترین آبشارهای کشورمان است که لقب مرتفع‌ترین آبشار لرستان را با نزدیک به

روستای بدون حصار غرب ایران

«سنگ‌تراشان» روستای بدون حصار غرب ایران، ماسوله‌ای دیگر است که در اندرون خود تمدنی شگرف را به ودیعه دارد، جاذبه‌هایی از زیباترین مکتب فلزکاری، تا جنگل ابر و آبشارهای ناب. برای رفتن به «سنگ تراشان» باید از خرم‌آباد ۴۵ کیلومتری رادل به جاده سپرد و به قلب دهستان «کشور» در بخش پایی رفت، روستایی که هر آنچه از طبیعت و تاریخ سراغ داری را به تو عرضه می‌کند.

خانه جهانگردی و موزه مردم‌شناسی لرستان

از دیگر جاذبه‌های مرکز لرستان که در نزدیکی بنای تاریخی فلک الافلاک قرار گرفته است می‌توان به خانه جهانگردی اشاره کرد که خود یکی از بناهای تاریخی این شهر محسوب می‌شود. خانه تاریخی آخوند ابو خرم‌آباد در مرکز شهر خرم‌آباد و در ضلع غربی قلعه تاریخی فلک الافلاک واقع شده و این بنای زیبا مربوط به اوایل دوره پهلوی است.

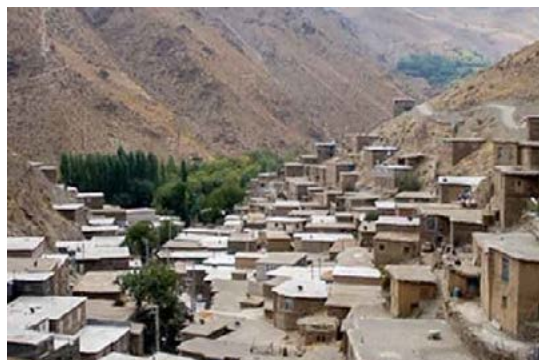

گردشگرانی که به دیدار فلک الافلاک می‌روند در محل همین قلعه باستانی می‌توانند از موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی لرستان نیز بازدید کنند، موزه مردم‌شناسی لرستان غنی‌ترین موزه مردم‌شناسی کشور محسوب می‌شود. موزه مردم‌شناسی استان لرستان در اردیبهشت سال ۱۳۸۱ در قلعه فلک الافلاک افتتاح شده و با ۱۲ سالن و راهروهایی مرتبط به آن صحنه‌هایی بسیار بدیع و چشم‌نوازی را از زندگی بومی مردم لرستان به نمایش گذاشته است.

لرستان، استانی با طبیعت چهار فصل

شاید در کمتر جایی بتوان به فاصله چند کیلومتری تالاب‌های منطقه گرمسیر پلدختر به رشته کوه پربرف اشترانکوه و تونل برفی ازنا رسید، چهار فصل بودن لرستان فرصتی است که به نظر می‌رسد کمتر به آن پرداخته شده است. ونایی نام روستایی بزرگ و آباد در شهرستان بروجرد در غرب ایران است. این روستا از توابع بخش اشترینان این شهرستان بوده و در ۱۲ کیلومتری شمال غربی شهر بروجرد در منطقه‌ای کوهستانی قرار گرفته است. ونایی از مناطق گردشگری طبیعی بروجرد است و در فهرست روستاهای گردشگری استان لرستان قرار دارد. قلل زیبای اشترانکوه-آلپ ایران - با ارتفاع ۴۱۵۰ یکی از مرتفع‌ترین قله‌های رشته‌کوه زاگرس است که می‌تواند شهرستان ازنا را به یکی از قطب‌های ورزش‌های زمستانی در کشور تبدیل کند. منطقه درختی و سرسبز «گلدشت» بروجرد از جمله تفرجگاه‌های این شهرستان

تونل برفی از دیگر جاذبه‌های طبیعی لرستان در شهرستان ازنا است. این تونل برفی به‌صورت طبیعی در برف و یخ‌های دامنه زیبا و سر به فلک کشیده اشترانکوه در منطقه کمندان شهرستان ازنا به وجود آمده است که طول این تونل بالغ بر ۸۰۰ متر و ارتفاع آن از کف تونل تا سقف بین ۲.۵ تا ۳ متر است. سرمایه این تونل رؤیایی به حدی است که تونل برفی را تنها می‌توان در فصول بهار و تابستان بازدید کرد.

«کیو»، در گویش لری مردمان خرم‌آباد به معنی کبود رنگ و آبی است و وجه تسمیه آن آب زلال و عمیق این دریاچه است که به رنگ آبی و نیلی دیده می‌شود. این دریاچه با نمای دیدنی و زیبای خود به شهر خرم‌آباد جلوه خاصی داده و در کنار جاذبه‌های تاریخی فراوان در این شهر و چشمه‌های پر آب دره خرم‌آباد، این شهرستان را در ردیف یکی از شهرهای زیبای توریستی قرار داده است. تالاب‌های یازده‌گانه معروف شهرستان پلدختر بر روی آهک‌های خردشده لنداسلاید سیمه قرار دارند که حدود ۱۰ تا ۱۱ هزار سال پیش ایجاد شده‌اند و هر ساله میزبان طبیعت گردان زیادی هستند.

مجموعه پارک زیباکنار و دریاچه «ماهی» خرم‌آباد از جاذبه‌های درون شهری مرکز لرستان به شمار می‌رود که میزبان گردشگران است. دریاچه فدک را می‌توان بزرگ‌ترین دریاچه مصنوعی غرب کشور نامید و «تپه چغا» نیز یکی از تفرجگاه‌های بروجرد است که این مکان به‌خوبی از ورودی‌های شهر دیده می‌شود. این مکان نیز که در شمال بروجرد قرار دارد مشرف به تمامی شهر بروجرد بوده و اغلب مسافران و گردشگران از این نقطه تمامی زیبایی و قابلیت‌های این شهر را می‌بینند.

۱۰۰ متر ارتفاع یدک می‌کشد. برای دیدن زیبایی‌های آلپ ایران باید تنها ۱۲ کیلومتر از شهر ازنا به راه افتاد تا به‌جایی رسید که نامش روستای گردشگری «دره تخت» است، جایی که تختی از زیبایی‌ها در دره‌ای رویایی انتظارت را می‌کشد.

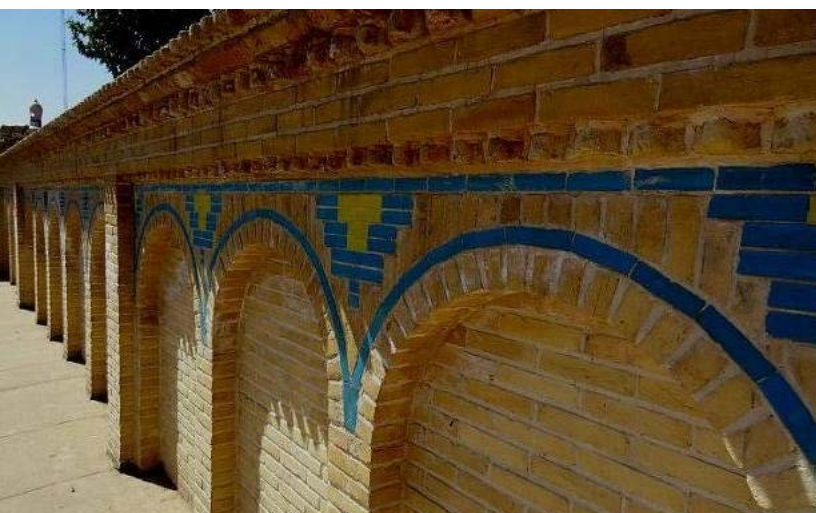

آبشار بیشه یکی از آبشارهای زیبای استان لرستان است. این آبشار در دل کوه‌های زاگرس در شهرستان دورود قرار گرفته است و فاصله آن تا شهر دورود ۳۵ کیلومتر است.

این آبشار در کنار راه آهن تهران - خوزستان و در نزدیکی ایستگاه بیشه قرار گرفته است و از این رو پذیرای مسافران نیز است. این آبشار با چشم‌اندازی زیبا یکی از نادرترین و زیباترین آبشارهای استان لرستان است.

دریاچه گهر در میان رشته‌کوه اشترانکوه در استان لرستان واقع است. این دریاچه در منطقه حفاظت‌شده اشترانکوه و بین بخش زز و ماهرو الیگودرز و بخش مرکزی دورود قرار دارد قرار دارد.

این دریاچه که به «نگین اشترانکوه» معروف است یکی از زیباترین دریاچه‌های طبیعی ایران به شمار می‌رود و با ارتفاع ۲۳۶۰ متر از سطح دریا در میان منطقه حفاظت‌شده اشترانکوه واقع شده است.

پذیرایی از مسافران نوروزی با کباب «سرداشی» / کوفته همدانی غذایی لذیذ

یکی از نشانه های فرهنگ هر منطقه غذاهای سنتی و بومی آن منطقه است که استان همدان نیز به عنوان پایتخت فرهنگ و تمدن کشور دارای غذاهای مختلف سنتی و ایرانی است.

مولفه های زیادی وجود دارد که هویت و فرهنگ یک کشور، استان و منطقه را بازگو کند که از آن میان می توان به زبان، لهجه، پوشش و لباس و آداب و رسوم، موسیقی و هنر و غذا های سنتی و بومی محلی آن منطقه اشاره کرد که هر یک از این موارد گویای بارزی از فرهنگ آن منطقه است.

استان همدان نیز به عنوان پایتخت تاریخ و تمدن ایران زمین دارای آداب و رسوم و سنن مختلف، زبان و لهجه و لباس محلی خاص و غذا های سنتی بومی است که در نوع خود کم نظیر و حتی بی نظیر است. هر منطقه از استان همدان دارای غذاهای سنتی مخصوص به خود است که ریشه در فرهنگ اصیل ایرانی همدانی دارد.

غذاهایی مانند آبگوشت، یخنی، اشکنه، سرداشی، آش دوغ مخصوص همدانی، دیزی و کاجی، آبگوشت بزباش، کلم از غذا های سنتی همدان هستند که امروزه جای خود را به غذاهای فست فود مضر و چاق کننده سپرده اند.

امروز کمتر کسی از نسل نوجوان و جوان همدانی است که با این غذاها آشنا باشد در حالیکه هر کدام از این غذاها علاوه بر سنتی بودن و ریشه فرهنگی داشتن مزایای بسیاری را برای سلامت بدن و انرژی زایی دارند که باید مورد توجه قرار بگیرند.

اما آنچه که توجه به آن در جامعه کنونی که رنگ و بوی کشورهای غربی را گرفته و فرهنگ و سنت های اصیل ایرانی رو به فراموشی گذارده مهم به نظر می رسد اینکه حفظ فرهنگ اصیل ایرانی و حتی همدانی به شیوه ها مختلف ضروری است که در این میان حفظ جایگاه غذاهای سنتی بومی محلی ایران و استان همدان راهی برای حفظ فرهنگ و هویت اصیل ایرانی و همدانی است.

کارشناس مردم شناسی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان همدان در این خصوص گفت: مهمترین غذای محلی استان همدان انواع آش و آبگوشت است به طوری که آبگوشت بزباش و آش رشته از غذاهای پرفرمدار در میان همدانی ها است.

فربیا نعمتی افزود: آبگوشت کلم هم که با نخود، سیب زمینی، کلم و پیاز داغ درست می شود در بین مردم همدان طرفداران زیادی دارد.

نعمتی ادامه داد: کوفته همدانی از دیگر غذاهای محبوب همدانی هاست که در میان آن از خرما، گردو و کشمش استفاده کرده و طبق رسومی محلی این غذا را حتما در سیزده بدر میل می کنند.

وی عنوان کرد: غذای مخصوص دیگری که همدانی ها در روزهای خاص از جمله چهارشنبه سوری و شبهای عید استفاده می کنند، رشته پلو است که به تنهایی و یا همراه با خورشت قرمه سبزی یا قیمه سرو می شود.

کباب سرداشی، کباب مخصوص استان همدان

وی آش سماق را غذای خاص مردم تویسرکان و آش بادمجان را ویژه نهاندی ها عنوان کرد و گفت: کباب سرداشی نیز از کباب های مخصوص همدان است که همراه با گوشت چرخ کرده و سیب زمینی در تنور کباب می شده است. نعمتی ادامه داد: خورشت به، نیز از خورشتهای معروف در استان است که با به، لپه، پیازداغ و گوشت تهیه می شود و گاهی برای دادن طعم ملس به آن شیره انگور اضافه می کنند.

کدو حلوائی، دسری خوشمزه و پر طرفدار

وی عنوان کرد: کدو حلوائی، دسری خاص و خوشمزه ویژه مردم همدان است، به این صورت که کدو حلوائی به صورت ورق هایی به قطر ۲ سانت برش داده می شود و در کره و به همراه کمی آب سرخ می شوند سپس به همراه زعفران و شیره انگور و کمی دارچین سرو می شود.

نعمتی به غذاهایی که در تابستان تهیه می شود اشاره کرد و گفت: آبگوشت سیر و غوره، آبگوشت سیب و غوره، اشکنه، خورشت آلو، آش چغندر، آبدوغ خیار، آش پلته که با بلغور و سبزی تهیه می شود، شوربا که با کشک سرو می شود، کله جوش و یتیمچه که با بادمجان، سیب زمینی و پیاز آماده می شود، همگی از غذاهای متنوع استان همدان است.

وی تاکید کرد: در استان انواع کوکو مثل کوکوی سبزی، سیب زمینی و باقالی پخته می شود و قوت نیز غذایی است که معمولاً به عنوان عصرانه میل می شود.

فراموش نکنیم که اگر بخواهیم از تمام ظرفیت های گردشگری استان برای توسعه و رونق آن استفاده کنیم، باید سرمایه گذاری بیشتری بر روی این بخش از حوزه گردشگری صورت گیرد چرا که ظرفیت و پتانسیل جذب گردشگر در این حوزه بسیار است.

جعبه‌های ویژه نگهداری وسایل آرایشی چون سرمه دان و وسمه دان استخوانی یافت شده است. از تپه باستانی حسنلو در سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۵۸ طی حفاری‌های باستان‌شناسان ایرانی و آمریکایی انواع و اقسام ابزار و ادوات جنگی مانند شمشیر، خنجر، نیزه، سرنیزه‌هایی از جنس مفرغ و آهن به همراه هزاران ظروف سفالی و اشیای استخوانی سنگی سفالی، شیشه‌ای و فلزی گوناگون که هر یک دارای ارزش تاریخی، باستانی و هنری هستند، کشف شده است که در موزه‌های ایران باستان، آمریکا، فرانسه و دیگر کشورهای جهان نگهداری می‌شود.

عشاق ایرانی در تپه حسنلو آرمیده‌اند

سال ۱۳۵۱ باستان‌شناسانی که در تپه حسنلو مشغول حفاری بودند خودشان هم چیزی را که می‌دیدند باور نمی‌کردند. تیم مشترک تحقیقاتی ایران و آمریکا به سرپرستی دکتر رابرت اچ دایسون مشغول تحقیقات در این تپه باستانی بودند که قبری را پیدا کردند. در قبری با قدمت حدود ۳ هزار سال اسکلت دو نفر در کنار یکدیگر پیدا شد. در قبر به جز تخته سنگی که در بالای سر شخص سمت چپ قرار دارد هیچ‌چیزی دیگری وجود نداشت و از آن زمان آن‌ها لقب «عشاق» را گرفتند. از سال ۲۰۰۵ در موزه دانشگاه پنسلوانیا تیمی مشغول به فعالیت تنها برای انتشار نتیجه تحقیقات و گزارش‌های حفاری در تپه حسنلو هستند؛ تپه‌ای باستانی که قدمت آن به ۶ تا ۸ هزار سال قبل از میلاد می‌رسد. باگذشت سال‌ها، در موزه دانشگاه پنسلوانیا تصویر عشاق ایرانی یکی از موارد مورد توجه است.

تپه حسنلو میراث دار تمدن ۸۰۰۰ ساله / جام زرین آمیخته با هنر و اسطوره

دوره معلوم است که دوره دهم که قدیمی‌ترین دوره سکونت حسنلو به حساب می‌آید، مربوط به هزاره ششم تا هزاره سوم قبل از میلاد است و این دوران از دوره ابتدایی سنگی آغاز و تا دوره باستانی، مادها و دوره اسلامی ادامه می‌یابد.

دور تا دور قلعه را دیواری به قطر سه متر و ارتفاع هفت متر فرا گرفته بوده و در سراسر این دیوار برج‌های مربع شکلی به فاصله‌های ۳۰ متر از یکدیگر و به ابعاد ۱۰ متر در ۱۰ ساخته شده بود و ارتفاع برج‌ها به درستی معلوم نیست. با احتساب هر ۳۰ متر یک برج، تقریباً محل هفت برج در روی دیوار دفاعی قلعه روشن می‌شود و طرز قرار گرفتن برج‌ها در میان دیوارها طوری بوده که سه متر از طول برج داخل دیوار و پنج متر آن خارج دیوار و دو متر آن در سوی دیگر دیوار (داخل قلعه) قرار داشته و از این برج‌ها برای حفاظت قلعه استفاده می‌شده است.

تپه حسنلو میراث دار تمدن ۸۰۰۰ ساله

در جانب ورودی حیاط، مجموعه‌ای از بناهایی مانند تالار بزرگ یا معبد و تعدادی اتاق‌های متصل و مربوط به هم قرار داشته و در این میان معبد بیش از دیگر بناها قابل توجه است این پرستشگاه یا معبد دارای سقف و ستون‌های چوبی بود و بیش از ۳۰ متر طول و بیش از پنج متر عرض داشته است.

در دژ حسنلو، اتاق‌هایی نیز به انتبار و آشپزخانه و اسلحه‌خانه اختصاص داشته است از اسلحه‌خانه که معلوم نشده کارگاه اسلحه‌سازی یا محل نگهداری جنگ‌افزار بود، مقدار زیادی شمشیر و سه نیزه آهنی کشف شده است، در اطراف غربی حیاط، حدود ۱۵ باب اتاق بزرگ و کوچک وجود داشته و جام زرین حسنلو در یکی از اتاق‌های همین قسمت کشف شده است.

بناهای شمالی حیاط مرکزی گویای جایگاه ویژه زنان و کنیزان بوده است چون در این قسمت مقدار زیادی

تپه باستانی حسنلو با قدمتی بیش از هشت هزار سال قبل از میلاد مسیح در نطقه استان آذربایجان غربی نمادی از تاریخ کهن ایران اسلامی است که در آستانه ثبت در فهرست آثار جهانی قرار دارد.

تپه باستانی حسنلو در میان جلگه‌های سرسبز و خرم که به نام «سلدوز» معروف است در کنار دهکده‌ای به همین نام قرار دارد، دهکده حسنلو را چند ده دیگر مانند نگینی در بر گرفته‌اند و تپه‌های باستانی زیادی پیرامون تپه حسنلو را فرا گرفته و گویا هنگام آبادی حسنلو و تمدن عظیمش تمدن‌های دیگری نیز با این تپه در تماس بوده و هم دوره تمدن حسنلو به وجود آمده‌اند.

وجود تپه‌های باستانی دیگر حکایت از این دارد که اقوام ساکن در حسنلو با اقوام ساکن در تپه‌های اطرافش از یک تیره بوده و با هم داد و ستد و ارتباط داشته‌اند که از جمله این تپه‌ها می‌توان به تپه باستانی پسدلی، حاج فیروز، تاپیه، عقرب تپه، تپه کویک، میرآباد، ساخسی تپه، نظام آباد و محمدشاه که به فاصله‌های مختلف از یکدیگر و به فاصله دو کیلومتر تا شعاع ۱۵ کیلومتر از تپه حسنلو قرار گرفته‌اند.

ساکنان اولیه تپه حسنلو احتمالاً قوم مناعی بوده‌اند که تمدن بس وسیع و درخشان از خود به یادگار گذاشته‌اند و از اشیای مکشوفه در این تپه چنین به نظر می‌رسد که آثار مفرغی آن‌ها کاملاً قابل مقایسه با آثار مفرغی لرستان یعنی قوم کاسی است و شاید قربانی بین این دو قوم موجود باشد از قوم مناعی و محل سکونت آن‌ها که سرزمین‌های جنوبی دریاچه ارومیه بوده، یادی در تورات شده و قوم مناعی را قوم «مان» هم گفته‌اند.

مشاهده آثار سکونت از هزاره ششم قبل از میلاد در حسنلو

بر اساس داده‌های باستان‌شناسی این تپه در ۱۰ دوره مورد سکونت قرار گرفته و ضخامت لایه‌های هر

جام زرین حسنلو آمیخته با هنر و اسطوره

مهم‌ترین اثر مکشوفه تپه باستانی حسنلو که اهمیت ویژه‌ای در جهان و باستان‌شناسی دارد، جام طلایی حسنلو است. وزن این جام ۹۵۰ گرم، بلندای آن ۲۱ سانتیمتر، قطر آن ۲۵ سانتیمتر و محیط لبه آن ۶۱ سانتیمتر است و در موزه ایران باستان تهران نگهداری می‌شود.

این جام اثر کاملاً خیره کننده‌ای است زیرا بیش از حد ظریف کاری داشته و فاقد ترکیب مجلل است. قدمت جام طلایی کشف شده از تپه حسنلو در حدود ۸۰۰ سال قبل از میلاد مسیح است، بر روی بدنه این جام معروف، نقش‌های بسیاری حک شده است که احتمالاً داستان حماسی را روایت می‌کنند.

در ردیف بالایی، ایزدی بالدار سوار بر گردونه‌ای که یک گاو نر آن را می‌کشد به سوی کاهنی در حرکت است که جامی در دست دارد و در این حال از دهان گاو، رودی جاری است که احتمالاً نماد حیات و باروری محسوب می‌شود، در ردیف پایینی و زیر گردونه حیات، پهلوانی در حال نبرد با موجودی نیمه انسان و نیمه اژدها است.

از تصاویر قلمزنی شده آن سوی جام می‌توان به ایزدهای شاخدار سوار بر ازابه، کاهنانی که در حال حمل قوچ‌های قربانی هستند، پهلوانی که گرز و کمان در دست دارد، مردی که در حال رام کردن شیر است و پدر و مادری که در حال بازی با کودک خردسالشان هستند، اشاره کرد.

تخت جمشید عظیم ترین بنای سنگی جهان / آرامگاه هخامنشیان را ببینید

تخت جمشید به عنوان عظیم ترین بنای سنگی جهان، نگین تاریخ و میراث کهن فارس و ایران است که هر ساله گردشگران داخلی و خارجی زیادی از آن دیدن می کنند.

تخت جمشید، نام مشهور برجسته ترین اثر معماری هخامنشیان است که در جلگه مرو دشت و در ۵۷ کیلومتری شمال شرقی شیراز در طول جغرافیایی ۵۲ درجه و ۵۴ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۲۹ درجه و ۵۶ دقیقه شمالی قرار دارد.

منطقه تخت جمشید که غربی ها آن را پرسه پلیس (persepolis) به معنای «شهر پارسیان» می خوانند در دوره هخامنشی پارسه (Pars) نامیده می شد. پس از دوره هخامنشیان این محل به نام های صدستون، چهل ستون، چهل منار و از قرون میانه اسلامی چون ساخت ارگ پارسه را به جمشید پادشاه افسانه ای ایران نسبت می دادند، تخت جمشید خوانده شد.

تخت جمشید در ارتفاع ۱۷۷۰ متری از سطح دریا و بر صخره ای در دامنه کوه رحمت بنا شده است. شکل آن، کثیر الاضلاعی است که ابعادش در شمال ۳۰۰ متر، در شرق ۴۳۰ متر، در جنوب ۲۹۰ متر و در غرب ۴۵۵ متر می باشد. مساحت آن کمی بیش از ۱۲۵ هزار متر مربع و بنای آن در حدود سال ۵۱۸ ق.م به فرمان داریوش بزرگ آغاز و تا حدود سال ۴۵۰ ق.م در زمان اردشیر اول ادامه یافت.

برای آن که صفه تخت جمشید جهت ساختن اینبه آماده باشد، لازم بود عملیات مقدماتی مهمی انجام گیرد. در حدود ۱۲۵ هزار متر مربع از یک دامنه نامنظم سنگی باید مطابق نقشه معماران، به صورت یک تخته یا صفه درآید و قسمت های مرتفع تا اندازه مورد نظر، تراشیده و کوتاه شود و قسمت های گود از خاک و سنگ انباشته شود.

پس از انجام این مقدمات صفه تخت جمشید آماده احداث کاخ ها و ساختمان ها گردید. مرحله بعدی کار، به اتمام رسانیدن سطح صفه بود. صفه های مخصوص هر کاخ و ایوان های ساختمان های مورد نظر با هموار کردن و کندن نقاط مرتفع احداث می شود و در هنگام ضرورت مصالح ساختمانی در محل های لازم افزوده می شد تا شالوده های مستطیلی شکل این، انبیه، تکمیل و

آماده باشد. آن چه اشمیت در کتاب تخت جمشید خود آورده، این مرحله از عملیات ساختمانی، هم زمان و مطابق بوده است با حفر تونل های عمده مجاری فاضلاب زیرزمینی در صخره طبیعی و ساختمان بعضی قسمت های آن و همچنین آب روه های فرعی که برای محافظت ابنیه ای که توسط داریوش و معارانش طرح ریزی شده بود، ساخته می شد.

بلندی صفه از سطح زمین های اطراف متفاوت است، ولی ارتفاع دیوار در محل ورودی و پلکان صفه برابر با ۱۱/۷۱ متر است و در محل ساختمان ها ارتفاع به ۱۴ تا ۱۵ متر می رسد.

چنان که کالمایر نیز اشاره می کند، مصالحی که در ساختن تخت جمشید به کار رفته، عبارتند از خشت بزرگ (۱۲×۲۳×۲۳ سانتی متر) آجر و آجر لعابدار، ملاط قیر، اندود گچی که رنگی بوده و برای پوشاندن کف یا تزئین ستون های چوبی به کار رفته است، چوب برای شاه تیرها و درها و ستون های کوچک، سنگ یا آهک سفید که از معدن های نزدیک می آوردند و آهک سیاه مرمر نما که از معدن های مجدآباد در چهل کیلومتری غرب تخت جمشید آورده می شد.

سنگ ها را در همان معدن نیم تراش می کردند و درگاه ها و ستون ها و زیرستون ها را در جای نصب، از بالا به پایین تمام تراش می دادند و قلم ها و تیشه ها و ابزارهای زبره تراشی و نرم تراشی متعدد را در مراحل مختلف به کار می گرفتند. برای بالا کشیدن سنگ ها از داربست و قرقره و نیروی انسانی بهره می گرفتند.

در جهت کردن سنگ ها ملاط به کار نمیبردند، بلکه آنها را با بست های آهنی به هم می پیوستند. ناپلندر معتقد است که این بست ها در آغاز دم چلچله ای بود و بعد کمی مستطیلی شد و سرانجام راست و مستطیل کامل گشت به همین سبب این بست ها برای تاریخ گذاری بناهای هخامنشی دارای اهمیتند.

شهبازی بر آن است که روی بست ها را با سرب پر می کردند و صیقل می دادند. دیوارها را با خشت خام می ساختند. دیوارها را با خشت خام می ساختند و رویشان را با اندود رنگین یا کاشی مزین به نقوش مختلف می پوشانیدند.

نورگیری - چنان که بازسازی های کرکتر (F.Krefter) نشان می دهد- باروزنه های دیوارها و بلندتر کردن بناهای داخلی و در بیچه دار کرن آنها انجام می شد. علاوه بر اینبه استحکامی و استحقاقی به ترتیب احداث ساختمان های کاخ آپادانا، تالار شورا، کاخ داریوش اول و خزانه اصلی در نظر گرفته شده بود. کاخ آپادانا در زمان حیات داریوش به اتمام نرسید و کتیبه ای از خشایارشا بر روی کاشی هایی که قسمتی از نمای دیوار خارجی را زینت می بخشد، حاکی از این است که خشایارشا کار پدرش را به پایان برده است.

در باره تاریخ ساخت تالار شورا (کاخ مرکزی یا سه دروازه) هیچ گونه سند مکتوبی در دست نیست. درباره کاخ اختصاصی داریوش (تچر) باید گفت که کتیبه هایی که به نام او بالای درگاه ها و پنجره ها و طاقچه ها و بر روی نقش برجسته ای از تصویر پادشاه نفر شده است، روشن میکند که او ساختمان را آغاز کرده، ولی خشایارشا آن را به اتمام

و آتشدان های سنگی قرار دارد. نخستین پادشاهان ساسانی نیز که از پارس برخاستند، به دلیل دلبستگی فراوان به زادگاه خویش و برای بزرگداشت آیین‌هایی همچون توجیه معنوی، کسب قدرت و یا پیروزی بر دشمن، نقوشی را در دامن این کوه به یادگار گذاشته‌اند.

نقش برجسته ناتمام، نقش برجسته های نرسی، نبرد بهرام دوم، پیروزی شاپور بر امپراتوران روم (گردیانوس)، فیلیپ عرب و والرین، آذر نرسه یا شاپور دوم، نبرد شاپور دوم، بهرام دوم و درباریانش و تاجگذاری اردشیر بابکان نقش برجسته های نقش رستم هستند.

نقش رجب

در شمال تخت جمشید، نقوشی از دوران ساسانیان در پسرقتگی کوه جباری شده است که به نقش رجب معروف است.

دلیل نامیده شدن آن به این نام، بر ما روشن نیست. موریه و او زلی در سالهای ۱۸۱۱ و ۱۸۱۲ میلادی موفق به تشخیص سه نقش در دامنه کوه رحمت شدند و فلاندن، کوست، دیولافوا و همسرش زاره و سپس هر تسفلد محل را بررسی کرده و تشخیص آنها را تایید کرده‌اند. این نقشها از سمت چپ به راست شامل شاپور اول و خانواده اش، تاجگذاری اردشیر اول و تاجگذاری شاپور اول است.

پل خان

این پل که در اوایل سده ۱۱ هجری قمری به دستور امام قلیخان والی فارس برای سهولت رفت و آمد کاروانیان بر روی رودخانه کر ساخته شد، یکی از شاهکارهای معماری عصر صفوی به شمار می‌رود.

امتداد کوه استخر، حسین کوه و یا کوه نقش در دشت مرو دشت رو به سمت شمال غربی، محوطه ای وجود دارد که آثاری از دوران هخامنشی و ساسانی در آن نقش شده است.

این محوطه که دربرگیرنده آرامگاه های پادشاهان هخامنشی و حجاری های دوره ساسانی بر روی سنگ هاست، نقش رستم خوانده می شود.

در دوران اسلامی این آثار را به جمشید و پادشاهان کیانی نسبت داده و به مناسبت تصاویر منقوش شده پیروزی پهلوانان ایرانی بر دشمنان در این نقوش، این تصاویر را به نام رستم، پهلوان حماسی ایران خوانده، این مکان به نقش رستم معروف شده است.

در این محوطه تاریخی آرامگاه های شاهان هخامنشی، کعبه زردشت، کتیبه ها و نقش برجسته های ساسانی

رسانیده است.

به نظر اشمیت صرف نظر از قسمتی از ساختمان های برج و باروی دفاعی و مقر پادگان که در ردیف استحکامات قرار دارد، شاید خزانه اصلی اولین ساختمانی بوده، که در صفا تخت جمشید در زمان داریوش به پایان رسیده است.

داریوش در شش کیلومتری شمال غربی صفا تخت جمشید آرامگاه با عظمتی در صخره کوهستانی از سنگ آهک برای خود ساخت که اکنون به نام نقش رستم خوانده می شود.

نقش رستم

نقش رستم در شهرستان مرو دشت و در ۶ کیلومتری تخت جمشید، در مسیر راه اصلی شیراز - اصفهان و در

تکیه بر تخت گاه سلیمان نبی تا سفر به کویر «دور و نزدیک»

نصف جهان دنیایی هزار رنگ و دیدنی از تفرجگاه‌های بیابانی و کوهستانی است، از آبشاری که تخت سلیمان نبی را در دل خود جای داده تا کویری در دور دست‌ها که به فیلم «دور و نزدیک» جلوه بخشید.

پایتخت فرهنگی جهان اسلام، از آن رو شهره جهان شده است که از تمامی اصول گردشگری دنیا سهمی دارد، از آثار تاریخی در این کهن دیار آشنا گرفته تا سهمی از یک سوم صنایع دستی جهان و در این میان گردشگری طبیعت در کنار دیگر جاذبه‌های بی بدیل استان گردشگران را به سوی خود فرا می‌خواند.

دیوار نصف جهان، از طبیعت کوهستانی تا کویری را در دل مهربان خویش جای داده است به نوعی که از شمال تا غرب و از شمال تا جنوب استان همه نوع آب و هوایی در فصول مختلف سال قابل لمس است و گاه در دو شهرستان مجاور در فصلی مانند تابستان شاهد دو نوع هوای بسیار گرم و هوای معتدل در دو شهر مجاور مانند کاشان و نطنز هستیم.

از سویی هم‌زمان در فصل‌های سرد سال در برف‌گیرترین نقطه اصفهان مانند فریدون‌شهر می‌توان مهمان پیست اسکی شد و در نقاط گرم کویری مانند ورزنه و کویر مصر گرمای دل‌چسبی را در دل زمستان تجربه کرد که در این گزارش با بخشی از این تفرجگاه‌های متنوع در استان پهناور اصفهان آشنا می‌شویم:

کویر خارا (ورزنه) و نقطه آغاز تمدن کهن اصفهان

ورزنه به عنوان یکی از اهداف مهم گردشگری به لحاظ جاذبه‌های تاریخی، گردشگری و طبیعی مورد توجه گردشگران قرار می‌گیرد، جایی که از هشت هزار سال پیش زیستگاه انسان به شمار می‌رود و به عنوان آغاز گه تمدن اصفهان شناخته می‌شود.

این شهر، گنجینه‌ای پنهان از جاذبه‌های طبیعی، زیست محیطی، گردشگری و تاریخی همراه با آداب و رسوم، فرهنگ و سنن منحصر به فرد است اما در این میان سفر به کویر ورزنه به عنوان یکی از بی‌بدیل ترین کویرهای ایران با جاذبه‌های خاص بیابانی خود به ویژه در فصل‌های زمستان و بهار، تجربه‌ای دلنشین و فراموش ناشدنی است.

کویر خارا در نزدیکی تالاب گاوخونی قرار دارد که گرچه این تالاب به دلیل بی‌توجهی‌ها رو به فراموشی است اما همچنان گردشگران را به سمت خود دعوت می‌کند.

با توجه به در نظر گرفتن واحدهای اقامتی در ورزنه، در سفر به این کویر برای دسترسی به امکانات رفاهی دچار مشکل نخواهید شد.

مسیر دسترسی: این ریگزار در حاشیه شرقی محور ارتباطی حسن آباد به ورزنه قرار دارد. از این رو از ۵ کیلومتری جنوب ورزنه تا حسن آباد می‌توان به نواحی غربی این ریگزار دسترسی پیدا کرد. برای

دسترسی به ریگزار شرقی می‌توان از میان ماسه‌ها عبور کرد و یا از شهر ورزنه حاشیه جنوبی رودخانه زاینده رود را ادامه داد تا به حاشیه شرقی ریگزار رسید. این دو مسیر فقط به وسیله خودروهای دو دیفرانسیل قابل دسترسی هستند و بهتر است در صورتی که به منطقه آشنایی ندارید، حتماً از راهنمایان محلی استفاده کنید.

منطقه نمونه گردشگری کشه (طرق رود): در فاصله ۳۰ کیلومتری شهر نطنز و ۹۰ کیلومتری مرکز استان اصفهان در دامنه کوه‌های سر به فلک کشیده کرکس و در جوار منطقه شکار ممنوع کرکس قرار گرفته و چشم انداز بی‌بدیل روستای کشه و مناظر طبیعی جذاب منطقه این نقطه را به یکی از زیباترین مکان‌های شهرستان نطنز تبدیل کرده است.

شاید به نظر برسد تبدیل این روستا به منطقه نمونه گردشگری و ساخت دهکده تفریحی تا حدودی از بکری این روستا کاسته باشد اما اگر بدون توجه از این دهکده تفریحی به دل روستا گام بنهید، زندگی دست نخورده اهالی روستا توجه شما را بر خواهد انگیخت؛ جایی که در کوه‌های پرپیچ و خم کوهستان که از هر گوشه آن یک نفر با لباس محلی در گذار است.

از جمله جاذبه‌های عمده محدود طرح مذکور هم‌جواری این محدوده با کوه کرکس با ارتفاعی در حدود سه هزار و ۹۰۰ متر است که در تمام فصول گردشگران و کوهنوردان

را به سوی خود جذب می‌کند.

مسیر دسترسی: جاده نطنز-اصفهان، طرق رود (۲۵ کیلومتری نطنز)، روستای کشه (۵ کیلومتری طرق رود) منطقه شکار ممنوع کرکس: این منطقه با وسعتی در حدود ۱۰۰ هزار هکتار از شهریور ماه ۱۳۷۱ تاکنون جزو منطقه شکار ممنوع اعلام شده است که این منطقه با برخورداری از پوشش گیاهی خاص و حیات جانوری منحصر بفرد خود یکی از زیباترین مناطق حفاظت شده طبیعی محسوب می‌شود.

وجود چشمه‌سارهای فراوان در دره‌های منتهی به کوه کرکس در نزدیکی به شهر طرق رود با جاذبه‌های گردشگری فراوان از جمله دریاچه‌های فصلی و بناهای تاریخی مانند قلعه، دریاچه بند طرق و مساجد تاریخی این منطقه را به یکی از مناطق نمونه گردشگری تبدیل کرده است.

سیازگه؛ کویر بکر ناشناخته در قلب اصفهان: این کویر در فصل بهار کویرنوردان را به دل تپه‌ماسه‌های سیاه‌رنگ خود دعوت می‌کند اما با وجود خصوصیات بکر زیستی و فرهنگی، منطقه سیازگه نسبت به دیگر مناطق کویری اصفهان کمتر مورد بازدید و توجه گردشگران قرار گرفته است، در حالیکه این منطقه به واسطه نزدیکی به پایتخت کشور و همچنین جاده دسترسی آسان می‌تواند با یک برنامه‌ریزی ساده گردشگران زیادی را به سوی خود جذب کند.

این منطقه را مردم محلی سیازگه می‌نامند چراکه

این شاهان محسوب می شده است مسیر دسترسی: بهارستان، جاده اصفهان به شیراز، قبل از شهرضا **کویبر مصر**: مصر روستایی از توابع شهرستان خور و بیابانک در استان اصفهان است. این روستا در دشت کویبر ایران و در ۴۵ کیلومتری شرق جندق و در ۶۰ کیلومتری شمال خور واقع شده است. روستای مصر یا کویبر مصر درست در میانه راه دامغان به نائین و اصفهان قرار دارد. مصر به همراه دو روستای بسیار کوچک دیگر به نام های امیرآباد و فرحزاد در یک خط شمالی- جنوبی به طول حدود ۶ کیلومتر واقع شده است.

این روستا که یکی از کویبرهای بسیار دیدنی کشور است و گرچه فاصله آن تا اصفهان همانند زمان سفر تا تهران است اما دریای شنی کویبر مصر به اندازه ای دیدنی است که بتوان بر سفر را بر جان خرید. بخشی از فیلم خیلی دور، خیلی نزدیک در این روستا فیلم برداری شده است.

آبشار آب ملخ: این آبشار که به «تخت سلیمان» نیز معروف است که از زیباترین و در عین حال خطرناکترین آبشارهای ایران است که در ۱۶۰ کیلومتری جنوب غربی اصفهان قرار گرفته است و از ذوب شدن برفهای کوه دنا، چشمه های این منطقه رو پرآب کرده و آبشارهای زیبایی ایجاد می کند. اما زیبایی خاص این پدیده به خاطر وجود چشمه یا سرابی با آب دهی فراوان است که از دیواره های شمالی بالای سقف تونل خارج شده و به شکل آبشاری آبپاش مانند، هر دو دهانه تونل رو می پوشاند. معروف است که آبشارملخ دارای ترکیبات ویژه ای است که نقش یک سمپاشی طبیعی رو برای مزارع و زمین های کشاورزی دارد و تمام ملخ های مهاجم رو درجا نابود کند و دلیل نام تخت سلیمان هم این است که مردم روستا معتقدند که سنگ بزرگی که مثل پل بر روی آبشار قرار گرفته، استراحتگاه حضرت سلیمان بوده است.

مسیر دسترسی: در فاصله ۵۰ کیلومتری جنوب شهرستان سمیرم، در مسیر منتهی به یاسوج و در چند کیلومتری روستای آب ملخ می توان به این آبشار دسترسی پیدا کرد.

نام دالان در جوار آن نیز ۵ تا ۶ ساعت راه است. **چشمه و آبشار لادر در خمینی شهر**: تفرجگاه چشمه لادر هر ساله تعداد زیادی گردشگر از سرتاسر ایران را به سمت خود جذب می کند. آب این چشمه از دل کوه های شمال غربی شهر جاری و در بستر خود به سمت پایین محیط آرام و دلپذیری را برای دوستداران طبیعت فراهم می کند که در فصول پرباران و خنک سال، مکانی مناسب جهت گذرانندن ساعاتی آرام در دل کوه است. مسیر دسترسی: جاده کمربندی خمینی شهر، نجف آباد، بعد از دانشگاه آزاد خمینی شهر **پارک ملی کلاه قاضی**: پارک ملی کلاه قاضی در جنوب اصفهان و تقریباً در ۳۶ کیلومتری این شهر

قرار دارد و جاده اصفهان به شیراز از سمت شمال و غرب این پارک می گذرد، ارتفاعات و دشت های اطراف یکی از بهترین زیستگاه های وحوش است. کل، بز کوهی، نر، آهو یا غزال ایرانی، پلنگ، خرگوش وحشی، گرگ، کفتار، شغال، تشی، روباه، کاراکال، گربه شنی از گونه های این منطقه است. از زمان شاه عباس صفوی و بعد از آن به خصوص در دوره قاجاریه این کوه ها از شکارگاه های مخصوص

خاک و فضای سیاه رنگ منطقه با دیگر رمل ها و مناطق اطراف فرق دارد. مسیر دسترسی: سیازگه پهنه ای گسترده در دامن ریگزارهای شمال ابوزیدآباد است، جاده ای کویبری را که به سمت شمال دنبال کنید در حصار تپه ماهورها به مساحتی هموار و بکر بر می خورید که در تلاقی با ناهمواری ریگزار، بسیار جذاب است؛ بنابراین شما اکنون در دل کویبر سیازگه هستید. **چشمه ناز ونک**: یکی از زیباترین و بکرترین تفرجگاه های شهرستان سمیرم و شهر ونک چشمه ناز ونک است که در شش کیلومتری جنوب غربی شهر ونک با جاده های خاکی و در ۳۶ کیلومتری شهر سمیرم قرار دارد.

آب چشمه ناز ونک شهر ونک پس از پیوستن به رودخانه ای کوچک، کمی بعد به رودخانه پر آب موسوم به آب ونک می ریزد، این رودخانه به سمت دشت ارمند پیش می رود تا در آنجا به کارون ملحق شود. مسیر دسترسی: پس از عبور از روستای قلعه قدم، گردنه گله وار و گردنه نخودان به ونک می رسیم. برای رسیدن به چشمه ناز بایستی از رودخانه عبور کرد که از ونک تا چشمه حدود سه ساعت و تا قلعه کوهی به

تلفیق زیبای هنر و معماری در بنای استوار و باشکوه بازار زنجان

راسته‌های فرعی

تنوع مشاغل و گردش در جهت استقرار صنوف همسان باعث تشکیل راسته‌های تخصصی و فرعی در اطراف راسته اصلی می‌شود که در بیشتر موارد به عرضه نوع خاصی از اجناس یا خدمات اشتغال می‌یابند. راسته‌های حاج حسن، ترابی، حاج حیدر، انگورانی، صباغ‌ها، رستمخانی و آقا از جمله راسته‌های فرعی بازار زنجان محسوب می‌شوند. مهم‌ترین شاخه فرعی بازار، راسته حجه الاسلام است که بموازات راسته اصلی بوجود آمده و به قیصریه متصل می‌شود.

بازار قیصریه:

بازار قیصریه یا راسته قیصریه محل ارائه اجناس ظریف و پر بها است. در حال حاضر قیصریه زنجان محل فروش اجناس لوکس می‌باشد. موقعیت قیصریه زنجان که از راسته‌های اصلی منشعب می‌شود و آن را به خیابان امام خمینی و سبزه میدان متصل می‌کند باعث تقویت این محور شده و در حال حاضر یکی از فعالترین محورهای بازار است.

سراها

کاروانسراهای بازار زنجان یا عبارات دیگر سراهای آن از ارزشمندترین عناصر تجاری و معماری این بازار به حساب می‌آیند. سراها غالباً محل استقرار تجارخانه‌ها بوده‌اند و همگی دارای حیاط مرکزی هستند. نکته مهم در مورد سراها چگونگی ارتباط آنها با راسته و نحوه حرکت در داخل آنهاست. سراهای ملک، حاج شعبان، حاج فتح...، حاج جواد، نهالی، شاطرعلی، حاج رحمان قربانی، حاج کلبعلی، حاج شامی، بالاو پائین از جمله سراها یک حیاطی بازار زنجان هستند.

میدانین

در حوالی دروازه‌های شهر، کاروانسراهایی ساخته می‌شدند که برای اطراف کاروان‌های تجاری یا مسافری مورد استفاده قرار می‌گرفتند. در مجاورت این کاروانسراها در داخل یا خارج شهر میدان‌هایی

خبر داد و افزود: فهرست آثاری که بناست تا سال ۲۰۱۸ به ثبت جهانی برسند از سال‌های قبل مشخص شده است و مطابق با اثر استاد کریم پیرنیا به عنوان یک مرجع مهم در حوزه معماری اسلامی، بازار زنجان طولانی‌ترین بازار سرپوشیده کشور محسوب می‌شود.

رحمتی با بیان اینکه مذاکرات اولیه برای ثبت جهانی بازار زنجان به نتیجه رسیده است، گفت: بازار زنجان بعد از بازار تهران و تبریز سومین بازار زنده کشور بوده و حجم مراجعات مردمی به آن قابل توجه است.

مدیر کل میراث فرهنگی استان زنجان با بیان اینکه بازار تاریخی زنجان یک بازار زنده و دارای شاخص‌های معماری مهمی است، افزود: پرونده ثبت بازار تاریخی زنجان به استناد اطلاعات کتاب معماری اسلامی استاد کریم پیرنیا تدوین شده و مراحل اولیه موافقت را نیز گذرانده است.

رحمتی با بیان اینکه برنامه‌هایی برای احیای بافت‌های تاریخی شهر زنجان داریم، افزود: احیای جداره‌ها و بدنه‌های تاریخی و تملک خانه‌های واجد شرایط معماری در شهر زنجان مورد تأکید قرار دارد. مدیر کل میراث فرهنگی استان زنجان از تلاش برای تملک پنج خانه واجد شرایط تاریخی خبر داد و گفت: تلاش می‌شود با تملک این خانه‌ها در راستای احیای بافت‌های تاریخی برآییم.

رحمتی از برخی مداخلات غیراصولی طی سالیان گذشته در بافت‌های تاریخی خبر داد و گفت: بعضاً این نوع مداخلات و اقدامات غیرکارشناسی موجب بروز مشکلات زیادی شده است.

راسته‌های اصلی

راسته اصلی بازار زنجان از خیابان سعدی شروع شده و پس از قطع آن توسط خیابان فردوسی، در خیابان اصغریه به پایان می‌رسد و در حدود یک کیلومتر درازا دارد. در بدو شروع بازار از سمت شرق، دو راسته به موازات یکدیگر شکل می‌گیرند که هر یک به سراهای مختلفی مرتبط می‌گردند این دو راسته، راسته امامزاده و راسته عبدالعلی بیک نام دارند.

بازار زنجان به عنوان طولانی‌ترین بازار سرپوشیده ایران، نمادی زیبا و بی‌بدیل از هنر و معماری است که در طی تاریخ همواره اصالت و زیبایی خود را حفظ کرده است.

در استان زنجان آثار و ابنیه تاریخی هستند که پسوند «ترین‌ها» به آنها افزوده می‌شود که بازار زنجان از جمله این آثار ارزشمند تاریخی است که به عنوان طولانی‌ترین بازار سرپوشیده ایران نامید می‌شود. بازار زنجان که از مجموعه‌های تاریخی تشکیل شده است، در مرکز بافت قدیمی این شهر که روزگاری مشرف به دروازه قلتوق بود، قرار دارد.

بازار زنجان را طولانی‌ترین بازار ایران می‌نامند. این بازار که بر اساس اسناد تاریخی ساخت آن در سال ۱۲۰۵ قمری و در دوران آقامحمد خان قاجار آغاز شده، در سال ۱۲۱۳ قمری در زمان حکومت فتحعلی شاه قاجار به بهره برداری رسید و بعدها چندین سرا، مسجد، گرمابه و... به مجموعه بازار بالا که مشتمل بر بازار قیصریه، بازار بزازها، حجت الاسلام، امامزاده و عبدالعلی بیک است، افزوده شد.

بازار زنجان از نظر تولید و نوع فعالیت به ۸ راسته تقسیم می‌شود که عبارتند از: راسته زرگرها، کفاش‌ها، بزازها، سراج‌ها و... این بازار دارای راسته‌ها، سراها، میداين، تیمچه‌ها، بازارها، دالان‌ها، مساجد، حمام‌ها، تکیه‌ها است و در خود ۱۰۰۰ باب مغازه جای داده است.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان زنجان از بازار زنجان و بافت پیرامونی آن به عنوان بافت‌های تاریخی ارزشمند تاریخی یاد کرد و گفت: بازار زنجان مجموعه بناها و آثار ارزشمند تاریخی شهر زنجان را شکل می‌دهند.

یحیی رحمتی با بیان اینکه بازار زنجان در لیست اولویت‌های ثبتی سازمان میراث فرهنگی ایران برای ثبت در آثار میراث جهانی یونسکو قرار گرفت، گفت: نام بازار زنجان در فهرستی قرار گرفت که بناست پس از سال ۲۰۱۸ برای ثبت در میان آثار جهانی به یونسکو معرفی شوند.

وی از تدوین اسنادی برای ثبت جهانی بازار زنجان

این ستون‌ها در زمان خود توسط هنرمندان همدانی تراشیده شده است.

زیباترین بخش این حمام سنتی فضای بی‌بینه آن است. در این بخش طاق اصلی بر روی چهار ستون سنگی مزین به سر ستون‌های مکعبی شکل و بدنه مارپیچی (از نوع ستون‌های ترکیبی) قرار دارد. این بنا اکنون به عنوان چایخانه سنتی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

این بنا که قدمت آن بطور تقریبی به ۱۵۰ الی ۲۰۰ سال پیش می‌رسد توسط معماری که حمام به نام او منسوب است، در وسط بازار زنجان که از دوران صفویه به بعد مرکز داد و ستد و فرهنگ بومی و محلی بوده و این مرکزیت را تاکنون حفظ کرده واقع شده است. این بنا درست مقابل مسجد آیت الله قائمی که یکی از مساجد قدیمی و مهم زنجان است واقع شده است.

از سمت شرق مجاور به سرای ملک بوده که هم اکنون میراث فرهنگی استان مشغول بازسازی و احیاء آن است و از سمت شمال به خانه‌های مسکونی محلی محدود می‌شود. از طرف غربی نیز به آزمایشگاه پرفسور حسینی و کوچه سیدلر منتهی می‌شود.

این بنا به مسافتی در حدود ۴۰۰ مترمربع زیربنا در زمینی بالغ بر ۲۵۰۰ مترمربع واقع شده که از سه نقطه می‌توان به آن رفت و آمد کرد که یکی از آنها از طرف درب اصلی که روبروی مسجد آیت الله قائمی است و دیگری از طرف مغازه‌ای که قبلاً محل سوخت رسانی حمام بوده و هم اکنون به مغازه تبدیل شده و در حدود ۲۵ متر ضلع شرقی درب اصلی واقع شده که این مغازه با حمام مذکور دارای یک سند به پلاک‌های ثبتی ۳۹۸۵ و ۳۹۹۵ است.

از سازنده اصلی بنا اطلاعات دقیقی در دست نیست ولی به گفته بعضی از سالخوردگان فردی به نام حاج داداش بانی بنا است که از همان موقع حمام فوق به نام حاج داداش مشهور می‌شود.

سرای ملک

سرای ملک در بازار پایین زنجان قرار دارد. سرای ملک به مساحت ۲۸۱/۱۸۲ متر مربع با داشتن یک حیاط وسیع دالان ورودی و یک دالان عمود بردالان ورودی جنوبی که از سمت شرق دارای یک ورودی دیگر میباشد که در یک طبقه بنا شده است.

این بنا از الگوی سراهای رواق دار تبعیت کرده که امروزه رواق‌های آن مسدود شده و به حجره‌ها اضافه گردیده است. حیاط دارای معماری چهار ایوانه با پلان مربع می‌باشد که دور تا دور آن دارای ۲۰ حجره چهار راهروی دسترسی بین حجره‌های شرقی-غربی می‌باشد. به نظر می‌رسد ستون‌های رواق‌ها به صورت مستطیل با نیم ستونی گرد اجرا شده است. ایوان شمالی این سرا از همه مرتفع‌تر است.

این سرا در جبهه شمالی راسته بازار پایین قرار گرفته است در ضلع غربی آن حمام حاجی داداش و در روبروی آن سرای گلشن قرار گرفته است این سرا دارای ۵ ورودی می‌باشد که ورودی اصلی آن در راسته بازار پایین قرار دارد و ۲ ورودی به کوچه شرقی بنا و ۲ ورودی دیگر به فضای باز و متروک در سمت غرب بنا (پشت حمام حاجی داداش) باز می‌شود.

حجره‌های اطراف این سرا به دلیل متروک شدن بیش از سایر سراها در معرض تخریب و خطرات جدی قرار دارد. فرو ریختن بخش‌هایی در نمای جنوب شرقی سازه‌های طاقی را در معرض عوامل جوی مخرب داده است. در نمای شرقی نیز مورد مشابهی به صورت خفیف تر وجود دارد. این سرا امروزه کاربری بازارچه صنایع دستی دارد.

گلدانی-اوج این سبک‌های معماری و شیوه‌ها و نوآوری‌های تزئینی در اجزا و ارکان مساجد تاریخی زنجان مخصوصاً مسجد جامع زنجان به ظهور رسیده است. مجموعه بازار زنجان ۵۶ راه ورودی اصلی و فرعی به شبکه ارتباطی کل شهر دارد و با دارا بودن حدود ۱۰۰۰ باب مغازه جایگاه فعالیت ۱۰ نوع شغل است. بازار زنجان نه تنها از لحاظ تجاری بلکه از نظر معماری نیز دارای اهمیت زیادی بوده و کاملاً از سبک معماری دوره قاجاریه پیروی کرده است.

این مجموعه با توجه به ویژگی‌های معماری و هنری آن، پیوسته به عنوان کانون مهم تجاری، تاریخی، فرهنگی مورد توجه بازدیدکنندگان شهر زنجان قرار گرفته است.

کاروانسراهای بازار زنجان یا به عبارت دیگر سراهای آن از ارزشمندترین عناصر تجاری و معماری این بازار به حساب می‌آیند. سراها غالباً محل استقرار تجارخانه‌ها بوده‌اند و همگی دارای حیاط مرکزی هستند.

نکته مهم در مورد سراها چگونگی ارتباط آنها با راسته و نحوه حرکت در داخل آنهاست. سراهای ملک، حاج شعبان، حاج فتح الله، حاج جواد، نهالی، شاطرعلی، حاج رحمان قربانی، حاج کلبعلی، حاج شامی از جمله سراهای یک حیاطی بازار زنجان هستند.

مجموعه بازار قدیمی زنجان در سال ۱۳۷۴ از سوی

بوجود می‌آمدند که محل داد و ستد و مبادلات تجاری بوده‌اند و وجود این میادین باعث می‌شد تا فروشنده‌ها دور گرد، روستائیان و بازرگانانی که بین شهرها آمد و شد داشتند بتوانند در این فضاها به خرید و فروش بپردازند.

نزدیکی این میدان‌ها با کاروانسراهای عمده شهر سبب رونق و احیاء آنها می‌شد. نحوه استقرار میادین آهنگران و میدان ورکچی‌ها در شرق و غرب بازار زنجان در مجاورت کاروانسراهای عمده بازار و شهر زنجان بیانگر نقش این فضاها در کالبد بازار می‌باشد.

تیمچه‌ها

تیمچه‌های بازار زنجان علاوه بر خصوصیات کالبدی ویژه‌ای که دارند از نقاط عطف حرکت‌های پیاده‌راسته بازار به شمار می‌روند به عنوان مثال تیمچه‌های چهار دربی در قسمت شرقی بازار، جمع‌کننده حرکت‌های ورودی بازار و هدایت‌کننده آن در مسیر راسته اصلی می‌باشند.

ویژگی‌های معماری بازار تاریخی زنجان

گسترده‌گی جغرافیایی بازار از یک سو و تنوع راسته‌ها، تعدد سراها و کاروانسراهای درون شهری در راسته‌های فرعی که هر کدام به نامی و به فعالیت‌های خاص

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با شماره ۱۴۴۰ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

«حاج داداش» نمادی باشکوه از معماری ایرانی

گرامیه «حاج داداش» از بناهای تاریخی ارزشمند در دل بازار تاریخی زنجان است که امروز صاحبان این بنا با تغییر کاربری آن، فضای مفرح و دلنشینی در قالب سفره‌خانه سنتی پدید آورده‌اند که آرامش و ذوق هنر ایرانی را نشان می‌دهد.

این بنا نیز که به سفره‌خانه سنتی تبدیل شده است، در قلب بازار قدیمی زنجان واقع است. این بنا حدود ۱۰۰ سال پیش بعنوان حمام احداث شد و هم‌اکنون با حفظ بافت قبلی و با انجام اندکی تغییر و تزئینات زیبایی سنتی بعنوان سفره‌خانه برای پذیرایی گردشگران و اهالی شهر مورد استفاده قرار می‌گیرد. گنبد اصلی حمام حاجی داداش که یکی از قدیمی‌ترین بناهای تاریخی شهر زنجان و تنها حمام ستون سنگی زنجان است بر روی چهار ستون سنگی قرار گرفته که

اختصاص یافته از سوی دیگر، همچنین وجود مساجد فراوان گویای پویایی این مجموعه فرهنگی، اقتصادی، تاریخی و هنری در طول زمان و به فراخور اوضاع و شرایط حاکم بوده است.

هر سمت بازار و هر سرا و رسته‌ای حال و هوای خاص خود را دارد. با توجه به دوره تاریخی بازار زنجان که متعلق به دوره قاجار است شرایط معماری حاکم بر زمان در آن کاملاً نمود دارد. راسته‌ها، حجره‌ها، چهارسوق‌ها، مساجد، سراها و کاروانسراهای درون شهری، گرمابه‌ها به شکل زیبا اجرا شده است.

فنون زیبایی که در شکل‌گیری بازار نقش بی‌بدیلی بازی می‌کنند کاربرد انواع طاق و قوسهای هلالی، جناغی و ضربی، و گهواره‌ای در راسته‌های اصلی و فرعی است که مزین به آجر چینی‌هایی با طرح‌های مختلف هندسی خفته، راسته، و حصیری، و بکارگیری آجر و کاشی به سبک قدیمی، و کاشیکاری به رنگها و طرح‌های قاجاری در سطوح خارجی و داخلی بناها، طاق‌ماها، طاق و قوسها و همچنین ستون‌نماهای

جاذبه‌هایی که راه به دل تاریخ دارند عطر معنوی زیارت در دل کویر

وجود بارگاه کریمه اهل بیت (س) و مسجد مقدس جمکران و همچنین جاذبه‌های فراوان تاریخی و طبیعی، استان کویری قم را به مقصد بسیاری از مسافران نوروزی تبدیل کرده است.

شاید به جرأت بتوان گفت که کمتر کسی از هموطنان کشورمان وجود داشته باشد که روزی زائر بودن در سرای حرم حضرت معصومه (س) را تجربه نکرده باشد و یا قدمی به مسجد جمکران گذاشته باشد.

حتی می‌توان فراتر از این رفت و با توجه به موقعیت جغرافیایی قم اینطور گفت که کمتر کسی است که پا به کویر قم گذاشته باشد، کویر قم گرچه مأمن بارگاه حرم حضرت معصومه (س) است و عطر ناب زیارت را به ارمان می‌آورد اما از سویی دیگر جاذبه‌های گردشگری دیگری را هم در دل تفت دیده خود جای داده است که تحت الشعاع عطر معنوی قم قرار گرفته است.

حرم حضرت معصومه (س)

آرامگاه فاطمه معصومه (س) در میان بقعه با بلندی ۱.۲۰ و طول و عرض ۲.۹۵ در ۱.۲۰ متر قرار گرفته و با کاشی‌های نفیس و زرفام پوشیده شده. گرداگرد مرقد، دیواری به بلندی دو متر و طول و عرض تقریبی ۴.۸۰، در ۴.۴۰ متر قرار دارد که در سال ۹۵۰ بنا گردید و با کاشی معرق آراسته شده که اکنون این دیوار با ضریح مشبک از جنس نقره پوشیده شده.

اولین گنبدی که پس از سایبان حصیری موسی بن خزرج، برفراز قبر فاطمه معصومه بنا شد، قبه‌ای برجی شکل بود که به همت زینب دختر امام جواد از مصالح آجر و سنگ و گچ در اواسط قرن سوم هجری ساخته شد. به مرور زمان و پس از دفن بعضی از بانوان علوی در جوار فاطمه معصومه (س) دو گنبد دیگر در کنار گنبد اول ساخته شد.

چهار پادشاه از صفویان، دو پادشاه از قاجار و همچنین تعدادی از شاهزادگان قاجار در این مکان دفن شده‌اند.

ورودی‌ها و مسیرهای دسترسی: خیابان ارم (درب شماره ۱ تا ۱۱)، بلوار صدر، خیابان اراک (درب‌های شماره ۱۷ تا ۲۴) حرم مطهر معصومه (س)، مابقی درب‌ها (۱۲ تا ۱۶) در خیابان شبستان، در ضمن در اطراف حرم دو عدد پارکینگ وجود دارد، اولین پارکینگ شرقی، پارکینگ رو باز واقع در خیابان عمار یاسر و پارکینگ طبقاتی زائر، واقع در بلوار زائر (رودخانه)

مسجد مقدس جمکران

قطعا دومین مقصد مسافران به قم برای بازدید مسجد مقدس جمکران است. در روایات و اسناد معتبر تاریخی و مذهبی آمده است که مسجد جمکران، به دستور مستقیم حضرت مهدی (عج)، در ۱۷ ماه مبارک رمضان سال ۳۷۳ هجری قمری، توسط «شیخ عقیق صالح حسن بن مثله جمکرانی» احداث شده است.

وجه تسمیه مسجد مقدس جمکران، به دلیل قرارگیری آن در محدوده روستای جمکران است که به این نام شهرت یافته و با نام‌های دیگری همچون مسجد قدماگه (در گذشته) و مسجد صاحب‌الزمان، شناخته می‌شود. مکانی که امروزه میزبان بیش از ۱۲ میلیون زائر از سراسر ایران و جهان است.

در این بین بعد از جاذبه‌های معنوی و مشهور قم، مکان‌های تاریخی دیگر هم در دل این کویر آفتاب دیده نهفته است که بازدید از آن‌ها خالی از لطف نیست.

خانه ملاصدرا

خانه ملاصدرا در کهک در منتهی الیه غرب این روستا در محله چال حمام واقع است و پیرامون آن را خانه‌های روستایی با بافت معماری مناطق گرمسیری احاطه کرده‌اند و ساختمان آن به دوره صفویه مربوط می‌شود.

برای یافتن خانه ملاصدرا کافی است به انتهای بافت سنتی روستا بروید. در انتهای یکی از مسیرهای هلالی شکل روستا به خانه ملاصدرا است. ساختمان مذکور در داخل یک باغ قرار داشته که هم اکنون قسمت زیادی از آن توسط خانه‌های همجوار اشغال شده است.

خانه ملاصدرا در تاریخ ۵ دی ۱۳۷۵ با شماره ثبت ۱۸۲۱ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. با بررسی اجمالی می‌توان سال ۱۰۲۰ هجری قمری را میانگین احتمالی سال‌هایی دانست که ملاصدرا در کهک بوده و در این خانه کرده است.

بیت امام خمینی (ره)

امام خمینی (ره) در ۲۰ سالگی برای ادامه دروس حوزوی به قم عزیمت کردند و تا ۲۷ سالگی در حجره‌ای در مدرسه فیضیه ساکن بودند، ایشان بعد از ازدواج با دختر آیت الله ثقفی، مدتی را در تهران بودند و پس از آن دوباره به قم بازگشتند.

امام راحل بعد از بازگشت به قم پس از چند بار جابه‌جایی و زندگی در مکان‌های اجاره‌ای که می‌توان به منزل استیجاری ایشان در محله عشق علی و الوندیه اشاره کرد و سپس به محله یخچال قاضی قم رفتند و مدتی را در خانه‌ای به مساحت ۳۰۰ متر که سبک قدیمی و خشتی بود مستأجر بودند و بعد از مدتی ایشان توانستند این منزل را خریداری کنند.

مقابر گنبد سبز

انتهای خیابان چهارمردان (انقلاب)، جنب گلزار شهدا و در بخش شرقی قم، درون باغی کوچک موسوم به باغ گنبد سبز، سه اثر تاریخی از قرن هشتم هجری برجای مانده است. این منطقه در گذشته به دروازه کاشان مشهور و گنبدها به گنبدهای

سلفچگان، در ناحیه شرقی آن رودخانه قمرود و در ناحیه غربی آن چند روستای کوچک قرار گرفته که عمدتاً خوش آب و هوا و سرسبزند. اگر به دنبال یک استراحت کوتاه در یک مکان نسبتاً سرسبز و خوش آب و هوا هستید، پلنگ‌دره انتخاب خوبی است مخصوصاً که در این منطقه گونه‌های جانوری فراوانی دیده می‌شود و از این نظر هم کاوش در آن جذاب است.

مدرسه فیضیه

آنطور که در برخی منابع تاریخی آمده قدمت این مدرسه به قرن ششم هجری می‌رسد و در ابتدا به دلیل واقع شدن در میدان آستانه به مدرسه آستانه معروف بود. بعدها در زمان صفوی تجدید بنا شده و در نیمه نخست قرن سیزدهم بنای مدرسه فیضیه جایگزین مدرسه آستانه شد. مدرسه فیضیه گرچه به قرون گذشته باز می‌گردد اما رونق تازه احیای آن مرهون عزیمت آیت‌الله شیخ عبدالکریم حائری (ره) از اراک به قم است. بنای فعلی مدرسه، مربوط به دوره فتحعلی شاه است که در سال‌های ۱۲۱۳ و ۱۲۱۴ هجری بنیاد شده که به جای بنای سابق نشسته است.

دروازه کاشان معروف بوده است. مقابر گنبد سبز قم شاهد بامان‌های مذهبی، تاریخی به جا مانده از قرن هشتم هجری است که در فرهنگ معماری ایران به برج‌های آرامگاهی شهرت دارند. شاخص‌ترین قسمت این بنا مجموعه‌ای را تشکیل می‌دهد که به نام مقابر دروازه کاشان یا گنبد سبز موسوم هستند.

در گنبد سبز سه مقبره دیده می‌شود مقبره خواجه اصیل الدین که این مقبره در جنوبی‌ترین گنبد محسوب می‌شود. دوم مقبره خواجه علی صفی است که در وسط گنبد قرار دارد؛ وی فرمانروای خاندان صفی است که تا سال ۷۴۴ قمری فرمانروای قم بود.

سومین فرد خواجه عمادالدین محمود قمی است که تا سال ۷۹۱ قمری عهده دار امور نواحی قم بوده است.

به جز افراد نامبرده شده افراد دیگری نیز در این گنبد مدفون هستند. مقابر گنبد سبز هم اکنون با توجه به بازسازی‌های صورت گرفته، در ایام نوروز با پرپایی غرفه‌های صنایع دستی آماده پذیرایی از مسافران نوروزی هستند تا مسافران قم در عین آشنایی با هنرهای دستی این شهر با معماری کویری آن نیز آشنا شوند.

تالاب بهشت معصومه

نیزارهای تالاب بهشت معصومه در مسیر تالاب فضایی مناسب برای پرندگان کنار آبی‌ری را فراهم کرده در فصل گرما آب تالاب بهشت معصومه بسیار کم شده و اطراف تالاب باتلاقی می‌شود.

به طرف شمال شهر قم کیلومتر سه انوبان قم - تهران که حرکت می‌کنید در حدود ۲۰ کیلومتری جنوب تالاب حوض سلطان تالاب بهشت معصومه مشاهده می‌شود. زمین‌های اطراف تالاب بهشت معصومه را شوره زارها تشکیل می‌دهند و گیاهان شورپسند و نی زارها غالب پوشش گیاهی را شکل می‌دهد.

کوه نمک

این معدن در ۲۵ کیلومتری شمال غربی شهرستان قم واقع شده. این گنبد بزرگ و گسترش شمالی تا طول ۳ کیلومتر دارد. سن گنبد به الیگومیوسن نسبت داده شده و لایه نمک در آن به رنگ‌های مختلفی مثل سفید، کرم قهوه‌ای، بنفش، قرمز و ابری درآمده است. جنس باطله روی نمک شامل مارن قرمز، لایه‌های گچ و نمک مارن دارد که ظاهراً همگی خرد شده‌اند.

لایه نمک در معدن قم یکپارچه بوده و ۵ تا ۱۸ متر ضخامتش هست و هیچ بانندی از سنگ‌های باطله و مارن و گچ در داخل آن دیده نمی‌شود.

جاذبه‌هایی همچون آتشکده نویس از نمونه‌های اولیه چهارطاقی‌های عصر ساسانی، دیر گچین مادر کاروانسراهای ایران از یادگارهای دوره ساسانیان، سد کبار ساخته شده در قرن چهارم و پنجم هجری قمری و مدرسه جهانگیر خان از مدارس دوره صفوی تنها بخش کوچکی از دهها جاذبه تاریخی این استان هستند که آنچنان که باید و شاید شناسانده نشده‌اند.

رودخانه ابهر رود، رودخانه قم رود، رودخانه قره چای، رودخانه دره باغ، رودخانه شورفشاپویه، رودخانه زواریان، رودخانه سولقان، رودخانه شورقم رود، رودخانه سیاه آب آدران، رودخانه چای خر رود، رودخانه شاه چای از رودخانه‌های استان قم هستند. کوه الوند، کوه تخت‌گشاوه، کوه سخته، کوه شمشک، کوه گوجه، کوه ماهو، کوه سلطان سعد شاه، کوه چهارلی، کوه مره از کوه‌های استان قم هستند.

تیمچه بازار قم

تیمچه بازار قم در سمت راسته بازار نواست که سقف آن بزرگ‌ترین سقف ضربی ایران به شمار می‌رود، این بنا که با معماری ایرانی و اسلامی ساخته شده، به دست استاد حسن قمی مشهور به معمارباشی و با کمک بانی آن سید محمود طباطبایی در سال ۱۳۰۱ بنا شده است. این بنا از نظر وسعت، هنر معماری و تزئینات از بناهای منحصر به فرد است.

این تیمچه تنها تیمچه باقی مانده از بازار قم است که طی سال‌های گذشته تخریب شده‌اند، این بنا در دو طبقه ساخته شده است.

مصالح ساختمانی مورد استفاده در بازار قم با توجه به امکانات محیطی از خشت، آجر، گل و سنگ فراهم آمده است و هم اکنون در قبضه فرش فروشی قرار دارد و به بازار فرش فروش‌ها معروف است.

دره ریواس‌ها

منطقه پلنگ دره با وسعتی معادل ۳۱ هزار و ۷۳۵ هکتار در جنوب غربی و پنج‌ه کیلومتری شهرستان قم واقع شده است. در ناحیه شمالی پلنگ دره، منطقه

جشنواره رنگ و طعم بر سفره گیلانی / غذاهایی که خاطره ساز می شوند

میرزا قاسمی

این خوراک گیلانی که معمولا به عنوان پیش غذا مصرف می شود، یکی از شناخته شده ترین خوراکی های این استان در بین مردم سایر استان ها است و در صدر فهرست سفارش غذای گردشگران قرار دارد. میرزا قاسمی از بادمجان کبابی، گوجه، سیر و تخم مرغ تشکیل شده و به دلیل طبع آسان و سریع، یکی از معمول ترین خوراک های نشاکاران در فصل کاشت، داشت و برداشت برنج بوده است.

ماهی شکم پر

همجواری گیلان با دریا و رونق صیادی در این استان، گیلان را به یکی از پرمصرف ترین استان های کشور در زمینه مصرف ماهی تبدیل کرده است. انواع ماهی های کپور، کفال، سفید، کولی، آزاد و ... زینت بخش سفره گیلانیان بوده و عطر و بوی دلچسبی به این سفره ها داده است.

ماهی شکم پر نیز که یکی از غذاهای گیلانی است، یکی از انواع طبخ ماهی سفید به شمار می آید که مواد تشکیل دهنده داخل شکم ماهی را سیر، رب انار، گردو و سبزی های محلی شامل چوپاق، خالی واش،

استان محسوب می شود. همچنین تعدد شیرینی های محلی و سوغات این استان باعث شده تا سبد هیچ گردشگری از گیلان خالی نرود.

از معروف ترین غذاهای گیلان می توان به میرزا قاسمی، کباب ترش، مرغ ترش، باقلا قاتوق، انار بیج، فسنجان گیلانی، لونگی، خورش آلو (شیرین قاتوق)، ترش شامی، شیش انداز، واویشکا، ماهی شکم پر، ترش تره و سیر قلیبه اشاره کرد.

همچنین زیتون، زیتون پرورده، بورانی بادمجان، سیر ترشی و انواع ترشی، کال کباب و اشپل و باقالی و گردو متداول ترین پیش غذاها و مزه ها در کنار غذا محسوب می شوند. کاکا، رشته خشکار، تر حلو، حلوای گزنه و ... نیز از معروف ترین دسرهای گیلانی است.

علاوه بر این، چای لاهیجان و برنج شهر به شهر و روستا به روستای گیلان از مهم ترین سوغات های خوراکی گیلان محسوب می شوند. اگرچه انواع ماهی نیز در گیلان به عنوان سوغات استان به گردشگران معرفی می شود اما بادام زمینی آستانه اشرفیه، پنیر سیاهمزی، کلوچه سنتی فومن، کلوچه صنعتی لنگرود و لاهیجان، روغن زیتون رودبار، از مهم ترین سوغات گیلان نیز محسوب می شوند.

گیلان تنها استان کشور است که با تنوع غذایی بی نظیر، در بحث گردشگری خلاق در زمینه خوراک حرف هایی برای گفتن دارد و عطر و طعم غذاهای این خطه، در ذهن گردشگران زیادی خاطره ساز شده است.

بخش مهمی از جذابیت های استان گیلان برای گردشگران در تعدد غذاهای این استان تعریف می شود. غذاهایی که علاوه بر عطر و طعم بی نظیر، به دلیل بهره بردن از مواد اولیه سالم، مقوی و عموماً با سرمنشاء گیاهی، خوراکی سالم و لذیذ برای اهالی این استان و همچنین گردشگران محسوب می شود. تنوع این غذاها در استان گیلان به حدی است که بیش از ۶۰ نوع غذا صرفاً مخصوص زمستان و بیش از ۱۷۰ نوع غذا تنها در شهر رشت مرکز این استان شناسایی و به عنوان تنها شهر خلاق خوراک شناسی کشور از طرف یونسکو معرفی شده است.

همچنین از بین انواع غذاهای گیلانی، مرغ ترش، انار بیج، باقلا قاتق، میرزا قاسمی و زیتون پرورده و چند غذای محلی دیگر تا به حال به ثبت ملی نیز رسیده اند.

البته نه تنها در رشت که در بسیاری از دیگر نقاط گیلان، علاوه بر بهره گیری از انواع گیاهان رایج در کشور و همچنین گیاهان محلی، تنوع منابع پروتئینی نیز مجموعه های بی نظیر از طعم های مختلف را به وجود آورده است.

استفاده از انواع منابع گوشتی شامل اردک، چنگر، خوتکا، ترنگ و انواع ماهی در طبخ غذاها، تنوع چشمگیری به انواع خوراک ها بخشیده که این امر خود به عنوان یکی از جاذبه های دوست داشتنی این

هرچند کال کباب را با کته و ماهی شور هم سرو می‌کنند ولی در حال حاضر مصرف این خوراک بیشتر به صورت چاشنی در کنار سایر غذاهای گیلانی است.

انواع ترشی

ترشی یکی از اجزای لاینفک سفره های گیلان است. کدبانوان با سلیقه این استان با بهره گیری از مواهب طبیعی فراوانی که در اقلیم این استان وجود دارد، چاشنی های فراوانی را برای انواع غذا تهیه می‌کنند که پر تنوع ترین آنها ترشی است.

سیر ترشی، بادمجان شکم پر، ترشی یل مل مایسی، هفته بیچار و... تنها تعداد اندکی از انواع و اقسام ترشیجاتی است که گیلانیان برای پذیرایی بر سر سفره هایشان می‌گذارند.

در این میان سیر ترشی به دلیل برخورداری از خواص دارویی و خاصیت ضد رطوبت بودن، از محبوبیت بیشتری در بین مردم گیلان برخوردار است چرا که علاوه بر خوشمزه‌گی، خوردن آن تأثیر زیادی در جلوگیری از ابتلا به بیماری های مفصلی به ویژه روماتیسم دارد.

رشته خوشکار

رشته خوشکار که شیرینی مخصوص منطقه طاهر گوراب در اطراف صومعه سرا است، از لایه مشبک شکلی به نام رشته که مخلوطی از آرد برنج و شیر است تشکیل شده که داخل این لایه مشبک را با مخلوطی از گردو، شکر، انواع ادویه مانند (جوزهندی، می‌خک، دارچین و...) پر می‌کنند و سپس در روغن سرخ کرده و مقداری شهد روی آن می‌ریزند.

این شیرینی در ایام ماه مبارک رمضان مشتریان زیادی دارد. هرچند در این گزارش مجالی برای معرفی کل غذاها، شیرینی‌ها و سوغات گیلان نیست اما بی‌شک تنوع غذایی معرفی شده از استان می‌تواند جاذبه‌ای دو چندان به گیلان بدهد.

خوراکی مناسب برای افرادی است که در رژیم غذایی خود ممنوعیت استفاده از گوشت دارند. ترکیب سبزیجات به کار رفته در این غذا (اسفناج، تره، جعفری، گشنیز، کمی نعناع و شنبلیله) در کنار سبزیجات محلی (ترش واش، وارمبو و چوچاق) علاوه بر تأمین مقادیر زیادی از آهن، عطر و بویی بی نظیر به این خورش گیلانی داده است.

همچنین استفاده از آب نارنج به عنوان چاشنی این غذا، ترشی مطبوعی را در آن ایجاد کرده که سرو آن را به لذتی خاطر انگیز همراه می‌کند. در گیلان این خورش عموماً به همراه کته و انواع ماهی به ویژه کولی سرو می‌شود.

گلپر و... تشکیل می‌دهد. ترشی رب انار و عطر سبزی های محلی، طعم بی نظیری به این غذا داده است.

کباب ترش

کباب ترش یکی از لذیذترین انواع کباب در بین غذاهای گیلان است. انواع کباب پنجه، دوش، جوجه ترش و... در کنار کباب ترش، تنوع خوبی از انواع کباب ها را به وجود آورده که می‌تواند پاسخگوی هر سلیقه ای باشد. برای تهیه این کباب لذیذ تکه های گوشت گوساله را در ترکیب رب انار ترش، گردو و سبزی جات معطر محلی خوابانده و پس از اینکه مواد به خورد گوشت رفت، کباب می‌کنند.

کباب ترش در کنار کته، اشپل، باقالی، گردو و انواع ترشی، از غذاهای محبوب مردم گیلان است که امتحان کردن آن به گردشگران توصیه می‌شود.

اناریج

انار بیج از انواع خورش های محلی گیلانی است که طرفداران زیادی در بین گردشگران دارد. این خورش ترکیبی از گردو، رب انار، سبزی جات محلی و کوفته های گوشت ورز داده شده با سبزیجات است. این غذا یکی از انواع متنوع خوراک در غرب گیلان است و زنان رشتی یکی از بهترین طبخ کنندگان این خورش هستند.

ترش تره

این غذا که در طبقه خورش ها گیلانی قرار دارد،

زیتون پرورده

ترکیب زیتون بی‌هسته به همراه گردوی ساییده شده، سیر، سبزیجات محلی معطر شامل (خالی واش و چوچاق) دانه یا آب انار و مقداری رب انار، طعم بی‌نظیر زیتون پرورده را درست کرده که یکی از پرطرفدارترین سوغاتی‌های استان گیلان محسوب می‌شود.

کال کباب

کال کباب یکی دیگر از چاشنی های اشتها آور گیلانی است که از بادمجان، آب انار ترش، سبزیجات معطر محلی، سیر و مغز گردو درست می‌شود.

سفر به شهر خاطره‌ها

جلوه‌گری شکوه پادشاهان ایران زمین در قصر شیرین

این بنا در گذشته دارای گنبدی آجری بوده که تخریب شده و باستان‌شناسان بر این عقیده‌اند که این بنا آتشکده مربوط به دوران ساسانیان است. از دیگر آثار تاریخی شهرستان می‌توان به «گنبد صوفی» اشاره کرد این بنا آرامگاهی بوده که احتمال می‌رود در دوره صفویه با مصالح بناهای عمارت خسرو و چهارقاپی ساخته شده است.

«نهر شاهگذار» سیستم آبرسانی در دوران ساسانی

«نهر شاهگذار» از دیگر آثار تاریخی شهرستان و یک سیستم آبرسانی به طول تقریبی ۱۰ کیلومتر از اواخر دوره ساسانی است که با بلوک‌های سنگی و ملات گچ ساخته شده است.

«کاروانسرای صفوی» از دیگر آثار تاریخی شهرستان قصر شیرین و از جمله کاروانسراهای مسیر عتبات عالیات بوده که با ملات آجر و سنگ لاشه و در دوران صفوی بنا شده است. این کاروانسرا به صورت چهار ایوانی بوده که در سال ۱۳۸۶ توسط میراث فرهنگی مورد مرمت قرار گرفت و یک بخشی از آن به «موزه مردم شناسی قصر شیرین» تبدیل شده است.

نمایش آداب و رسوم مردم غرب کشور در «موزه مردم شناسی قصر شیرین»

«موزه مردم شناسی قصر شیرین» در مهرماه سال ۱۳۸۷ و در محل کاروانسرای قصر شیرین برپا شده است و آداب

این شهرستان نیز «کردی کلهری» است. این شهرستان دارای ۱۶۸ اثر تاریخی بوده که تاکنون ۶۶ اثر آن به ثبت رسیده است. البته با توجه به بررسی و شناسایی صورت گرفته در بخش نفت شهر و سومار آمار این آثار تاریخی از مرز موجود فراتر خواهد رفت و از شاخص‌ترین این آثار می‌توان به عمارت خسرو، چهارقاپی، کانال آبرسانی ساسانی، عمارت بان قلعه و کاروانسرای شاه عباسی اشاره کرد.

در بین آثار تاریخی یک مجموعه منحصر به فرد با عنوان «مجموعه ساسانی» وجود دارد که شامل عمارت خسرو، آتشکده چهار قاپی و سامانه آبرسانی ساسانی است.

«عمارت خسرو» و «آتشکده چهارقاپی» از آثار تاریخی و منحصر به فرد قصر شیرین

«عمارت خسرو» یکی از آثار تاریخی این شهرستان و کاخ برون شهری از دوره عباسی بوده و در دو طبقه با مصالحی چون لاشه سنگ و گچ ساخته شده است. این بنا در نزدیکی آتشکده چهارقاپی قصر شیرین و ضلع شمالی شهر به وسعت تقریبی ۳ هکتار واقع شده است. عده‌ای نیز عقیده دارند این کاخ مربوط به دوره ساسانی و زمان پادشاهی خسرو دوم (خسرو پرویز) است.

«آتشکده چهارقاپی» نیز با توجه به فرم معماری که دارد دارای ۴ ورودی در اطراف خود است و پلان بنای این معماری مربع شکل بوده که با ملات گچ و لاشه سنگ ساخته شده است.

قصر شیرین شهر خاطره‌هاست که در گوشه گوشه آن شکوه پادشاهان ایران زمین جلوه‌گری می‌کند و می‌تواند مقصد جالبی برای نوروز ۹۸ باشد.

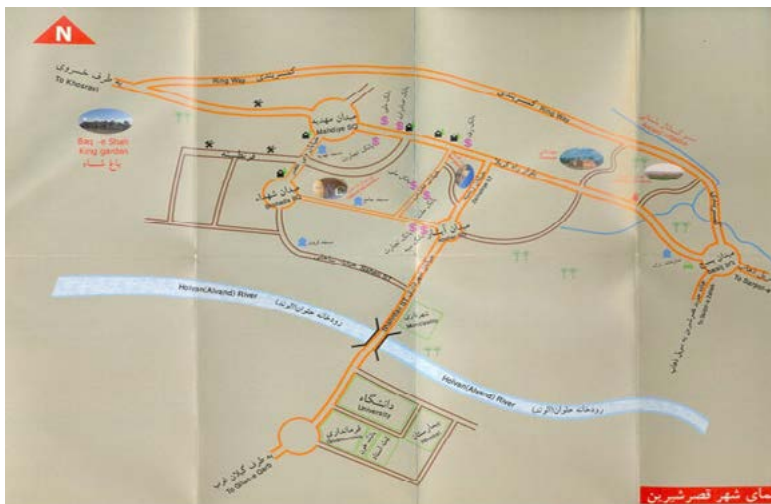
مهمترین دروازه غربی ایران است؛ سرزمین نخل‌های سربلند می‌خوانندش همین قصر شیرینی که طبیعت زیبا و رودخانه همیشه خروشان همواره مامن مسافران و گردشگران بسیاری بوده است.

شهری همدات عشق و دلدادگی که زمانی کاخ شیرین در آن بنا شده بود و امروز تنها نامی از آن بر شهر مانده؛ شهری با چشم‌اندازهای بهاری بی‌نظیر و آب‌وهوایی دل‌انگیز که سفر به آن آدمی را به اعماق تاریخ پرافتخار این کهن دیار می‌برد.

قصر شیرین همچنین به واسطه اینکه در دوران دفاع مقدس خط مقدم جنگ بوده به قدمگاه شهدا هم معروف است؛ جبهه‌های غربی در غربتی خاص مانده‌اند و آنچه‌ای که باید به مردم و نسل جدید شناسانده نشده‌اند، اما با این وجود همواره میزبان زائران سرزمین نور بوده است.

وجود ۱۶۸ اثر تاریخی در شهرستان قصر شیرین

قصر شیرین با ارتفاع حدود ۴۰۰ متر سطح دریا یک منطقه گرمسیری محسوب می‌شود که تابستان‌ها گاهی دمای آن به ۵۰ درجه سانتی‌گراد نیز می‌رسد و با توجه به شرایط آب و هوایی خاص محصولات کشاورزی خوبی اعم از مرکبات، خرما و دانه‌های روغنی در آن به عمل می‌آید و زبان اصلی ساکنان

و سنن ابزار و اودات و شیوه زندگی سنتی مردم این شهرستان را به نمایش می‌گذارد. بنای تاریخی «بان قلعه» هم قلعه ایست از دوره اموی که با لاشه سنگ و ملات گچ ساخته شده است. «چهارقاپی» نیز کاخ برون شهری از دوره عباسی بوده که با لاشه سنگ و ملات گچ ساخته شده است. از ارتفاعات مهم این شهرستان می‌توان به «بازی دراز» با ارتفاع ۲۳۲۰ متر که ادامه رشته کوه شمالی گیلانغرب بوده و «کوه آق داغ» با ارتفاع ۲۳۰۵ متر در غرب و «کوه سه سر» با ارتفاع ۵۹۳ متر در شمال شرق اشاره کرد.

رودخانه «لوند» یا «خلوان» مهمترین و بزرگترین منبع تامین آب منطقه

مهمترین و بزرگترین منبع تامین آب منطقه رودخانه پرآب «لوند» است که از ارتفاعات دالاهو واقع در شمال شرقی سرپل ذهاب سرچشمه می‌گیرد و به علت عبور از داخل شهر سرپل ذهاب به نام «خلوان» نیز معروف است.

از جمله صنایع دستی شهرستان قصرشیرین می‌توان به «موج بافی»، «قالی بافی» و «حصیر بافی (جارو بافی)» اشاره کرد.

از مهمترین سوغات این شهرستان می‌توان به انواع خرما که فرآورده نخلستان های زیبای آن است و مرکباتی چون پرتقال، لیمو و نارنج اشاره کرد.

انجام ۵ فصل کاوش و مرمت استحقاقی در عمارت خسرو

بهرنگ بابایی، مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصرشیرین در خصوص جاذبه های گردشگری این شهرستان گفت: عمارت خسرو که یکی از آثار تاریخی فرهنگی شهرستان قصرشیرین بوده بسیار مورد توجه کاوشگران است و تاکنون پنج فصل کاوش و مرمت استحقاقی در آن صورت گرفته است.

وی افزود: سامانه آبرسانی ساسانی از دیگر آثار تاریخی فرهنگی این شهرستان بوده که شامل نهر شاهگذار و کانال آبرسانی است و تاکنون مرمت استحقاقی و نجات بخشی در طول بنای تاریخی صورت گرفته است.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصرشیرین ادامه داد: این اثر تاریخی دوره های تاریخی بعدی نیز مورد استفاده قرار گرفته و در بخش هایی از آن شاهد مرمت مجدد و افزودن زیرشاخه هایی هستیم.

انتقال آب از سطح پایین به بالاتر با سامانه آبرسانی ساسانی

وی تصریح کرد: با توجه به ساختار و کاربرد این اثر انتقال آب رودخانه الون بدون استفاده از هرگونه عامل

دیگری از سطح پایین تر به سطح بالاتری و فقط با استفاده از فشار آب رودخانه صورت می‌گیرد، در صورت مرمت و آماده سازی زیرساخت های آن، می‌تواند یکی از آثار کاندیدای سطح جهانی نیز باشد.

بابایی اشاره ای نیز به روستاهای هدف گردشگری این شهرستان داشت گفت: با توجه به موقعیت، مناظر، امکانات، وجود زیرساخت ها و ... تعدادی از روستاهای شهرستان قصرشیرین به عنوان روستای هدف گردشگری شناسایی و معرفی شده‌اند که از آن جمله می‌توان به روستاهای کلاتر، سید احمد و شیرین آب اشاره کرد.

وی به وجود مراکز اقامتی مختلف نیز در این شهرستان اشاره کرد و افزود: این شهرستان با توجه به قرارگیری در مسیر تردد زائران عتبات عالیات و همچنین قرارگیری در نقطه انتهایی خروجی کشور بستر مناسبی را برای ساخت واحدها و مراکز اقامتی مناسب و باکیفیت فراهم کرده است که از آن جمله می‌توان به وجود ۱۰ هتل، ۳ مهمانپذیر، یک سفره خانه سنتی با ۳۰۰ اتاق و ۱۰۰۳۳ تخت با ظرفیت اسکان حدود ۱۰ هزار و ۳۳ نفر اشاره کرد.

وجود زنجیره کاروانسراهای قدیمی در شهرستان قصرشیرین و مسیر زائران عتبات

این مسئول در خصوص ویژگی ها و اماکن مذهبی مورد هدف گردشگری این شهرستان نیز گفت: این شهرستان با توجه به این که نزدیکترین مسیر به عتبات عالیات بوده و زیر ساخت های لازم از جمله زنجیره کاروانسراهای قدیمی در آن به وجود آمده از قدیم الایام مسیر اصلی تردد کاروان های زائران عتبات عالیات بوده است.

وی افزود: «مامزاده سید علی» در شهر سومار و محوطه روادگاه (قدمگاه) امام حسن (ع) که در جاده قصرشیرین- گیلانغرب واقع شده است، می‌تواند یکی از مقاصد گردشگری مذهبی شهرستان قصرشیرین باشد.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصرشیرین تصریح کرد: «روادگاه امام حسن(ع)» با نام محلی «چم امام حسن(ع)» نیز معروف است و در نزدیکی روستای امام حسن(ع) واقع شده و روایت هایی وجود دارد که امام حسن(ع) از این مکان عبور کرده اند.

وی همچنین وجود مرز خسروی را یکی از زیرساخت های گردشگری مذهبی این شهرستان برشمرد و در خصوص بازگشایی این مرز نیز گفت: نوبدهایی داده شده که این مرز پیش از تعطیلات نوروز بازگشایی شود و فعلا افراد به صورت شخصی تردد کنند و چنانچه مشکلی پیش نیامد پس از آن تردد به صورت کاروانی نیز صورت گیرد.

وجود ظرفیت های گردشگری دفاع مقدس در شهرستان قصرشیرین

بابایی شهرستان قصرشیرین را یکی از مقاصد گردشگری دفاع مقدس یا جنگ دانست و گفت: با توجه به اینکه دومین روز از دوران جنگ تحمیلی از مرزهای این شهرستان آغاز شد می‌توان در جای جای آن رد پا و آثار مشهودی از هشت سال دفاع مقدس را مشاهده کرد. وی افزود: این شهرستان از جمله

مناطقی بود که در هشت سال جنگ تحمیلی به طور مستقیم درگیر جنگ بود، بنابراین می‌توان شهرستان قصرشیرین را به عنوان منطقه گردشگری دفاع مقدس یا جنگ معرفی کرد و همواره مقصد مناسبی برای گردشگران دفاع مقدس یا جنگ کاروان های (راهیان نور و ...) باشد.

این مسئول تصریح کرد: از جمله آثار به جا مانده از دوران دفاع مقدس در شهرستان قصرشیرین می‌توان به وجود یادمان شهید بهشتی در ۳ کیلومتری ورودی شهرستان و آثار به جای مانده از ویرانه های ساختمان بیمارستان قدیم اشاره کرد.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصرشیرین جاده خسروی، منطقه سومار و منطقه نفت شهر را از پتانسیل هایی برشمرد که می‌تواند ۸ سال دوران دفاع مقدس را به تصویر کشیده و مقصد گردشگران این حوزه باشد.

وجود چشمه آب گوگردی در چم امام حسن(ع) ظرفیتی برای گردشگری سلامت

وی شهرستان قصرشیرین را مقصد خوبی برای گردشگران سلامت نیز برشمرد و گفت: با وجود چشمه آب گوگردی که در منطقه نمونه گردشگری چم امام حسن (ع) دارد و خواص درمانی آب این چشمه، می‌توان با ایجاد زیرساخت ها و امکانات مناسب این منطقه را به پایگاهی جهت جذب گردشگران سلامت (توریسم درمانی) تبدیل کرد.

بابایی افزود: اگر در این حوزه سرمایه گذار پای کار آید و زیرساخت های لازم را به وجود آورد می‌تواند مجموعه گردشگری بزرگی شامل گردشگری مذهبی و سلامت در آنجا راه اندازی کرد.

قصرشیرین ۸ ماه از سال را می‌تواند مقصد گردشگران سیاحتی باشد

وی خاطرنشان کرد: همان طور که گفته شد شهرستان قصرشیرین حدود ۸ ماه از سال را در فصول سرد اعم از پاییز، زمستان و بهار آب و هوای مطلوب و متعادلی دارد لذا می‌توان بسترهای لازم را برای حضور گردشگران طی این فصول در شهرستان قصرشیرین فراهم کرد و این شهرستان می‌تواند مقصد گردشگری سیاحتی در این فصل ها باشد.

این مسئول وجود چندین سد آبیگری بزرگ از جمله سد شرکت بیستون پارس، تنگ حمام و زاگرس را از دیگر جاذبه ها برشمرد و گفت: با فراهم سازی زیرساخت ها و ایجاد فضای خدمات تفریحی در حاشیه این سدها می‌تواند مقصد خوبی گردشگری سیاحتی در شهرستان قصرشیرین باشند.

لزوم سرمایه‌گذاری و ایجاد مراکز تفریحی در حاشیه سدها با هدف جذب بیشتر گردشگران

وی گفت: این سدها و زیرساخت های لازم آماده

قصر شیرین ایجاد کرده اند و با توجه به اینکه سطح آن از سطح رودخانه است آمدند یک انحرافی در چندین کیلومتری مانده به شهر ایجاد کرده اند که بتوانند آب را بدون هیچ پمپی و تنها با فشار آب رودخانه به سطح بالاتری بیاورند.

وی ارائه آموزش در رشته های مختلف صنایع دستی چون گلیم بافی، قالی بافی، چیه بافی و سراجی دوزی را از دیگر اقدامات میراث فرهنگی صنایع دستی

مشخصی را بر عهده گرفته است. وی انجام مرمت و استحضاطی عمارت خسرو را از جمله اقدامات میراث فرهنگی در راستای آماده سازی بناهای تاریخی این شهرستان برای حضور گردشگران در ایام نوروز برشمرد.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصر شیرین گفت: خدمات انجام شده عمارت خسرو امسال یکی از آثار منحصر به فرد و شاخص شهرستان است.

است اما تاکنون سرمایه گذاری برای ایجاد تبدیل آن به یک منطقه تفریحی پیدا نشده و چنانچه این اتفاق بیفتد ظرفیت بسیار خوبی برای جذب گردشگر است.

بابایی وجود مراکز طبیعی، نخلستان ها، کشتزارها، باغات مرکبات، استخرهای پرورش ماهی و رودخانه الوند را از دیگر جاذبه های طبیعی شهرستان قصر شیرین دانست که می تواند زمینه جذب گردشگران سیاحتی را در این شهرستان فراهم کند. به گفته وی در منطقه غرب تنها شهرستان قصر شیرین است که از این نخل ها برخوردار بوده و با توجه به اینکه روی رودخانه الوند قرار گرفته می تواند منظره خوبی برای جذب گردشگران به تصویر بکشد.

قصر شیرین به دلیل مرز طولانی با عراق مقصد خوبی برای گردشگران تجاری است

این مسئول قصر شیرین را مقصد مناسبی نیز برای گردشگری تجاری دانست و اظهار داشت: این شهرستان با دارا بودن طولانی ترین مرز مشترک با کشور عراق و ارتباط با اقلیم مرکزی و کردستان عراق و همچنین دارا بودن دو مرز رسمی خسروی و پرویز خان می تواند مناسب ترین بستر برای تجارت داخلی و خارجی باشد.

وی افزود: وجود بازارچه های مرزی و تجارت کولبری به منظور ورود کالاهای خارجی از جمله مزایایی است که می تواند مسافران و گردشگران زیادی را جذب کند و شرایط خوبی را در این زمینه به وجود آورده است.

اقدامات میراث فرهنگی برای جذب بیشتر گردشگران طی ایام نوروز

بابایی اشارهای به اقدامات میراث فرهنگی شهرستان نیز برای جذب گردشگر در ایام نوروز داشت و گفت: هم اکنون با توجه به اینکه کل شهرستان در حال آماده شدن برای استقبال از مسافران نوروزی هستند، چندین جلسه ستاد هماهنگی خدمات سفر را در شهرستان برگزار کرده ایم.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری قصر شیرین افزود: در راستای خدمات دهی مناسب به مسافران در ایام نوروز همچنین کمیته های مختلف در شهرستان تشکیل شده است.

بابایی ادامه داد: بر اساس کمیته های تشکیل شده که حدود ۱۰ کمیته می شود هر نهاد و اداره ای وظایف

و گردشگری این شهرستان برای جذب گردشگران با محوریت صنایع دستی برشمرد.

برگزاری همایش «طرح گردشگری» برای معرفی بیشتر شهرستان قصر شیرین

این مسئول برگزاری همایش «طرح گردشگری» را از دیگر اقدامات در این زمینه برشمرد و تصریح کرد: در این همایش که با مدیریت و هماهنگی میراث فرهنگی استان برگزار شد از مدیرها و سرکاروان های تورهایی های گردشگری کشور دعوت به عمل آمد تا مناطق گردشگری و تاریخی شهرستان قصر شیرین به آنها معرفی و شناسانده شود در نتیجه آن شاهد جذب گردشگر به این شهرستان باشیم.

وی از نظارت بر اماکن اقامتی و گردشگری نیز به عنوان دیگر اقدامات خبر داد و گفت: آکیمی از چندین دستگاه نظارتی شامل میراث فرهنگی اماکن مرکز بهداشت و دامپزشکی از مراکز اقامتی و رستوران ها بازدید می کنند. این بازرسی و نظارت ها به جهت مطلوب سازی و رعایت استانداردهای لازم به صورت دوره ای انجام می شود.

بابایی در پایان از برگزاری مسابقه «قوی ترین مرد استان کرمانشاه» نیز توسط شهرداری قصر شیرین طی ۲۳ و ۲۴ اسفند ماه امسال خبر داد و گفت: این مسابقه نیز می تواند فرصت خوبی برای جذب گردشگران به این شهرستان باشد.

با توجه به مطالب فوق می توان شهرستان قصر شیرین را یک مجموعه کامل از نظر اشکال مختلف گردشگری برشمرد که می تواند مقصد بسیار خوب و متنوعی برای گردشگران داخلی و خارجی در هر حوزه ای باشد.

کانال ساسانی می تواند یکی از کاندیداهای ثبت جهانی میراث تاریخی باشد

وی افزود: در صورت اتمام مرمت و آماده سازی زیرساخت های کانال ساسانی، که اکنون فصل پنجم آن به پایان رسیده و چندین بخش از آن باقی مانده است، می تواند یکی از کاندیداهای ثبت جهانی باشد. بابایی تصریح کرد: گفته می شود ساسانی ها این کانال را برای آبرسانی به عمارت خسرو یا همان

امام زاده یحیی (ع) و رامین؛ بقعه ای سرشار از جاذبه های معماری

سرقت های متعدد خسارات فراوانی به این بقعه وارد آورده است، که سنگ قبر محرابی شکل این بقعه هم اکنون در موزه «آرمیتاژ» در «سن پترزبورگ» روسیه قرار دارد.

ضریح چوبی و ساده این بقعه نظر هر بیننده ای را جلب می کند و گنبد مقبره از روش تبدیل چهار گوش به هشت ضلعی و ۸ ضلعی به ۱۶ ضلعی شکل گرفته و از داخل گنبد مخروطی به نظر می رسد و ۴ دایره گچ بری زیر آن قرار دارد که به نام های محمد، علی، حسن و حسین مزین شده است.

امام زاده یحیی (ع) می تواند محور گردشگری فرهنگی جنوب استان تهران باشد

نمونه ای از سفال های زرین فام امامزاده یحیی که متعلق به قرن هفتم هجری قمری بوده و سازنده آن را علی بن محمد بن ابی طاهر می دانند، در موزه «مترو پلنتین» نیویورک نگهداری می شود.

معماری به کار رفته در این بقعه در نوع خود منحصر به فرد است، فاطمه خانی قلعه رییس سابق اداره میراث فرهنگی و گردشگری ورامین گفت: هنر به کار رفته در امام زاده یحیی (ع) مورد توجه علاقمندان به معماری در سراسر جهان قرار گرفته است و امروز

قسمت هایی از آثار نفیس این بقعه در موزه های کشورهای مختلف نگهداری می شود. وی ادامه داد: هم اکنون محراب امامزاده در موزه های آمریکا، کاشی های آن در موزه های فرانسه و درب این بقعه در موزه روسیه مورد بازدید و توجه همگان قرار گرفته است.

این کارشناس میراث فرهنگی و گردشگری گفت: این بنای زیبا و تاریخی در سال ۱۳۱۲ به شماره ۹۹ ثبت آثار ملی ایران شده است. خانی قلعه افزود: این بقعه دارای ظرفیت بالایی برای پذیرش گردشگران است، که با انجام مرمتی جزئی و رسیدگی های در خور می تواند، به عنوان مجتمع فرهنگی گردشگری جنوب استان تهران مورد استفاده قرار گیرد، که این امر توجه مسئولان مربوطه را می طلبد.

با این بقعه نفیس تاریخی اظهار داشت: ویژگی های منحصر به فرد معماری بقعه امام زاده یحیی (ع)، علاوه بر اهمیت شهر ورامین و تمدن اسلامی موجود در آن، نشان از توجه ویژه مردم این منطقه به تزئینات و کاشی کاری های هنرمندانه در گذشته های دور دارد.

محمدرضا تاجیک افزود: شمایل این بقعه از هشت در بجه مشبک و یک گنبد آجری بزرگ ساخته شده و در قسمت پایین دیواره صحن، گچ بری هایی وجود دارد و در پایین آن ها نیز کاشی های بزرگ و زیبایی با جلای فلزی به کار رفته است.

رعایت قواعد هندسی در بنای امام زاده یحیی (ع)

وی با بیان این که از نکات جالب توجه در معماری این بقعه سادگی بنای بیرون آن است، که چند ضلعی با گوشه های محراب مانند است، گفت: در داخل این بنا محرابی وجود دارد که با کاشی ستاره ای شکل مزین شده است.

این کارشناس میراث فرهنگی و بناهای تاریخی ادامه داد: از دیگر ویژگی های جالب و متفاوت این بقعه در مقایسه با دیگر بقاع است، کاشی فیروزفام آن متعلق به قرن هفتم هجری است که با خطوط کوفی و نسخ برجسته، آیه مبارکه ۶۰ از سوره مائده نقش بسته است. تاجیک به شباهت زیاد این بنا با مسجد جامع ورامین اشاره کرد و افزود: گچ بری ها، پوشش سقف اصلی و تمام ریزه کاری ها شبیه به مسجد جامع است.

در بقعه امام زاده یحیی (ع) قواعد هندسی قرینه سازی به شکل کامل رعایت شده است، که بسیاری از کاشی ها، درب نفیس و قدیمی آن و ... به سرقت رفته و سر از موزه های اروپایی و روسی در آورده است.

در واقع محراب زیبای این امام زاده در توسط علی بن محمد ابی طاهر ساخته شده است، اما

امام زاده یحیی (ع) بقعه ای است که به عنوان مرجعی برای معماری هنرمندانه کشورمان مورد توجه گردشگران است.

اگر از ورامین به سوی جواد آباد حرکت کنید، پس از گذشت ۵ دقیقه به محله ای به نام «کهنه گل» می رسید، محله ای تاریخی با مردمی از جنس خورشید، که نام خانوادگی اغلب آن ها «کنگرلو» است.

در این محله، بقعه امام زاده معروفی به نام امام زاده یحیی (ع) قرار دارد، که مورد توجه گردشگران قرار دارد.

این بقعه در جنوب شرقی شهر ورامین واقع شده و متعلق به قرن هفتم و هشتم هجری قمری و در نسب او تردید وجود دارد، عده ای وی را یکی از نوادگان امام سجاد (ع) می دانند و عده ای معتقد هستند، که وی فرزند علی ابن عبدالرحمن بن قاسم بن حسن بن زید بن امام حسن (ع) و مادرش دختر عبدالله بن ابراهیم بن محمد بن عبدالله بن محمد بن علی بن عبدالله بن جعفر بن ابیطالب است.

قدمت این بقعه به حدوده ۷۰۰ سال پیش باز می گردد و در صحن بنا ۴ کنج تاق نما قرار گرفته که نشان می دهد این بنا از معماری های اصیل ایرانی - اسلامی و به سبک آذری بنا نهاده شده است.

کارشناس میراث فرهنگی و بناهای تاریخی در ارتباط

سفر به دل زیبایی‌های کویر / رازهای سربه‌مهر را در لوت دنبال کنید

به باور برخی از زمین‌شناسان، این کویر در زمان‌های گذشته دریای کم‌عمقی به نام تیس بوده است که طی گذشت زمان و به علت گرمی هوا خشک شده است.

توپوگرافی معجزه‌گون و وهم برانگیز لوت

طی سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۹ میلادی این منطقه از ایران به‌عنوان گرم‌ترین نقطه‌ی سطحی کره‌ی زمین شناخته شده که دانشمندان علت آن را رنگ تیره و خشکی سطح آن می‌دانند.

توپوگرافی معجزه‌گون و وهم برانگیز مهم‌ترین دلایلی بود که سبب شد تا یونسکو در سال جاری لوت را به‌عنوان میراث جهانی ثبت کند.

در جای‌جای این بیابان آثار کلوته‌ها و سازه‌های صخره‌ای تحت فرسایش بادی با چندین متر ارتفاع دیده می‌شود، گویی که این آثار همچون فارچی از قلب کویر سر بیرون آورده‌اند.

منطقه کلوته‌ها از دور به خرابه‌های شهری بزرگ می‌ماند که توصیف‌های از جمله شهر خیالی، شهر لوت، بزرگ‌ترین شهر کلوخی جهان از آن شده است.

کشف ناخن دایناسور

مرتفع‌ترین هرم‌های ماسه‌ای دنیا به طول ۴۸۰، وجود ۴۰ مخروط آتش‌فشان کواترنر، دشتهایی از گدازه‌های بازالتی چاله چاله نظیر «گندم بریان»، پهنه‌های شنی موج، وجود بزرگ‌ترین نیکاهای جهان تپه‌های شنی پوشیده از گیاه نیکاه که یکی از شگفتی‌های همزیستی خاک و آب و گیاه است، مرتفع‌ترین ریدوها (ریدوها مشابه نیکاه با ابعاد بزرگ‌تر شکل‌های پیچیده‌تر در لوت غربی می‌باشند) از دیگر جاذبه‌هایی است که هر ساله جمع زیادی از گردشگران و زمین‌شناسان را به سمت لوت جذب کرده است.

این‌ها تنها بخشی از جاذبه‌هایی است که سبب شده بیابان لوت در فهرست آثار جهانی به ثبت برسد اما در کنار این جذابیت‌ها هنوز بخشی از شواهد تاریخی و جذابیت‌های طبیعی در بیابان لوت وجود دارد که مطالعات و تحقیقات در مورد آن ادامه دارد. کشف ناخن دایناسور، کشف کهریا، کشف شهاب‌سنگ، کشف فسیل‌هایی با عمر حداقل ۴۰ میلیون سال و جذابیت‌های طبیعی از جمله آن‌ها محسوب می‌شود.

کلنی فسیل با قدمت ۴۰ میلیون ساله در لوت

یکی از فعالان بخش گردشگری خراسان جنوبی که به همراه یک تیم زمین‌شناسی

کویر جهانی لوت با دارا بودن مجموعه‌ای از جاذبه‌های عجیب و شگفت‌انگیز تجربه سفری بسیار زیبا و اصیل از نوروز را در اختیار گردشگران قرار می‌دهد. گرم‌ترین نقطه زمین را به اینجا نسبت داده‌اند، جایی که به گفته کارشناسان رکورد گرم‌ترین روزهای جهان با ۷۰ درجه سانتی‌گراد رازده است.

گرما در این منطقه به حدی است که لاشه حیوانات نیز تجزیه نمی‌شوند چراکه لاشه پیش از تجزیه شدن توسط باکتری‌ها به دلیل قدرت آفتاب خشک می‌شود. با این گرما تصور وجود حیات برای هیچ‌کس معنا پیدا نمی‌کند اما واقعیت این است که تنوع گیاهی لوت ایران حتی از طبیعت شمال ایران هم بیشتر است.

واکوی رازهای سربه‌مهر لوت

شاید تصور این امر برای کسانی که هنوز هم پا در شن و ماسه‌های کویر نگذاشته‌اند سخت باشد اما فهمیدن رازهای سربه‌مهر کویر کوله‌بار سفر می‌خواهد و قلبی عاشق، اگر کوله‌بار سفر بستنی و پای در این وادی گذاشتی آنگاه آسمان پرستاره و سکوت کویر، موزاییک‌های شنی، کریستال‌های نمکی و شهرهای خیالی لوت تو را آن‌چنان جذب خود خواهند کرد که عاجز از هر کاری جز سجده بر خالق این همه زیبایی خواهی بود.

بیابان لوت واقع در جنوب شرقی ایران با مساحتی ۱۷۵ هزار کیلومتر بیست و پنجمین بیابان بزرگ جهان به شمار می‌رود.

این بیابان بنا به شواهد تاریخی عمری پنج‌هزارساله دارد و از این‌رو یکی از قدیمی‌ترین کویرهای دنیا شناخته می‌شود.

برابر باد و باران به شکل دندان‌دندانه و پیر از لب‌ها و چاک‌های مکرر درآمده‌اند که بومیان این منطقه به سبب شکل غیرعادی کوه‌ها، آن‌ها را مریخی می‌دانند.

مدیر پایگاه جهانی لوت نیز بایان اینکه بیابان لوت ویژگی‌های برجسته بسیاری دارد که در دنیا منحصر به فرد است، اظهار کرد: قرارگیری این منطقه در موقعیت فوق‌العاده خشک، وزش بادهای قوی، در دسترس بودن تنه‌سست رسوبات دریاچه‌ای برای توسعه کلوته‌ها، و وجود رسوبات ریزدانه شرایط مناسبی را برای ایجاد و تکامل عوارض زمین‌شناسی ویژه در بیابان لوت فراهم کرده است.

بازدید ۱۰ هزار گردشگر از لوت

زهراملکوتی بایان اینکه پدیده‌های ژئومورفولوژیکی منحصر به فردی که در بیابان لوت طی هزاران سال شکل گرفته سبب شده به عنوان یک منطقه منحصر به فرد، دانشمندان و گردشگران زیادی را به خود جلب کند، بیان کرد: تا به حال مجموعه‌ای کامل با ویژگی‌های این بیابان در هیچ مکان دیگری از جهان ثبت نشده است. وی از بازدید ۱۰ هزار نفر از بیابان لوت از ابتدای سال جاری تاکنون خبر داد و گفت: از این تعداد یک هزار و ۳۰۰ نفر گردشگر خارجی بوده‌اند.

مدیر پایگاه جهانی بیابان لوت همچنین به برنامه‌های نوروزی این پایگاه اشاره کرد و گفت: چیدن سفره هفت‌سین در محل پایگاه بازدیدکنندگان ساماندهی مسیرهای ورود به بیابان لوت جهت تردد راحت‌تر گردشگران، ایجاد و ساماندهی خانه صنایع دستی روستای دهسلم جهت تولید و عرضه صنایع دستی، راه‌اندازی نمایشگاه صنایع دستی روستای دهسلم جهت تولید و عرضه تولیدات دستی بانوان روستا، برنامه شترسواری در روستای دهسلم، برپایی ایستگاه ثبت خاطرات و نقاشی در محل پایگاه و عکاسی گردشگران در محل پایگاه و نخلستان روستا به همراه اهالی بالباس‌های محلی از جمله این برنامه‌ها است.

تجهیز چهار اقامتگاه بومگردی

ملکوتی همچنین به تجهیز تعدادی از خانه‌های بوم گردی روستای دهسلم جهت اسکان و پذیرایی از مسافران و گردشگران با مشارکت اهالی روستا خبر داد و گفت: در حال حاضر چهار اقامتگاه بومگردی در روستا آماده اسکان بوده و ۱۹ اقامتگاه نیز در دست اجرا است.

وی بایان اینکه در این اقامتگاه غذاهای محلی با نان محلی سرو خواهد شد، بیان داشت: هزینه یک‌شب اقامت در این خانه‌ها همراه با پذیرایی بیشتر از ۱۰۰ هزار تومان نیست که در مقایسه با هتل‌ها بسیار مقرون به صرفه خواهد بود.

هرچند کویر لوت بین سه استان خراسان جنوبی، کرمان و سیستان و بلوچستان تقسیم شده و این کویر بیشتر به نام کرمان شناخته شده است اما به عقیده بسیاری از فعالان این عرصه ورود به خراسان جنوبی، عبور از شهر تاریخی نهبندان در نهایت روستای دهسلم بهترین مسیری است که می‌تواند گردشگران را به دل این زیبایی‌های کویر برساند.

مسیرهای دسترسی به بیابان لوت استان خراسان: بیرجند-نهبندان-دهسلم-بیابان لوت (ریگ یلان) نهبندان-حیدرآباد-بیابان لوت (ریگ یلان)

تحقیقات زیادی در بیابان لوت انجام داده است از کشف یک کلنی از فسیل‌ها در لوت خبر داد و گفت: این منطقه در ۳۰ کیلومتری شرق روستای حیدرآباد بوده که در گذشته ساحل دریای قدیم لوت بوده است.

احمد رونقی بایان اینکه در این منطقه آمونیت‌ها و فسیل‌های سلولی و حلزون‌های مختلف و انواع سخت پوستان پیدا شده است، عنوان داشت: یکی از این فسیل‌ها که تحویل موزه فسیل بیرجند نیز شده یک فسیل حلزون با یک متر طول است. وی بایان اینکه طول یک متری حلزون نشان می‌دهد که این فسیل حداقل در ۴۰ تا ۵۰ میلیون سال قبل شکل گرفته است، افزود: هنوز عمر دقیق این فسیل‌ها مشخص نیست و این فسیل‌ها برای تحقیق بیشتر به آلمان و فرانسه فرستاده شده‌اند اما به‌طور حتم عمر آن حداقل ۴۰ میلیون سال خواهد بود.

شناسایی ده‌ها سنگ‌نگاره از انسان‌های اولیه

این فعال گردشگری با اشاره به اینکه علاوه بر این فسیل‌ها ده‌ها سنگ‌نگاره چوپانی در این بیابان کشف شده است، بیان کرد: این سنگ‌نگاره‌ها حاوی شکل‌های مختلف بز، حیوانات بوده که نشان‌دهنده دغدغه‌های مردم منطقه که عموماً انسان‌های اولیه بوده‌اند، است.

رونقی ادامه داد: این سنگ‌نگاره‌ها در ۲۰ کیلومتری شمال روستای حیدرآباد نهبندان قرار دارند.

وی همچنین خونگرمی مردم و صنایع دستی خیره‌کننده روستای حیدرآباد را یکی از مهم‌ترین جاذبه‌های کویر لوت می‌داند و می‌گوید: در سفرنامه‌های افراد مختلف از مردم این روستا یاد شده است.

وی بایان اینکه پروفیسور گابریل در سفرنامه خود بارها از این روستا نام برده است، بیان داشت: گابریل در سفر خود به کویر لوت چنان مجذوب راهنمای محلی خود می‌شود که در با اشک و اندوه از او جدا می‌شود و اکنون نیز نوه این راهنمای محلی در حیدرآباد زنده است.

رونقی، ریگ یلان، بلندترین کوه‌های ماسه‌ای جهان، دره‌ها و تاس‌های شنی را یکی دیگر از جذابیت‌های لوت برشمرد و گفت: این تاس‌های شنی به شکل مخروط‌های آتش‌نشانی هستند که در فصل بهار پر آب می‌شوند.

جادوی رنگ‌ها در کوه‌های مینیاتوری

وی بایان اینکه کلوته‌های رنگی و کوه‌های مینیاتوری یکی دیگر از زیبایی‌های لوت بوده که می‌توان از آن نام برد، بیان داشت: کوه‌های مینیاتوری یکی از زیباترین شگفتی‌های طبیعت در شش کیلومتری جنوب غرب نهبندان بوده که دیدن آن هر تماشاگری را حیرت‌زده می‌کند.

رونقی بایان اینکه این کوه‌ها به رنگ‌های قرمز و خاکستری و فاقد پوشش گیاهی هستند، افزود: این کوه‌ها به دلیل فرسایش سریع در

سفر به مینیاتور پر نقش و نگار ایران

مازندران، مینیاتور هزاراقلیم و پرنقش و نگاری است که تلاقی دریا و جنگل، تالاب و پرندگان نادر، زیبایی رویایی به این استان بخشیده است.

استان مازندران با داشتن جاذبه های گردشگری و طبیعی فراوان آداب و رسوم بکر نوروز میزبان میلیون ها گردشگر است که از مینیاتور چهار فصل ایران دیدن می کنند.

وجود ۳۸۰ کیلومتر نوار ساحلی، جنگل های بکر و رویایی خزری، کوهستانها و دهکده های ییلاقی، آبشارهای زیبا و چشم نواز، استان را به بهشتی برای طبیعت گردی و نوروز گردی مبدل کرده است. در آستانه فصل بهار، اقدامات اولیه برای میزبانی مسافران بهاری در استان مازندران انجام شده، ستاد تسهیلات سفرهای نوروزی فعال شد و کمیته های مختلف برای استقبال از مسافران بهاری شکل گرفته است.

استان مازندران علاوه بر استقرار در جوار بزرگترین دریاچه جهان (دریای خزر)، دریاچه های متعدد کوچک و بزرگی نیز در نواحی جلگه ای و ارتفاعات دارد که به نحوی مورد استفاده علاقمندان به طبیعت قرار می گیرد و برخی از جاذبه های استان عبارتند.

دریاچه ولشت

این دریاچه در جنوب باختری چالوس و شمال خاوری منطقه کلاردشت در میان دره ای عمیق قرار گرفته است، وسعت آن حدود ۱۵ هکتار و عمق متوسط آن ۲۰ متر است، آب این دریاچه شیرین و حجم آن حدود سه میلیون متر مکعب برآورده شده است که به همین علت مأمین پرندگان مهاجر، ماهی و سایر آبزیان می باشد. دسترسی به دریاچه از طریق مرزن آباد و سمت باختری جاده چالوس امکان پذیر است.

دریاچه خضر نبی نوشهر

این دریاچه در شمال شهرستان نوشهر و در میان جنگل قرار گرفته و بنا به اعتقاد بومیان دارای تقدس مذهبی است، وسعت آن کم تر از نیم هکتار، عمق آن حدود ۵ متر و آب آن شیرین است. از آن جایی که این دریاچه از عوامل تخریب انسانی دور مانده و در محدوده حفاظت شده البرز مرکزی قرار گرفته است، جایگاه انواع پرندگان و انواع جانوران وحشی این ناحیه شده است.

دریاچه گل پل قائم شهر

این دریاچه در جنوب خاوری شهرستان قائم شهر بعد از روستای برنجستانک و سد خاکی زمزم، در میان جنگل قرار گرفته و دارای دو حوضچه مجزا

وجود دارد که فاقد امکانات خدماتی است. دسترسی به آن از مسیر یک جاده جنگلی بسیار زیبا از شهر نکا صورت می گیرد.

دریاچه شور مست

این دریاچه در جنوب باختری پل سفید، به فاصله پنج کیلومتر از جاده فیروز کوه در ارتفاعات بیشه ای دامنه البرز مرکزی قرار گرفته است. این دریاچه دارای پنج متر عمق و بیش از یک هکتار وسعت دارد و آب آن نیز مناسب می باشد.

دریاچه عباس آباد

این دریاچه در ارتفاع ۴۰۰ متری از سطح دریا در جنوب شرقی بهشهر میان جنگل قرار گرفته است و به دلیل ساخت و سازهایی که شاه عباس در اطراف آن انجام داد به نام عباس آباد معروف گشته است. عباس آباد بهشهر مهمترین باغ غیر کویری ایران مجموعه تاریخی عباس آباد بهشهر که به دستور شاه عباس اول صفوی در سال ۱۰۲۰ و ۱۰۲۱ قمری

است، وسعت آن حدود ۲/۵ هکتار با عمق بین ۱ تا ۵ متر است که به علت شیرینی آب، به زیستگاه ماهیان و پرندگان آبی تبدیل شده است. این دریاچه چشم اندازهای جنگلی زیبایی دارد و محوطه اطراف مناسبی نیز در اطراف آن تعبیه شده است.

دریاچه ساهون

این دریاچه در دامنه های جنوب غربی قله دماوند، نزدیک روستای نوا قرار گرفته است. این دریاچه قدیمی و مرداب کنونیف محوطه ای مخصوص اطراف و اقامت موقت دارد.

دریاچه استخر پشت نکا

این دریاچه در جوار روستای استخر پشت، میان دره رودخانه زارم، به صورت گودالی بزرگ و دایره ای شکل قرار گرفته که پیرامون آن پوشیده از مزارع برنج و نیزار است. وسعت حوضچه مرکزی آن بیش از نیم هکتار و حواشی آن در حدود ۶ هکتار است. اطراف این دریاچه محوطه ای برای اطراف و استقرار

ساخته و در حال حاضر مهم ترین باغ غیر کویری ایران محسوب می‌شود، شامل دریاچه، کاخ، برج و حمام و... است که دریاچه عباس آباد با دارا بودن عمارتی در وسط خود از زیبایی بی نظیری برخوردار است.

وسعت دریاچه عباس آباد بهشهر بالغ بر ۱۰ هکتار بوده که در مرکز آن عمارتی به ارتفاع ۱۸ متر قرار گرفته و در فصل آبیگری دریاچه به زیر آب می‌رود. گهگاه فقط سقف آن از آب بیرون می‌آید، اما در فصول کم آبی تمام عمارت از آب بیرون و نمایان است، اما شگفت انگیز آن است که این ساختمان با اینکه بیش از نیمی از سال را در زیر آب به سر می‌برد اما پس از سالهای متمادی همچنان پابرجا و استوار است.

منطقه تاریخی عباس آباد بهشهر از مکانهای دیدنی

استان مازندران به شمار می‌آید و عمارت وسط آب در دریاچه عباس آباد این بنا که با مصالح آجر و ساروج در میانه آب واقع شده در اصل پایه ای برای کاخی بوده که اکنون اثری از آن موجود نیست.

در کنار دریاچه عباس آباد بهشهر، باغ بزرگ ۱۴۰ هکتاری عباس آباد با دارا بودن امکانات تفریحی همچون رستوران، چایخانه، نمازخانه، بازدید و اقامت از این دریاچه را راحت تر می‌کند.

مکانیزم آبیاری که در دوره صفویه در این منطقه ایجاد شده، بسیار بی نظیر است و یکی از شاخصه‌های ثبت این باغ در فهرست جهانی همین مکانیزم منحصر به فرد موجود در باغ در رابطه با چرخش آب است.

حجم آب استخر در فصول مختلف سال تغییر می‌کند

تا حدی که در برخی از فصول، عمارت داخل استخر کاملاً به زیر آب فرو رفته و در برخی زمان‌ها و در حالت کم آبی که عموماً فصل تابستان است کاملاً هویدا می‌شود. با این حال و در کمال شگفتی با وجود این همه تغییرات که به صورت متوالی تکرار می‌شود این بنا همچنان به طور مستحکم پا بر جا مانده تا حیرت بازدید کنندگان را برانگیزد.

دو برج آجری نیز در قسمت جنوب غربی باغ تاریخی عباس آباد به فاصله ۱۶۹ متری از آن به سمت محوطه گل‌باغ؛ ایستگاه توزیع آب، با قطر ۷ متر و با ارتفاع ۱۴ متر و همچنین به فاصله تقریبی ۱۸۶ متری از یکدیگر احداث شده‌اند.

مازندران سرشار از زیبایی‌ها و جاذبه‌های بکری است که ایام نوروز فرصتی است تا بتوان بخشی از نگاره‌های بی بدیل را در آن به نظاره نشست.

سفر به ۷ آبشار رؤیایی؛ از دانه‌های الماسی «آب سفید» تا جادوی «بیشه»

ارتفاع آبشار ۱۰۰ متر و عرض آن ۴۰ متر است که زیبایی و چشم‌اندازی کم نظیر را به طبیعت اطراف خود بخشیده است؛ از سوی دیگر اطراف این آبشار زیبا مملو از درختان بلوط، بادام و پوشش گیاهی بسیار مناسب و دیدنی است.

نزدیکترین مسیر دسترسی به این آبشار در مرز خوزستان از طریق ایستگاه راه‌آهن تله‌زنگ از شهرستان دورود و روستای شوی است.

در فصول مختلف سال از سراسر کشور مردم علاقمند برای تفریح به این آبشار منحصر به فرد روی می‌آورند و بخشی از اوقات خود را پیرامون زیبای آن سپری می‌کنند.

گفتنی است این آبشار در گویش محلی به «طاف شوی» معروف است و راه دسترسی به آن از طریق ایستگاه راه‌آهن تله‌زنگ است.

آبشار بیشه، تبلور زیبایی

آبشار بیشه یکی از آبشارهای زیبای استان لرستان و ایران است. این آبشار در دل کوه‌های زاگرس در شهرستان دورود قرار گرفته است و فاصله آن تا شهر دورود ۳۵ کیلومتر است.

این آبشار در کنار راه‌آهن تهران - خوزستان و در نزدیکی ایستگاه بیشه قرار گرفته و از این رو هرساله پذیرای در ایام مختلف سال پذیرای مسافران زیادی از جای‌جای کشورمان است.

آبشارهای هفت‌گانه لرستان هر ساله هزاران نفر را به خود می‌خوانند؛ دانه‌های الماسی «آب سفید» و بزم آب و صخره در «بیشه» گردشگران را سزاوارتمندانه میزبانی می‌کنند.

آبشارهای استان لرستان از جاذبه‌هایی هستند که سهولت دسترسی و مسیر مناسب از آن‌ها جاذبه‌هایی پر گردشگر ساخته است، جاذبه‌هایی که تابستان و بهار و پاییز ندارد، هر فصلی آماده میزبانی گردشگران است.

از آب سفید الیگودرز گرفته تا بیشه دورود هر کدام با ویژگی‌های منحصر به فرد خود گردشگران را از استان‌های مختلف به خود جذب می‌کنند.

در استان لرستان بیش از ۳۳ رودخانه دائمی جریان دارد و همین امر موجب به وجود آمدن مرتفع‌ترین آبشار، زیباترین آبشار ایران و عروس آبشارها در این استان شده است؛ به نوعی هر جا رودخانه به پرتگاه صخره‌ای رسیده است دست به خلق صحنه‌ای زیبا زده و با همدستی آب و صخره جاذبه‌ای کم‌نظیر رقم خورده است.

نکته حائز اهمیت در مورد آبشارهای استان لرستان دسترسی آسان به این جاذبه‌ها است تا بسیاری از مردم تعطیلات آخر هفته برای داشتن سفری کوتاه بارون‌بندیل سفر به مقصد این آبشارها بینند.

۵۰ آبشار کوچک و بزرگ؛ ۷ آبشار مشهور

در حال حاضر بالغ بر ۵۰ آبشار بزرگ و کوچک در پهنه استان لرستان وجود دارد که بخش عمده‌ای از این آبشارها در مسیر رودخانه‌های این استان قرار گرفته‌اند. این در حالی است که آبشارهای هفت‌گانه لرستان هر کدام در نوع خود آبشارهای منحصر به فردی هستند که شاید نتوان مانند آن‌ها را در دیگر نقاط کشور مشاهده کرد.

آبشار «شوی یا تله‌زنگ» در حد فاصل بین لرستان و خوزستان، «آبشار بیشه»، «آبشار آب سفید»، «آبشار نوژیان»، «آبشار چکان»، «آبشار سرکانه»، «آبشار وارک» و «آبشار افرینه» از جمله آبشارهای لرستان هستند که هر کدام زیبایی‌های منحصر به فرد خود را دارند.

آبشار شوی، زیباترین آبشار ایران

آبشار شوی یا «تله‌زنگ» در نزدیکی مرز استان خوزستان و لرستان و در بین کوه‌های سر تنگ شوی در حوالی روستای شوی و در ۱۰ کیلومتری ایستگاه راه‌آهن واقع شده است. این آبشار که به قولی زیباترین آبشار ایران محسوب می‌شود؛ آبشاری زیبا و دلنشین است که از غاری بیرون می‌آید و از گردنه‌های بلند به پایین سرازیر می‌شود.

ساکنان مناطق بختیاری نشین از جایگاه بالا و قابل احترامی برخوردار است. مسیر دسترسی به آبشار از سفید از روستاهای کاکلستان و قلیان است که با کوه های سر به فلک کشیده و درختان زیبای بلوط و گردو شما را همراهی می کند. مسیر شهر الیگودرز تا آبشار آب سفید اتومبیل رو است.

قطرات خنک آب؛ اینجا همیشه

بهار است

یکی از گردشگران آبشار آب سفید می گوید: فکر نمی کردم بعد از سپری کردن جاده و آب و هوای گرم در نهایت به منطقه ای برسم که این قدر آب و هوای خنک و تازهای دارد.

وی ادامه می دهد: اگر نزدیک آبشار بایستید و قطرات خنک آب به پوستتان بخورد احساس می کنید تازه اوایل بهار است.

این گردشگر با اشاره به اینکه از اصفهان به لرستان سفر کرده و می خواهد از مناظر طبیعی استان دیدن کند، گفت: طبیعت بکر و آب و هوای خنک این منطقه آن قدر شگفت زده ام کرده که قصد دارم سال های بعد همراه خانواده و دوستان دوباره به این منطقه سفر کنم.

نزدیکی شهرستان الیگودرز به استان اصفهان باعث شده تا اکثر گردشگران این آبشار طبیعی از استان اصفهان باشند.

از یکی دیگر از گردشگران حاضر در آبشار پیرامون زیرساخت های گردشگری موجود در منطقه می پرسیم که می گوید: در ورودی آبشار یک فضای باز و بزرگ برای پارک ماشین وجود دارد که این موضوع موجب رضایت گردشگران شده است.

وی بایبان اینکه مغازه های فروش خوراکی، سوغاتی و نوشیدنی نیز در دسترس است، تصریح می کند: در بین مسیر دسترسی به آبشار نیز سکوهای اسکان و آلاچیق وجود دارد و ما روی یکی از این سکوها چادر زده ایم و قصد داریم شب را در اینجا بگذرانیم.

این گردشگر ادامه می دهد: سرویس بهداشتی و روشنایی نیز در محل وجود دارد و مردم می توانند با اطمینان خاطر به آبشار آب سفید سفر کنند.

آبشار نوژیان، مرتفع ترین آبشار لرستان

آبشار نوژیان نیز در ۵۱ کیلومتری جنوب شرقی خرم آباد (بخش پاپی) واقع شده است و دارای ارتفاع ۹۵ متر و عرض تاج پنج متر است. این آبشار یکی از زیبایی های طبیعت لرستان است که هر ساله، بسیاری از گردشگران و مسافران را به سوی خود جذب می کند.

گردشگاه جنگلی نوژیان بالای کوه تاف قرار دارد؛ در کوه تاف انواع گیاهان دارویی می رویند که طبیعت بکر این منطقه و همچنین وجود آبشار زیبای نوژیان آن را به محلی زیبا و دیدنی بدل کرده است.

در طول سال و به ویژه فصل پرآبی آبشار نوژیان بسیاری از مردم برای تماشای این آبشار زیبا و همچنین برای جمع آوری گیاهان دارویی به این ناحیه می روند و اوقات فراغت خود را در آنجا سپری می کنند.

راه ارتباطی آبشار زیبای نوژیان از طریق خرم آباد به گردنه نوژیان است؛ جاده دسترسی به این آبشار جاده آسفالتی بوده و همچنین می توان از طریق راه آهن و باکمی پیاده روی به دیدار این آبشار زیبا رفت.

آبشار چکان از شگفتی های طبیعت لرستان

آبشار چکان در جنوب غربی شهرستان الیگودرز و در دامنه ارتفاعات مشرف بر دره چکان در فاصله ۱۴۱ کیلومتری شهرستان خرم آباد واقع شده است. این آبشار شگفت انگیز دارای ارتفاع ۳۰ متر و عرض تاج چهار متر در دل طبیعت بکر و بهشتی لرستان قرار دارد.

این آبشار از درون غاری مشرف بر زمینه ای زراعی چکان بیرون می جهد و «طول فوران آن به ده ها متر» می رسد. اطراف آبشار منطقه ای وسیع با فضایی مطلوب و دل انگیز است که در دو الی سه کیلومتری آن امامزاده ای به نام ابوعلی (ع) واقع شده است.

در کنار این آبشار دل انگیز پوشش گیاهی و درختانی همانند گردو، زالزالک، گلادی، چنار، کیکم، بید، بلوط و... وجود دارد.

به سه طریق می توان به دیدن این آبشار زیبای لرستان رفت که از جمله آن ها راه ارتباطی دورود به ایستگاه راه آهن سپیددشت به طرف شول آباد با جاده شنی،

آبشار بیشه با چشم اندازی زیبا یکی از نادرترین و زیباترین آبشارهای استان لرستان است. ارتفاع آبشار ۴۸ متر تا نقطه برخورد با زمین است و ۱۰ متر نیز از آنجا تا وصل شدن به رودخانه سزار است و عرض تاج آبشار ۲۰ متر است. در بالای آبشار، روبروی ایستگاه چشمه های پر آب متعددی دیده می شود که از دل کوه می جوشند و زمزمه کنان از وسط ایستگاه قطار گذشته و آبشار بیشه را تشکیل می دهند.

هوای خنک و با طراوت، سرسبزی و شادابی کوه های بلند و دل نشین بیشه را به یک منطقه دیدنی و جذاب برای گردشگران تبدیل کرده است.

از شهرستان دورود به طرف آبشار مناطق دیدنی در کنار رودخانه سزار وجود دارد که می توان به آبشارهای فصلی و دائمی، آبشارهای یخی در زمستان و درختان متنوع اشاره کرد. فاصله این آبشار دیدنی تا خرم آباد نیز از طریق جاده ۶۴ کیلومتر است.

آبشار آب سفید، آبشاری از دل صخره های الیگودرز

آبشار «آب سفید» نیز آبشاری زیبا و دیدنی در منطقه ذلقی الیگودرز و به فاصله حدود ۵۰ کیلومتری از این شهر است. ارتفاع این آبشار حدود ۶۵ تا ۷۰ متر و عرض

تاج آبشار آن در فصل پرآبی حدود هشت متر است. آب این آبشار از دل تونلی در دل یک کوه سنگی بیرون می آید و بسیار خنک است.

این آبشار به رود رودبار لرستان می پیوندد و سرانجام به دز می ریزد. می توان گفت به علت اینکه آب آن به صورت مخلوط با هوا بر اثر برخورد با سنگ ها به شکل حباب سفید در می آید به آب سفید معروف شده است.

امتداد مسیر دسترسی به این آبشار، زیارتگاه «هومد حسن» قرار دارد که در میان

راه دورود به شاپله، تنگ ناله شنه چکان که این جاده مالرو و مخصوص کوهنوردی است و مسیر الیگودرز با اتومبیل به طرف شول آباد چکان که با اتومبیل تا چند کیلومتری آن جاده وجود دارد.

آبشار وارک، آبشاری با سرچشمه سنگی

آبشار وارک نیز در غرب گردنه نوژیان، بخش پاپی در جنوب شرقی خرم آباد قرار دارد و یکی از زیباترین آبشارهای کشور است؛ فاصله این آبشار تا شهر خرم آباد حدود ۶۰ کیلومتر است.

سرچشمه آبشار وارک یک صخره سنگی است که پس از طی حدود ۱۵ متر از

صخره دوم فروریخته و آبشار دوم را به وجود می آورد. آبشار وارک در نزدیکی آبشار نوژیان قرار دارد.

در فصل کم آبی ارتفاع قسمت اول این آبشار بی نظیر هفت متر با عرض حدود ۱۲ متر و قسمت دوم ۱۵.۵ متر با عرض ۵.۵۶ متر است به طوری که یکی از زیباترین منظره‌ها را در این منطقه می توان دید.

حداکثر ارتفاع آبشار وارک به ۵۷ متر می رسد و عرضی معادل ۵۰ متر را در بر می گیرد. اطراف این آبشار پوشیده از درختان بلوط، گلابی، زالزالک و... است.

آبشار سرکانه و افرینه

آبشار سرکانه در روستای گریت بخش پاپی در فاصله ۵۰ کیلومتری شهرستان خرم آباد قرار دارد. این آبشار زیبا دارای ارتفاع ۱۵ متر و عرض تاج ۱۷ متر بوده و از جمله جاذبه های طبیعی و گردشگری دیدنی استان لرستان محسوب شود.

فاصله این آبشار تا بخش پاپی حدود یک ساعت پیاده روی است. این آبشار در گویش محلی به «تاف هفت چشمه» نیز معروف است. همچنین پوشش جنگلی اطراف آبشار را درختان بلوط، زالزالک و مو در بر گرفته است.

آبشار افرینه نیز در کنار روستایی به همین نام در مسیر جاده خرم آباد به اندیمشک قرار دارد و این آبشار زیبا در فصول مختلف سال علاقه مندان و گردشگران زیادی را به خود جلب می کند.

ظرفیت گردشگری آبشارهای لرستان

فرماندار خرم آباد معتقد است که جاذبه های طبیعی استان لرستان و به ویژه خرم آباد قابلیت جذب گردشگران در فصول مختلف سال به این استان را دارد.

حبیب الله خجسته پور از لرستان به عنوان استانی چهار فصل یاد کرده و تأکید می کند که باید از این ظرفیت برای جذب گردشگران در ماه های مختلف سال استفاده کرد؛ نمونه این توفیق را می توان در انتخاب شهر خرم آباد به عنوان یکی از هفت شهر نمونه گردشگری کشور در

بهار امسال اشاره کرد. وی با تأکید بر اینکه هنوز ظرفیت های کشف نشده و جاذبه های نیازمند معرفی زیادی در استان لرستان و خرم آباد برای عرضه به گردشگران وجود دارد، ادامه می دهد: روستاهای مقصد گردشگری، سرابها و آبشارها بخشی از این پتانسیل های نیازمند معرفی است.

فرماندار خرم آباد در این رابطه به آبشارهای طبیعی موجود در مرکز استان لرستان مانند «نوژیان»، «بیشه» و «وارک» اشاره کرده و می گوید: این آبشارها ظرفیت خوبی برای رونق گردشگری محسوب می شوند.

خجسته پور یادآور می شود: یکی از برنامه و سیاست های اصلی دولت در استان لرستان رونق حوزه گردشگری و تبدیل این استان به مقصد گردشگری است.

وی معتقد است که برای تبدیل لرستان از معبر گردشگری به مقصد گردشگری باید زیرساخت های لازم در این زمینه در استان ایجاد شود ادامه می دهد: در این راستا ایجاد و تقویت این زیرساخت ها توسط دستگاه های متولی در دستور کار قرار گرفته است.

وی به اقدامات صورت گرفته برای ایجاد زیرساخت های مناسب در محل آبشارهای استان اشاره کرده و می گوید: در این راستا طرح هایی از سوی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان برای ایجاد این زیرساخت ها در این مناطق اجرا شده است.

ارائه بسته های حمایتی به گردشگران

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری لرستان هم پیش از این به تهیه بسته های حمایتی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان برای گردشگران خارج از استان اشاره کرده و گفته بود: این سازمان برای تسهیل روند سفر گردشگران به استان و مناسب سازی هزینه های سفر بسته های ارزان قیمت سفر طراحی کرده است.

وی به وجود چهار دفتر خدمات مسافرتی به عنوان کارگزارهای بسته های حمایتی سفر اشاره کرد و افزود: مسافران غیر لرستانی که قصد ورود به استان لرستان را دارند می توانند در قالب تورهای مسافرتی و از طریق دفاتر خدمات مسافرتی برنامه ریزی سفر خود را به لرستان انجام دهند.

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری لرستان گفت: گردشگرانی که قصد ورود به لرستان را از طریق تورهای مسافرتی دارند می توانند یک سوم کل هزینه های سفر خود را به عنوان یک بسته حمایتی دریافت کرده و از تخفیف لازم بهره مند شوند.

وی اضافه کرد: اسامی دفاتر خدمات مسافرتی کارگزار بسته های حمایتی سفر در سایت سازمان میراث فرهنگی استان درج خواهد شد و متقاضیان می توانند با این دفاتر در تماس باشند.

وی بایان اینکه در حوزه اقامتی نیز کسانی که قصد ورود به لرستان را دارند می توانند از ۳۳ مرکز اقامتی استان استفاده کنند، عنوان کرد: این مراکز اقامتی شامل هتل و مهمان پذیر هستند.

در بخش پایانی این گزارش روی خط تصاویر به آبشار آب سفید در شهرستان الیگودرز سفر می کنیم؛ جایی که به رغم پایان فصل تابستان همچنان گردشگران زیادی را میزبانی می کند.

سفری به ۵۰ میلیون سال قبل / از یک غار زیر دریایی دیدن کنید

البرز با وسعتی کم، سرشار از جاذبه‌های گردشگری و تفریحی است می‌توانید با سفر به این استان از یک غار که سال‌ها پیش زیر دریا بوده دیدن کنید. دامنه جنوب سلسله جبال البرز از دیرباز به دلیل آب‌وهوای مناسب؛ رودخانه‌های جاری و محیط زیست مناسب همواره محل سکونت؛ استقرار و عبور مردم و نژادهای مختلف بوده و به همین دلیل استان نوپای البرز را «ایران کوچک» می‌نامند. جاذبه‌ها فراوان گردشگری البرز بیانگر اهمیت این منطقه است.

محور گردشگری کرج - چالوس (کندوان)

جاده چالوس در زمره زیباترین جاده‌های گردشگری کشور محسوب شده، از مسیرهای اصلی برای رسیدن به شمال سرسبز است. این جاده شگفت‌انگیز که پر از چشم‌اندازهایی مانند باغ لاله‌های گچس، کاخ شهرستانک، برج میدانک، مناظر طبیعی و تونل‌های متعدد است، از کرج تا کندوان را در برمی‌گیرد.

آبشار سنج

روستای سنج در ارتفاع دو هزار و ۸۰۰ مری از سطح دریا در منطقه‌ای کوهستانی قرار گرفته و از توابع شهرستان ساوجبلاغ است. این منطقه دارای مناظر طبیعی و جاذبه‌های گردشگری مختلفی است که از جمله آن می‌توان به آبشار زیبا و دائمی آن اشاره کرد. ارتفاع آبشار حدود ۱۵ متر است که در بالای روستا و در دل دره‌ای زیبا جریان دارد. وجود چشمه‌های مختلف، چنار قدیمی چند صدساله، رودخانه پر آب و خانه‌های قدیمی در این منطقه بر جذابیت گردشگری روستای سنج افزوده است.

غار بیخ مراد

این غار، از جمله غارهای دیدنی و پرارزشی است که در آبادی گچس واقع در ۸۴ کیلومتری کرج، کنار جاده چالوس قرار گرفته است. این غار تقریباً به

فاصله دو ساعت راه، طول جاده‌ای به طرف غرب قریه «کهنه ده» ۶۹ کیلومتری کرج قرار دارد. غار یخ مراد در ادوار گذشته زیر آب بوده و در واقع یک غار زیر دریایی است. این غار که قدمت آن را به ۵۰ میلیون سال تخمین می‌زنند، بادگیر و هواکش‌های فراوان دارد

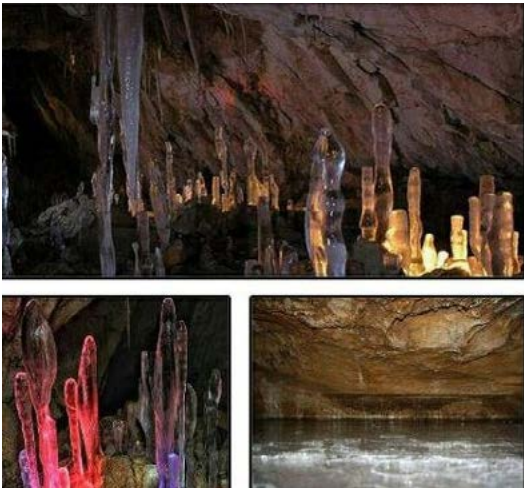
و وارد شده، فضای غار را فوق‌العاده سرد می‌کند و موجب یخ زدن آب‌های موجود در آن می‌شود. نکته قابل توجه اینکه غار مزبور، در بخشی، چهار طبقه می‌شود که در یک امتداد عمومی به عمق ۲۰ متری روی هم قرار می‌گیرند. این غار تنها غار ایران است که با این کیفیت مشاهده می‌شود.

باغ گل‌های کرج

این باغ با وسعتی حدود ۳۰ هزار مترمربع و با بیش از ۳۰۰ گونه گیاهی از جمله یاس هلندی، ارغوان، کرویسیس، میخکف پیچ اناری و... و در داخل بوستان شهید چمران واقع شده است. در این باغ بخش‌های تفریحی متعددی وجود دارد از جمله: محوطه پرچین تودرتو، مجموعه رز، آمفی‌تئاتر روباز، باغ پرندگان، آلاچیق، آبشار، رستوران و کافی‌شاپ.

باغ پرندگان چهارباغ

باغ پرندگان چهارباغ واقع در بخش چهارباغ شهرستان ساوجبلاغ بزرگ‌ترین نمایشگاه پرندگان زینتی و کمیاب در خاورمیانه با دو هزار گونه پرنده نادر از ۶۵ کشور جهان است. کتابخانه مجهز پرنده‌شناسی و بزرگ‌ترین کلکسیون کبوتران و ماکیان زینتی جهان

از جمله بخش‌های این پارک است.

تپه خوروین

تپه خوروین در شهرستان ساوجبلاغ بخش چنار و شمال روستای خوروین و جنوب روستای آجین دوجین قرار دارد. در این تپه آثار ارزشمندی مربوط به هزاره دوم و اول قبل از میلاد شامل اشیاء سفالی، مفرغی و زرین کشف شده است.

روستای ورده

مگر می‌شود از ساوجبلاغ سخن گفت و از این روستای زیبایی که در ۱۵ کیلومتری شمال غربی شهر کوهسار در ضلع شمال اتوبان کرج - قزوین قرار دارد، یاد نکرد. بافت تاریخی و بکر این روستا آثاری نظیر حمام تاریخی (دوره قاجار)، آسیاب قدیمی، دو بقعه به نام‌های امامزاده عبدالقهار (ع) و بی‌بی سکینه (س) را در خود جای داده است و نیز به دلیل رودخانه، کوهستان و چشمه‌سارهای منحصر به فرد آن، پذیرای تعداد بسیاری گردشگر در فصول مختلف سال است.

خانه آیت‌الله طالقانی

روستای تاریخی و گردشگر پذیر گیلیرد، زادگاه آیت‌الله طالقانی است، شخصیتی که در تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی نقش و تأثیر به‌سزایی داشته است. خانه این شخصیتی تاریخی فرم و شکل صدساله خود را حفظ کرده و دارای محیطی بسیار زیبا که وسایل و کتاب‌های آیت‌الله طالقانی در آن نگهداری می‌شود.

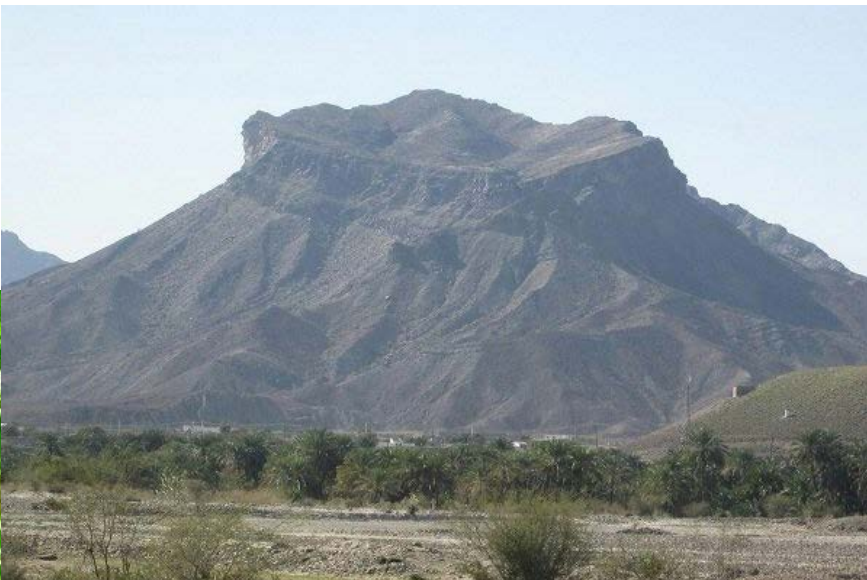
امامزاده چهل دختر

از بناهای قدیمی شهرستان نظرآباد سرزمین کهن خشت است که تاریخ ساخت آن به قرن هشتم هجری قمری می‌رسد، اگرچه در طی زمان بسیاری از نقاط آن مرمت و بازسازی شده است و این تعمیرات تا قرن ۱۲ هجری قمری ادامه یافته است. این امامزاده روزانه تعداد زیادی زائر به سوی خود جلب می‌کند.

چنار کلارودگ در ضلع جنوب غربی امامزاده محمود روستای کلارودف پایین طالقان درخت چنار کهن‌سالی وجود دارد که قطر آن به ۱۶ متر می‌رسد. عمر این درخت بیش از ۹۰۰ سال است. در گذشته تنه اصلی درخت بریده شده از تنه باقی‌مانده شاخه‌های فعلی به‌صورت جست روئیده است. در روبروی این درخت و در سمت شرقی رودخانه چنار دیگری است که قدمت آن حدود ۳۰۰ سال است.

سیستان و بلوچستان سرزمین ناشناخته‌ها / «ساربوک» مکانی زیبا و تاریخی

عجیب در این محل یافت شده است اما متأسفانه این قلعه تاریخی اکنون از بین رفته و فقط آثارش به جا مانده است.

مسجد تاریخی روستای کوشوک

این مسجد در قسمت شرقی روستای کوشوک در مسیر گهجن به کوشوک واقع است و با قدمتی ۳۵۰ ساله توسط شخصی مذهبی به نام «کرمیک» ساخته شده است و جنس ساختمانی آن از خشت و گل است که ۹ بار در طول زمان توسط اهالی روستا مرمت شده است که درختان کنار و نخل های اطراف و همچنین انجیر معابد در محوطه مسجد نمای زیبایی را در اطراف این مسجد خلق کرده است.

گورستان‌های بخش ساربوک

قبرستان توکل: مربوط به سده‌های متاخر و دوران تاریخی پس از اسلام است که در بخش ساربوک شهرستان قصرقند و در فاصله یک کیلومتری جنوب روستای «توکل» واقع شده است و این اثر در تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۸۷ با شماره ثبت ۲۵۹۲۵ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

گورستان بگ: این گورستان هم مربوط به سده‌های متاخر و دوران تاریخی پس از اسلام است که در حاشیه جاده بگ به توکل واقع شده و این اثر هم در تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۸۷ با شماره ثبت ۲۵۹۰۸ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

قبرستان بان شیب: مربوط به سده‌های میانه دوران تاریخی پس از اسلام (۶ تا ۹ هجری قمری) است و در ۵۰۰ متری شرق روستای کوشوک واقع شده و این اثر در تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۸۷ با شماره ثبت ۲۵۸۶۰ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

علاوه بر این نقاط تاریخی مکان‌های طبیعی بکر و زیبای دیگری هم در این بخش قرار دارد که نمونه‌هایی از آنها عبارت است از:

آبشار آبند ساربوک

آبشار آبند بخش ساربوک: این آبشار به دلیل کمی بارش در منطقه به صورت فصلی است و بیشتر در فصولی که بارش وجود دارد جریان دارد و در بخش ساربوک در

سیستان و بلوچستان را می‌توان به عنوان سرزمین ناشناخته‌ها نام گذاری کرد زیرا شهرستان‌ها، بخش‌ها و حتی روستاهای بی‌شماری در این استان وجود دارد که همچنان ناشناخته مانده است.

استان سیستان و بلوچستان یکی از مناطق قدیمی و تاریخی ایران است که دارای دیدنی‌ها و اماکن تاریخی بسیاری است که کمتر مورد توجه واقع شده است در واقع در این استان مکان‌های پنهانی وجود دارد که می‌تواند در اذهان هر گردشگری زیبایی‌ها را به خوبی ترسیم کند.

جلوه‌های زیبا و دیدنی سیستان و بلوچستان از دریاچه هامون تا سواحل مکران در فصول مختلف، تنوع دل‌انگیزی را به همراه دارد در واقع می‌توان این استان را سرزمین ناشناخته‌ها نام برد از همین رو شهرستان‌ها، بخش‌ها و حتی روستاهای بی‌شماری در این استان وجود دارد که دارای زیبایی‌های بی‌ظنیری است.

بخش ساربوک از توابع شهرستان قصرقند نیز یکی از این مناطق ناشناخته و زیبای استان است که از طبیعتی بسیار زیبا، جذاب و بکر برخوردار است که هر ساله گردشگران زیادی را به سوی خود فرامی‌خواند.

فرماندار شهرستان قصرقند اظهار داشت: در حال حاضر کار نظافت و زیباسازی مکان‌های تاریخی و گردشگری این شهرستان خصوصاً بخش ساربوک با مشارکت بخشداری و دهیاری‌ها برای میزبانی از مهمانان نوروزی در حال انجام است.

وی افزود: بخش ساربوک دارای آثار باستانی و جاذبه‌های طبیعی بکر و بسیار جذابی است که مسافران نوروزی می‌توانند بخشی از سفر خود به سیستان و بلوچستان را به این منطقه اختصاص بدهند.

وی گفت: آبشارهای آبادی گرکور، نائین، مورتنیس، قلعه تاریخی بوگ، کوه باستانی گت، سد زردان، مساجد تاریخی و بسیاری از جاذبه‌های دیگر در این منطقه وجود دارد که چشم هر بیننده‌ای را نوازش می‌دهد.

حمیرا ریگی ادامه داد: شالیزارهای سرسبز، نخلستان‌های انبوه، باغات میوه‌های گرمسیری، بناهای تاریخی و باستانی، جاذبه‌های طبیعی و آبشارهای زیبا و بکر تعدادی از جاذبه‌های فراموش‌نشده این منطقه است.

وی افزود: در همه روستاها و مناطق گردشگری و تاریخی بخش ساربوک بنر هدایت مسیر توسط اعضای شورا و دهیاران روستا نصب شده است.

وی ادامه داد: بخشداری ساربوک با همکاری فرمانداری قصرقند برای اولین بار با برنامه ریزی متفاوت تری از سالیان گذشته و برنامه‌های مشخص امسال در خدمت مردم و مسافران نوروزی است.

از همین رو برخی از مکان‌های تاریخی، گردشگری و تفریحی بخش ساربوک در ادامه معرفی می‌شود.

قلعه شهداد

روستای «کوشوک» در گذشته دارای قلعه‌ای بوده به نام «شهداد» که در این روستا واقع شده است، به گفته تاریخ‌شناسان، قدمت این «کوشوک» مرتفع به ۷۰۰ سال پیش بر می‌گردد به طوری که انواع و اقسام ظروف سفالی با نقش و نگاره‌های

صنعتگران مستقیم بر روی پارچه لباس دوخت را پیاده می‌کنند و نیاز به الحاق ندارد.

از دیگر صنایع دستی منطقه و مهمترین صنعتی که قابل مقایسه با دیگر نمونه هایش در استان است هنر حصیربافی است.

حصیربافی جایگاه ویژه ای در زندگی مردمان این دیار دارد مواد اولیه آن از برگ درختان نخل وحشی یا «داز» تهیه می‌شود و تولید آن عبارتند از جارو (روپنگ) کمر بند (پرند) سواس (کفش) مصله (جانماز) کچور (خورجین) کپات (سبد کوچک) و انواع وسایل تزئینی است که مهمترین مرکز تولید و کارگاه آن روستای ساربوک است.

از دیگر هنرهای سنتی و صنایع دستی قصرقند هنر آهنگری است که در قالب ساخت لوازم مصرفی نظیر لوازم آشپزخانه شامل چاقو، ملاقه، دیگ و لوازم کشاورزی نظیر داس، بیل، تبر است که در بخش ساربوک تولید می‌شود.

ساز بلوچی دهل و سرنای

دهل و سرنای مشتقی از سازهای ضربی وادی است که از سالیان بسیار دور در سرزمین بلوچستان و علی‌الخصوص در بخش ساربوک رایج است این سنت باستانی و ارزشمند هم اکنون در بسیاری از مناسبات آذین بخش محافل سرور و شادی است. قلعه «بگ»

از دیگر جاذبه‌های گردشگری بخش ساربوک، روستاهای بزرگ و مهم منطقه هستند شامل روستای حمیری، این روستا یکی از پرجمعیت‌ترین روستای بخش ساربوک است و از قدیم جزء مراکز بزرگ پر جمعیت منطقه بوده است.

این روستا در کناره رودخانه کاجو قرار گرفته و همچون دیگر نواحی بخش ساربوک سرسبز و دارای باغ‌های مرکبات و نخیلات است. در این روستا، قوم معتبر و کهنسال «هوت» ساکن هستند و «شاه محمد هوتی» بزرگ این خاندان از معتبران و مورد اعتماد مردم منطقه و حتی مکران است.

متأسفانه به دلیل عدم دسترسی به جاده مناسب و آبگرفتگی در مواقع سیلابی رودخانه کاجو، این روستا امکان دسترسی خود را به سایر نواحی از دست می‌دهد از همین رو برخی از مردم این روستا به روستاهای جدیدالاحداث آن سوی رود کاجو و در کنار جاده آسفالت نیکشهر به قصرقند مهاجرت کرده‌اند.

کوه «گت»

در غرب این روستا، کوه «گت» واقع شده است، این کوه از شمال به دشت «سیتل» که محل سکونت و چراگاه طایفه سلاح زهی محدود است و در غرب آن روستای «چندوکان» است و از جنوب نیز این کوه مشرف بر دره رود کاجو که مسیر تاریخی تردد بین قصرقند - نیکشهر - دشتیاری و بندرگاه تیس است.

کوه «گت» کوهی است که به کوه‌های دیگر متصل نیست و به شکل چهار ضلعی است و در بالای کوه سطحی صاف و مسطح وجود دارد.

در روی سطح کوه «گت»، استحکامات و قلعه‌های ساخته شده است که از نظر معماری متعلق به دوره اسلامی است و در کنار قلعه نیز آب انبار بزرگی وجود دارد که از آجر و ساروج ساخته شده است و کانالی آجری که آب جاری و روان آب‌ها را به داخل آب انبار بزرگ هدایت می‌کند.

همچنین دو رشته مسیل بر روی کوه جریان دارند که بر روی یکی از این مسیل‌ها که در کنار آب انبار و در ضلع شمالی قلعه قرار دارد بقایای آب بندی قطور از جنس

۱۵ کیلومتری شهرستان قصرقند ۴۵ کیلومتری مسیر نیکشهر به قصرقند واقع شده است.

ساربوک از شمال به کوه «آبند»، از جنوب به روستاهای «توکل» و «کلمت» و رودخانه «کاجو»، از شرق به روستای «لوریانی» و از غرب به روستای «دزین» منتهی می‌شود. از دیگر جاذبه‌های گردشگری ساربوک که از اهمیت خاصی برخوردار است می‌توان به آبشار طبیعی آبنده، گزدان، سهاکی، گرکور، نابئین، تنک، ندانی شیپ، جنگل‌های طبیعی چات سر، لده، منج جنگل و کمر پشت اشاره کرد.

درخت کرک یا انجیر معابد

یکی از قدیمی‌ترین درختان و از آثار باستانی بخش ساربوک درخت «کرک» یا انجیر معابد است که در روستای «کوه بن» واقع است و از قدمتی چند صد ساله برخوردار است، به گفته قدیمی‌ها و بزرگان روستا این درخت نماد پایداری و استقامت مردم روستا و نماد دوستی

است که هنوز هم با گذشت چند سال از کوچ مردم «کوه بن» به روستای «حاجی‌آباد» مثل کوه استوار و سرسبز ایستاده است، این درخت در کنار مسجد داخل بازار «کوه بن» قرار گرفته است.

درخت انار شیطان

انار شیطان، با نام انگلیسی (Desert Teak) و نام علمی (Tecomella undulata) به نام بلوچی «پرپگ» درخت یا درختچه‌ای کوچک از تیره پیچ (Bignoniaceae)، یکی از زیباترین درختان گل دهنده دنیا و بومی کشور هندوستان است.

این درخت ویژه مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر است و بسیار مقاوم به خشکی، یخ‌زدگی و آتش‌سوزی است، پوست این درخت خواص دارویی دارد و برگ‌های آن هم خوراک دام است.

چوب محکم و بادوام انار شیطان برای ساخت وسایل چوبی و مثبت کاری کاربرد دارد و بذرهای آن برای درمان جراحت و ورم‌های چرکی استفاده می‌شود.

این گونه گیاهی که گسترش طبیعی آن محدود به شمال غرب هند، پاکستان، شرق افغانستان، جنوب ایران و شبه جزیره عربستان است عمدتاً به منظور جنگل کاری، بیابان‌زدایی و احداث فضای سبز پهنه‌های خشک استفاده می‌شود.

این درخت از گونه‌های مهم و کمیاب مناطق بیابانی و خشک در جنوب ایران است که در استان سیستان و بلوچستان به صورت توده‌های کوچک نسبتاً خالص پراکنش دارد اما متأسفانه رویشگاه‌های آن تحت تأثیر عوامل مختلف در دست تخریب است و ممکن است در چند سال آینده این درخت زیبا را در جنوب نداشته باشیم، این گونه کمیاب به صورت پراکنده در چند نقطه از بخش ساربوک شهرستان قصرقند دیده می‌شود که با شکوفه دهی منظره بسیار زیبایی را ایجاد می‌کند.

نکته دیگری که جزء جاذبه‌های خاص استان سیستان و بلوچستان است غذاهای سنتی و لذیذ این خطه از ایران اسلامی است از غذاهای سنتی این منطقه می‌توان به چانگال، تباهگ، تنورچه هارگ، حلوی شیرگی، نان تیموش، نارشت، کتک، حارگ و همبی‌نارا نام برد.

همچنین از جمله صنایع دستی این بخش آهنگری، حصیربافی و سوزن‌دوزی است که مانند سایر نواحی بلوچستان در این منطقه نیز وجود دارد و بهترین نمونه‌های سوزن‌دوزی شده در بخش ساربوک دیده می‌شود.

صنایع دستی بخش ساربوک:

یکی از پتانسیل‌های بسیار خوب و درخشان بخش ساربوک وجود صنایع دستی غنی و ارزشمند است که این بخش را به موزه زنده صنایع دستی تبدیل کرده است.

سوزن‌دوزی بخش ساربوک و نوع دوخت متمایز شیرازه به عنوان قدیمی‌ترین دوخت در بلوچستان از شاهکارهای زنان صنعتگر این بخش است.

مهمترین ویژگی این نوع سوزن‌دوزی در مقایسه با سایر شهرها این است که

سنگ و ساروج هنوز وجود دارد که احتمالا محل ذخیره آب سکنه این منطقه بوده است همچنین در ضلع شمالی بقایا و آثار اتاق‌ها و خانه‌های زیادی به چشم می‌خورد. کوه باستانی «گت» که در قسمت غربی روستای چندوکان با ارتفاعی تقریبا ۷۵۰ متری اما متمایز از سایر کوه‌های ایران و حتی جهان قرار دارد زیرا پهنای قله این کوه به طول تقریبا ۶۵۰ متر و عرضی به وسعت ۴۰۰ متر است.

اگر به قله این کوه بروید هنوز نشانه‌های زندگی و حیات در زمان حمله چنگیزخان مغول را مشاهده می‌کنید و هنوز هم تکه‌های کوزه‌های سفالی در این منطقه مشاهده می‌شود که سطح زمین پوشیده از سفال‌های لعابدار رنگی متعلق به دوره اسلامی و خصوصا دوره سلجوقی است.

سطح چهار ضلعی کوه «گت» از سه طرف به وسیله دیواره‌هایی از سنگ سخت به ارتفاع حداقل ۹ متر احاطه شده است و در ضلع جنوبی دیواره‌ای به ارتفاع ۲ تا ۱۱ متر وجود دارد و تقریبا سطح کوه از چهار طرف به شکل طبیعی محصور شده است و در ضلع شرقی آن آثار و بقایای پلکانی سنگی به چشم می‌خورد که بخش زیادی از آن تخریب شده است.

بر اساس روایات محلی این قلعه پس از حمله مغول به مکران، متروکه شده و داستانی را از واقعه حمله مغول به این مناطق نقل می‌کنند به این صورت که گویا در دوره حمله مغول به مکران در پی پیشروی آنان به داخل مکران، مردم «بگ» و اطراف به بالای کوه و قلعه «گت» که برای چنین مواقعی ساخته و تجهیز شده بود، پناه می‌برند، مغولان مدت‌ها به محاصره قلعه اقدام می‌کنند اما به علت وجود آذوقه کافی و منابع آبی در بالای کوه، محاصره تداوم می‌یابد پس از طولانی شدن محاصره به مدت چند ماه سرانجام، یک مرد از اهل قلعه با گذر از حلقه محاصره به رود کاجو که در چند صد متری پای کوه جریان دارد، رفته و با شکار ماهی توند (اسبله ماهی یا گربه ماهی cat fish) که از گونه‌های بومی است برای مردم آذوقه می‌آورد.

نکته قابل ملاحظه اینکه این گونه جانوری به هیچ عنوان به انسان‌ها حمله نمی‌کند و به راحتی هم در کنار رودخانه قابل مشاهده است. البته این موارد تنها مختصری از جاذبه‌های گردشگری این بخش از استان سیستان و بلوچستان است که قطعا بسیاری دیگر از این جاذبه‌ها در این منطقه وجود دارد که ناشناخته مانده و نیاز به توجه خاص مسئولان دارد.

رئیس شورای بخش ساربوک اظهار داشت: این بخش دارای جاذبه‌های فراوان گردشگری و سیاحتی است که قطعا اگر توجه بیشتری به این ظرفیت‌ها شود می‌تواند در اقتصاد منطقه، استان و حتی کشور موثر باشد.

وی افزود: البته با تلاش و کمک مسئولان در حال حاضر کلیه اقدامات لازم برای پذیرایی از مسافران و میهمانان نوروزی انجام شده است.

وی گفت: از همین رو هماهنگی‌های لازم با فرمانداری و بخشداری انجام شده تا بفرهنگی برای راهنمایی گردشگران در این بخش نصب شود.

عبدالله رئیس ضمن دعوت از همه هم وطنان برای حضور در این منطقه از کشور افزود: قطعا مسافران نوروزی اگر این بخش را برای سفر خود انتخاب کنند مکان‌های زیبایی را می‌بینند که شاید در هیچ کجای دیگر نظیر آن را ندیده باشند.

تنها زیستگاه تمساح در ایران

از دیگر جاذبه‌های گردشگری بخش ساربوک وجود حیات وحش نادر در اطراف رودخانه کاجو و تمساح پوزه کوتاه یا «گاندو» است که در واقع به عنوان یک جاذبه منحصر به فرد خاص این منطقه از کشور ایران است.

شهر آب و آجر در انتظار مسافران / دزفول محور گردشگری شمال خوزستان

دزفول، در تمامی این سال‌ها با اختصاص لقب‌هایی همچون مهد فرهنگ و تمدن، شهری از سپیده‌دم تاریخ، سرزمین موج‌های خروشان، کوه‌های برافراشته و آبشارهای باشکوه، آرامگاه امامزادگان، زاده نخبگان، سرداران شهید، فرهیختگان، عالمان و هنرمندان، شهر گل‌های رز و مریم، دشت‌های سبز، مزارع حاصلخیز، شهر معماری غنی، شهر اصالت‌ها و تاریخی کهن، شهر پارک‌های ساحلی و مساجد تاریخی و موزه آجری ایران ظرفیت عظیم و کم‌نظیر خود در حوزه‌های مختلف برای جذب گردشگر را ثابت کرده است. دزفولی که فرهنگی غنی و چندین هزارساله را در گاهواره خود دارد و در جای‌جای تاریخ خود همواره کانون سرافرازی مردمی سخت‌کوش، مقاوم و فرهنگ دوست بوده است که وجود قدیمی‌ترین دانشگاه جهان، عالمان و فرهیختگان در آن گواه این مدعا است. شهرستان دزفول با جمعیتی بالغ بر ۴۲۰ هزار نفر در قسمت جلگه‌ای شمال خوزستان با مساحتی در حدود چهار هزار و ۷۶۲ کیلومتر مربع واقع شده است. زمین‌های این شهرستان از لحاظ توپوگرافی به سه دسته ناحیه کوهستانی، کوهپایه‌ای و جلگه‌ای تقسیم می‌شوند. فاصله دزفول تا تهران ۷۲۱ کیلومتر و تا اهواز که مرکز خوزستان بوده ۱۵۵ کیلومتر است.

دسترسی مناسب به کانون‌های ارزشمند گردشگری طبیعی، تاریخی و مذهبی، اقامتگاه‌های مناسب، رستوران‌های متنوع، مراکز خرید سوغات سنتی و صنایع دستی منحصر به فرد، برخورداری از فرودگاه، نزدیکی به راه آهن، ترمینال و شهرهایی همچون اندیمشک، شوش و شوشتر دزفول را تبدیل به کانون گردشگری بسیار مهم در شمال خوزستان کرده است. با توجه به فرصت ایام نوروز ۹۶ در این گزارش سعی شده تا برخی از جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی، طبیعی و مذهبی دزفول به اختصار معرفی شوند تا گردشگران و مسافرانی که قصد دارند دزفول را مقصد گردش و تفریح خود در ایام عید انتخاب کنند بتوانند با ظرفیت‌های متنوع این شهرستان خوش‌آوازه در عرصه‌های مختلف بهتر آشنا شوند.

بافت تاریخی، تلاقی فرهنگ و تمدن دزفول
بافت تاریخی: دزفول، دیار خانه‌های قدیمی است و یکی از پایتخت‌های معماری و شکوه هنر ایرانی - اسلامی است. معماری در دزفول آدمی را با دنیایی از

بافت گردی در محدوده ۲۰۰ هکتاری بافت تاریخی دزفول شاید بتواند یکی از لذت‌بخش‌ترین قسمت حضور گردشگران و مسافران نوروزی در دزفول باشد.

بازاری تاریخی در دل بافت دزفول

بازار قدیم دزفول: این بازار از قدیم‌ترین محل کسب و کار و فعالیت اقتصادی شهر بوده که پیشه‌هایی همچون صنایع دستی، سنتی و خدماتی در راسته‌های متعدد این بازار فعالیت داشته‌اند. راسته‌های آهنگران، خراطان، نمدسالان، مسگران، شیرینی‌پزان و بزازان در این بازار از دیرباز وجود داشته و دارند که البته اکنون برخی از آنها منسوخ شده و جای خود را به مشاغل جدیدتر داده‌اند. با این حال هنوز بازار قدیم دزفول رنگ و بوی سنتی خود را حفظ کرده است، این بازار که در مرکز شهر دزفول قرار دارد در حال حاضر نیز به عنوان یکی از مراکز اصلی تجارت شهر در حال فعالیت است. وجود شغل‌ها و راسته‌های قدیمی با شکل خاص معماری مغازه‌ها و فروش برخی صنایع دستی معروف دزفول این بازار را به محلی برای تامین سوغات گردشگران تبدیل کرده است.

پل باستانی دزفول، شکوهی به قدمت ۱۸۰۰ سال

پل باستانی دزفول: این پل ۱۸۰۰ ساله مهم‌ترین و ممتازترین اثر تاریخی این شهر است که در سال ۲۶۳ میلادی بر روی رود جاری و زلال دز بنا شده و در طول تاریخ همواره کانون تحولات مهم از جمله جنگ‌ها و ظهور تمدن‌ها بوده است.

لرزم توجه بیشتر به این میراث گرانبها باعث شد تا در دوره‌های مختلف همواره مورد مرمت و بازسازی قرار گیرد، این پل ۳۷۰ متری در ۱۵ فروردین ماه ۱۳۱۰ به شماره ۸۴ در ردیف آثار ملی ایران به ثبت رسید و ملی شدن آن باعث شد تا در روزگاری تصویر پل

این دیار کهن است، شامل ۲۸ محله قدیمی و در هم تنیده است که تزئینات معماری بی‌نظیر آن، دزفول را به «شهر آجری» معروف کرده است. در محدوده بافت تاریخی دزفول بیش از ۱۴۰ اثر تاریخی ثبت ملی شده شامل مسجد، حمام، گذر و بقعه وجود دارد. علاوه بر ساباط‌ها، حمام‌ها، گدوها و مساجد و سایر اماکن تاریخی موجود در بافت، خانه‌های تاریخی که به نام صاحبان بنا از دوره‌های گذشته در این بافت به جای مانده هر کدام به تنهایی دارای ارزش فرهنگی، مذهبی و تاریخی هستند.

وجود بیش از یکصد خانه تاریخی همچون خانه تیزنو، قلمبر و قلمبر ۱ و ۲، مستوفی، محسنی، قصاب، معزی، سهرابی، گلچین، نیلساز، مهدوی، سیدصدر، کلک‌چی، جوکار، قلق‌چی، سعادت، ضیایی، سوزنگر، بزی و صنیعی سبب شده تا بافت تاریخی دزفول نسبت به سایر آثار و مجموعه‌های تاریخی این شهرستان متمایز باشد به طوری که دزفول با برخورداری از این خانه‌ها می‌تواند به عنوان یک شهر توریستی با ردپایی از گذشته‌های زیبای معماری این مرز و بوم به جهانیان معرفی شود. این خانه‌های تاریخی به عنوان ظرفیتی منحصر به فرد در قالب بافت تاریخی دزفول قرار گرفته‌اند به گونه‌ای که با وجود تمام تغییراتی

که در چهره شهرهای امروزی پدید آمده اما بافت قدیم و کهن این شهرستان همچنان حکایت زیبایی از معماری ایرانی - اسلامی را روایت می‌کند بنا بر این

ظرافت‌ها و زیبایی‌ها آشنا می‌کند که شاید همانند آن در کمتر جایی از این مرز و بوم وجود داشته باشد. بافت تاریخی دزفول که تلاقی فرهنگ و تاریخ مردمان

هستند که قدمت آنها به چند صد سال می‌رسد که به صورت کانال‌های آبرسانی زیرزمینی آب را به نقاط مختلف شهر هدایت کرده‌اند. برای دسترسی به این کانال‌ها، زیرزمینی‌های عمیقی به عمق بیش از بیست متر حفر شده‌اند تا به آب رودخانه در نقاط مختلف شهر دسترسی داشته باشند.

در شهر دزفول قمش‌ها و سربرطاق‌های زیادی وجود داشته که بعد از به وجود آمدن سیستم لوله‌کشی، به تدریج کارایی اولیه خود را از دست داده‌اند. به تازگی بخشی از یکی از این قمش‌ها مرمت و احیاء شده است که قابل بازدید برای عموم علاقمندان است. برای رفتن و بازدید در مرکز شهر و خیابان طالقانی، روبروی طرح قائم و جنب شهیدونه امام رضا می‌توان از آن بازدید کرد.

نگینی سبز در دل بافت تاریخی

بقعه شاه رکن الدین: این بقعه در محله ای با همین نام در مرکز شهر دزفول قرار دارد و مهمترین بنای تاریخی و هویت بخش محله شاه رکن الدین است. این بنای زیبا در مرکز بافت قدیم واقع شده و با فضایی سبز و معنوی زینت بخش این بافت ارزشمند

ایام سال می‌توانید از این اثر تاریخی دیدن کنید. اطراف این مسجد را نیز بازار تاریخی شهر دزفول و بناهای ارزشمند دیگری فرا گرفته که در مجموع لحظه‌های هیجان‌انگیزی را برای علاقمندان به شناخت تاریخی و فرهنگ ایرانی به وجود می‌آورد.

حمایه تاریخی و موزه‌ای با ارزش

موزه مردم‌شناسی (حمام تاریخی کرناسیون): یکی از دیدنی‌های ارزشمند گردشگری شهر دزفول موزه مردم‌شناسی این شهر است. حمام تاریخی کرناسیون دزفول (موزه مردم‌شناسی) به شماره ۸۴۷۷ در ردیف آثار ملی ایران به ثبت رسیده و یکی از بناهای معماری دوره قاجاریه دزفول بوده که در مرکز محله کرناسیون واقع شده است. این بنا با مساحتی حدود ۸۸۰ متر مربع دارای دو بخش زنانه و مردانه است.

قسمت مردانه آن بازسازی و تبدیل به موزه مردم‌شناسی شده و بخش زنانه که به تازگی صنایع دستی زیبای دزفول در آن قرار گرفته و این مجموعه را علاوه بر موزه مردم‌شناسی به موزه صنایع دستی نیز تبدیل کرده است. این موزه در جاده ساحلی و در خیابان روبروی قصر روناش قرار دارد.

روی پول ملی نیز چاپ شود که نمونه آن در حال حاضر در موزه بانک مرکزی ایران نگهداری می‌شود، پل باستانی هم اکنون در مرکز دزفول قرار دارد و شرق و غرب شهر را به هم متصل می‌کند و تا چند سال پیش راه عبور شهرهای شوشتر، اندیمشک و دزفول بود اما ضرورت توجه بیشتر به این اثر تاریخی سبب شد تا کاربری پل از حالت سواره به پیاده تبدیل شود تا مبادا هجوم خودروهای پرشمار در طول شبانه روز، آواری باشد بر پیکر ارزشمند پل.

اکنون که نزدیک به دو هزار سال و به طور دقیق هزار و ۷۷۵ سال از ساخت پل می‌گذرد این اثر به عنوان یادگار اعصار تاریخی هنوز هم به حیات خود ادامه می‌دهد و در راس کانون توجهات گردشگرانی است که دزفول را مقصد سیر و سفر خود انتخاب می‌کنند.

مسجد جامع نماد معماری با شکوه ایرانی - اسلامی

مسجد جامع: یکی از دیدنی‌ترین مساجد تاریخی ایرانی مسجد جامع دزفول است که در استان خوزستان و شهر دزفول قرار دارد. این مسجد یکی از قدیمی‌ترین مساجد اسلامی و بناهای با شکوه دوران بعد از اسلام در ایران است. تاریخ ساخت این مسجد به قرون اولیه ورود اسلام به ایران بر می‌گردد. سبک

خانه ای به جای مانده از تاریخ دزفول

خانه تاریخی تیزنو: این خانه ارزشمند تاریخی به شماره ۲۵۷۳ در ردیف آثار ملی ایران به ثبت رسیده و یکی از بزرگترین و زیباترین خانه‌های محله قلعه است که در ضلع شرقی میدان اصلی این محله و دقیقا در کنار جاده ساحلی و رودخانه دز واقع شده است. پیکره اصلی خانه تیزنو متعلق به دوره صفویه بوده که تغییراتی در دوره قاجار و اوایل پهلوی به خود دیده است. در حال حاضر دفتر نمایندگی کمیسیون ملی یونسکو در ایران در این خانه مشغول فعالیت شده و یکی از جاذبه‌های تاریخی ارزشمند شمال استان خوزستان و جزو بناهای اصیل معماری ایرانی به شمار می‌رود که در آن عناصر مختلف معماری بومی نظیر خوون چینی، شوادان و شبستان را می‌توان مشاهده کرد.

سازه‌های آبی کم نظیر

قمش‌ها: بخشی از سازه‌های آبی کم نظیر شهر دزفول

شده و به شایستگی به آن لقب نگین سبز بافت قدیم دزفول داده شده است. معماری زیبا و فضای سبز و باز در میان بافت آجری شهر دزفول منظره و خاطره ای به یاد ماندنی در ذهن بیننده بر جای می‌گذارد. این اثر زیبا فضاها و مناظر چشم‌نوازی دارد و به شماره ۸۳۸۶ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است. محله شاه رکن الدین دزفول کامل‌ترین محله تاریخی بافت قدیم دزفول است که عناصر خود را حفظ کرده است. بقعه شاه رکن الدین دزفول یکی از جاذبه‌هایی است که در بازدید از شهر تاریخی دزفول نباید از دست داد. گنبد این مقبره، نیلگون و مخروطی شکل با چهارده ضلع است. در بالای درب جنوبی آن پلکان، خواجه نشین و طاق‌نمایی وجود دارد که بر بالای آن دو گلدسته بنا شده است. این مجموعه شامل آرامگاه، مسجد، مدرسه و حمام است و همچنین آورده شده که ساختمان گلدسته‌ها در دوره قاجاریه ساخته شده

معماری خاص این مسجد الگو گرفته از دوره ساسانی و ترکیبی از معماری بومی شهرستان دزفول بوده و در دوره‌های صفویه و قاجاریه بهسازی شده است. مسجد جامع دزفول به شماره ۲۸۷ در ۲۹ آذر ماه ۱۳۱۵ در فهرست آثار ملی به ثبت رسید. با توجه به قدمت زیاد شهر دزفول و تعدد بناهای تاریخی این شهر که در نقاط مختلف آن مساجد تاریخی ثبت ملی وجود دارد، می‌توان به آن لقب شهر مساجد تاریخی داد. مسجد جامع به عنوان یکی از ده مسجد جامع تاریخی ایران از سوی نشریات (نشریه جام جم) برگزیده شده است. این مسجد در مرکز شهر تاریخی دزفول قرار دارد و دومین اثر تاریخی مهم این شهر بعد از پل ساسانی دزفول است. این مسجد تا حدود زیادی در حالت اولیه و ویژگی‌های معماری خود را حفظ کرده و تأثیری در طول تاریخ بر شهر دزفول داشته است. ستون‌های سنگی بی نظیر این مسجد، شکوه معماری ایرانی - اسلامی را به خوبی به نمایش گذاشته‌اند. اگر به جنوب کشور ایران سفر می‌کنید در همه

السلام و داماد امام علی علیه السلام (شوهرام کلثوم) و یکی از فرماندهان سپاه اسلام بوده است. فضای اطراف بقعه را درختان بسیار سبز زیبایی فرا گرفته و فضای خوبی را به منظور گذران اوقات در فضایی معنوی و آرام به وجود می آورد. این بقعه به شماره ۲۵۵۳ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. استان خوزستان دیدنی های فراوان، جاذبه های مذهبی و زیارتگاه های ارزشمندی دارد که آرامگاه محمد بن جعفر طیار یکی از شاخص ترین آنهاست.

دزفول، مهد تمدن و طبیعتی بکر

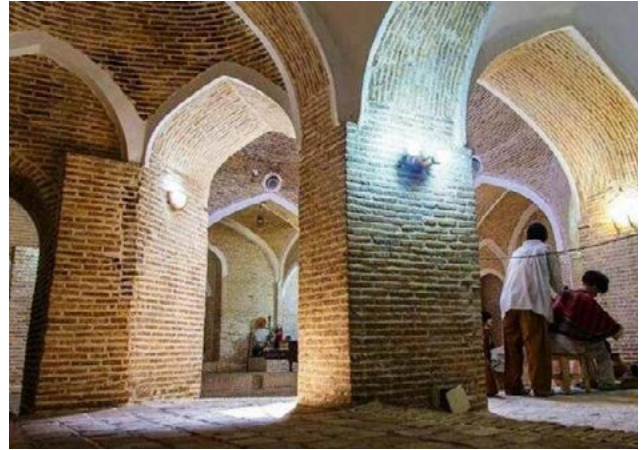
چال کندی: یکی از مناطق طبیعی دیدنی و بکر شهرستان دزفول در فصول بهار و تابستان است. این منطقه در ۱۸ کیلومتری شمال شهر دزفول در محور جاده دزفول - شهپون و هفت کیلومتر بعد از پادگان قدس در مسیر رودخانه دز واقع شده است. این منطقه دارای مسیری مال رو از سر جاده تا لب رودخانه بوده و برای رفتن به این منطقه بهتر است با گروه و یا افراد محلی آشنا به این منطقه همراه شد. زمان پیاده روی بعد از آخرین مسیر ماشین رو، حدود ۴۵ دقیقه است که برای رسیدن تا کنار رود باید از کمرکش دیواره ها و صخره ها عبور کرد که پس از ۱۰ دقیقه پیمودن، مسیر حرکت حالت کوهپیمایی به خود گرفته و آمادگی بدنی در حد متوسط را طلب می کند، می توان به جای استفاده از خودرو مسیر رسیدن به این منطقه را با قایق از پارک دولت طی کرد. منطقه چال کندی از مناطق کمتر تغییر یافته رود دز است. آرامش رودخانه، حاشیه های طبیعی آن، زیستگاه های جانوران متعدد، نیزارها، علفزارها، بیشه زارها و آب عمیق و آرام منطقه روح هر بازدید کننده ای را جلا می دهد.

وجود یکی از زیباترین دریاچه های ایران در دزفول
دریاچه شهپون دزفول: یکی از زیباترین دریاچه های

یک چهار طاقی با گنبدی مخروطی و مضرس در دوره سلجوقی تشکیل یافته است. یعقوب لیث نخستین سردار ایرانی بعد از ورود اسلام به ایران است که تلاش کرد دوباره ایرانی متحد را پایه گذاری و حکومتی تشکیل دهد. بنای آرامگاه وی به دلیل ارزش های تاریخی و معماری به شماره ۲۵۵ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است این بنا در سال های اخیر مرمت شده و برای عموم علاقمندان بازدید آن امکان پذیر است.

استان سبز قبا: یکی از مهمترین بقعه هایی که در شمال استان و در شهر دزفول واقع شده آستانه متبرکه حضرت محمد بن موسی الکاظم (ع) ملقب به «سبز قبا» است که قرن ها زیارتگاه مردم ایران است و به ویژه در ایام نوروز کاروان های راهیان نور که از دزفول بازدید می کنند به زیارتش می شتابند. آستانه متبرکه سبز قبا برادر امام رضا (ع) در مرکز شهر دزفول واقع در خیابان امام خمینی شمالی نرسیده به چهارراه سیمتری واقع شده و به علت جایگاه ویژه آن در بین زیارتگاه های کشور روز دهم ذی القعدة یعنی یک روز پیش از ولادت امام رضا (ع) به عنوان روز ملی سبز قبا پیشنهاد شده و با توجه به اینکه این آستانه متبرکه به عنوان چهارمین حرم معنوی اهل البیت در کشور به شمار می رود می تواند زمینه آشنایی و معرفی بیشتر ایشان را در سطح کشور فراهم آورد.

آستانه متبرکه محمد بن جعفر طیار (ع): این بقعه در فاصله پنج کیلومتری شهر دزفول، در شهرکی به همین نام قرار دارد و یکی از زیارتگاه های مهم شهرستان دزفول و خوزستان شمالی به شمار می رود. صاحب بقعه فرزند جعفر طیار برادر امام علی علیه

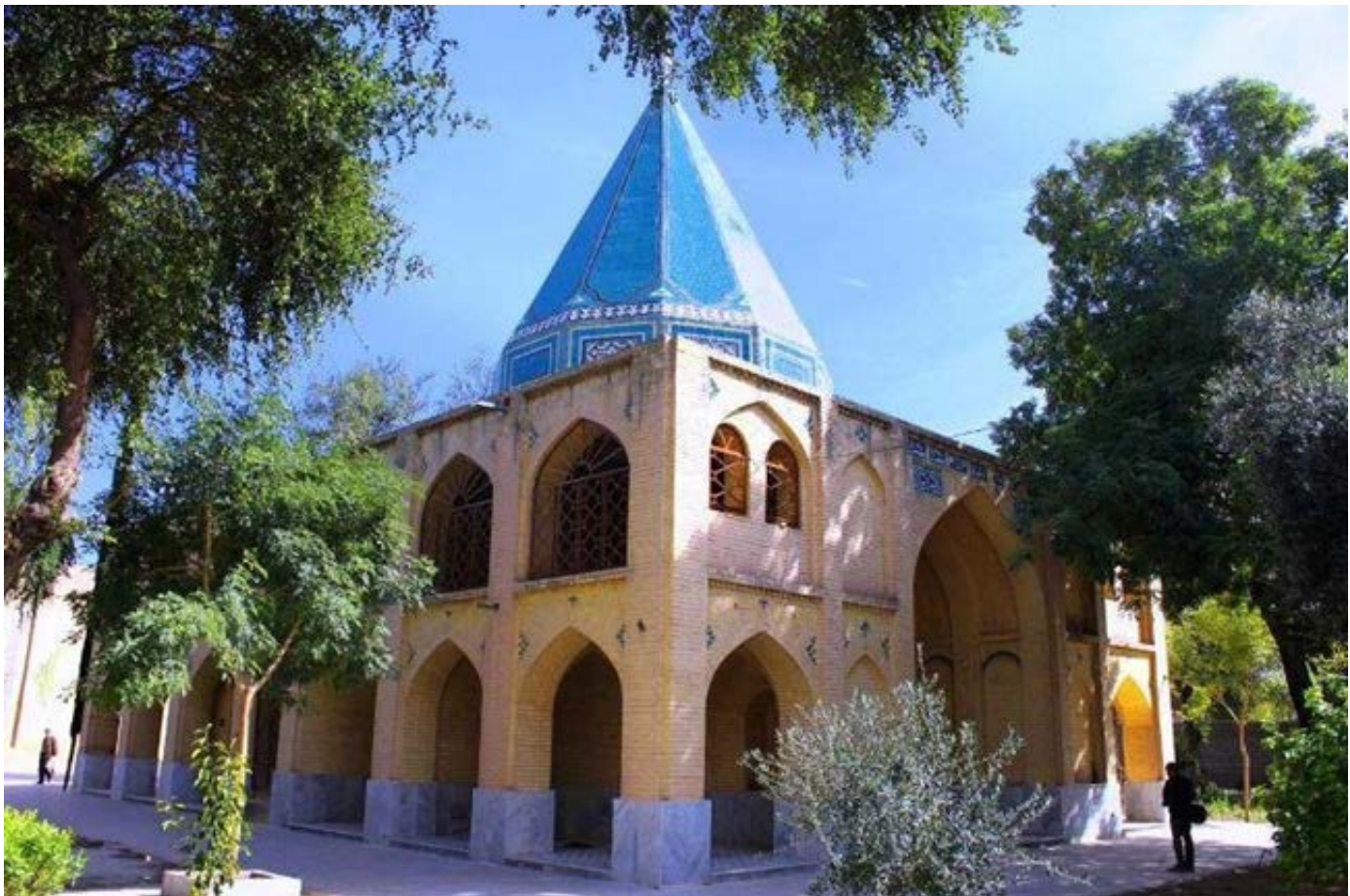

و بنای بقعه و گنبد مربوط هم به دوره تیموریان در زمان سلطنت شاهرخ میرزا فرزند امیر تیمور نسبت داده می شود.

درب قدیمی بنای بقعه در کنار مسجد شاه رکن الدین قرار دارد که معمولا بسته است اما درب ورودی جدید آن در کوچه ای اختصاصی و روبروی خانه تاریخی محسنی واقع شده است. در دهه محرم نیز این بقعه حال و هوای خاصی داشته و مراسم ویژه ای هر شب در آن برگزار می شود.

دزفول، خاستگاه امامزادگان و سرداران

آرامگاه یعقوب لیث صفاری: یکی از جاذبه های ارزشمند شهرستان دزفول در سطح ملی، آرامگاه یعقوب لیث صفاری اس. یعقوب لیث صفاری در دوره حساس ایران با قیامش سبب شد نام ایران دوباره در این سرزمین طلوع کند. آرامگاه این سردار نامی در ۱۲ کیلومتری شهر دزفول و در جاده دزفول - شوشتر در کنار روستای اسلام آباد (شاه آباد) واقع شده است. بنای بقعه از

ایران و جهان در شمال غربی دزفول و پشت دو کوه شاداب و تنگوان در کنار روستای گردشگری پامنار دزفول شکل گرفته و چهره زیبایی به منطقه شهیون داده است. این دریاچه زمینه مساعدی برای انجام ورزش های آبی از جمله قایقرانی، اسکی، شنا و... به وجود آورده است، وجود چند جزیره کوچک و بزرگ که روی آنها انبوهی از درختان کنار و بادام کوهی به چشم می خورد جلوه دیگری به دریاچه بخشیده است. به گونه ای که جزیره بزرگ وسط دریاچه با مساحتی بالغ بر شصت هزار متر مربع چشم انداز زیبایی را به وجود آورده است.

بر روی این جزیره درختان کنار (سدر)، بادام کوهی،

تماشایی است و می تواند تفریحی به یاد ماندنی برای گردشگران در ایام نوروز باشد.

بخش کوهستانی سردشت: یکی از استثنای ترین جلوه های بکر طبیعت خوزستان، منطقه سرسبز و زیبای سردشت است که در منطقه کوهستانی شمال دزفول قرار دارد، وجود کوه های سر به فلک کشیده، دره های سرسبز و پرآب، مزارع، چشمه سارها و جویبارها به خصوص در ایام زمستان و بهار موقعیتی ممتاز و ویژه را برای استفاده مشتاقان از هوای پاک، معطر و فربخش فراهم کرده است، منطقه سردشت و شهیون از شلوغ ترین نقاط گردشگری دزفول به شمار می روند که طبیعت بسیار زیبا و شگفت آور این مناطق

آثار ملی ایران به ثبت رسیده اند. بنای اولیه این آسیاب ها به دوره ساسانی می رسد که در دوره های مختلف بازسازی و مرمت شده اند و اوج شکوفایی آنها در دوره صفویه بوده است که تعداد آنها به ۵۰ آسیاب در عرض رودخانه رسیده است. با توجه به قدمت و اهمیت این مجموعه ارزشمند به تازگی بخش هایی از آن مرمت و بازسازی شده و تحت عنوان موزه آب به عنوان یکی از جاذبه های گردشگری دزفول مورد بهره برداری قرار می گیرد.

برای استفاده بهتر گردشگران از این مجموعه، رستوران و مجموعه ی پذیرایی نیز فراهم شده که لذت بازدید از آن را دوچندان می کند. آسیاب های تاریخی، آبشار مصنوعی پل جدید، فضای سبز و همجواری با رود دز، مجموعه ای رویایی و دلنشین برای ساختن خاطراتی زیبا فراهم کرده است و آن را در میان جاذبه های گردشگری استان خوزستان برجسته کرده است.

جنگل های ملی دز و کرخه

بیشه عباس آباد: بخشی از جنگل های ملی دز است که در جنوب شهر دزفول و در کنار روستایی با همین نام واقع شده است. جنگل های دز آخرین بازمانده جنگل های مناطق نیمه گرمسیری و بین النهرین است.

فضای بیشه عباس آباد به صورتی بکر و زیبا در کنار رود دز گسترده شده و فاصله آن تا شهر حدود ۱۰ کیلومتری است. شهر دزفول به دلیل نوع پوشش

دلیل این استقبال گسترده گردشگران است.

جاده ای رویایی در میان طبیعت دزفول

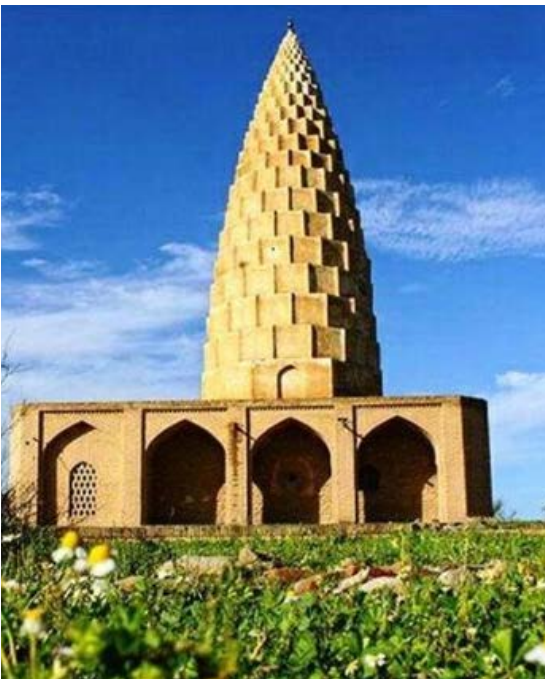
جاده میانه: این جاده در شمال شهر دزفول و در جاده بین سردشت و شهیون قرار دارد یکی از مناطق زیبای شهرستان دزفول برای طبیعت گردی است. در طول این جاده جاذبه هایی از جمله دریاچه میانه در پشت بند خاکی پالنگان شهرستان دزفول قرار دارد. این جاده در فاصله ۳۰ کیلومتری شهر دزفول و بعد از روستای بیشه بزان شهیون قرار دارد. گذر نهرهای فصلی از این جاده، تپه های زیبا و مناظری ویژه، از این جاده مجموعه طبیعت گردی مناسبی را در شمال شهرستان دزفول ساخته است. بهترین زمان سفر به این منطقه و بهره از مناظر آن از اواخر پاییز تا اواخر فروردین ماه است. از روستاهای این جاده می توان به وحدت و باغچه بان اشاره کرد. در صورت برنامه ریزی صحیح گردشگری، می توان با افزایش پوشش گیاهان و درختان سایه انداز و تعریف مسیریهای طبیعت گردی مناسب، از فرصت های اکوتوریسم این بخش از شهرستان دزفول به خوبی استفاده کرد.

موزه آب: یکی از جاذبه های ارزشمند و دیدنی دزفول، مجموعه رستورانی و گردشگری موزه آب دزفول است. موزه آب شهر دزفول مجموعه ای از آسیاب های تاریخی شهرستان دزفول است که در فهرست

کلخنگ و بید و همچنین جانوران کوچکی مانند روباه و خرگوش در کنار پرندگان زیبایی مثل تیهو و کبک و پرندگان دریایی؛ حیات وحش بی نظیری را به وجود آورده است. لازم به ذکر است که این جزیره به دلیل موقعیت جغرافیایی خوب و مسطح بودن زمین آن شرایط مناسبی را به منظور احداث مراکز تفریحی و اقامتی و جذب هر چه بیشتر گردشگران به منطقه فراهم آورده است. به دلیل زمینه مساعدی که این دریاچه دارد در آن انواع آبزیان پرورش داده می شوند به همین خاطر در فصولی از سال محل مناسبی برای صید ماهی است. بهترین زمان برای استفاده از این دریاچه فصل زمستان تا اوایل بهار است. در ایام نوروز نیز گردشگران زیادی از طبیعت زیبای منطقه بهره می برند.

وجود استثنای ترین جلوه های طبیعت

بخش شهیون: یکی از بخش های چهارگانه شهرستان دزفول است که در شمال شهرستان قرار دارد. این منطقه دارای روستاهای زیاد و جاذبه های گردشگری متنوع است. آبشار شوی بزرگترین آبشار خاورمیانه، دریاچه شهیون یکی از زیباترین دریاچه های ایران و روستای تاریخی لیوس، دره شگفت انگیز کول خرسون، منطقه رویایی صوفی احمد، کوه زیبای سگربون و بسیاری از جاذبه های گردشگری در این بخش وجود دارند. طبیعت این منطقه در ماه های آذرماه تا اواخر فروردین بسیار دیدنی و دلنشین است. این منطقه فرصت مناسبی برای برنامه ریزی و بهره مندی از طبیعت را پیش روی گردشگران و توسعه اکوتوریسم در شمال خوزستان است. علاوه بر جاذبه های ویژه ی بخش شهیون مسیر اطراف این جاده نیز بسیار

مدرن بهره می‌گرفت. در واقع ساختمانی با ویژگی‌های منطقه‌ای بود که امکان درک جهانی را داشت. این مجتمع دارای سالن‌های مجزای نمایش و غرفه‌هایی جداگانه و نیز دارای سالن نمایش فیلم و کارگاه فیلم‌سازی، سفال‌سازی و ... است. وجود امکانات رفاهی و تفریحی و رستوران، چایخانه سنتی و غرفه عرضه صنایع دستی از جمله قسمت‌های مورد توجه این مرکز است. این مجتمع به دلیل برخورداری از هویت خاص معماری و رنگ و بوی معماری ایرانی - اسلامی و استفاده از آجرنماها و کاشی‌های لعابی در تمام ساختمان و همچنین کاربرد بادگیرهای مدرن و استفاده از سقف‌های گنبدی جدید از سازه‌های زیبا و ارزشمند در سطح کشور است. جاذبه‌ها و اماکن نام‌برده در گزارش تنها نمونه کوچکی از ظرفیت‌های عظیم دزفول در حوزه گردشگری پذیرایی است، شهری که در نوروز سال ۹۵ به گواه آمارها پذیرای بیش از دو میلیون و ۳۰۰ هزار گردشگر از نقاط مختلف کشور بود در نوروز سال ۹۶ نیز با زیبایی‌های طبیعی و منحصر به فرد خود آماده استقبال از مهمانان نوروزی است.

سد تنظیمی، پارک ساحلی دووه واقع در جاده ساحلی و کنار پل جدید، بوستان خانواده واقع در شمال شهر و دقیقا در روبروی پارک دولت، پارک ساحلی ولیعصر پایین‌تر از پل قدیم، پارک جنگلی لاله واقع در شمال شهر و بالاتر از کوی زیباشهر و پارک و شهر بازی بعثت جنب بیمارستان بزرگ دزفول از جمله بوستان‌های ساحلی و مکان‌های تفریحی و محبوب دزفول به شمار می‌روند. مجتمع فرهنگی - سینمایی دزفول: این مجتمع یکی از زیباترین بناهای شهرستان دزفول است. طراحی فرهنگسرای دزفول توسط مهندس فرهاد احمدی انجام گرفت و در سال ۶۷ عملیات پروژه فوق‌العاده آغاز شد و سپس به صورت طرح ملی شناخته و بودجه آن با پیگیری و حمایت جدی معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی احداث شد. این مجتمع به عنوان پروژه منتخب در جشنواره روروز در نوروز برگزیده شد و از این بابت مورد توجه قرار گرفت که به تریبی منعکس‌کننده مفاهیم بنیادین این دیار در ایجاد فضا و استفاده از هندسه مالوف در ترکیب با مصالح بومی بود، در حالی که از فناوری دوران

درختان معمولا تمام سال سبز است اما در این بیشه زیبا درختان در فصول مختلف سال تغییر رنگ داده و می‌توان در آن به زیبایی پاییز و سایر فصول را لمس کرد. چنین طبیعت دلنشینی در جنوب دزفول در کنار طبیعت مرتفع شمال شهرستان، خود دلیلی بر این مدعاست که دزفول شهر چهار فصل است. به دلیل نوع پوشش بیشه عباس آباد در اکثر فصول سال قابل استفاده بوده و یکی از جاذبه‌های طبیعی دیدنی دزفول به شمار می‌رود. در این بیشه، طبیعت بکر، زیبایی خود را به رخ بازدید کنندگان می‌کشد و در آن در فصل‌های مختلف به ویژه در پاییز و زمستان، جشنی از رنگ‌ها برپاست. این بیشه یکی از جاذبه‌های کم‌نظیر استان خوزستان است که با برنامه ریزی صحیح و استفاده از ظرفیت آن می‌تواند در ایام مختلفی از سال به ویژه ایام نوروز پذیرای علاقمندان به طبیعت باشد.

محبوب‌ترین بوستان ساحلی خوزستان

بوستان ساحلی علی کله: تفریحگاه ساحلی دز که علی کله نیز نامیده می‌شود، یکی از تفریحگاه‌های ساحلی شهرستان دزفول است. این محل یکی از پارک‌های ساحلی پرطرفدار خوزستان است که هر ساله و به خصوص در فصل‌های بهار و تابستان جمعیت زیادی را از شهرها و استان‌های مجاور به سوی خود جذب می‌کند. این تفریحگاه در پایین دست سد تنظیمی دز و شمال شهر دزفول واقع شده و یکی از پرطرفدارترین مراکز تفریحی شمال خوزستان به شمار می‌رود.

تفریحگاه ساحلی علی کله دزفول در شمال شهر با دارا بودن رستوران، پارکینگ، جریان روان آبی زلال رودخانه دز و فضای سبز بی‌نظیر خود در چهار فصل سال محیطی دلنشین برای تفریح در کنار خانواده و دوستان است. علاوه بر این پارک زیبا و ساحلی رعنا واقع در ساحل غربی رودخانه دز بین پل باستانی و پل جدید، بوستان ساحلی دولت واقع در شمال شهر و بالاتر از

غارنوردی در مازندران / مهمانی در زیستگاه پارینه سنگی ها

غارنوردی در نوروز فرصتی فراهم می‌کند تا طبیعت گردان با زیستگاه‌های انسان‌های نخستین پارینه سنگی و نوسنگی و آیین‌هایشان آشنا شوند. بیش از ۱۰۰ غار در مازندران وجود دارد که به روی گردشگران آغوش گشوده‌اند. غار کمربند و هوتو به‌شهر از معروفترین غارها با شهره جهانی در مازندران است. زیستگاه انسانهای نخستین پارینه سنگی، میانه سنگی و نوسنگی بودند. غار کمربند در قسمت غربی شهرستان به‌شهر و در حاشیه شرقی روستای شهید آباد واقع شده است که دارای ۱۰ متر طول و ۴ متر عرض بوده و از کف تا سقف پنج متر ارتفاع دارد. طی کاوش در این غار ۲۸ لایه ۲۰ سانتی متری شناسایی شده که از نظر گاهنگاری تاریخی حد فاصل ۹۵۳۰ ق. م را شامل می‌شود و کاوشگری این غار به همراه غار هوتو در اواخر دهه ۴۰ میلادی توسط هیئت باستان‌شناسی دانشگاه پنسیلوانیا به سرپرستی پرفسور استانی کون انجام شد.

شیلک، سوت شاه، پیرزن خانی نور، چیلک چلندر و... از غارهای زیبا و دیدنی مازندران به شمار می‌رود.

غار دسکند آمل: از دیگر غارهای زیبای مازندران است که همواره پای باستان‌شناسان و کوهنوردان به آن گشوده شده است، به فاصله ۸۵ کیلومتری از آمل و در فاصله ۷۰۰۰ متری شمال جاده و رودخانه هراز و همچنین در شرق روستای پلمون جاده ای که به سمت شهر رینه و روستای آبگرم می‌رود در سینه کوهی سترگ ۳۵ دخمه تا ارتفاع صد متری در دل کوه کنده شده‌اند.

این دخمه‌ها بصورت پناهگاه و مانند دژ مستحکمی است که راه یابی به بعضی از قسمت‌های آن سخت و غیرممکن است و تنها راه دسترسی به آنها استفاده از ابزار صخره‌نوردی است این دخمه سنگی یکی از شاخص‌ترین نمونه‌ها در محور هراز و حتی ایران است، تعدد طبقات با همدیگر در ارتباطند. تزیین دیواره بعضی از اتاق‌ها از کف تا ارتفاع ۶۰ سانتیمتر با کاهگل و گل‌آخوری (در دخمه سنگی آب‌اسک نیز همین مورد وجود دارد)، ایجاد دیوار دفاعی با مصالح سنگ و ساروج و همچنین المانهای کلی تنها بخشی از خصوصیات ویژه این دخمه‌ها است.

با بررسی غار دستکند آب‌اسک تنها یک غار در دو طبقه بسیار زیبا ساخته شده است که شامل یک اتاق روباز با یک طاقچه در جهت شرقی، طبقه دوم با یک سکوی ورودی قوسی شکل، اتاقی به ابعاد یک متر در دو متر، در جهت شرق این اتاق دالانی به طول یک با ارتفاع یک، که یک شخص بصورت خمیده می‌تواند وارد فضایی شود که در واقع شامل یک سرویس بهداشتی به همراه یک (احتمالاً) حمام با سکویی به ارتفاع نیم متر و به طول یک متر نیم ایجاد شده است. در حال حاضر بخش‌هایی از غار‌های دستکند روستای آب‌اسک توسط روستاییان بومی دامدار تبدیل به آخور و محل نگهداری علوفه و دام شده است یا اینکه این دخمه‌ها در ابتدا با همین نوع کاربری ایجاد شده باشند.

یک دوستدار طبیعت و علاقمند به ورزش کوهنوردی در مازندران با بیان اینکه تاکنون بیشتر غارهای استان را پیمایش کرده‌گفت: متأسفانه معرفی خوبی در زمینه شناسایی غارهای استان صورت نگرفته و غارنوردی چندان جا نیافته است. علی‌اسلامی با بیان اینکه هنوز دهانه بسیاری از غارها بسوی طبیعت گردان گشوده نشده است گفت: مازندران با داشتن بیش از ۱۰۰ غار طبیعی و تاریخی از نظر داشتن غارهایی با عمق مناسب و طبیعی در کشور بی‌نظیر است. وی بیان داشت: وضعیت این غارها چندان مناسب نیست و متأسفانه بخشی از غار دستکند به آغل دام تبدیل شده است.

به گفته اسلامی، غار دانیال همانند غار علیصدر و از جمله غارهای رودخانه ای به شمار می‌رود که باید با برنامه ریزی مناسب برای رونق توره‌های غارنوردی اقدام شود و حیفاست از این جاذبه‌های طبیعی و ورزشی بهره‌چندانی نبریم.

مدیرکل میراث فرهنگی مازندران نیز غارهای طبیعی را از جمله جاذبه‌های گردشگری استان برشمرد و گفت: مازندران بهشتی برای غارنوردان و باستان‌شناسان است و چند غار استان از جمله هوتو - کمربند به‌شهر داری شهره جهانی است.

وی از غار خورشید آخرین اسپهبد تبرستان به عنوان آخرین پناهگاه یاد کرد و گفت: این غار که احتمالاً در اواخر دوره ساسانی ساخته شده است، در قرون اولیه اسلامی سنگر دفاعی مهم تبرستان بوده است.

بیشتر غارهای طبیعی مازندران توسط مردم محلی شناسایی شده‌اند و پای پژوهشگران دیرینه‌شناسی و متخصصان باستان‌شناسی به آنها باز نشده است.

غار هوتو در فاصله ۱۰۰ متری شرق غار کمربند واقع شده و مجموعاً ۱۷ لایه استقرار از دوره فرایارینه سنگی تا دوره اسلامی در آن شناسایی شده است، ساکنان غار هوتو در دوره فرایارینه سنگی نسبت به دروی غلات و کشت حبوبات آگاهی نداشته و تنها با سیستم تغذیه متناسب با گردآوری، شکار و صید امرار معاش می‌کردند.

غار نرگسی: در جنوب شرقی روستای گرچی محله و در جنب شمالی دره ای با شیب بسیار تند که رودخانه نکاز آن می‌گذرد قرار دارد. این غار دارای دو دهانه نسبتاً بزرگ و شگفت‌انگیز در جهت شرقی-غربی بوده که دسترسی به تالار اول را به وسعت ۱۳۰ متر مربع میسر می‌کند و تالار دوم با وسعت تقریبی ۳۰۰ متر مربع در بخش غربی این غار واقع شده است.

غار دانیال: این غار زیبا در ارتفاعات مشرف به سلمان‌شهر در غرب مازندران واقع شده است و برای رسیدن به این غار باید از روستای چاری و ارتفاعات جنگلی عبور کرد و به دهانه غار رسید.

داخل غار بسیار سرد بوده و آب گوارا و سردی هم در داخل آن جاری است، مواد آهکی چکیده از سقف غار منظره زیبایی دارد و پهنای غار از دو تا پنج متر متغیر و طول آن نامعلوم است و به گفته بومیان به شش هزار متر می‌رسد. شباهت‌های زیادی بین غار دانیال و علیصدر وجود دارد.

غار اسپهبد خورشید: برای رسیدن به این غار که از شهرت جهانی برخوردار است، صعود از ارتفاعات حاشیه شرقی جاده سوادکوه مقابل آبادی دوآب و ابتدای دوراهی خطیر کوه لازم است، دو آب و دوراهی خطیر کوه در ۷۰ کیلومتری قائمشهر به تهران و ۲۰ کیلومتری بعد از شهر پل سفید واقع شده است و از آنجا غار اسپهبد خورشید بر راحتی قابل مشاهده است.

این غار علاوه بر زیبایی‌های طبیعی از جاذبه‌های تاریخی نیز برخوردار است و عده ای مورخانه این اثر زیبای طبیعی را با نام دژ افسانه ای می‌شناسند و آثار باستانی داخل آن بیانگر این امر است که احتمالاً از مراکز مهم دفاعی و پناهگاه اسپهبدان مازندران در قرون اولیه اسلامی است.

داخل غار اسپهبدان، بصورت تالارهای ساده و تقریباً دایره شکل است که ۱۹.۷۵ متر طول و ۱۴.۳۵ متر عرض داشته و فاصله بین کف و سقف آن به ۱۵ متر می‌رسد و از جمله طاق‌های مشهور جهان به شمار می‌رود و از ابتدای غار، راهروی باریکی وجود دارد که آثار اتاقهای متعدد اطراف آن باقی مانده و دو اتاق بزرگ در راست و چپند اتاق در سمت چپ با بناهای آنته‌هار غار هر یک کاربرد مختلف داشته است. سقف همه آنها با چوبهای قطور جنگلی تیرکشی شده است و جالب‌ترین قسمت غار بنای چپ آن است که تقریباً سالم مانده و با دقت در آن می‌توان به معمار داخل غار دست یافت. راهرو میانی غار ۱۱۵ متر طول دارد و در ابتدای آن پلکانی مشاهده می‌شود که هفت پله با ارتفاع ۲۷ سانتیمتر در آن دیده می‌شود که پله ششم به یک پاگرد تبدیل شده و با گردش به چپ به داخل طبقه فوقانی راه پیدا می‌کند.

علاوه بر غارهای ذکره شده، غار یخ مراچالوس، لیدر، دیوخانه، کال، زنگیان،

غذاهای خوشمزه دریایی و دسرهای متنوع خرمایی در استان بوشهر

برنج دم می‌کنند.

ته‌انداز ماهی

یکی از غذاهای پرکاربرد در استان بوشهر، ته‌انداز ماهی است که مردم این استان نیز علاقه بسیار زیادی به آن دارند. برای پختن ته‌انداز، ماهی را سرخ کرده و همراه با پیاز و سبزیجات (گشنیز و شوید) هنگام دم کردن برنج آن را لایه‌لای برنج می‌گذارند. ته‌انداز میگو نیز به همین روش تهیه می‌شود. با این اختلاف که به جای ماهی از میگو استفاده می‌کنند.

نان‌ها

در استان بوشهر پختن دو نوع نان معمول است؛ یکی در تنور و دیگری روی تابه. نان تنوری ضخیم است که به‌گردد مشهور است و روی آن را کنجد می‌پاشند و در تنور می‌پزند. نان نازک را با ابزاری به نام تیر روی صفحه تخته‌ای به نام خون پهن می‌کنند سپس آن را روی تابه می‌پزند. نوع این نان نازک و خشک تا ماه‌ها قابل نگهداری است.

شد، دانه‌های خرمای پر شده با گردو، در یک ظرف چیده می‌شود و آردی که در روغن سرخ شده است، بر روی خرما ریخته می‌شود. رنگینک یکی از پایه‌های ثابت سفره ناهار مردم استان بوشهر است که علاوه بر شیرینی و خوشمزه‌گی، دارای کالری بسیار بالایی است و به عنوان یک غذای پرانرژی محسوب می‌شود.

گمنه یا لک

لک یکی از غذاهای مورد علاقه مردم استان بوشهر است که از گندم تهیه می‌شود؛ گندم به جای آنکه آنقدر آسیاب شود که تبدیل به آرد شود، با یک درجه کمتر آسیاب شده و لک تولید می‌شود. لک به جای برنج و نان همراه با غذا مصرف می‌شود؛ مردم بوشهر، لک را معمولاً با غذاهایی همچون ماهی و میگو و یا قلیه ماهی و میگو و یا بادمجان مصرف می‌کنند.

برای پختن لک، ابتدا پیاز داغ درست کرده، بعد به آن آب می‌زنند. بعد از جوش آمدن آب، گندم را که قبلاً بو داده‌اند به آن می‌افزایند و مانند

قرار گرفتن در کنار خلیج فارس باعث شده است تا استان بوشهر به عنوان قطب ماهی و میگوی کشور محسوب شود و بسیاری از غذاهای سنتی این استان با همین محصولات دریایی تهیه شود. استان بوشهر سرزمین نخلستان‌های سرسبز نیز بوده و بخش قابل توجهی از خرماهای کشور در این استان تولید می‌شود و همین موضوع باعث شده است تا مردم این استان غذاها و دسرهای متنوعی از خرما تهیه کنند.

رنگینک

یکی از خوشمزه‌ترین مواد غذایی که با خرما تهیه می‌شود، رنگینک است که دارای گونه‌های مختلفی است. رنگینک جزو شیرینی‌هایی است که در عین خوشمزه‌گی، بسیار ساده تهیه می‌شود، به همین خاطر طرفداران زیادی دارد. برای تهیه رنگینک، پس از اینکه هسته خرما خارج

سرخ کردن از جمله روش‌های سریع طبخ غذا است. این روش به دلیل استفاده از چربی و روغن زیاد، خطر چاقی و افزایش وزن را افزایش می‌دهد.

ماهی دودی با استفاده از شور کردن ماهی به روش مخلوط و سپس دود سرد تهیه می‌شود. دود دادن ماهی نه تنها برای افزایش زمان ماندگاری بلکه سبب بهبود طعم و دلپذیری ماهی می‌شود.

میگو سوخاری و میگو پلو

یکی از غذاهای مورد علاقه بوشهری‌ها، میگوی سوخاری است که دارای ارزش غذایی بسیار زیادی است.

میگو به موادی همچون تخم‌مرغ، آرد سوخاری، جوش شیرین، زعفران و نمک آغشته می‌شود و سپس در روغن سرخ می‌شود.

میگو پلو یکی دیگر از غذاهایی سنتی و محلی بوشهری‌ها است. میگو همراه با سبزیجات و ادویه‌جات مورد نیاز سرخ می‌شود و لابه‌لای برنج قرار می‌گیرد.

مسقطی جنوبی

یکی از شیرینی‌های جنوبی به خصوص بوشهر مسقطی است که با استفاده از گلاب، هل و زعفران، شکر، کره و مغز پسته تهیه می‌شود.

یتیمک بوشهری

یتیمک یک غذای بوشهری است که شاید به نوعی معادل یتیمچه معروفی باشد که در تمام نقاط کشور پخته می‌شود.

این غذا گوشت ندارد و سرخ کرده نیست و به همین دلیل می‌توان آن را در دسته غذاهای سالم و رژیمی جا داد.

ضمن این که یتیمک به دلیل داشتن لوبیا، پروتئین خوبی دارد و استفاده از بادمجان در ترکیبش، آن را لذیذ و خوش طعم کرده است.

لگیمات

یکی از مشهورترین و پرطرفدارترین شیرینی‌های سنتی استان بوشهر است که در جنوب استان بوشهر علاقمندان بسیار زیادی دارد و به وفور تهیه می‌شود.

این شیرینی چون از شیر خرمای درست می‌شود در واقع یک نوع شیرینی سالم است و به‌ویژه برای بچه‌ها مفید و پرکالری، پر انرژی و خون‌ساز و همچنین بسیار خوشمزه و خوش خوراک است.

لگیمات با استفاده از آرد گندم، آب، شیر خرمای، نشاسته، مایه خمیر، تخم‌مرغ و روغن تهیه می‌شود.

مجبوس

مجبوس یا مکبوس یک غذای عربی است که از مخلوط پلو با ادویه‌های مختلف به همراه مرغ درست می‌شود.

این غذا از محبوبیت بسیار زیادی در جنوب استان بوشهر برخوردار است.

برای پختن مجبوس از موادی همچون برنج، مرغ، پیاز، گوجه فرنگی و ادویه‌جات مختلف استفاده می‌شود.

روی تابه نان نرم و کوچکتری به نام مشتک یا بابل نیز تهیه می‌شود که بیشتر برای صبحانه صرف می‌شود. انوان نان‌های دیگری به نام نان شیرین، قرابیح پادرازک نیز تهیه می‌شود.

قلیه ماهی

قلیه ماهی از غذاهای پراوازه و خوشمزه بوشهر است که با چاشنی ترشی به نام تمر هندی تهیه می‌شود.

برای تهیه قلیه ماهی، ابتدا پیاز و سیر را سرخ کرده سبزی ماهی یا گشنیز به آن افزوده و ماهی را روی آن سرخ می‌کنند. ادویه‌جات فلفل و نمک و زردچوبه نیز به آن می‌افزایند. سپس آب تمر هندی و مقداری آرد به آن می‌زنند.

قلیه میگو

میگو در استان بوشهر به روش‌های مختلف و متنوعی طبخ و مصرف می‌شود که یکی از خوشمزه‌ترین غذاهایی که با میگو تهیه می‌شود، قلیه میگوی بوشهری است.

روش تهیه قلیه میگو شبیه روش طبخ قلیه ماهی است ولی به جای ماهی از میگو در این غذا استفاده می‌شود.

قیمه بوشهری

قیمه بوشهری با قیمه‌های شهرهای دیگر تفاوت‌های زیادی دارد؛ این نوع قیمه هم از نظر ظاهری و هم از نظر مزه با دیگر قیمه‌ها متفاوت است.

قیمه بوشهری را می‌کوبند و باید طوری گوشت آن له شده باشد که با زدن قاشق کش بیاید. این خورش معمولاً با شکر پلو صرف می‌شود.

قیمه بوشهری و شکر پلو یکی از غذاهای رسمی مراسم‌های محرم و صفر در استان بوشهر است و معمولاً برای نذری پخته می‌شود که تهیه آن در حجم زیاد دارای سختی‌های خاص خود است.

حلوائ انگشت پیچ

حلوائ انگشت پیچ یکی از غذاهای مجلسی و لذیذ است و برای تهیه آن نیاز به وقت و حوصله و سلیقه است. وقتی خوراک اصلی قلیه ماهی باشد به‌علت اینکه طبع ماهی سرد است و آن را تند و تیز هم درست می‌کنند؛ اکثراً حلوا خرمایی یا رنگینک و یا حلوائ انگشت پیچ را هم کنار آن سرو می‌کنند.

پخت ماهی به روش‌های مختلف

ماهی یک ماده غذایی بسیار مفید و لازم در برنامه غذایی است که از ارزش تغذیه‌ای بسیار بالایی برخوردار است و به روش‌های مختلفی طبخ می‌شود.

آب‌پز کردن یکی از روش‌های مناسب پخت و پز ماهی است که در آن از روغن استفاده نمی‌شود و لذا برای افرادی که رژیم کاهش وزن دارند و یا نمی‌خواهند اضافه وزن پیدا کنند روش ایده‌آلی است.

قدم زدن در جنگل ابرو باد؛ گشت و گذار در «بهشت گمشده» کویر ایران

پس از ساخت عمارت فوق، شاه اعلام کرد: «این عمارت، کعبه ثانی نیاز دارد» و دستور داد تا مسجدی در کنار چشمه بسازند. پس در کنار این عمارت مسجدی با طاق‌های رومی ساخته شد که تا چندین سال قبل نیز آثاری از آن دیده می‌شد. فتحعلی شاه در آن زمان دستور داد وقف‌نامه‌ای را برای چشمه‌علی بر دو سنگ حک کرده و در مسجد نصب کنند ولی به دلیل عدم کارایی و مخروبه شدن مسجد، آثار باقیمانده تخریب و مجدداً در همان محل مسجدی زیبا احداث شد. آب این چشمه از مجموعه چشمه‌هایی که کف استخر غربی و پای چنار قدیمی وجود دارد، تأمین می‌شود. قدمت و ویژگی‌های طبیعی این منطقه باعث شده است که همواره مورد احترام مردم باشد. روایت‌های مذهبی متعددی نیز درباره‌ی این چشمه در میان مردم رواج دارد.

مجن شاهرود و تنگه داستا

مجن در ۳۵ کیلومتری شمال غربی شاهرود، در بخش بسطام شاهرود قرار گرفته است. این آبشار زیبا و باصفا، یکی از جلوه‌های طبیعی شهر مجن است. در مسیر شاهرود به بسطام پس از ۱۸ کیلومتر راه آسفالت‌ه عربضی در سمت چپ ما دیده می‌شود که مسیر روستای «مجن» است. پس از طی ۳۱.۵ کیلومتر در این مسیر

استان سمنان به دلیل قرارگیری در یال جنوبی رشته‌کوه البرز و شمال دشت کویر دارای تفرجگاه‌های پرشماری است که صحنه‌های بدیع و چشم‌نوازی را برای مسافران رقم می‌زنند.

استان سمنان ششمین استان پهناور ایران، به دلیل قرارگیری در امتداد جنوبی رشته‌کوه البرز و نوار شمالی دشت کویر دارای هر چهار اقلیم گرم و خشک و بیابانی، نیمه مرطوب، جنگلی و هیرکانی و همچنین کوهستانی و معتدل است که باعث می‌شود طول تمام فصول در این دیار، یکسان باشد.

استان سمنان علاوه بر همسایگی با یزد، تهران، اصفهان، خراسان رضوی و شمالی، گلستان و مازندران، بر سر چهارراه شمال شرق نیز واقع است و کریدور شمال-جنوب و شرق-غرب در این استان با یکدیگر تلاقی می‌کند این شرایط باعث شده تا در سال گذشته این استان پذیرای ۲۵ میلیون زائر امام رضا(ع) باشد که در نوع خود، کم‌نظیر است.

شرایط اقلیمی دیار قومس اما باعث شده تا مجموعه‌ای از تفرجگاه‌ها شامل کوهستانی، جنگلی، کویری و بیابانی یکجا در این دیار جمع شوند تا بتوانند هر نوع سلیقه‌ای را به سمت خود جذب کنند. در ادامه پنج تفرجگاه مهم این استان را برمی‌شماریم.

چشمه‌علی دامغان

چشمه‌علی مکانی دیدنی در ۳۵ کیلومتری شمال دامغان در مسیر راه دامغان - کایسر - ساری و در میان روستاهای آستانه و کلاته رودبار قرار دارد. این چشمه که آب شهر دامغان نیز از آن تأمین می‌شود، یکی از مناطق بسیار باصفا‌ی این شهر و مکانی مناسب برای گذراندن یک روز تابستانی است.

با توجه به شواهد تاریخی، در گذشته به دلیل وجود چندین مجرای آب در این باغ به آن «عالی بولاغ» یا «هزار چشمه» می‌گفتند ویژگی‌های خاص اقلیمی و محیط سرسبز و باصفا‌ی چشمه‌علی باعث شده است تا از زمان‌های قدیم این منطقه و چشمه آن مورد توجه مردم و حاکمان قرار گیرد.

مجموعه چشمه‌علی که یکی از مهم‌ترین تفریحگاه‌های شهر دامغان به حساب می‌آید، در واقع فضایی برای تفریح تابستانی پادشاهان قاجار بوده است.

استان سمنان و شهر دامغان مورد توجه پادشاهان قاجار بوده‌اند به همین دلیل آغامحمدخان و فتحعلی‌شاه قاجار اقدام به ساخت این عمارت در این منطقه کردند. علاقه فتحعلی شاه به این خطه از ایران به این دلیل است که شهر دامغان در واقع زادگاه وی بوده و او در مولودخانه دامغان، متولد شده است.

وی پس از به سلطنت رسیدن، چندین بار به این شهر سفر کرده است. زمانی که فتحعلی‌شاه برای جلوگیری از پیشرفت‌های نادر میرزا پسر شاه‌رخ نادری در مشهد به سمت خراسان می‌رفت، در این مکان توقف کرد و همان زمان دستور داد که این عمارت را در آنجا بنا کنند.

تنها راه ارتباطی آن جاده‌ای آسفالت است که مجن را به شاهرود و بسطام ارتباط می‌دهد. آب‌وهوای مجن، در پاییز و زمستان سرد و یخبندان همراه با بارش برف سنگین و در بهار و تابستان معتدل است.

وجود آثار سفالی و قلعه‌هایی در اطراف شهر مجن و همچنین درختان کهن سال ارس که در منطقه به نام «سور» مشهور هستند، نشانگر قدمت تاریخی این منطقه است. آنچه مجن را از نظر جلب جهانگرد ممتاز ساخته است، سبک معماری و طبیعت زیبای آن است.

در این شهر خانه‌ها گرداگرد تپه‌ای در دامنه کوه و در میان دو رودخانه «پی حصار» و «پیش ده» که از کوه‌های اطراف سرچشمه می‌گیرند، بنا شده است. در مجموع طبیعت سرسبز و رودخانه‌های جاری، مجن را به باغی دلگشا در حاشیه کویر مبدل ساخته است.

جنگل ابر شاهرود

جنگل ابر به جرات نگین انگشتی گردشگری استان سمنان است؛ این جنگل کهن‌سال‌ترین موجود زنده دنیا به سن سه میلیون و ۳۰۰ هزار سال است. جنگل ابر قسمتی از قدیمی‌ترین و زیباترین جنگل‌های هیرکانی محسوب می‌شود و با گونه‌های گیاهی و جانوری نادر، یکی از زیباترین جنگل‌های ایران است.

این جنگل از جنگل‌های زیبا و خوش آب‌وهوای استان سمنان است که در شمال شرق شاهرود و در مسیر جاده شاهرود به آزادشهر استان گلستان و در روستای ابر قرار دارد.

جنگل ابر با ۳۵ هزار هکتار وسعت در ادامه جنگل‌های سرسبز شمال کشور قرار داشته و به دلیل این که در اغلب مواقع فضای این جنگل را اقیانوسی از «بروباد» فراگرفته به این نام مشهور است. در این جنگل ابرها آن قدر به درخت‌ها نزدیک‌اند که گویی جنگل بر روی ابرها سوار است و می‌توان در میان ابروباد گشت‌وگذار کرد و به باور بسیاری از گردشگران یکی از زیباترین چشم‌اندازهای طبیعت ایران محسوب می‌شود.

وجود ۸۵ گونه گیاه مانند راش، بلوط، ممرز افرا، شیردار، توسکا، آزاد داغدان، گونه‌های کلاه میر حسن، چوبک، اسپرس، دم روپاهی، آویشن و شبدر به همراه گونه‌های گیاهی نادر مانند نارون، بارانک، سرخدار و مانند آن‌ها جنگل ابر را به موزه‌ای طبیعی تبدیل کرده است.

آب‌وهوای خاص این جنگل، درختان متفاوتی را در خود پرورش داده که برخی از این درخت‌ها با شکل خاص خود روی زمین خزیده‌اند و منظره زیبایی پدید آورده‌اند. جنگل ابر یکی از بانک‌های گیاهان دارویی سرشار در کشور شناسایی شده است، که همه‌ساله مشتاقان و علاقه‌مندان را از گوشه و کنار جهان به سوی خود دعوت می‌کند.

در قسمت‌های جنوبی جنگل، یعنی قسمتی که به روستاها نزدیک‌تر است پوشش گیاهی تنک دیده می‌شود. در عمق جنگل تپه‌های پرشیبی وجود دارد که سراسر

به روستای مجن می‌رسیم. از روستا تا آبشار ۱۲.۵ کیلومتر راه است در انتهای این جاده به آبشار می‌رسیم و پس از چند متر پیاده‌روی درون آب سرد می‌توانی عظمت و زیبایی وصف‌ناشدنی آن را در زیر آبشار نظاره‌گر باشید.

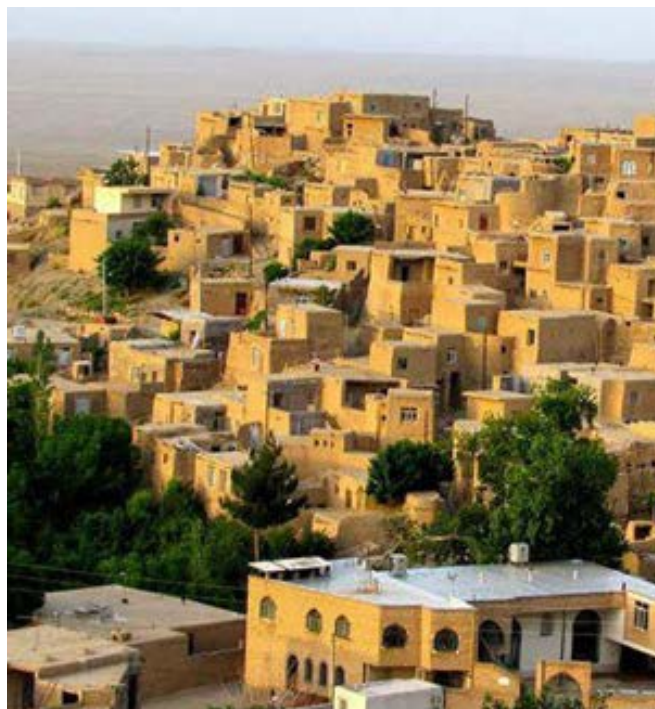
برای دیدن آبشار مجبورید وارد آبی سرد و زلال شوید و با حدود بیست متر پیاده‌روی در آب و فضایی زیبا و هیجان‌آور از آن لذت ببرید. این آبشار در زمستان نیز بسیار دیدنی است و دسته‌های پر تعداد کبک شما را تا دهانه آبشار همراهی می‌کنند.

از روستا تا ابتدای آبشار، جاده‌ای خاکی و البته ناهموار در میان این دره زیبا احداث شده است که در حدود ۱۰ کیلومتر مسافت دارد. در کنار این مسیر درختان بلند سپیدار، باغات و مزارع سرسبز و کلبه‌هایی کاه‌گلی جلب نظر می‌کنند که بسیار جذاب هستند.

بعد از گذشتن از دره «مجن» وارد طبیعت کوهستانی منطقه می‌شوید و در دل صخره‌های بسیار عظیم طنین آبشار مجن را خواهید شنید. این کوه صخره‌ای جالب، آبشار را در محوطه‌ای باریک و غار مانند محصور کرده است.

رود زیبای مجن، رودی فصلی به طول ۲۵ کیلومتر بوده که پس از مخلوط شدن با ریزابه‌های زیادی در مسیر شرقی حرکت کرده و به رودخانه تاش می‌پیوندد.

شهر مجن به دلیل قرار گرفتن در منطقه کوهستانی، شهری بن‌بست است و

رهگذران را به دیدن و ماندن دعوت می‌کند. چشمه‌های بی‌نظیر این شهر که از دیواره‌های البرز می‌جوشد و جاری می‌شود از بهترین آب‌های معدنی به حساب می‌آید. این شهر به شکل شیب‌دار با کوچه و خیابان پر از درخت، زیبایی نادری دارد که در کمتر ناحیه‌ای از ایران دیده می‌شود. زبان مردم شه‌میرزاد زیرشاخه زبان گیلک به حساب می‌آید. نان محلی بهشت کویر با صنعت کشاورزی آن رابطه‌ای مستقیم و جالب دارد. نام نانی که مردم این شهر با گردو می‌پزند، «تنبلیک» است.

قلعه بالابیار جمند شاهرود

برای رسیدن به قلعه بالا ابتدا باید راهی بیارجمند شد، شهری در مسیر شاهرود-میامی-سبزوار که فاصله‌ای ۱۲۰ کیلومتری تا شاهرود دارد. کوهپایه‌ای بودن روستای قلعه بالا سبب شده تا ساخت‌وساز مناطق مسکونی و زمین‌های زراعی و باغات به صورت پلکانی درآید و این امر در کنار کاربرد مصالح سنتی و بومی در ساخت خانه‌ها با اقلیم کوهپایه‌ای بر فراز پهنه‌ای از کویر منظره زیبایی را به وجود آورده و نظر هر تازه‌واردی را به خود جلب می‌کند.

هم‌جواری با پارک ملی توران و وجود حیوانات و پرندگان وحشی نظیر یوزپلنگ آسیایی، گورخر آسیایی، زاغ بوز و ... گردشگران و طبیعت‌گردان بسیاری را به این روستا جذب می‌کند. چشمه آور از جمله اماکنی است که هر ساله مورد توجه مردم از روستاها و شهرهای هم‌جوار برای تفریح قرار می‌گیرد.

آب کشاورزی روستا از قنات است که با وجود چنارهای کهن سال نمای بسیار دل‌نشینی را به وجود آورده است. واقع‌شدن رشته‌کوه‌های مرتفع در حاشیه جنوبی و آب‌های سرشار و قنات‌ها منجر به شکل‌گیری روستاهای نزدیک به هم در این منطقه شده و حدود مراتع و باغ‌های روستاها قابل تشخیص از هم نیست و به‌طور کلی باریکه‌ای سرسبز در دامنه رشته‌کوه به وجود آورده است. قلعه بالا به دلیل ارتفاع بیشتر از روستاهای مجاور چشم‌انداز کامل بر دشت بیارجمند داشته و از این جهت می‌توان قلعه بالا را «تگین سبز توران» نامید.

در گذشته عمده مشاغل مردم کشاورزی و دامداری بوده ولی در دهه اخیر آهنگ مهاجرت روستاییان به شهرها بیشتر شده که می‌توان با توسعه گردشگری روند مهاجرت در این منطقه را معکوس کرد محصولات کشاورزی «قلعه بالا» از کیفیت بسیار بالایی برخوردار است که عمده آن گندم، جو، فلفل و شلغم است، همچنین این روستا دارای باغات سرسبز انار، گردو، زردآلو، انجیر زرد و انگور است.

در مجاورت این روستا ذخیره‌گاه زیست کره توران قرار دارد و اشکال مختلفی از اراضی مناطق خشک به چشم می‌خورد. در مجموعه توران، طیف وسیعی از گیاهان از جمله گیاهان یک‌ساله، بوته‌ای، درختچه‌ای و درختی را می‌توان مشاهده کرد.

همچنین در جنوب غربی منطقه اراضی نمکی و در شرق و شمال شرقی تپه‌های ماسه‌ای دیده می‌شود. اراضی گچی نیز به‌صورت پراکنده در منطقه وجود دارد که هر کدام بر اساس شرایط خاص خود محل رویش گیاهان خاصی است. در کانال‌ها و نزدیک چشمه‌ها می‌توان انواع مختلفی از گیاهان رطوبت‌پسند را یافت.

پوشیده از درختان بلند است. مشهورترین درخت منطقه «اورس» است. درختی با ریشه‌های بلند که روی زمین می‌خزد. مناطق ابتدایی جنگل ابر ییلاق چوپانان گلستانی است، اما در عمق جنگل اثری از انسان دیده نمی‌شود.

شه‌میرزاد

«شه‌میرزاد» را بهشت گم‌شده ایران می‌نامند

که در شمال شهر سمنان و در شهرستان مهدی‌شهر واقع شده است و پس از ۲۰ دقیقه طی مسیر و ورنانداز کردن مناظر سبز و زیبای کوهستانی، این شهر با طبیعت بکر و ناشناخته و البته زیبایش در برابر مسافران قرار می‌گیرد. استان سمنان از گرم‌ترین استان‌های کشور محسوب می‌شود و نام استان سمنان بیشتر با کویر عجین شده است و وجود طبیعتی بکر و جنگلی در فاصله ۲۰ دقیقه‌ای از مرکز سمنان، هر گردشگری را به خود جلب می‌کند.

از گرمای جاده کویری که رها می‌شوی به ناگاه خود را در میان انبوهی از درختان سبز و گندم‌زارهای زیبا گم می‌کنی. هوایی مطبوع آن چنان صورتت را نوازش می‌دهد که باور نمی‌کنی پشت سرت بیابان بوده و هرم داغ آفتاب؛ جریان آب در جوی‌ها، خستگی و تشنگی کویر را از تنت می‌زداید.

این شهر از طبیعتی زیبا و پوشش گیاهی سرسبز تشکیل شده است و میانگین دمای سالیانه آن ۱۱ درجه سانتی‌گراد است که بین ۱۶ درجه زیر صفر سردترین و ۳۴ درجه بالای صفر در گرم‌ترین ماه سال متغیر است.

اختلاف ارتفاع سمنان و شه‌میرزاد از سطح دریا بیش از هزار متر است و این امر از عجایب طبیعت استان سمنان است که در فاصله ۲۰ کیلومتری تا این اندازه اختلاف دما وجود دارد بر همین اساس بی‌جهت نیست که شه‌میرزاد را بهشت کویر نیز نامیده‌اند.

جمعیت ثابت شه‌میرزاد بیش از ۱۲ هزار نفر است که در تابستان و ایام نوروز به جهت استقبال زیاد مسافران و گردشگران به بیش از ۵۰ هزار نفر افزایش می‌یابد و از این شهر دو راه ارتباطی ۱۷۰ کیلومتری به ساری و ۵۵ کیلومتری به «دو آب» در استان مازندران وجود دارد.

جاده شه‌میرزاد - کیاسر - ساری از جاذبه‌های ویژه‌ای برخوردار است که کوه‌های بلند و سترگ البرز چون دیوارهایی عظیم دو سوی جاده را در آغوش گرفته و انگار جاده را در دل کوه نشانده‌اند. دشت‌های اطراف با چشم‌اندازی بی‌پدیل هر نگاهی را به خود معطوف می‌کند، شه‌میرزاد در امتداد این جاده واقع شده و مسافران و

کرمانی ها فرش قرمز پنج اثر ثبت جهانی را برای گردشگران گسترده اند

دیار کریمان با پنج اثر ثبت جهانی و بیش از ۶۵۰ اثر ثبت ملی کلکسیون از رنگ و طعم و زیبایی را در بستری از صمیمیت مقابل چشم گردشگران قرار داده و فرش قرمز زیر پای مسافران پهن کرده است. کرمان پهناورترین استان کشور است، این استان را به اشتباه استانی کویری می شناسند در حالیکه غرب این استان مملو از جنگل ها و دشت های مملو از گل و سرسبز است و جنوب کرمان نیز آب و هوایی شرجی و گرم دارد که شرایط را برای کشت و زرع گسترده فراهم کرده است به همین دلیل جنوب کرمان به دلیل اقلیم شبیه قاره هند به عنوان هندوستان ایران یا سبزواران نیز شناخته می شود.

در حالی گرمترین نقطه زمین با حرارتی بیشتر از ۷۰ درجه سانتیگراد در عمق گودال مرکزی کویر قرار دارد که از همین منطقه می توان ارتفاعات پوشیده از برف کوه های سیرج را به نظاره نشست، کرمان سرزمینی چهار فصل است و در این استان در هر زمان از سال می توان با طی مسافتی چند ساعته مناظری بدیع و متفاوت را دید.

در این استان پنج اثر ثبت جهانی شده اند و از این نظر کرمان رتبه نخست کشور را در کارنامه دارد و چندین اثر دیگر را نیز در نوبت ثبت جهانی قرار داده است.

ارگ بم، باغ شاهزاده ماهان، روستای صخره ای میمند، کویر لوت، قنات های کرمان از جمله آثار ثبت جهانی استان محسوب می شوند.

کرمان با استان های هرمزگان، فارس، یزد، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان هم مرز است و استان های مرزی و بنادر جنوبی کشور را به مرکز کشور وصل کرده است.

در این استان ۶۵۰ اثر ثبت ملی شده است و طبق آمار موجود در کرمان طی سال جاری حضور گردشگران خارجی ۳۰ درصد افزایش یافته است و سال گذشته نیز در ایام نوروز بیش از دو میلیون نفر به استان سفر کرده اند.

طی سال های اخیر مدیریت استان توجه جدی به زیر بناهای صنعت گردشگری داشته است و دو اثر بازار بزرگ کرمان به عنوان بزرگترین راسته بازار خاورمیانه و باغ فتح آباد به عنوان الگوی باغ شاهزاده ماهان مرمت شده اند و باغ بیرم آباد و حمام باغ لله نیز در حال مرمت قرار دارند.

به نظر می رسد حرکت شتابان این استان به سمت توسعه گردشگری موجب شده که کرمان نقش خود را در مسیر گردشگری کشور باز یابد.

این استان پنج فرودگاه دارد و امکان دسترسی از این استان به هرمزگان، سیستان و بلوچستان و یزد و استان های مرکزی از طریق راه آهن نیز میسر است.

تحوالی که در مسیر جاده های استان نیز روی داده، موجب شده اکثر راه های کرمان دارای اتوبان باشند. در کرمان یک چهارم باغ های مثمر کشور وجود دارد و همین پتانسیل سبب شده استان مملو از باغ های پسته و مرکبات و نخلستان های خرما شود بطوریکه در تولید پسته مقام نخست جهان و در مرکبات مقام سوم کشور و در تولید خرما نیز دومین مقام را در کشور داشته باشد.

در شهرهای بزرگ استان کرمان هتل های متعدد وجود دارد اما برای بازدید گردشگران از مناطق کمتر برخوردار از زیر ساخت های گردشگری، میراث فرهنگی استان گزینه بوم گردی را در دستور کار قرار داده است.

کرمان در کنار داشته های طبیعی و تاریخی متعدد،

مراحل انتهایی را طی می کند و در سال جاری امکان بازدید گردشگران از حاکم نشین این ارگ نیز مهیا شده است.

این بنا به همراه منظر شهر بم به عنوان نخستین شهر ایران ثبت جهانی شده است و به شدت تحت نظارت بازرسان یونسکو قرار دارد.

گفته می شود این بنا دارای عمری بیش از ۲۵۰۰ سال است و نام این ارگ در شاهنامه فردوسی نیز بارها برده شده است.

این بنا در وهم انگیزترین حمله به این استان یعنی لشکر کشی شاه خون خوار قاجار نقش تعیین کننده داشته و آخرین شاه زندیه در این ارگ توسط قاتل قاجار کشته شده است.

این ارگ تا ۱۵۰ سال قبل نیز مسکونی بوده و آخرین نگهبان این قلعه که فردی کهنسال است هنوز در یکی از شهرهای شرقی استان کرمان به نام ریگان زندگی می کند.

عروس باغ های ایرانی؛ رقص آب بر بستری از گل و زیبایی

باغ شاهزاده ماهان نیز از جمله آثار ثبت جهانی استان کرمان محسوب می شود که در باغ شهری

دارای محوطه های تاریخی قابل توجه است و در چند روز قبل نیز محوطه ای ۲۵۰۰ ساله جدید در شرق کرمان کشف شد. در شهر جیرفت باقیمانده شهر دقیانوس و تمدن بزرگ ارت را می توان یافت که کشف قدیمی ترین لوح های جهان اختراع خط را نیز به این تمدن نسبت داده است.

عبور جاده ادویه از استان کرمان موجب شده این استان مملو از کاروانسراهای تاریخی باشد و بزرگترین خانه خشتی جهان نیز در رفسنجان بنا شده است. کرمانی ها با جذب سرمایه های داخلی و خارجی در سه سال اخیر سعی کرده اند که شهر را نیز با تغییر چهره مواجه کنند به همین دلیل شهر کرمان هم اکنون به کارگاهی بزرگ از پروژه های عمرانی تبدیل شده و به زودی شاهد تغییر چهره این استان خواهیم بود.

در کرمان از نظر ترکیب جمعیتی به ترتیب اقوام فارس، ترک، عرب و بلوچ بیشتر جمعیت را به خود اختصاص داده اند و این استان را مملو از خرده فرهنگ های جذاب کرده اند.

در زیر مروری بر آثار ثبت جهانی کرمان و برخی از جاذبه های شاخص گردشگری خواهیم کرد.

ارگ بم؛ بزرگترین بنای خشتی جهان

وقتی اسم بم به گوش می رسد در کنار زمین لرزه مهیب سال ۸۲ در ذهن هر بیننده نام بزرگترین بنای خشتی جهان تداعی می شود، ارگ بم همیشه در رده سه بنای جذاب کشور برای گردشگران خارجی قرار داشته است. این ارگ هر چند در زمین لرزه بم ۸۰ درصد تخریب شد اما هم اکنون مرمت شده و روند مرمت این بنا

مسحور این زیبایی بی‌مانند نشود. کِلوت که از ترکیب دو واژه «کل» به معنی آبادی و «لوت» که نام بیابانش است گرفته می‌شود. وقتی ناگهان در دل بیابان لوت چشمتان به سازه‌های خاکی عجیب و غریب بیفتد و این سازه‌های خاکی تا چشم کار می‌کنند دیده می‌شوند، انگار وارد یک شهر شده‌اید. شهری بدون هیچ سکنه‌ای که گویی تنها برای ارواح ساخته شده. شاید برای همین است که می‌گویند اینجا شهر جن و پری است، شهادت تا

روستای ۳ هزار ساله میمند بزرگترین و تنها روستای تاریخی در جهان است که هنوز روابط سنتی زندگی در آن جریان دارد و می‌توان تعامل انسان و طبیعت در هزار دوم میلادی را به خوبی در آن دید.

میمند روستایی صخره‌ای و دست‌کند با چند هزار سال قدمت یادآور ایامی است که انسان‌ها خدایان خود را در بلندای کوه‌ها جستجو می‌کردند و کوه نشانه استواری، توان و پایداری و اراده شناخته می‌شود. اثر تاریخی میمند مابین شهرهای یزد، کرمان و شیراز قرار دارد و در دهستان میمند شهرستان شهر بابک از توابع استان کرمان واقع شده است.

به هر تقدیر چند هزار سال پیش از این، انسان‌هایی دل سنگ‌ها را شکافتند و یادگاری را به جا گذاشتند که امروزه پس از گذشت سال‌ها همچنان نماد عزم، اراده و اقتدار اجداد ایرانی به‌شمار می‌رود.

کویر لوت و شگفتی‌های بی نظیرش برای ماجراجویان
این کویر که به عنوان نخستین اثر طبیعی ایران ثبت جهانی شده است در سه استان کرمان، سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی قرار دارد اما چون ۷۰ درصد این اثر در استان کرمان است و ۹۰ درصد آثار و زیبایی

بسیار زیبایی به نام ماهان قرار دارد. این باغ در شیب کوه تیگران قرار دارد و آبی که از کوه‌های تیگران سرچشمه می‌گیرد بر روی حوضچه‌های پلکانی این باغ جاری است.

در دو سوی باغ انواع درختان سردسیری و گرمسیری رویده‌اند و دو سمت باغ صدها درخت کهنسال چنار وجود دارد که زیبایی وصف ناپذیری به این بنا می‌دهند.

باغ شاهزاده در فصل بهار مملو از شکوفه‌های رنگارنگ می‌شود و عمارت مرکزی و شاه نشینش بر بلندای این عمارت خودنمایی می‌کند.

حجره‌هایی در اطراف این باغ برای اسکان مهمانان نوروزی اختصاص یافته است و زیبایی وصف ناپذیری به این بنا داده است.

باغ شاهزاده ماهان توسط عبدالحمید میرزا ناصر الدوله فرمانفرما در دوره قاجار احداث شد. وی ۱۱ سال متوالی حکومت کرمان و بلوچستان را داشت و وفات وی به تاریخ ۱۳۰۹ قمری اتفاق افتاد.

باغ شاهزاده ماهان از جمله زیباترین باغ‌های طبقاتی ایران محسوب می‌شود که تلفیقی است از زیبایی و اصالت ایرانی است که باهم‌نوایی آب و باغ و معماری چشم‌نواز به بهشتی در استان کرمان می‌ماند.

باغ شاهزاده یا باغ شاهزاده یکی از زیباترین باغ‌های تاریخی ایران محسوب می‌شود. این باغ در حدود چهار کیلومتری شهر ماهان و حوالی شهر کرمان و در دامنه کوه‌های تیگران واقع شده و مربوط به اواخر دوره قاجاریه می‌باشد. این باغ مساحتی قریب به ۵۵ هکتار دارد و شامل دو مجموعه شرقی و غربی می‌شود.

کرمان صد کیلومتر و تا شهر افسانه‌ای «کلوتها» ۴۰ کیلومتر فاصله دارد.

نیکابا بزرگ‌ترین گلدان‌های طبیعی

در نزدیکی شهادت، «نیکا» ها یا گلدان‌های کویری وجود دارد که گاه طول آنها به ۱۰ متر می‌رسد؛ در حالی که بلندترین نیکاهای صحرای آفریقا سه متر طول دارند.

شهر افسانه‌ای کلوتها ۱۱ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد و حدود ۲۰ هزار سال قبل، با فرسایش آبی و بادی به وجود آمده است. در کویر شهادت، ۱۰۰ هکتار نم‌زار به شکل جوشش تخم مرغی وجود دارد که در هیچ جای دنیا مشابه آن نیست.

گرم‌ترین نقطه زمین

گرم‌ترین نقطه زمین طبق تحقیقات ناسا در کویر مرکزی لوت قرار دارد هر چند تصور می‌شد این منطقه گندم بریان است اما بعداً مشخص شد در کنار گندم بریان نطقه‌ای دیگر وجود دارد که گرمای هوا در آن طی تابستان به ۷۰ درجه نیز می‌رسد. در این نقطه آنقدر هوا گرم است که باکتری هم نمی‌تواند به حیات خود ادامه دهد.

هایش در این استان قرار دارد پایگاه این اثر جهانی نیز در کرمان قرار گرفته است.

کویر لوت را با تمدن شهادت به عنوان مخترعان نخستین پرچم جهان و شهر کوتوله‌هایش می‌شناسند در این مجموعه

گرم‌ترین نقطه زمین قرار گرفته است همچنین کلوت‌های شهادت، بلندترین تپه‌های شنی جهان و گلدان‌های طبیعی یا نیکابا نیز در شهادت قرار دارند. رصد آسمان، کویرنوردی و کمپ کویری شهادت جاذبه‌هایی است که در طول سال هزاران گردشگر خارجی را به خود جذب می‌کند.

کلوت‌های شهادت

کلوت به کوه‌های شنی‌ای می‌گویند که بر اثر عامل فرسایشی باد و آب ایجاد می‌شود و فرم‌ها و شکل‌های مسحورکننده‌ای را می‌سازد که کمتر کسی می‌تواند پس از دیدن این مناظر انگشت‌به‌دهان نماند و

روستای سه هزار ساله با آیین‌های کهن در دل کوه‌های میمند

روستای میمند جزو بناهای تاریخی استان کرمان است که در شهرستان شهر بابک در شمال کرمان واقع شده است این روستا سه هزار سال قدمت دارد و در قلب کوه کنده شده است، تمام عناصر این روستا از صخره است و مردمان میمند هنوز هم آداب و رسوم نیاکانشان را پاس می‌دارند و حتی لهجه این افراد مطابق با پارسی کهن است.

مردم این روستا در واحدهای بومگردی از مردم و مسافران پذیرایی می‌کنند و مسافران می‌توانند روزهای نوروزی خود را در قلب کوه بگذرانند.

عنوان کهنترین پرچم ایران شهرت دارد و در تهران نگهداری می‌شود.

شاهد این ادعا جسد سالم گاوی است که در زمستان سال ۱۳۶۵ در کویر لوت تلف شده است. پس از گذشت ۱۵ سال از آن زمان، جسد این گاو در حالی که بر اثر نور شدید آفتاب خشک شده بود بدون هیچ تغییری پیدا شد.

تمدن خبیص و نخستین پرچم ایران

«خبیص»، یا نام قدیم شهداد، در حاشیه غربی و دامنه شرقی کوهستان سیرج واقع شده است. این بخش در پای بلندترین کوههای این ناحیه، یعنی سیرج و جفتان، قرار گرفته است و ارتفاع بلندترین قله آن به ۳ هزار و ۹۹۰ متر می‌رسد. قله ارتفاعات این کوهستان تا اواخر دیهشت ماه پوشیده از برف است؛ از این رو، آب‌های فراوانی به طرف دشت جریان دارد.

در حاشیه غربی دشت لوت، جز در منطقه بم، هیچ مکانی به این اندازه از آب دائمی برخوردار نیست، به نظر می‌رسد که از هزاران سال پیش، اطراف خبیص بزرگ‌ترین ناحیه برای تمرکز جمعیت بوده است.

شهداد در ارتفاع ۴۳۰ متری از سطح دریا قرار دارد. از سمت شرق فاصله آن تا دشت لوت حدود ۳۰ کیلومتر و مشرف به جلگه‌ای است به نام تکاب که بخش اصلی خبیص را تشکیل می‌دهد.

تمدن خبیص نام تمدنی است که در کاوش‌های صورت گرفته آثار مختلفی از آن پیدا شده است که یکی از مهمترین این آثار پرچمی است که به

رودخانه شور

آب دائمی شهداد از رودخانه «درختگان» تأمین می‌شود. این رودخانه از ارتفاعات «هی‌نامان» سرچشمه می‌گیرد و از راه دره درختگان عبور می‌کند؛ در مدخل تنگه «چهار فرسخ»، به طرف شمال منحرف می‌شود، سپس از طریق آبادی ابراهیم‌آباد به سوی لوت جریان می‌یابد. آب این رودخانه در زمستان فراوان و در تابستان کم می‌شود. در تنگه چهار فرسخ، شعبه‌ای از رودخانه درختگان جدا شده و مستقیم رو به شرق، به طرف شهداد، جاری است.

شهداد کنونی به شکل مثلثی است که رأس آن به طرف دره «کناران» و قاعده آن به سمت شرق در حوزه تکاب قرار گرفته است و به کلوتهای موازی حاشیه لوت منتهی می‌شود. زمینهای شهداد تمام پوشیده از باغهای مرکبات و خرماست.

هم اکنون در کنار سختی‌های ناشی از خشکسالی و تأثیر منفی بر کشاورزی و گرمای هوا اما ثبت جهانی این منطقه و حضور گردشگران، مردم بومی را برای ماندن در منطقه تشویق کرده است و مردم محروم درآمدی ثابت پیدا کرده‌اند.

رودخانه‌های زیر زمینی که از دل کویر بیرون می‌آیند

رگ‌های زمین بدون شک در کرمان قرار دارند که می‌توان به قنات‌های جوپار، اکبرآباد و صدها قنات دیگر اشاره کرد که سه رشته قنات استان در جوپار و شرق کرمان ثبت جهانی شده‌اند.

این قنات‌ها رمز حیات در استان کرمان هستند در بم برخی از این قنات‌ها همچون رودخانه ای خروشان از قلب کویر بیرون می‌آیند و نخلستان‌های را سیراب می‌کنند و با گذشت سال‌ها هنوز هم جاری هستند.

در آخرین کاوش‌ها بر دیواره قنات‌های بم کتیبه‌هایی از دوران هخامنشی کشف شد و بسیاری از این قنات‌ها هر سال مورد بازدید گردشگران قرار می‌گیرند.

در کنار تمام داشته‌هایی که ثبت جهانی هستند گردشگرانی که به کرمان می‌آیند باید بازار تاریخی کرمان با صدها اثر بسیار زیبا و منحصر به فرد، باغ فتح آباد، عمارت شاه نعمت‌الله در ماهان، شهر دقیانوس و کنار صندل در جیرفت، آسیاب‌های بادی کوهبنان، خانه حاج آقا علی در رفسنجان به عنوان بزرگترین خانه خشتی جهان، لاله زار به عنوان دومین قطب تولید گلاب کشور در شهرستان بردسیر، باغ سنگی سیرجان، جنگل قائم کرمان و صدها اثر بسیار زیبای تاریخی را نیز ببینند.

در کنار بازدید از این بناها خرید قهوه قوتو، زیره کرمان، قالی کرمان و گلپیک شریکی پیچ، پسته رفسنجان، خرما مضافتی بم و شیرینی کلمپه و فیروزه شهرباک نیز می‌تواند برای گردشگران خاطره‌انگیز باشد.

کهگیلویه و بویراحمد سرزمین آبشارها / بهار را اینجابه نظاره بنشین

آبشار تنگ تامرادی در فاصله ۵۵ کیلومتری از شهر یاسوج

از دیگر آبشارهای کهگیلویه و بویراحمد آبشار تنگ تامرادی در فاصله ۵۵ کیلومتری از شهر یاسوج است و ارتفاع آن به بیش از ۱۵ متر می‌رسد. وجود چهار آبشار با ارتفاع هشت تا ۱۰ متری و حوضچه‌های آب در مسیر آب زلال و بسیار خنک این آبشار و همچنین وجود غارهایی که آب از آن می‌گذرد و آب از سقف آنان چکه می‌کند با هارمونی خاص جذابیتهای دوچندان به آن داده است.

تلفیق آب و طبیعت اطراف این آبشار نقاشی زیبایی را به وجود می‌آورد و طبیعت بکر و دست نخورده در انبوه جنگلهای بلوط و درختان سبز این آبشار بهشتی زیبا از رنگها را آفریده است. ایجاد زیرساخت‌های مناسب تر و امکانات رفاهی در این منطقه می‌تواند ظرفیت مناسبی برای گردشگر پذیری بیشتر در این منطقه باشد. آبشار بهرام بیگی واقع در روستای دلی بهرام بیگی (سمنندی) از توابع بخش مرکزی شهرستان دنا از دیگر آبشارهای زیبای استان است که در ۵۰ کیلومتری شمال غرب سی سخت و ۷۰ کیلومتری مرکز استان (یاسوج) قرار دارد.

آبشار زیبای بهرام بیگی در ناحیه جنوبی رشته کوه دنا و در حد فاصل روستاهای پاتاوه و لوداب واقع شده و ارتفاع تقریبی آبشار نیز به ۳۰ متر می‌رسد.

آبشار توف خیمه در سوق حکایت از افسانه‌ها دارد

این آبشار زیبا در نزدیکی روستای بی بی زلیخا در ۱۰ کیلومتری شهر سوق و در مسیر لنده به دهدشت واقع است. از مسیر روستای بی بی زلیخا و توف خیمه پس از حدود نیم ساعت کوهپیمایی به پای آبشار می‌رسید. ارتفاع این آبشار نزدیک به پنجاه متر است که اطراف آن را درختان بلوط و کنار و گیاهان دارویی احاطه کرده‌اند. جریان آب در آبشار طوف خیمه با ریزش از دیواره‌های بلند جذابیت فراوانی به محیط می‌دهد و طبق افسانه‌های قدیمی که در میان مردم این منطقه نسل به نسل روایت شده است، ریزش آب از ارتفاع بالا از این آبشار این باور را در میان مردمان این دیار به وجود آورده که آبشار هر دشمنی را از تعرض به این منطقه باز می‌داشته است.

کمردوغ عروس آبشارهای ایران

آبشار کمردوغ در قلعه رئیسی مرکز بخش چاروسا از توابع شهرستان کهگیلویه قرار دارد.

این آبشار به عروس آبشارهای ایران لقب گرفته است اما با این وجود این آبشار زیبا زیاد شناخته شده نیست و این در حالی است که این آبشار ظرفیت بسیار بالایی برای جذب گردشگر دارد. کمردوغ که نامش را از زیبایی رنگ آبشار وام گرفته است به واسطه سفیدی آبشار است که چون دوغ سفید است وقتی که از کوه جاری می‌شود و سفیدی اش همچون لباس عروسان ایل، این آبشار را به عروس آبشارهای ایران شهره کرده

کهگیلویه و بویراحمد سرزمین آبشارهایی است بلند، بسان گیسوان بلند دختران لر و بسان بهار و به وسعت آسمان، از عروس آبشارهای ایران تا آبشاری که حکایت از افسانه‌ها دارد.

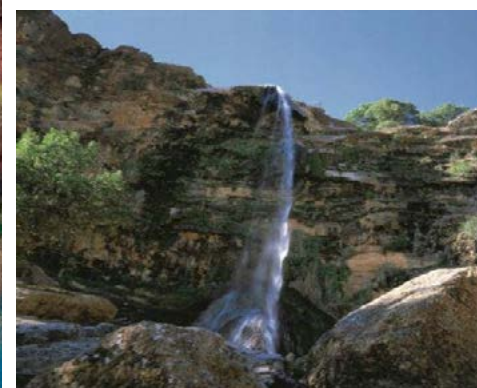
کهگیلویه و بویراحمد ملقب به سرزمین چهار فصل با داشتن جاذبه‌های گردشگری متعدد و زیبا همه ساله پذیرای تعداد زیادی از گردشگران داخلی و خارجی است و در میان تنوع این جاذبه‌ها آبشارهای طبیعی با جاری شدن از کوههای سترگ این دیار شاهکاری از خلقت خداوند را نمایان می‌کنند.

در اکثر شهرستان‌های کهگیلویه و بویراحمد آبشارهایی زیبا، بلند، چون زلال آینه و بکر و گاهی سفید چون لباس نورهوسان ایل هر علاقه مندی را به خود مجذوب می‌کند. آبشار یاسوج یکی از آبشارهای کهگیلویه و بویراحمد است که از آب چشمه‌هایی که از قلب تپنده کوه‌های زاگرس می‌جوشد سرآزبر می‌شود و خود را به دل دشت جاری می‌کند، این آبشار در فاصله ای کمتر از دو کیلومتر از شمال شهر یاسوج قرار گرفته است و یک فرصت ایده آل برای گذراندن ساعاتی دلنشین و لذت بردن از هوای پاک محسوب می‌شود.

این آبشار با ارتفاعی نزدیک به ۱۰ متر به سمت پایین سرآزبر می‌شود و چشم‌اندازش نیز، نهرهای آب در بستر ماریچ مشبک، باغ‌های میوه، مراتع سرسبز با دشتی از گل‌های رنگارنگ است.

هر ساله آبشار یاسوج در فصل بهار، تابستان و پاییز و حتی زمستان پذیرای گردشگران است. در نزدیکی آبشار چند آلایچق برای رفع خستگی ایجاد شده است و لذت نشستن به همراه موسیقی آب چند برابر می‌شود.

در این آبشار از بالاترین نقطه و نزدیکترین نقطه به خروجی آبشار به پایین سکوها و امکاناتی متعددی برای استفاده گردشگران فراهم شده است و برگه‌های درختان جنگلی و باغی در مسیر آبشار به هم تنیده و چون کوچه باغی سبز باریکه‌ای از نور از لابلای برگ‌های در هم تنیده به جاده می‌تابد و دل هر بیننده‌ای را می‌رباید.

است. این آبشار قریب به ۱۰۰ متر ارتفاع و بیش از ۶۰ متر عرض دارد و در ۱۰ کیلومتری قلعه رئیسی مرکز این بخش واقع شده است.

آبشار کمردوغ در تمام فصول سال دارای آب است و به آن لقب عروس آبشارهای ایران را داده‌اند.

آبشار ناری در شهرستان دنا

آبشار ناری یکی دیگر از آبشارهای استان است که در شهرستان دنا با چند ساعت پیاده روی از طریق پاسگاه محیط زیست خریدودن قابل دسترسی است و برای دستیابی به این آبشار استفاده از راهنما و امکانات مناسب نیز توصیه می‌شود.

این آبشار در فاصله هشت کیلومتری منطقه حفاظت شده دنا و با ارتفاعی بین ۴۰ تا ۷۰ متر قرار گرفته است و با وجود سختی مسیر دسترسی طبیعت بگری که در راه‌های رسیدن به آبشار وجود دارد خستگی را از تن هر گردشگری می‌زداید.

گنج بنار آبشاری در دل منطقه خاییز

دیگر آبشار این دیار گنج بنار در هفت کیلومتری شمال شهر گچساران و در منطقه خاییز واقع شده است.

ارتفاع این آبشار به بیش از ۳۰ متر می‌رسد و هوای اطراف آن را بسیار مطبوع و بهاری می‌کند. آب آبشار گنج بنار از طریق چند چشمه تامین می‌شود و خود را به دشت می‌رساند و با جاری شدن در آن به منطقه خاییز جانی دوباره می‌بخشد و طبیعت بکر آن با سکوت منطقه همراه می‌شود و لحظاتی آرامش بخش را برای ایستادن زمان در بهشتی زیبا رقم می‌زند.

کهگیلویه و بویراحمد با داشتن پتانسیل‌های طبیعی و بکر در حوزه گردشگری می‌تواند به قطب گردشگری کشور تبدیل شود و با بهره‌گیری از پتانسیلهای ویژه این بخش در استان، در کنار گردشگر پذیری و توسعه بخش گردشگری استان اشتغالزایی نیز ایجاد شود.

گیسوان «آبشتا» بر شانه نراق / تولد پرسیاوشان در جوار آبشار باران

چشم‌انداز زیبای هفت آبشار استان مرکزی در بهار طبیعت مجالی برای رونمایی پیدا کرده تا از صخره‌های بلند آبشار «آبشتای» نراق به دیدار تولد پوته پرسیاوشان در جوار آبشار «قطره باران» تفرش برویم.

بهار طبیعت تنها بهار زنده شدن گل‌ها و درختان نیست و مجالی برای تولد آبشارهای زیبا و بکر از دل کوه‌ها و صخره‌ها است تا زیباترین و چشم‌نوازترین مناظر طبیعت را در فصل رویش رقم زند.

طبیعت استان مرکزی در فصل بهار از کوه و دشت گرفته تا کویر، مناظر زیبا و بکری را پیش چشم گردشگران به نمایش می‌گذارد. در این میان آبشارهای استان رونقی دیگری در این فصل دارد چنانکه ساکنان استان مرکزی در فصل بهار به گردش و تفریح در این طبیعت می‌پردازند.

آبشارها به‌عنوان نماد پاکی و زیبایی بر روی زمین نشانی خوبی از آرامش و زیبایی هستند که دیدار از این زیبایی و موهبت الهی می‌تواند روح و جسم هر فردی را صیقل می‌دهد و نوروز فرصتی مغتنم برای بازدید از زیبایی‌های طبیعت و به‌ویژه آبشارها، غارها، سرچشمه‌ها و تالاب‌ها است.

آبشار آبشتا، گیسویی بر شانه صخره‌های نراق

دره آبشتا در فاصله سه کیلومتری شمال غربی شهر نراق در امتداد کوه‌ال قرار دارد و به جرات می‌توان گفت در شهرستان دلجان چشم‌اندازی به زیبایی آن وجود ندارد. در انتهای این دره، آبشاری فصلی وجود دارد که نراقی‌ها آن را گیسو می‌نامند. علت این نام‌گذاری رویش گیاه پرسیاوش در محل آبشار است که خاطره گیسوان بلند را تداعی می‌کند. ارتفاعات این دره دارای شیب مناسب برای صخره‌نوردی است و مکانی زیبا برای گردشگران این شهرستان است.

عبور از جاده‌های خاکی سرانجام مسافران را به باغات منتهی به دره‌ای سنگی و صخره‌ای می‌رساند و بعد از عبور از دره‌های سنگی و صخره‌های سخت، ادامه جویبار موجود در کف دره چشم‌ها را به آبشار انتهای دره سوق می‌دهد.

آبشار گیسو یکی از تفرج‌گاه‌های مردم شهر نراق است که با ارتفاع ۱۵ متری و در فصول پرباران سال به‌ویژه فصل زمستان و بهار یکی از منظره‌های زیبای خلقت و آفرینش را در این مکان رقم می‌زند.

پرسیاوشان، زیوری بر تن آبشار قطره باران

آبشار قطره باران یا کوه باران یکی از مناطق دیدنی شهرستان تفرش است که در دهستان بازرجان در نزدیکی روستای کوریان و در ۳۰ کیلومتری شمال غرب شهر تفرش واقع شده است. محدوده این آبشار در یک دره عریض قرار دارد و گیاه زیبای پرسیاوشان نیز مانند

پوششی سبز دیوارهای این آبشار را پوشانده است. وجود یک قنات و ریزش مداوم قطرات آب از صخره منظره‌های بسیار دیدنی و مکانی باصفا به وجود آورده که در تمام طول سال پذیرای جمع کثیری از گردشگران از تفرش و شهرهای اطراف است. هنگام بارش باران و غلتیدن قطرات باران بر روی پوشش سبز رنگ سرخس پرسیاوشان، نمایی زیبا در دل طبیعت ایجاد می‌کند و فضایی دل‌انگیز به وجود می‌آورد.

آبشار مزرعه، آبشاری میان دو دره

آبشار مزرعه در شمال غرب شهر اراک، در جاده اراک-سه راهی خنداب قرار دارد که با قرار گرفتن میان دو دره منظره‌ای زیبا را ایجاد کرده است. عبور از باغات روستای کیشان و مزرعه نشانی خوبی برای رسیدن به آبشار مزرعه است.

آبشار دره اول با بلندی بیشتر نسبت به دو آبشار کوتاه دره دوم جذابیت زیادی را در این منطقه به وجود آورده است. این آبشار به‌عنوان یکی از جاذبه‌های دیدنی استان مرکزی منطقه‌ای مناسب برای بازدید گردشگران نوروزی تلقی می‌شود.

آبشار هندیس جاذبه کوهستانی ساوه

آبشار کوچک و فصلی هندیس یا اندیس یکی از جاذبه‌های طبیعت‌گردی جنوب ساوه است که محصور شده در تنگنای دره‌ای کوهستانی است.

منطقه باغستانی و کوچک هندیس فرصت مناسبی برای گذراندن تعطیلات نوروزی برای گردشگران در این منطقه است؛ چراکه این آبشار کوچک ۱۵ متری در فصل بهار و به‌ویژه فروردین‌ماه پر از آب و زیبایی است.

آبشار چناقچی، نگینی در دل دشت درخت‌های گردو

آبشار چناقچی هم یکی دیگر از جاذبه‌های دیدنی استان مرکزی است که از ارتفاع ۳۰ متری ریزش دارد و از فراز بستر صخره‌ای دره و از میان سبزه‌زاران و جلبک‌ها به پایین سرازیر می‌شود و راهی طولانی را برای ریزش می‌پیماید، راه دسترسی به این آبشار زیبا و دیدنی از ساوه و به سمت رازقان است.

در اطراف این آبشار هم‌مکانی مسطح با درختانی سرسبز وجود دارد که فضایی دل‌نشین را برای اقامت و نظاره کردن این زیبایی فراهم آورده است.

روستای چناقچی علیا از توابع بخش خرغان در شهرستان زرنديه و در ۴۵ کیلومتری شمال غرب شهر ساوه قرار دارد و از مهم‌ترین و زیباترین مناظر طبیعی این روستا به درختان گردوی دامنه کوه اطراف روستا می‌توان اشاره کرد که در فصل بهار و تابستان جلوه خاصی دارند.

فصول سرد سال جذابیت دیگری را برای آبشار چناقچی ایجاد می‌کند و آن هم وجود یخ‌ها، قندیل‌ها و آویزهای یخی است که به جذابیت این آبشار بیش از هر زمان دیگری می‌افزاید.

آبشار گز صاف سربند، جای گرفته در تنگه‌ای سنگی

آبشار گز صاف سربند یکی دیگر از آبشارهای استان مرکزی است که در مسیر جاده سد کمال صالح قرار دارد و یکی آبشار فصلی است.

این آبشار که در فصول پر بارش سال و فصل بهار یکی از زیباترین نقاط دیدنی استان مرکزی را رقم می‌زند با قرار گرفتن در تنگه‌ای سنگی و در فاصله کمی با دریاچه، نقطه‌ای زیبا برای بازدید گردشگران نوروزی به شمار می‌آید.

آبشار سماق لی، قرار گرفته بر دره بوته‌های سماق

آبشار سماق لی نیز یکی از منظره‌های دیدنی و جذاب شهرستان شازند از توابع استان مرکزی است. پس از عبور از آستانه و هندودر و رسیدن به روستای مالمیر، دره سماق لی مشاهده می‌شود و آبشار کوچک سماق لی آرام‌آرام از شیارهای سنگی تنگه خودنمایی می‌کند و زیبایی‌های خاص خودش را به رخ می‌کشد.

این آبشار کوچک و زیبا با قرار گرفتن در دره‌ای که از بوته‌های سماق پوشیده شده است یکی از جاذبه‌های گردشگری شهرستان شازند به شمار می‌رود.

مردان نمکی روایتگران تاریخ سربه مهر یک دیار / اثبات تمدن غنی ایران

مردان نمکی، مردان مرموزی هستند که رازهای سربه مهر زیادی برای کشف شدن دارند، رازهایی که پرده از اسرار اعماق تاریخ منطقه خمسه یازنجان کنونی بر می دارد.

مردانی که امروزه صاحب موزه شده اند از جنس مردان نمکی هستند که قرن ها با نمک جسم شان عجین شده و به مردان نمکی مشهور شده اند. مردانی که روایتگر ناگفته های اسرار آمیز و کهن از تاریخ ایران باستان هستند.

هر چند بر اساس شواهد باستان شناختی دره این دو رودخانه از حدود عصر برنز تا حال حاضر به تناوب مورد سکونت اقوام و گروه های انسانی قرار گرفته است اما این منطقه به دلیل طبیعت نسبتا خشن تا پیش از کشف بقایای مومیایی های معروف به انسان های نمکی، برای ساکنان استان زنجان، ناحیه ای کمتر شناخته شده بود و هم اکنون نیز نزدیک ترین سکونتگاه در این منطقه، روستای حمزه لو است که شاید در حدود پنج خانوار در آن ساکن هستند.

کاوش های باستان شناسی انجام یافته تاکنون، حاکی از آن است که در دوره هخامنشی استخراج نمک با حفر تونل ها و تالارهای بسیار بزرگ، بدون استفاده از ستون های چوبی پشتیبان انجام می گرفته و از کلنگ، چکش و احتمالا قلم های فلزی برای کندن صخره های نمک، خرد کردن آن ها و انتقال نمک های خرد شده به داخل کیسه های چرمی و احتمالا کیسه های پارچه ای استفاده می شد.

از طناب های بافته شده از الیاف گیاهی و جانوری نیز در بالا کشیدن کیسه های نمک از چاه ها و تونل های عمودی استفاده می کردند. برای روشن کردن تونل های تاریک و عمیق نیز از سوزاندن روغن در پیه سوزهای سفالی بهره می گرفتند.

عمارت ذوالفقاری بنایی تاریخی با معماری بومی، در دو طبقه با دیوارهای بلند و سقف های لمبه کاری شده با وجود مردان نمکی که بی نظیر ترین مومیایی ها در دنیا هستند ارزشی مضاعف یافته است.

این مومیایی های نمکی با قدمتی چند هزار ساله یادگاری از معدن نمک چهر آبادند همان معدنی که امروزه از نمک آن برای درمان بیماری های تنفسی استفاده می شود.

تماشای مردان نمکی زنجان پرده از هویت تاریخی زنجان بر می دارد، پوشینه های طرحدار رنگی، چاقوی بسته شد به کمر مرد نمکی، پا پوش ها و موهای بلند این مومیایی ها بیانگر تمدن کهن این سرزمین است. تا اینکه بین سال های ۲۴۲۰ تا ۲۳۸۰ قبل، ریزش تونل های معدن موجب کشته شدن معدن کاران هخامنشی و توقف بهره برداری از نمک تا اوایل دوره ساسانی شده است. فعالیت معدن کاران ساسانی از حدود سده سوم میلادی آغاز و تا سده ۶ میلادی ادامه یافته است.

لایه های پی در پی و ضخیم واریزه های معدنی، نشانگر فعالیت طولانی مدت معدن کاوی در چهر آباد است. حتی لایه هایی نیز وجود دارد که حاوی کاه مشاهده

چاقویی که نشانه ای از فلزکاری در روزگار دور این منطقه پاپوش هایی شبیه چاروق که صنایع دستی زنجان و لباس های دارای نقوش همگی دیروز را به امروز پیوند می دهد چاقویی که نشانه ای از فلزکاری در روزگار دور این منطقه است، پاپوش هایی شبیه چاروق که صنایع دستی زنجان است و لباس های دارای نقوش همگی دیروز را به امروز پیوند می دهد. مدیر کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان زنجان گفت: بر اساس مطالعات صورت گرفته این منسوجات متعلق به دوره هخامنشی و ساسانی بوده است که در بافت آنها از تکنیک های متفاوتی در آن دوره استفاده شده است از جنس های مختلف مو، پشم و نمدی بوده و وجود نقوش مختلف و طرح های زیبا در بافت این پارچه ها از ویژگی های بارز آنها به شمار می رود.

یحیی رحمتی افزود: بر اساس بررسی های به عمل آمده منسوجات کشف شده متعلق به ۲ هزار و ۳۵۰ سال قبل بوده است.

وی با بیان اینکه منسوجات و پارچه های بدست آمده از معدن چهر آباد و هنر و ظرافت بکار رفته در این پارچه ها نشان از قدمت پارچه بافی و صنعت نساجی در ایران است، گفت: منسوجات و یافته های بدست آمده از مردان نمکی چهر آباد شامل دو دوره تاریخی ساسانیان و هخامنشیان است.

رحمتی افزود: مجموعه وسایل و اشیایی از معدن نمک چهر آباد استان زنجان کشف شده که بسیار بی نظیر است و این یافته ها یکی از مستندات قوی حوزه منسوجات کشور از نوع تاریخی به شمار می رود. مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان ادامه داد: منسوجات به دست آمده از معدن نمک چهر آباد برای نخستین بار رونمایی شده و به نمایش گذاشته شده است.

تنها لباس بازمانده از دوره هخامنشیان بر تن مردان نمکی بوده است

رحمتی افزود: قدمت این منسوجات و ظرافت به کار رفته در بافت آنها بر اهمیت آنها بیش از پیش می افزاید که مورد توجه باستان شناسان و کارشناسان این رشته است.

مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان با بیان اینکه تنها لباس بازمانده از دوره هخامنشیان بر تن مردان نمکی بوده است گفت: منسوجات و لباس مردان نمکی از اشیای قابل توجه همراه آنان است.

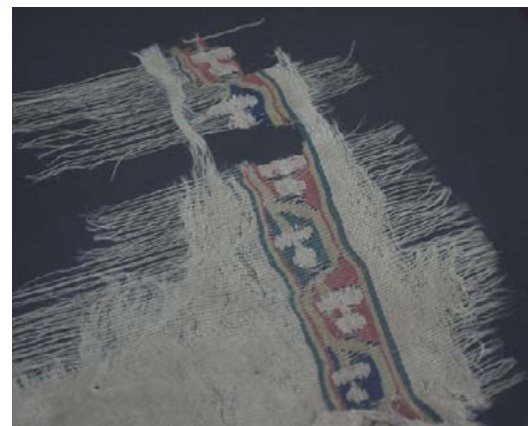
در کنار تمام اشیاء و سفالینه هایی که کنار مردان نمکی معدن چهر آباد زنجان یافت شد، منسوجاتی که متعلق به دو دوره ساسانی و هخامنشی بود شگفتی بسیاری از پژوهشگران را برانگیخته است.

رحمتی افزود: در کنار تمام اشیاء و سفالینه هایی که کنار مردان نمکی معدن چهر آباد زنجان یافت شد، منسوجاتی که متعلق به دو دوره ساسانی و هخامنشی بود شگفتی بسیاری از پژوهشگران را برانگیخته است. وی ادامه داد: نوع، کیفیت بافت و الیاف به کار رفته در این منسوجات شگفت انگیز است و وجود چنین پارچه های ارزشمند و زیبایی نشان دهنده برخورداری مردم آن دوران از فن پیچیده نساجی است.

مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان گفت: منسوجات متعلق به مردان نمکی

می شود که نشان دهنده محل نگهداری غذا و یا خود چهارپایان در طول دوره فعالیت معدن است. کاوش های باستان شناسی انجام یافته تاکنون، حاکی از آن است که در دوره هخامنشی استخراج نمک با حفر تونل ها و تالارهای بسیار بزرگ، بدون استفاده از ستون های چوبی پشتیبان انجام می گرفته و از کلنگ، چکش و احتمالا قلم های فلزی برای کندن صخره های نمک، خرد کردن آن ها و انتقال نمک های خرد شده به داخل کیسه های چرمی و احتمالا کیسه های پارچه ای استفاده می شد.

دانشگاه بوخوم آلمان در پی انعقاد تفاهم‌نامه طی سال ۲۰۱۰ داشته، در دست انجام دارد که طی این برنامه که از حدود دو هفته پیش آغاز شده این فصل در سه قسمت کاوش باستان‌شناسی، مطالعات محیطی باستان‌شناسی و همچنین مطالعات ژئوفیزیک انجام خواهد شد.

عالی تصریح کرد: تفاهم‌نامه ای بین دانشگاه و موزه بوخوم آلمان در زمینه معدن کاری و باستان‌شناسی بسته شده تا بتوانیم زندگی و اوضاع اجتماعی و اقتصادی معدن کاران آن زمان را بازسازی کنیم.

از ویژگی‌های بسیار مهم این مومیایی طبیعی، لباس کامل است که بر تن او دیده می‌شود. این لباس از بالا پوشی بلند، یک شلوار و کفش چرمی تشکیل شده است.

مرد نمکی پنجم در کاوش فصل دوم در حالی یافت شد که به‌جز سر بقیه قسمت‌های بدن زیر صخره و سنگ‌های آواری بزرگ قرار گرفته بود مرد نمکی پنجم در کاوش فصل دوم در حالی یافت شد که به‌جز سر بقیه قسمت‌های بدن زیر صخره و سنگ‌های آواری بزرگ قرار گرفته بود. شکل جسد نشان می‌داد که این شخص نیز همچون نمونه‌های قبلی بر اثر حادثه‌ای که منجر به تخریب و ریزش تونل شده، کشته و مدفون شده است.

برخلاف مومیایی نمکی شماره ۴ بیشتر بافت بدن مرد نمکی پنجم پوسیده شده و از بین رفته و بافت نرم فقط در قسمت‌هایی کوچک از دودست، پاها بخش‌هایی از صورت، سینه و لگن باقی مانده بود. کم بودن میزان نمک در این محیط، نفوذ آب از بالای کوه به این بخش از معدن، از دلایل اصلی پوسیده شدن زیاد مرد نمکی ۵ است.

پیش از کاوش‌های دو فصل ۸۳ و ۸۴ در معدن نمک چهار آباد، بر اساس یافته‌های سال ۷۲ تصور بر این بود که معدن، محل کشته شدن شاهزاده ساسانی و یا نماینده هیئت حاکمه اقوام سکایی در سده ۸ پیش از میلاد بوده است. اما با کاوش‌های دو فصل اخیر مشخص شد که همه مومیایی‌های مکشوفه از معدن، کارگرانی بودند که در نتیجه ریزش معدن و فروریختن دیواره‌ها و سقف و تونل‌ها کشته و مدفون شده‌اند.

بر اساس آزمایش‌ها مشخص شد که مرد نمکی ۳، ۴، ۵، مربوط به دوره هخامنشی با قدمت حدود ۲۳۰۰ سال و مرد نمکی ۱، ۲، مربوط به دوره ساسانی، با قدمت حدود ۱۵۰۰ تا ۱۷۰۰ سال قبل است. بنابراین با توجه به شواهد و مدارک موجود، ریزش تونل‌های معدن چهار آباد، دست‌کم دو بار رخ داده است.

در حال حاضر به‌استثنای مومیایی نمکی شماره یک که در موزه ملی نگهداشته می‌شود، سایر اجساد و اشیای به‌دست‌آمده از معدن چهارآباد در موزه ذوالفقاری زنجان، تحت نظارت کارشناسان مربوط نگهداری می‌شوند.

چند تنی روی او کشته شده است. به هنگام کشف جسد در وضعیت دمر قرار داشت. به شکلی که صورت و قسمت جلوی بدن روی خاک قرار گرفته بود.

دست‌ها از ناحیه آرنج خم شده، دست چپ روی زمین و دست راست در حالت تقریباً مشت شده است. پای راست به‌صورت نیمه‌باز و پای دیگر جمع شده در زیر شکم قرار داشت. باوجود شکستگی جمجمه در چند قسمت، دلیل مرگ بر اساس تحقیقات انجام‌یافته توسط دکتر شکوهی با عکس‌برداری سی‌تی‌اسکن، فشار بر قفسه سینه و پارگی قلب در نتیجه ریزش تونل‌ها و ریزش خاک و آوار روی وی بوده است.

بر اساس تحقیقات انجام‌گرفته مشخص شد این مومیایی طبیعی، پسر جوانی بوده که به هنگام مرگ حدود ۱۶ سال داشته است. قد این مومیایی ۱۷۰ تا ۱۷۵ سانتی‌متر است. بر گوش‌هایش حلقه‌هایی از جنس نقره دیده می‌شود. موهای سر وی کوتاه و به رنگ خرمایی است.

به همراه این جوان مومیایی شده، اشیای جالب‌توجهی نیز کشف شد. یکی از این اشیای چاقوی فلزی با دسته استخوانی است که در غلافی چرمی به کمر بند پارچه‌ای او بسته شده است. از اشیای دیگر می‌توان به دو کوزه کوچک سفالی سالم اشاره کرد. همچنین طناب‌های گیاهی، یک مهره کوچک با لعاب آبی، یک پی‌سوز سالم دودزده، ۱۱ تکه سفال نیز همراه این جسد یافت شده است.

سرپرست هیئت کاوش معدن چهارآباد زنجان با بیان اینکه اولین مومیایی مردان نمکی در سال ۱۳۷۲ کشف شده است، گفت: در همان زمان مشخص شد که معدن کارانی وجود داشته که کار معدن انجام می‌دادند و در حال حاضر نیز کاوش‌ها ادامه دارد تا اطلاعات بیشتری در این خصوص بدست آید.

سرپرست هیئت کاوش معدن چهارآباد زنجان با اشاره به اینکه در معدن چهارآباد شهرستان ماهشان نمک استخراج شده است، اظهار داشت: مطالعات از سال ۲۰۱۰ میلادی در معدن چهارآباد وجود داشته است که تا به امروز بتوانیم از وضعیت اجتماعی و اقتصادی آن دوره اطلاعاتی را بدست آوریم و وضعیت معدن کاران آن زمان را بازسازی کنیم.

عالی افزود: فعالیت‌هایی که تا به امروز صورت گرفته است در قالب یک کتاب به دوزبان انگلیسی و فارسی گردآوری شده و مجموعه کارها و کاوش‌های راجع به معدن در کتاب چاپ شده است.

سرپرست هیئت کاوش معدن چهارآباد زنجان با بیان اینکه مومیای دیگر در سال ۸۳ پیدا شد که در دو فصل موفق شدیم بقایای انسانی مردان نمکی را پیدا کنیم، گفت: امسال در ادامه فصل سوم کاوش مشترک که اداره کل میراث فرهنگی استان زنجان با موزه و

شماره یک متعلق به دوره ساسانی و دارای عمر یک هزار و ۷۵۰ سال و مردان نمکی دو، سه و چهار متعلق به دو هزار و ۳۵۰ سال پیش است.

رحمتی با بیان اینکه الیاف به کار رفته در این منسوجات از دو جنس پشم و مو و یا تلفیقی از هر دو است و افزود: یکی از بی نظیرترین پارچه‌های قدیمی به همراه مرد نمکی کشف شده است.

مرد نمکی شماره یک متعلق به دوره ساسانی است که در موزه ملی ایران نگهداری می‌شود

وی ادامه داد: مرد نمکی شماره یک متعلق به دوره ساسانی است که در موزه ملی ایران نگهداری می‌شود و مردان نمکی دو، سه و چهار را متعلق به عصر هخامنشیان و دارای قدمت دو هزار و ۵۰۰ ساله است. پس از آنکه نیم پیکره مرد نمکی شماره یک در سال ۱۳۷۲ در معدن نمک چهارآباد به حال خود رها شد تلاش چندانی برای تعطیل کردن استخراج مکانیکی و لغو بهره‌برداری از معدن صورت نگرفت تا در پائیز ۱۳۸۳ معدن کاران حین کار با بولدوزر مجدداً با بقایای اسکلت انسانی مواجه شدند که به دلیل کار با بولدوزر تا حد زیادی متلاشی شده بود.

با جستجوی معدن کاران در میان خاک‌های آشفته، علاوه بر جمع‌آوری قسمت‌هایی از بقایای انسانی تکه‌تکه شده، اشیایی نیز به دست آمد که به اداره میراث فرهنگی و گردشگری استان منتقل شد.

بررسی‌های اولیه بر روی بقایای انسانی، که پس از انتقال به میراث فرهنگی، مرد نمکی ۲ نام‌گذاری شد، نشان داد که این بقایا متعلق به مردی میان‌سال با میانگین قد حدود ۱۸۰ سانتی‌متر بوده که در جریان ریزش دیواره‌ها و سقف تونل کشته شده است.

از جمله اشیایی که همراه مرد نمکی ۲ یافت شد تکه سبد و میخ‌های چوبی، طناب‌های گیاهی و منسوجات استاز جمله اشیایی که همراه این مرد نمکی یافت شد می‌توان به تکه سبد و میخ‌های چوبی، طناب‌های گیاهی و منسوجات اشاره کرد.

کشف اتفاقی مرد نمکی ۲ و مجموعه‌ای از اشیای موجب ازسرگیری پژوهش‌های باستان‌شناسی در معدن نمک چهارآباد بعد از گذشت ۱۱ سال شد.

سریال مردان نمکی معدن چهارآباد با کشف مرد نمکی جدید همانند مرد نمکی شماره سه در پی باطله برداری در زمستان سال ۸۳ تداوم یافت و به دلیل کشف مومیایی توسط بولدوزر، این جسد نیز به‌صورت متلاشی شده و تکه‌تکه یافت شد.

بقایای مومیایی یا همان مرد نمکی ۳ شامل استخوان، لباس و قسمت‌هایی از بافت نرم بود که همچون معدنچیان دیگر بر اثر ریزش تونل و سقوط یک سنگ

موزه ارومیه؛ گنجینه‌ای از آثار اوراتویی تاقاجار/سفری به عمق تاریخ

موزه ارومیه دومین گنجینه غنی کشور، سرایی برای نمایش تاریخ و تمدن ۹ هزار ساله ایران زمین با ۳۰ هزار قطعه شی تاریخی در بخشهای مختلف است. این موزه در سال ۱۳۴۶ ش بنا شد و دارای یک تالار بزرگ مخصوص اشیای باستانی و تاریخی دوره‌های مختلف تاریخی و تالاری کوچک است که به موزه مردم شناسی اختصاص دارد.

در موزه ارومیه مجموعه‌ای از کتاب‌های نفیس خطی که اکثر آن‌ها قرآن مجید و کتب دینی و اسلامی است، نگهداری می‌شود، همچنین اشیایی از دوره‌های ما قبل تاریخ، تاریخی و اسلامی و نیز اشیایی مربوط به هنرهای ملی و تزئینی مردم شناسی، صنایع دستی و... نیز در این موزه به چشم می‌خورد.

موزه ارومیه دومین موزه غنی کشور محسوب می‌شود و قدیمی‌ترین آثار آن متعلق به هزاره هفتم ق. م است. در این موزه سه خط نوشته از هزاره اول ق. م به نام‌های استل کله شین، استل موانا و کتیه محمودآباد نگهداری می‌شود که به خط میخی اوراتویی است. جدیدترین آثار این موزه مربوط به دوره قاجار است.

این موزه از چهار بخش پیش از تاریخ، تاریخی، اسلامی و مردم شناسی تشکیل شده است و اشیای نگهداری شده در آن متعلق به هزار اول تا اواخر دوره قاجار است.

وجود کتیبه‌های منحصر به فرد تاریخی از جمله کتیبه اوراتویی، سالن نگهداری ساعت‌های قدیمی، بخش مردم شناسی و اشیای باستانی و تاریخی را از ویژگی‌های منحصر به فرد موزه ارومیه است و در این موزه ساعت قدیمی متعلق به قرن ۱۷ نگهداری می‌شود.

گنجینه‌های از آثار ما قبل تاریخ تا دوره اسلامی

در این موزه سه خط نوشته از هزاره اول ق. م به نام‌های استل کله شین، استل موانا و کتیه محمودآباد نگهداری می‌شود که به خط میخی اوراتویی است، جدیدترین آثار این موزه مربوط به دوره قاجار است.

این موزه از چهار بخش پیش از تاریخ، تاریخی، اسلامی و مردم شناسی تشکیل شده است و اشیای نگهداری شده در آن متعلق به هزار اول تا اواخر دوره قاجار است.

در این موزه بیش از ۳۰ هزار قلم اشیای تاریخی نگهداری می‌شود که ۵۰۰ قلم آن از موزه ملی به این گنجینه منتقل شده‌اند، موزه دارای دو تالار بزرگ و کوچک است که در تالار بزرگ نسخ خطی و آثار

بخش اسلامی: اکثر اشیای موزه‌ای ارومیه متعلق به دوره‌های اسلامی و نشان دهنده تمدن اسلام در این خطه و تأثیر آن در ساخت و پرداخت ظروف و آثار تاریخی است.

اشیای این بخش ظروف بی نهایت ظریف با خطوط کوفی یا آیاتی از قرآن مجید و همچنین سر علم‌های ایام سوگواری، نوشته‌های کوفی و عربی و آیاتی از کتاب مقدس آسمانی اسلامی هستند و از مناطق مختلف کشور جمع آوری شده‌اند.

این اشیای از تاریخ رواج دین مبین اسلام تا قرن چهاردهم ه. ق را شامل می‌شوند. این اشیای شامل ظروف سفالین و اشیای فلزی است که از گرگان، ری، کرج، قوچان، سیزه وار، نیشابور، اراک، کاشان، ساوه، شوش، گنبد کاووس، بیرجند و اصفهان به دست آمده است.

متعلق به دوره‌های ما قبل تاریخ و تاریخی و نیز آثار باز یافته از مرز بازرگان در غرفه‌های مستقل و جداگانه به معرض نمایش درآمده است.

تالار کوچک‌تر به موزه مردم شناسی تعلق دارد که پوشاک و زیورات مناطق مختلف ایران و به ویژه طوایف و تیره‌های ساکن آذربایجان غربی همراه با دیگر آثار زندگی مردم منطقه به نمایش درآمده است.

هم اکنون موزه دارای یک گنجینه نگهداری آثار و اموال، آزمایشگاه و کارگاه مرمت اشیاء، کتابخانه، دو سالن باستان شناسی و مردم شناسی، بخش فروش نشریات و آمفی تئاتر است.

سفری به عمق تاریخ و تمدن

در بخش ما قبل تاریخ این موزه اشیای مربوط به دوره ما قبل تاریخ که در حفاری‌های تپه‌های اسماعیل آباد، املش گیلان، حسنلوی نقده، سیلک کاشان، دینخواه و عمارلو به دست آمده و شامل اشیای سفالی خام، پخته و مفرعی است، در معرض نمایش عموم قرار دارد.

بخش تاریخی لرستان: اشیای تاریخی این بخش که در منطقه لرستان کشف شده است، بیشتر مفرغ و برنز و بیشتر وسایل جنگی و آلات فلزی دیگر و اشیای سفالی مربوط به هزاره اول ق. م است.

بخش تاریخی: اشیای این بخش شامل اشیای مربوط به قبل از اسلام است. این اشیاء بیشتر سفالی و فلزی است و مربوط به نواحی شوش، دیلمان، خورویین، نوروز محله، ری، رودبار، گری، رحمت آباد، سیاهکل، عمارلو و نهاوند است.

بخش سکه‌ها: این بخش شامل سکه‌هایی از دوره‌های قبل از اسلام و حکومت‌های قبل از اسلام در ایران و نیز سکه‌هایی از ادوار اسلامی امویان، عباسیان، آل بویه، سلجوقه، اتابکان، مغول، تیموریان، آل جلایر، آق قویونلو، صفویه و زنده است.

بخش مردم شناسی: در بخش مردم شناسی موزه ارومیه لباس‌ها و وسایل مربوط به قرون گذشته، اشیای مسی، برنجی، شیشه‌ای، پارچه‌ای، سفالین و تخته‌ای و همچنین مجسمه‌هایی از اقوام و عشیره‌های مختلف کشور با لباس‌های محلی به نمایش گذاشته شده است.

بخش هنرهای تزئینی: در این بخش اشیای بسیار جالبی چون خط نوشته‌ها و آیاتی از قرآن مجید به خط نسخ و نستعلیق و تابلو و مینیاتور و مرقع و قلمدان‌هایی از قرون سیزدهم و چهاردهم هـ ق به نمایش گذاشته شده است.

آذربایجان غربی علاوه بر موزه ارومیه دارای موزه‌های تاریخی از جمله خوی، میان‌دوآب، سایت موزه مجموعه جهانی تخت سلیمان، نقده، مهاباد است که ایام تعطیلات نوروز بهترین فرصت با آشنایی با تاریخ و

تمدن کهن ایران اسلامی است.

موزه‌های آذربایجان غربی آماده میزبانی از مسافران نوروزی

موزه خوی: این موزه در سال ۱۳۴۸ تأسیس شد و شامل واحد اداری با دو تالار نمایش است. در این موزه اشیای تاریخی، هنری و مردم شناسی در معرض تماشای مردم گذاشته شده است.

این موزه آثاری متعلق به ادوار پیش از تاریخ، دوره تاریخی و اشیایی مربوط به هنرهای ملی و تزئینی را به نمایش می‌گذارد. همچنین برخی از اشیای این موزه از موزه ایران باستان به این موزه آورده شده است.

بخش دیگر این موزه تحت عنوان مکتوفه است و شامل اشیایی است که به هنگام عبور قاچاق از مرز

تزئینی، آثار مربوط به هنرهای ملی، آثار مردم شناسی، آثار مرمر، سفال، شیشه، عقیق، سنگ لاجورد و مفرغ.

موزه نقده: تپه باستانی حسنلو یکی از مراکز تمدنی مهم ایران در هزاره‌های نخستین ق. م به شمار می‌رود. امروزه کمتر موزه‌ای در ایران است که اشیایی از این تپه را در خود به یادگار نداشته باشد. از این رو موزه نقده در سال ۱۳۷۸ ش در داخل شهر نقده افتتاح شد.

این موزه آثار تاریخی و باستانی تپه حسنلو را در بر می‌گیرد. این موزه دارای یک سالن بزرگ و یک مرکز نگهداری اشیای باستانی است. از جمله آثار موجود در این موزه، مولازی از جام طلایی حسنلو در ابعاد واقعی آن است. از دیگر آثار موجود در این موزه آثار سفالین و مفرغی بسیار زیبایی از تپه حسنلو است.

۱۱ موزه و سایت موزه برای بازدید مسافران نوروزی آماده شد

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان غربی در این خصوص گفت: امسال ۲۲ مکان تاریخی در سطح استان از جمله یازده موزه و سایت موزه آماده بازدید برای مسافران نوروزی است. جلیل‌جباری در خصوص برخی از اقدامات انجام شده در این زمینه گفت: ما تمهیدات لازم را برای آراستگی و پاکسازی فضاهای درونی و بیرونی موزه‌ها، بازآموزش کادر اداری و تهیه بروشورهای اطلاع‌رسانی در نظر گرفته‌ایم و این اقدامات هم اکنون در دستور کار قرار دارند.

وی ادامه داد: استان آذربایجان غربی دارای ۱۱ موزه و سایت موزه تاریخی - فرهنگی من جمله در شهرهای ارومیه - میان‌دوآب - خوی - مهاباد - ماکو - نقده می‌باشد که از این تعداد، مجموعه تخت سلیمان تکاب و قره کلیسای چالدران در فهرست آثار تاریخی جهان ثبت شده‌اند.

جباری تصریح کرد: در طول سال با توجه به بودجه‌ای که تخصیص داده می‌شود

ما همواره طرح‌های ساماندهی و ارتقاء موزه‌ها را در دستور کار قرار داریم و در ایام ویژه تعطیلات نوروز با توجه به تعداد بالای بازدیدکنندگان، ارائه خدمات موزه‌ای نیز بایستی متناسب با آن هم از نظر کیفی هم کمی افزایش یابد.

معاون میراث فرهنگی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری آذربایجان غربی هم با اشاره به بخشنامه جدید اداره کل موزه‌ها و اموال منقول سازمان متبوع، اعلام کرد: نرخ ورودی تمامی موزه‌ها، کاخ موزه‌ها و سایت موزه‌های استان در ایام تعطیلات نوروز تغییر نمی‌یابد و ساعات بازدید نیز همه روزه از ۹ صبح لغایت ۷ بعدازظهر تعیین شده است.

محمد فتحی افزود: سعی شده فضای داخلی موزه‌ها را متناسب با حال و هوای نوروز و سال جدید از طریق سفره آرائی‌های بومی و دیگر نشانه‌های محلی مربوط به نوروز، تزئین شود مضافاً اینکه برگزاری نمایشگاه‌های آثار فرهنگی و صنایع دستی و اجرای مسابقات فرهنگی - هنری از دیگر برنامه‌های جانبی خواهد بود.

بازرگان ضبط شده‌اند. تعداد اندکی از اشیاء نیز از مخزن موزه ارومیه به این مکان منتقل شده‌اند و بخش مردم شناسی را تشکیل می‌دهند.

در این موزه اشیای منحصر به فردی وجود دارد. از جمله: کتیبه سنگی فرمان شاه طهماسب صفوی در سال ۹۱۸ هـ ق مبنی بر بخشودگی و تخفیف مالیات که نام خوی در آن آمده است.

این فرمان بر روی قطعه سنگ مرمری سفید رنگی حک شده و قسمتی از آن از بین رفته و فقط چهار سطر اول آن باقی مانده است. از جمله دیگر آثار ارزشمند این موزه، کتب خطی‌های اهدایی به موزه است.

موزه میان‌دوآب: این موزه در سال ۱۳۴۷ ش تأسیس شد و دارای هشت بخش است: آثار برنزی و مفرغی مربوط به دوره پیش از تاریخ، آثار سفال و مفرغ مربوط به دوره اسلامی، انواع سکه‌ها، آثار مفرغ و برنز و سفال‌های مربوط به لرستان، آثار هنرهای

نبض هیجان در دیار جاذبه‌های ناشناخته؛ از کهن‌ترین جنگل تا پل معلق

وی تأکید کرد: مشخصه دیگر واحدهای معماری کنزق، فضاهای متمایل به چهار گوش و دالان‌های راست گوشه یا هلالی مشاهده می‌شود که در بخش‌هایی از آن‌ها محفظه‌هایی به طرز طاقچه‌های قوسی جهت قرار دادن مشعل و وسایل روشنایی تعبیه شده است. معاون میراث فرهنگی استان افزود: نور و هوای این واحدها از طریق روزنه‌های گرد موجود تأمین می‌شده است؛ البته چنین سبکی در بیش‌تر مراکز معماری صخره‌ای ایران و آذربایجان قابل مطالعه و شناسایی است.

به گفته عالیقدر براساس بررسی‌های میدانی تاریخ قدیمی‌ترین دوره استقرار روستای کنزق به هزاره اول قبل از میلاد می‌رسد. ضمن آن‌که در دوره اسلامی این روستا به حیات خود ادامه داده اما هم‌زمان با زلزله اردبیل در سال ۱۳۷۵ متروکه شد.

با انعکاس جاذبه‌های گردشگری کنزق، فرماندار سرعین از آغاز به کار تور گردشگری به مقصد جاذبه‌های تاریخی و باستانی سرعین خبر داده است. عاطف نصری تصریح کرد: در طول تعطیلات تابستانی امسال تور بازدید از جاذبه‌های کمتر شناخته شده شهرستان سرعین دایر می‌شود.

وی تأکید کرد: هر چند سرعین به عنوان شهر چشمه‌های بهشتی و آب‌های گرم معدنی شناخته می‌شود، اما جاذبه‌های گردشگری دیگری در شهرستان سرعین وجود دارد.

فرماندار سرعین تأکید کرد: این تور در نظر دارد مقاصد گردشگری از جمله غار کنزق، تپه آناهیتا، دره ورنیاب شامل تپه و غار باستانی و روستای بیله درق را به مسافران معرفی کند.

شهر یری و اسرار پنهان سنگ افراشته‌ها

دیگر جاذبه منطقه باستانی شهر «یری» چنان‌چه از نامش پیداست محل استقرار تمدنی کهن است که در دهه ۸۰ با کاوش‌های باستان‌شناسی انقلابی در قدمت تاریخی استان اردبیل رقم زد و تاریخ این منطقه را تا اواخر دوره نوسنگی به عقب برد.

به طوری که هم اینک آثار باستانی بازمانده حکایت از آن دارد که قدمت شهرهای اردبیل به تمدن‌های نخست و اعصار اولیه پیدایش تمدن بازمی‌گشته است. از جمله این جاذبه‌ها روستای تاریخی «کنزق» از توابع سرعین در دامنه کوه سبلان است که از شمال به روستای اردی موسی، از جنوب به روستای تاریخی کلخوران، از شرق به روستای آق قلعه و از غرب به شهر سرعین محدود شده است.

در چند سال گذشته حفرة‌های صخره‌ای روستا مورد توجه باستان‌شناسان قرار گرفت و با مطالعات اولیه از تمدنی باستانی پرده برداشتند.

به ادعان کارشناسان تمدن کنزق یکی از اسرار مگو و میراثی کهن از معماری باستانی در این منطقه محسوب می‌شود و بیانگر پیچیدگی و گسترگی حیات در دامنه کوه سبلان است.

معاون میراث فرهنگی استان اردبیل تصریح کرد: معماری صخره‌ای روستای متروکه کنزق که در امتداد شرق و جنوب شرقی دره سرسبز این روستا بر روی سنگ‌های رسوبی آهکی و ماسه‌ای متراکم شکل گرفته و توسعه پیدا کرده است از جمله آثار برجسته استان برای تکمیل مطالعات معماری صخره‌ای آذربایجان و ایران محسوب می‌شود.

منصور عالیقدر افزود: واحدهای مسکونی و دامی این روستا در سراسیمه تپه‌های به‌صورت خانه‌های زیرزمینی طراحی و با اشکال مختلف کنده شده است و در واقع با طرحی منظم ابعادی متنوع و ناهمگون محل استقرار انسان و دام بوده است.

جاذبه‌های پنهان گردشگری اردبیل موجب شده است این روزها، مشتاقان بسیاری برای تجربه هیجان به تاریخ و طبیعت این استان سفر کنند، جایی که جاذبه‌های بکر گردشگران را به خود می‌خواند.

از نام‌گذاری اسرار آلود اردبیل که تغییر یافته ترکیب (آرتاویل) به معنی شهر مقدس است تا بازمانده‌های باستانی از دل خاک بیرون آمده آن حکایت از تاریخی ناشناخته دارد.

از خانه‌های تاریخی معاصر که بگذریم، می‌توان رد اولین انسان‌های ساکن در فلات آسیا و در ادامه ردی از تمدن‌های دوره‌های مختلف را در شهرهای مختلف اردبیل جستجو کرد.

مطالعه باستانی اردبیل که امروز به جاذبه گردشگران تبدیل شده، زمانی که در کنار طبیعت این استان قرار می‌گیرد، ترکیب هیجان و اشتیاق کشف ناشناخته‌ها را برای گردشگران به همراه دارد.

امروز کارشناسان از تبدیل اردبیل به قطب گردشگری هیجان در کشور می‌گویند، منطقه‌ای که توسط گردشگران ریزبین و جویای شگفتی زمانی کشف شده و سرریز سیل آسای گردشگران را شاهد خواهد بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد برخی جاذبه‌های گردشگری استان اردبیل در آینده نزدیک مورد استقبال کم‌نظیر قرار گرفته و گردشگران همچون گنجی ناشناخته در افزودن آن به لیست مقاصد خود اقدام خواهند کرد. غارهای تاریخی باردپای تمدن‌های نخست

از جمله جاذبه‌های کمتر شناخته شده اردبیل، جای پای تمدن‌های نخست در این استان است.

خود به یکی از زمینه‌های توسعه گردشگری استان تبدیل شود.

پرواز پاراگلایدرها بر روی پل معلق

نمونه دیگر تلاقی گردشگری تاریخی با گردشگری هیجان را می‌توان در زیرساخت‌های ایجاد شده شهرستان مشگین شهر مشاهده کرد.

به تعبیر فرماندار مشگین شهر یکی از جاذبه‌های جدید گردشگری این شهرستان پرواز با پاراگلایدرها است.

میرعلی رحیمی زاده تصریح کرد: برای پرواز پاراگلایدرها مسیر گردولی تا پادگان آموزشی شهید بیگلری در نظر گرفته شده است.

وی با تأکید به اینکه مشگین شهر از اقلیم کم‌نظیری برای ورزش‌هایی از این دست برخوردار است، اضافه کرد: در خود مشگین شهر ۳۰ خلبان آموزش دیده به این ورزش مشغول هستند.

فرماندار مشگین شهر تابستان را فصل اصلی گردشگری در این منطقه دانست و تأکید کرد: افراد آموزش دیده می‌توانند از طبیعت مشگین شهر برای پرواز پاراگلایدر استفاده کنند.

جاذبه دیگر گردشگری مشگین شهر پل معلق بر روی رودخانه خیاوچای است. فرماندار مشگین شهر در خصوص این جاذبه گفت: این پل با ۳۲۵ متر طول، عرض دو متر و ارتفاع ۸۰ متری از کف رودخانه «خیاوچایی» یکی از جاذبه‌های گردشگری استان اردبیل محسوب می‌شود و در طول مدت کوتاه فعالیت خود توانسته سیل عظیمی از گردشگران را راهی مشگین شهر سازد.

وی افزود: در حال حاضر در کنار پل معلق تفریحاتی از جمله اسب‌سواری، شترسواری و اسکیت تدارک دیده شده است.

فرماندار مشگین شهر همچنین از احداث دو زیپ لاین در مناطق گردشگری این شهرستان خبر داد و تصریح کرد: یکی از زیپ لاین‌ها به طول ۳۵۰ متر در محل پل معلق مشگین شهر به اتمام رسیده است.

وی افزود: زیپ لاین پل معلق از یک ماه قبل به صورت آزمایشی مورد استفاده قرار گرفته و بعد از دریافت استانداردهای سازه‌ای و ایمنی به صورت رسمی افتتاح می‌شود.

وی با بیان اینکه این زیپ لاین از نمونه‌های منحصر به فرد کشور است، اضافه کرد: سه کاربر به طور همزمان می‌توانند از زیپ لاین استفاده کنند. رحیمی زاد همچنین به اجرای زیپ لاین دیگری به طول ۷۰۰ متر در ورودی روستای آق بولاغ اشاره کرد

که در هیچ کجای دنیا مشابه ندارد و به‌عنوان مثال در ترکیه فقط ۲۰ عدد، در آذربایجان یک عدد است و در مغولستان هرچند زیاد اما به‌صورت انفرادی است. این باستان‌شناس تأکید دارد که ساخت این مجموعه با تفکر و مدیریت انجام‌شده و هدفی را دنبال می‌کرده است به‌طوری‌که کریدور و دالان اصلی درست در مقابل کوه سبلان است. مطالعات بر روی معمای سنگ افراشته‌ها که اغلب به شکل زن هستند همچنان ادامه دارد و معمای آن‌ها کشف نشده است.

تلاقی گردشگری تاریخی با سلامت در شورابیل

با وجود اینکه دریاچه طبیعی شورابیل در میانه شهر اردبیل جاذبه شناخته شده است، در دو سال گذشته پروژه‌های توسعه متعددی پیرامون دریاچه اجرا شده است.

شهردار اردبیل به توسعه فضای سبز و ایجاد پارک پیرامون دریاچه اشاره کرد و افزود: در ورودی دریاچه نیز فضای مناسبی برای اتراق گردشگران فراهم شده است.

حمید لطف‌اللهیان به اجرای بزرگ‌ترین رینگ سلامت کشور در پیرامون این دریاچه اشاره و تأکید کرد: این رینگ به طول هفت کیلومتر بوده که به تازگی تکمیل شده و در آینده ورود خودرو به محوطه پیرامون دریاچه نیز ممنوع خواهد شد. وی با بیان اینکه این پروژه یک پروژه انسان‌محور و با هدف ارتقا سلامت شهروندان است، افزود: برای تردد شهروندان و بازدید از دریاچه زیرساخت‌های مختلفی از جمله قطار برقی تدارک دیده شده است.

به گفته شهردار اردبیل در پیرامون دریاچه رستوران، پیست دوچرخه‌سواری، کمپ‌های اقامتی و امکانات بازی کودکان فراهم شده است.

در کنار توسعه مراکز اقامتی و امکانات رفاهی، کمپ قایقرانی نیز در دریاچه شورابیل ایجاد می‌شود که به تعبیر رئیس هیئت قایقرانی استان می‌تواند

این منطقه در چهار هزار هکتار برای اولین بار در سال ۱۹۴۷ توسط چارلز برنی باستان‌شناس مورد کاوش قرار گرفت و به‌عنوان «قلعه ارجق» از سوی وی معرفی شد.

در فصل‌های بعدی کاوش در سال‌های ۸۲ تا ۸۴ چهار منطقه در شهر یری شناسایی شد و رموزی که گمان می‌شد برنی در شناخت آن موفق عمل کرده است با مطالعات بیشتر به یافته‌های جدیدی رسید تا اعلام نظر در خصوص این منطقه را با احتیاط بیشتر همراه کند.

چهاربخشی که در منطقه شهر یری کاوش شده است شامل محدوده قلعه، گورستان عصر آهن، معبد و محوطه قوشا تپه است که هر یک با وجود دست‌کاری متعدد افراد سودجو و بی‌توجهی در حفاظت دقیق و اصولی از این منطقه همچنان اسرار مگویی دارد که آدمی را در مقابل، تلاش جان‌فرسا برای ساخت چنین موارثی و عقل و استدلال گذشتگان و اولین انسان‌هایی که در این بخش از کره خاکی زیسته‌اند، متحیر می‌سازد.

بخشی از محوطه شهر یری شامل دیوار دفاعی و قلعه است که این دیوار توسط چارلز برنی به ثبت رسید و با این وجود رموز معماری آن موجب شد در سال ۸۲ بار دیگر کاوش‌های دقیق‌تری در خصوص آن انجام شود. دیوار دفاعی قلعه که از چینش سنگ‌های درشت حاصل شده است به گفته علیرضا هژبری نویسنده باستان‌شناس، ساختار سیلکوپین داشته و بدون استفاده از ملاط با روی هم آوردن سنگ‌ها به شکل اصولی احداث شده است.

به گفته هژبری نویسنده با کشف قبور باستانی در کاوش‌های سال ۸۲ وابستگی استل‌ها به قبور منتهی شد و هفت دالان که در طول آن‌ها سنگ افراشته چیده شده است شناسایی شدند.

وی افزود: زمانی می‌توان در خصوص اعجاز این منطقه گفت که در مجموع ۵۳۷ استل در معبد به دست آمد

جانوری را شامل می‌شود که نیازمند شناسایی است. اوج چشم‌نوازی طبیعت فندقلو را در فصل رویش فندق و گل‌های بابونه آن باید دید. گونه‌های فندق شناسایی شده در این جنگل به حدی از تنوع و تمایز برخوردار است که مرکز تحقیقاتی به همین منظور راه‌اندازی شده است.

زیبایی سحرانگیز جنگل فندقلو از سمت گردنه حیران نیز قابل مشاهده است. در گردنه حیران و نزدیک پایگاه امداد و نجات هلال احمر تله کابین حیران دایر شده که زیبایی‌هایی گردنه را به طبیعت فندقلو پیوند می‌زند.

تله کابین حیران به طول هزار و ۵۰۰ متر در محدوده روستای حیران و ونه‌بین قرار دارد و مسیر تله کابین حیران از جاده آستارا به اردبیل در منطقه حیران آغاز شده و وارد جنگل فندقلو می‌شود. در ابتدا، انتها و مسیر این تله کابین امکانات رفاهی، پیست کارتینگ، سورت‌مه، هتل، زیپ لاین و رستوران احداث شده است.

تله کابین در نقطه‌ای از گردنه حیران قرار گرفته که از طرف شرق به دریای خزر و شهر آستارا و چشم‌اندازهای زیبای گردنه حیران و از طرف غرب و جنوب به جنگل‌های زیبای فندقلو و از شمال نیز به مرز ایران با جمهوری آذربایجان مشرف است. این

نظامی پیدا کند محل سکونت بوده است. وی افزود: وسعت بالغ بر ۳۰۰ هکتار و چند لایه ای بودن قلعه نشان دهنده استمرار سکونت انسان از دوره اشکانی تا دوره صفوی است.

به گفته محمدی واقع شدن در ارتفاعات و امکان کنترل منطقه در صورت حمله دشمن، موقعیت طبیعی، دست‌یابی به آب و غذای کافی و امکان حفاظت قابل توجه موجب شده قلعه بونی یوغون در طول تاریخ هم استفاده نظامی و هم مسکونی داشته باشد.

فندقلو و هیجان تله کابین در صخره‌ها

در حد فاصل دو شهر تاریخی اردبیل و نمین جنگلی واقع شده که عمر آن را برابر با شکل‌گیری کره زمین تخریب می‌زنند. جنگل «فندقلو» از مواریت کهن طبیعی استان اردبیل است که به دلیل تنوع گونه‌های گیاهی و جانوری و طبیعت سحرانگیز هیجان هر گردشگری را بر می‌انگیزد.

این جنگل در مجموع ۱۹ گونه جنگلی متعلق به هشت تیره و ۱۷ جنس شناسایی شده‌اند که از بین انواع شناسایی شده گونه‌های نادری نظیر فندق، ممرز، راش، بلوط، بلند مازو و بیدمشک وجود دارد. وجود درختان فندق، سیب وحشی، گوجه سبز، ازگیل، به، تمشک و توت فرنگی از دیگر زیبایی‌های طبیعت این جنگل است که این روزها شمار آن طبیعت دوستان، پژوهشگران و محققان را شگفت‌زده کرده است.

در این جنگل نزدیک به ۹۰ گونه گیاهی رشد و نمو دارند که می‌توان به گونه احیاشده «سوسن چلچراغ» که از گونه‌های کم‌نظیر در دنیا بوده و در کل کشور فقط در دو منطقه نمونه‌های آن دیده شده است، اشاره کرد.

مدیرکل میراث فرهنگی استان اردبیل جنگل «فندقلو» را از قدیمی‌ترین جنگل‌های کره زمین برشمرد و تصریح کرد: این جنگل ادامه جنگل‌های هیرکانی مرز اردبیل و گیلان است و به عبارتی جزو قدیمی‌ترین جنگل‌های روی کره زمین محسوب می‌شود. حاجی‌زاده معتقد است این جنگل در پنج هزار هکتار مجموعه بی‌نظیری از گونه‌های منحصر به فرد گیاهی و

و گفت: زیپ لاین دوم نیز توسط سرمایه‌گذار بخش خصوصی اجرا می‌شود. وی معتقد است با اجرای زیپ لاین‌ها مشگین شهر و استان اردبیل می‌تواند به قطب گردشگری هیجان در کشور تبدیل شود.

بونی یوغون و گردشگرانی که بازنگشتند

در شهرستان نیر جاذبه گردشگری کمتر شناخته شده دیگری در سال‌های اخیر توسط باستان‌شناسان کشف و به عنوان سایت باستان‌شناسی معرفی شده است.

قلعه و منطقه باستانی بونی یوغون در روستای کورعباسلو نیر یکی از مهم‌ترین دژهای این منطقه از قبل از تاریخ اسلام بوده و هم‌اکنون نشانه‌هایی از تمدن چهار هزار و ۵۰۰ ساله پیش از دوران مفرغ تا عصر اشکانی و دوران اسلامی در آن یافت می‌شود. قلعه بونی یوغون (گردن کلفت) روی قطعات عظیم سنگ واقع شده تا جایی که استحکام این دژ موجب شده مردمانی که قرن‌ها قبل در این منطقه می‌زیست‌اند باور خرافاتی مبنی بر گم شدن گردشگران و افراد کنج‌کاو مراجعه کننده به قلعه داشته باشند.

امروزه با ساماندهی قلعه و بررسی معماری آن علل بروز این‌گونه خرافات در بین مردمان آن دوران مشخص شده چرا که دیوارهای سنگی که ارتفاعی حدود ۳۰۰ متر دارند قلعه را از دو جناح غیرقابل نفوذ کرده بنابراین دسترسی به آن غیرممکن بوده و افراد مراجعه کننده که از سوی دیگر بازمی‌گشته‌اند، گمشده تلقی می‌شده‌اند.

کارشناس باستان‌شناسی اردبیل معتقد است با وجود آثار شاخص از چهار هزار سال قبل در این منطقه عمده رونق این قلعه در دوران اشکانی و هم‌زمان با جنگ ایران و روم بوده است.

میر روح‌الله محمدی تصریح کرد: در این مقطع تاریخی با افزایش جمعیت مواجهیم و قلعه بیش از آنکه کاربرد

تله کابین دارای ۳۰ کابین شش نفره معمولی و سه کابین ویژه VIP بوده و ایستگاه‌های آن از استانداردترین ایستگاه‌های موجود در تله کابین‌های کشور است. علاوه بر این در داخل جنگل یک استخر آب گرم به نام «مشه سویی» وجود دارد که آب آن خاصیت درمانی دارد و افراد زیادی به این دلیل به این مکان مراجعه کرده و چند روزی را داخل جنگل و در کنار استخر آب گرم و آبشاری که در منطقه قرار داد، اقامت می‌کنند.

جاده رویایی اسالم برای گردشگران خوش ذوق

طبیعت بکر و دست‌نخورده، زیبایی‌های وحشی جنگلی، زندگی سنتی افراد بومی، تولید عسل‌های ناب، وجود آبشار و دریاچه، دشت وسیع گل و گیاهان کمیاب و... از جمله ویژگی‌هایی است که گردشگران می‌توانند در یک جاده ۷۰ کیلومتری یک جا همه این مواهب و دیدنی‌ها را مشاهده کرد.

جاده خلخال - اسالم که به دلیل کوهستانی بودن حتی در تابستان از آب‌وهوای سرد و خنک برخوردار است، در اغلب اوقات به ویژه در نیمه دوم سال به دلیل بارش برف و باران‌های سیل‌آسا بسته بود و مسافران تنها می‌توانند در این فصول از زیبایی‌های آن لذت ببرند.

این جاده مسیری برای ورود به بهشت طبیعت است، چراکه جاده خلخال - اسالم تنها یک جاده جنگلی نیست بلکه ترکیبی از جنگل و دشت، گلزار و آبشار و دریاچه است؛ تصویری از زیباترین جاذبه‌های طبیعی که کنار هم چیده شده‌اند تا بی‌هیچ سابقه و ذوق ادبی شاعران کند.

جاده اسالم به خلخال یک از جاذبه‌های گردشگری ایران است که تاکنون ناشناخته مانده و شاید بزرگ‌ترین حسن این جاده نیز همین باشد. جاده‌ای با یک مسیر پیچ‌درپیچ که از خلخال در استان اردبیل شروع شده و با طی فاصله‌ای ۷۰ کیلومتری به اسالم در استان گیلان منتهی می‌شود.

تجربه شیرین هم‌زیستی با عشایر

در شمال استان اردبیل به تناسب اقلیم آن یکی از جاذبه‌های کمتر شناخته شده گردشگری زندگی عشایر است.

مدیرکل میراث فرهنگی استان با اشاره به زیبایی‌هایی زیستی عشایر تصریح کرد: بخش خصوصی می‌تواند در توسعه حوزه گردشگری به ویژه جوامع بومی محلی از جمله روستایی و عشایری مشارکت داشته باشد.

وی با تأکید به ظرفیت‌های متعدد گردشگری عشایر اضافه کرد: در چنین جوامعی جاذبه‌های متعددی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و فعالیت آژانس‌ها و شرکت‌های خدمات گردشگری داخلی و خارجی وجود دارد.

مدیرکل میراث فرهنگی استان با تأکید به ضرورت توجه به اقتصاد گردشگری ادامه داد: در جامعه عشایری می‌توان با حفظ سنت‌ها و رسوم دیرینه صنعت گردشگری را احیا و در کنار اقتصاد خرد جامعه عشایر، اقتصاد گردشگری را

سطح دریا ترکیب دو دریاچه شامل ۱۸۰ هکتار و ۴۰ هکتار است که در فصل‌های پربارش به هم پیوسته و دریاچه واحدی را شکل می‌دهند.

اعجاز نئور چه در روز و چه در شب موجب شده به عنوان یکی از زیباترین تفرجگاه‌های تابستانی شهرت یابد. تا جایی که گردشگران بسیاری تنها به قصد دیدن و کمپ در نئور به استان اردبیل سفر می‌کنند.

به گفته مدیرکل میراث فرهنگی استان اردبیل این منطقه از لحاظ تقسیمات سیاسی - اداری بخشی از محدوده فولادلوی جنوبی به مرکزی بودالو از توابع بخش هیر در شهرستان اردبیل است.

حاجی‌زاده گفت: این دریاچه در بلندی‌های دامنه غربی رشته کوه باغرو و به فاصله تقریبی ۴۸ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل واقع شده است.

وی افزود: وسعت حوزه آن بیش از هزار هکتار بوده و وسعت دریاچه آن هم بیش از ۲۲۰ هکتار و مشتمل

بر دو دریاچه کوچک ۴۰ هکتاری و ۱۸۰ هکتاری است که در فصل‌های پر آب بهار به هم می‌پیوندند و دریاچه‌ای واحد را به وجود می‌آورند.

حاجی‌زاده با بیان اینکه حوزه آبریز رودخانه هیر در این دریاچه می‌ریزد، اضافه کرد: این دریاچه در حدود چهار ماه از سال به صورت یخ‌بندان است اما در فصل تابستان مناظر کم‌نظیری از دشت گل‌های وحشی موجب می‌شود مسافران و گردشگران بسیاری به آن سفر کنند.

وی تأکید کرد: در پیرامون دریاچه همواره می‌توان کمپ‌های گردشگران، گروه‌های کوهنوردی و علاقه‌مندان به ماهی‌گیری را مشاهده کرد.

مدیرکل میراث فرهنگی استان طبیعت استان اردبیل را یکی از جاذبه‌های کم‌نظیر آن دانست و تأکید کرد: منطقه نمونه گردشگری نئور می‌بایست در سطح

گسترده معرفی شود.

اقلیم اردبیل تنوع کم‌نظیری به جاذبه‌های گردشگری آن بخشیده تا جایی که به تعبیر مسافران این استان، تمامی سلاخ گردشگری می‌توانند در اردبیل پاسخ خود را دریابند.

به عنوان اقتصاد مکمل معرفی کرد.

وی افزود: در برخی جوامع برخوردار از جامعه عشایری، ظرفیت‌های گردشگری سکونت موقت و همراهی با عشایر فراهم شده است و آژانس‌های خدمات گردشگری می‌توانند چنین برنامه‌هایی را برای جامعه عشایری اردبیل نیز اجرا کنند.

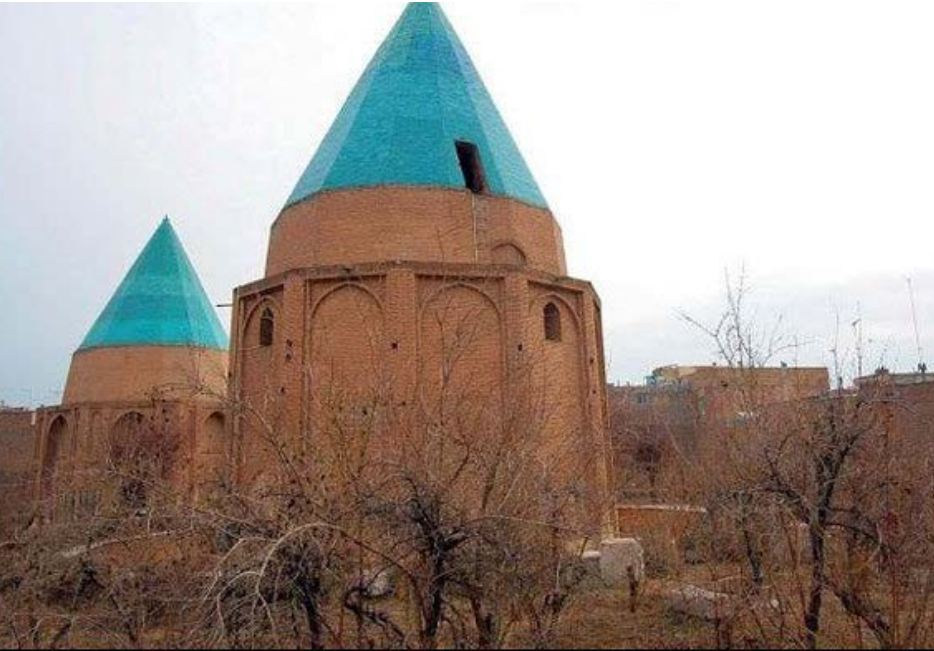
مدیرکل میراث فرهنگی استان متذکر شد: فعالان بخش غیردولتی و تورگردان‌ها می‌توانند با رزرو سالانه در جشنواره‌های این چنینی شرکت کرده و خود زمینه‌ساز معرفی جاذبه‌های گردشگری استان باشند.

نئور و عاشقان طبیعت

جاذبه طبیعت‌گردی دیگر در استان اردبیل دریاچه «نئور» است. دریاچه نئور واقع در ۴۸ کیلومتری شهر اردبیل در یک دره کوهستانی واقع شده است. این دریاچه در ارتفاع دو هزار و ۵۰۰ متری از

نقش گنبد‌های سبز صفوی بر تاریخ قم / باغی که همیشه سبز است

مقابر گنبد سبز قم آثار تاریخی بر جای مانده از دوران صفوی است که مقبره سه تن از فرمانروایان این خاندان در آن، جای خوش کرده است.

انتهای خیابان چهارمردان (انقلاب)، جنب گلزار شهدا و در بخش شرقی قم، درون باغی کوچک موسوم به باغ گنبد سبز، سه اثر تاریخی از قرن هشتم هجری بر جای مانده است. این منطقه در گذشته به دروازه کاشان مشهور و گنبد‌ها به گنبد‌های دروازه کاشان معروف بوده است.

مقابر گنبد سبز قم در قرن هشتم هجری شاهد یادمان‌های مذهبی، تاریخی متعددی بوده که در فرهنگ معماری ایران به برج‌های آرامگاهی معروف هستند.

شاخص‌ترین بناهای مزبور مجموعه‌ای را تشکیل می‌دهد که به نام مقابر دروازه کاشان یا گنبد سبز شناخته شده‌اند.

در گنبد سبز سه مقبره دیده می‌شود مقبره خواجه اصیل الدین که این مقبره در جنوبی‌ترین گنبد محسوب می‌شود

در این سه بنا که از حیث هنر گچبری از نمونه‌های منحصر به فرد به شمار می‌رود امرای خاندان علی صفی فرمانروایان مستقل قم در قرن هشتم دفن شده‌اند. طرح کلی بنا در این سه اثر از بیرون مضلع با گنبد رک از نوع دو پیوسته و از داخل هشت گوشه با هشت صفا و اضلاع بنا می‌باشد که در بالای صفحه به شانزده گوشه دگرگون شده است.

بدنه داخل بناها از سقف تا نزدیک سطح زمین با آرایش‌های ظریف گچبری و نقش و نگارها و ترنج‌ها زینت داده شده و در هر یک سه کتیبه سراسری گچبری شده است.

از اواخر دوره سلجوقی و سراسر عصر ایلخانی در نمای داخلی اغلب برج‌های آرامگاهی تزئینات گسترده‌ای رایج بود نکته دارای اهمیت درباره مقابر گنبد سبز شباهت نقش مایه‌های تزئینی آن با گچبری‌های سقف ایوان‌های طبقه دوم گنبد سلطانیه است. این شباهت به آن اندازه است که باستان شناسانی چون پروفیسور پوپ آن را منطقی کار هنرمند واحدی می‌دانند و به احتمال قوی بزرگی و عظمت گنبد سلطانیه این تصور را پیش می‌آورد که هنرمندان و معماران خبره از سراسر کشور دعوت به کار

شده‌اند و هنگام کار کردن به تبادل دانش و هنر خود پرداخته‌اند و هنر خود را در شهر خود به کار بسته‌اند.

مقبره خواجه علی صفی در وسط گنبد قرار دارد. وی فرمانروای خاندان صفی است که تا سال ۷۴۴ قمری فرمانروای قم بود.

در گنبد سبز سه مقبره دیده می‌شود مقبره خواجه اصیل الدین که این مقبره در جنوبی‌ترین گنبد محسوب می‌شود.

این بنا از خارج دوازده ضلعی منتظم و از داخل هشت ضلعی با طاق نمای تزئینی در هر ضلع است.

مقبره خواجه علی صفی در وسط گنبد قرار دارد. وی فرمانروای خاندان صفی است که تا سال ۷۴۴ قمری فرمانروای قم بود. این بنا از خارج دوازده ضلعی منتظم است که هر ضلع آن با طاق نماهایی به دهانه ۴۰ و ارتفاع ۷۰ تزئین شده است.

دومین فرد مدفون در این بقعه امیر جلال الدین است که سخنی از وی در متون تاریخی نیامده است. سومین فرد خواجه عمالدین محمود قمی است که تا سال ۷۹۱ قمری عهده دار امور نواحی قم بوده است.

گنبد شمالی نیز آنگونه که فیض در کتاب گنجینه‌های آثار تاریخی قم آورده مدفن مجد الملک براوستانی وزیر سلطان برکیارق و خواجه برهان الدین وزیر سلطان حسن آق قویونلو است که به قرن نهم نسبت داده است.

از لحاظ معماری با توجه به خصوصیت مشترک هر سه بنا به نظر می‌رسد که در یک محدوده زمانی ساخته شده‌اند و هر سه متعلق به خاندان صفوی است.

نگاهی به اکوتوریسم خراسان شمالی / طبیعتی که گردشگران را فرامی خواند

و تن را از زلال چشمه آن صفا می‌بخشند.

بش قارداش؛ تلفیق طبیعت با معماری

چشمه بش قارداش به لحاظ دارا بودن آب گوارا و سبک دارای اصلاح مفید و هوای لطیف همواره مورد توجه مردم منطقه، شهرهای هم‌جوار و گردشگران و مسافران است.

چشمه بش قارداش در ۶ کیلومتری جنوب بجنورد بر سر راه اسفراین قرار گرفته است، در ضلع شرقی آن بر روی تپه‌ای، آثار باستانی دوران قاجاریه وجود دارد که معماری آن شامل کاشی کاری هفت‌رنگ، کاشی فیروزه‌ای و تلفیق آجر و کاشی است.

بنا دارای کتیبه‌هایی مزین به آیاتی است از سوره مبارکه نور با قلم شیوه‌ای ثلث بر زمینه‌ای لاجوردی که امروزه بقایای آن در ایوان اصلی به چشم می‌خورد، ساخت اولیه این بنا مربوط به دوره قاجاریه است که بعدها به مقبره شخصی سردار مخمّم (حاکم وقت منطقه بجنورد و گرگان) تبدیل می‌شود.

بش قارداش با چشمه‌های همیشه جوشان و چنارهای کهن سایه‌گستر قدمتی دیرینه دارد که طبق یک نظریه قدمت آن به زمان (پارت‌ها) بازمی‌گردد، پیش از اسلام در این محل عبادتگاه یا آرامگاه موبدان کیش زردشتی قرار داشته و در دوران پارت‌ها به سبب اقامت چهار مغ در بجنورد قدیم این شهر به چهار مغان شهرت یافته است.

آبشار حمید؛ آبخیزی روح‌نواز در دل کوه

در ۲۰ کیلومتری شرق بجنورد، در شرق روستای حمید دره‌ای طویل قرار دارد که اطراف آن را ارتفاعات سنگی احاطه کرده و بستر رودخانه بر روی تخته‌سنگ‌های عظیم و یکپارچه جریان آب را تحمل می‌کند. رودخانه در پایین‌دست، باغات و مزارع را آبیاری می‌کند و مازاد آب آن به رودخانه بابا امان می‌پیوندد و سرانجام به خزر می‌ریزد.

در کنار آبشار یا در سایه‌سار دیواره‌های کوه به نظاره نشستن و گوش فرادادن به زمزمه عبور آب از روی تخته‌سنگ‌ها در سکوت کوهستان آرام‌بخش است.

چشمه آب‌معدنی ایوب پیغمبر؛ مقصد گردشگری مذهبی

دهستان گیفان در شمال بجنورد، نزدیک به مرز جمهوری ترکمنستان به فاصله تقریبی ۱۰۰ کیلومتر تا بجنورد در روستایی به همین نام واقع است، همه‌ساله پذیرای مسافران و بیماران بسیاری از اطراف و آنکاف و نقاط مختلف کشور است. از آبگرم ایوب، برای گرما درمانی (ترموتراپی) و معالجه بیماری‌های پوستی استفاده می‌شود.

بابا امان زبانه‌ترین و قدیمی‌ترین پارک گردشگری کشور

بابا امان دارای امکانات رفاهی متعددی همچون هتل، کمپینگ، رستوران، آلاچیق و غیره است که در طول سال به‌خصوص فصل بهار و تابستان هزاران توریست و زائر از آن بهره‌مند می‌شوند. مساحت این پارک ۱۴۰ هکتار بافاصله ۱۰ کیلومتر در شرق بجنورد در مسیر بزرگراه آسیایی بجنورد-مشهد قرار دارد.

بقعه امامزاده اسماعیل معروف به شاهزاده اسماعیل از فرزندان امام موسی کاظم (ع) در میان درختان چنار کهن سال و قطور و در کنار چشمه معروف پارک زیبای بابا امان ساخته شده است که همه‌ساله زائران زیادی در جوار آن به راز و نیاز پرداخته روح را پاک و در سایه‌سار درختان سر به فلک کشیده استراحت کرده

اکوتوریسم از مهیج‌ترین گونه‌های گردشگری در خراسان شمالی است که به سبب وجود طبیعت زیبا و بکر در جای جای این استان سرسبز می‌تواند به‌عنوان هدف گردشگری معرفی شود.

اکوتوریسم یا بوم گردشگری از جمله گونه‌های مختلف گردشگری، امروزه رایج شده و در حال گسترش است، خراسان شمالی نیز به سبب داشتن جاذبه‌های طبیعی بسیار و مناطق زیبا و بکر، از این قاعده مستثنا نبوده و همواره گردشگران و حتی مردم محلی این خطه سرسبز را برای حضور در طبیعت و لذت از زیبایی‌های بی‌بدیل آن به خود فرامی‌خواند.

خراسان شمالی با داشتن جاذبه‌هایی از جمله روستاهای بیلاقی و خوش آب‌وهوا، کوهستان‌هایی با چشم‌اندازهای متنوع، دره‌های باصفا، پارک‌های ملی و مناطق قرق شده و بسیاری از جاذبه‌های بی‌نظیر دیگر، پتانسیل بالایی برای جذب گردشگر دارد.

حدود ۱۰۰ کیلومتری بجنورد، مرکز استان واقع شده است، در برگزاری تورهای دو یا سه روزه می‌توانند گردشگران از زیستگاه‌های متعددی بازدید کنند.

۵۰ خانه روستایی مجوز بوم گردی دریافت می‌کنند

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی می‌گوید: در حال حاضر ۵۰ پرونده به منظور صدور مجوز بوم گردی برای خانه‌های روستایی در استان در دست اقدام است.

محمد سویدانلویی با اشاره به وجود مناطق بکر و جاذبه گردشگری در روستاهای خراسان شمالی، اظهار می‌کند: با پیش رفتن به سوی گردشگری سنتی، زمینه برای توسعه این نوع گردشگری در استان فراهم شده است.

سویدانلویی با اشاره به برخورداری پنج‌خانه روستایی استان از مجوز بوم گردی در روستاهای رویین، دودیخ و گز، عنوان می‌کند: ۵۰ پرونده نیز در دست اقدام

گردشگران بی‌شماری را به خود فرامی‌خواند.

اسفیدان؛ ماسوله شمال شرق ایران

از بزرگراه بجنورد-مشهد، نرسیده به پارک زیبای بابامان، به سمت دره معروف نوده چناران، رو به شرق حرکت را ادامه می‌دهیم، در طول راه، چشم‌اندازهای دلنواز، آب فراوان و روستاهای سرسبز بابا امان، چهار خروار، کوه کمر، پیغو چناران و نوده را پشت سر گذاشته، سرانجام به روستای اسفیدان می‌رسیم، روستای اسفیدان در دره‌ای ژرف، محصور در کوهستان، آرمیده بر کمرکش کوه با شیب تند، بر روی تخته‌سنگ‌های عظیم و استوار، با معماری خاص منازل در دل کوه و بر ارتفاع صخره‌های پربلایت که تمام از سنگ‌های لاشه درست شده اندک جلوه‌ی خاصی دارد.

مردم پرتوان و هنرمند روستای اسفیدان، در تهیه

بنا به اعتقادات مذهبی و علاقه مردم به اهل کرامت، وجود ایوب پیغمبر در کنار استخر آبگرم و امامزاده سگری به فاصله اندکی در روستای گیغان، می‌تواند بیش از پیش جذب توریست کند.

چشمه پیغو

چشمه پیغو در ۲۱ کیلومتری شرق بجنورد و به فاصله ۱۲ کیلومتری شرق جاده آسفالت بجنورد-شیروان قرار گرفته است. ارتفاع آن از سطح دریا ۱۱۵۰ متر است.

ابتدا باید از دره باصفا و سرسبز و پرآب بابا امان و روستای چهار خروار و کوه کمر گذشت. سمت راست جاده تابلو روستای پیغو نمایان می‌شود.

پای کوه (قره قوزی) چشمه‌ای پرآب و بسیار خنک و گوارا بی‌وقفه سالیان دراز است جوشش دارد. باغات باصفا و درختان کهن سال را سیراب می‌کند و ملازاد آن

صنایع دستی به خصوص بافت قالی ذوق و سلیقه خاصی دارند، آنان بر

این باورند که وجود امامزاده محمدباقر سبب شده تا در طی سال‌های گذشته آسیبی از جانب کوه‌ها به آنان نرسد.

روایی دل‌انگیز در کویر میان‌دشت

کویر میان‌دشت جاجرم با وسعتی حدود ۸۴۴۳۵ هکتار حدود یکصد کیلومتر دورتر از بجنورد مرکز استان در جنوب غربی این استان، دارای بیش از ۱۱۰ گونه گیاهی شامل قیچ، درمنه، تاق، جامه در بادامی و غیره، تنوع جانوری پستاندارانی مانند یوزپلنگ، آهو، قوچ و میش، کفتار انواع گربه وحشی و غیره، پرندگان شامل هوبره، باقرقره، کبک، تیهو، بلدرچین و انواع عقاب‌ها و همچنین خزندگان شامل بزچه، افعی شاخ‌دار، لاک پشت و انواع مارمولک و غیره است.

بلندترین نقطه از سطح دریا قله خواجه با ارتفاع ۱۳۱۲ متر واقع در جنوب غربی کویر و پست‌ترین آن حوالی کال شور واقع در شمال غرب منطقه حدود ۹۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد حداقل دما در زمستان ۱۰- درجه و حداکثر آن در تابستان ۴۵ درجه و میزان متوسط بارندگی حدود ۲۰۰ میلی‌متر سالیانه است.

پتانسیل‌های کویر میان‌دشت جاجرم

کویر با توجه به نزدیکی کویر میان‌دشت به شهر سنخواست (۷۷ کیلومتر) و نزدیکی به خطوط انتقال نیرو و آب در صورت سرمایه‌گذاری و استقرار امکانات زیربنایی برای گردشگران می‌تواند به یک قطب گردشگری در کشور تبدیل شود خصوصاً این که در

وارد رودخانه چناران شده سرانجام به صورت شعبه‌ای از ترک به خزر می‌ریزد.

بر دامنه این کوه بنای قدیمی زیارتگاه «امامزاده ابراهیم» پابرجاست که برای مردم منطقه از تقدس خاصی برخوردار بوده و عده زیادی همه‌ساله به زیارت آن می‌شتابند.

رویین؛ برترین روستای پلکانی ایران

روستای پلکانی رویین اسفراین از جمله برترین روستاهای پلکانی ایران و از توریستی‌ترین مناطق کشور و خراسان شمالی محسوب می‌شود، روستایی به لحاظ اکوتوریسم ارزشمند که در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

روستای رویین اسفراین با دارا بودن قدمتی بیش از ۵۰۰ سال و تپه‌های زیبای باستانی، با سکونتگاهی بسیار زیبا، به سبب داشتن باغات سیب به روستای شکوفه‌های سیب نیز شهرت دارد.

این روستای پلکانی در ۲۶ کیلومتری شمال شهر اسفراین و ۵۲ کیلومتری جنوب شرقی شهر بجنورد و با فاصله هفت کیلومتری از جاده اسفراین به بجنورد، در ارتفاع یک هزار و ۶۷۰ متری از سطح دریا و در منتهی‌الیه دره رودخانه‌های رویین در رشته‌کوه‌های آلاداغ قرار گرفته است.

این روستا از جمله روستاهای سرسبز و خوش آب‌وهوای شهرستان اسفراین محسوب می‌شود که در سمت جنوبی کوه‌های آلاداغ و در یکی از دره‌های مصفای آن واقع شده و کوچه‌های بیچ‌دریچ و بافت سنتی و پلکانی خانه‌ها در کنار باغات زیبای سیب که اندک‌اندک در این زمان از سال به گل نشسته‌اند،

داریم که با افتتاح این خانه‌ها، اسکان مسافران گردشگری روستایی تسهیل می‌شود.

وی تصریح می‌کند: توسعه توریسم متکی بر بوم، علاوه بر اینکه ظرفیت پذیرش مسافر در بحث اسکان را افزایش می‌دهد، نقش بسزایی در افزایش درآمد و اشتغال‌زایی افراد ساکن در روستا دارد.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی می‌افزاید: برای خانه‌هایی که می‌توانند پذیرای مسافران باشند به شرط داشتن استانداردهایی از قبیل استحکام بنا و غیره از سوی این دستگاه، مجوز بوم گردی صادر می‌شود.

سویدانلویی می‌گوید: تسهیلاتی نیز به منظور کمک به توسعه بوم گردی برای صاحبان این خانه‌ها در نظر گرفته شده که اعطای وام با بهره ۴ درصد تا سقف ۱۰۰ میلیون تومان از محل صندوق توسعه کارآفرینی امید از آن جمله است.

وی با اشاره به اینکه ۲۴ روستای هدف گردشگری و ۹ روستای نمونه گردشگری در خراسان شمالی وجود دارد، اظهار می‌کند: با توجه به پتانسیل‌های بالایی که روستاهای استان برای جذب گردشگر دارند، در صدور مجوز بوم گردی به خانه‌های روستایی در این زمینه محدودیتی در نظر نگرفته‌ایم.

وی با تأکید بر اینکه گردشگری روستایی در خراسان شمالی حرف اول را می‌زند، می‌افزاید: در بحث گردشگری اولویت به روستاها و معرفی جاذبه‌های طبیعی و گردشگری آن‌ها به توریست و مسافران اختصاص دارد.

دامنه های کوه های زاگرس در استان کرمانشاه مملو از آثار مجدد و عظمت تمدن ایرانی است که بسیاری از ایرانی ها نه تنها آن ها را ندیده اند بلکه حتی از وجودشان نیز بی اطلاع هستند. استان کرمانشاه به عنوان یکی از دیرینه ترین مراکز تمدن کهن پارسی بسیاری از آثار شکوه و عظمت فرهنگ ایران را در گوشه گوشه خود جای داده است تا دامنه های زاگرس در استان کرمانشاه، دفتر سنگی هزار برگی از جاذبه های تاریخی لقب بگیرند. کرمانشاه با دارا بودن بیش از ۴ هزار اثر تاریخی و گردشگری می تواند یکی از مقاصد مناسب سفر در روزهای نواز سال جدید باشد.

یکی از مهمترین بخش های هدف گردشگری در استان کرمانشاه آثار، سنگ برجسته ها و کتیبه های به جای مانده از پیش از اسلام است که یکی از آنها به ثبت جهانی رسیده که یکی در آستانه ثبت جهانی و مابقی از آثار ثبت شده ملی هستند.

دکان داوود

دکان داوود گور دخمه ای تاریخی است که در سه کیلومتری جنوب شرقی سرپل ذهاب در ابتدای جاده انزل و در فاصله حدود ۱۰۰ متری از جاده اصلی کرمانشاه به سرپل ذهاب واقع شده و در میان اهالی محل به کل داوود (کل داو) و دکان داوود شهرت یافته است.

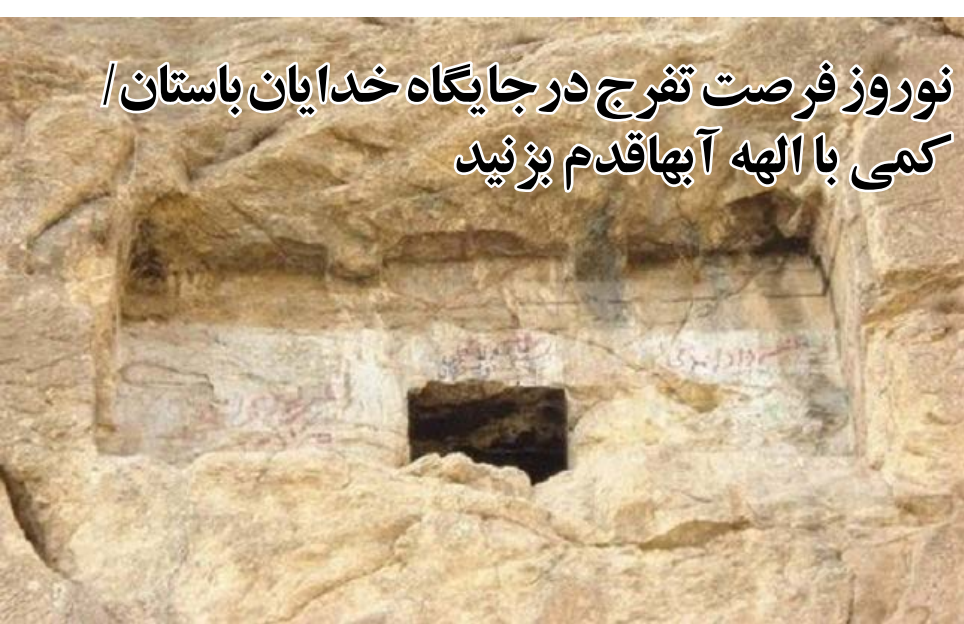
این مقبره دارای ایوانی در جلو است که طول آن از مقابل ۹/۶۰ متر و در قسمت عقب ۷/۳۲ متر است. عرض آن ۱/۹۵ متر و ارتفاع آن نیز ۲/۶۰ متر است. اطراف ایوان به وسیله قاب هایی تزئین شده است. در دو طرف ورودی مقبره بقایای دو ستون دیده می شود که بدنه ستون ها به مرور زمان از بین رفته و تنها پایه ها و سرستون ها باقی مانده است. پایه ستون ها مربع شکل هستند. در دیوار عقبی این ایوان ورودی به عرض ۱ متر و ارتفاع ۱/۵ متر وجود دارد که به اتاقی به طول ۲/۸۳ متر، عرض ۲/۳۱ متر و ارتفاع ۲/۱۸ متر منتهی می شود. همچنین در نیمه سمت چپ کف اتاق، قبری بیضی شکل به عمق ۷۰ سانتی متر کنده شده است. سقف این اتاق دارای تاقی هلالی است ولی سقف ایوان جلو اتاق، مسطح است. در فاصله ۸ متری زیر این گوردخمه، قباب مستطیل شکلی بر روی یک قابی قدیمی تر تراشیده شده است. در داخل قباب جدید شخصیتی به حالت تمام قد با صورتی نیم رخ حجاری شده است. این شخص لباس بلند پرتن و کلاه لبه داری بر سر گذاشته که قسمت پشت گردن و گوش های او را پوشانده است. همچنین در یک دست او برسمی دیده می شود و دست دیگر را به حالت نیایش به طرف بالا نگه داشته است.

تصور می شد که این گوردخمه و نقش برجسته حجاری شده در زیر آن متعلق به دوره ماد باشد و دکان داوود مقبره ایشتویوگو باشد برخی نیز این ادعا را رد کرده و عنوان میکنند احتمالاً مربوط به دوره هخامنشی است.

گوردخمه صحنه

یکی دیگر از آثار و نشانه های قدمت تاریخی استان کرمانشاه در کوه های دربند صحنه قرار دارد. جایی که به روایتی قبر شیرین و فرهاد همان اسطوره های

نوروز فرصت تفرج در جایگاه خدایان باستان / کمی با الهه آبها قدم بزنید

دوره هخامنشی است.

در نمای بالا ورودی آرامگاه، تصویر خورشید بال داری حجاری شده است. در این گوردخمه بعد از ایوان ستون دار، ورودی دخمه قرار دارد که به اتاقی به ابعاد ۳×۲/۲۰ متر و ارتفاع ۲/۵۴ متر منتهی می شود. در هر یک از اضلاع شرقی و غربی این اتاق، سکوی ایجاد شده است. بر روی هر یک از این سکوها، قبری به طول ۶۲/۱ متر و عرض ۸۲ سانتیمتر کنده شده است. در میان دو سکو، مدخل مستطیل شکلی وجود دارد که به اتاق زیرین مرتبط می شود. در داخل این اتاق، قبری در داخل سنگ کنده شده است. در کنار این قبر نیز سکویی دیده می شود. در دیوار شمالی این اتاق، دو طاقچه کوچک جهت قرار دادن نذورات و هدایا کنده شده است. با توجه به شکل پایه ستون، نوع تراش و سقف اتاق زیرین به نظر می رسد که این گوردخمه نیز متعلق به دوره افراهمنشی باشد. به فاصله یک صد متری از گوردخمه بزرگ، گوردخمه دیگری وجود دارد که جهت آن به طرف شرق است. با توجه به این که نوع تراش این گوردخمه شبیه گوردخمه بزرگتر است، بنابراین می توان گفت که این دو دخمه هم زمان ساخته شده اند.

گوردخمه اسحاق وند

این گوردخمه ها در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی شهر

عشق ایران زمین در آنجا قرار دارد. گوردخمه صحنه یا گوردخمه دربند در بدنه کوه شوق علی واقع در شمال شهر صحنه و سمت راست رود دربند حجاری شده است. این گوردخمه ها در بین اهالی محل به قبر کیکوس، فرهاد تراش و گور شیرین و فرهاد معروف است. در طول مسیر رسیدن به گوردخمه صحنه، که برخی آن را یکی از نادرترین گوردخمه های دوطبقه مادها میدانند، درختان میوه و درختان جنگلی وجود دارد که پوشش زیبایی را به این منطقه بخشیده اند.

در ارتفاعی که بیش از پنجاه متر از سطح رودخانه فاصله دارد، محلی به طول چهارده و نیم و ارتفاع یازده متر تراشیده اند و در آن دخمه بزرگتر را ساخته اند که در گاه آن رو به جنوب است. در جلوی گوردخمه، فضای ایوان ماندنی ایجاد کرده اند.

در جلوی این ایوان، صفه ای در صخره تراشیده اند. در دو طرف ایوان دو ستون سنگی وجود داشته که تنها پایه و بخشی از ساقه آن بر جای مانده است. این دو ستون بر اثر شلیک گلوله توپ توسط روس ها به منظور گشودن در ورودی از بین رفته است همچنین این کار موجب از بین رفتن حکاکی های سر در دخمه شده است. بر اساس بخش های باقی مانده، پایه ستون ها به شکل زنگوله برگشته است. بدند این پایه ستون ها دارای شیرهایی شبیه به پایه ستون های

جایگاه خدایان معروف و مشهور بوده است. محدوده ای به طول ۵ و عرض ۳ کیلومتر که بیش از ۲۸ اثر تاریخی جهانی و ملی را در قلب خود نگاه داری می کند.

مهمترین اثر از میان این آثار کتیبه داریوش است که تخمین قدمت آن به اولین سال امپراتوری او بازمی گردد. کتیبه ای به خط میخی و البته آثاری از پوشش، فرهنگ و نوع زیست مردمان و سربازان دوران هخامنشی که به راحتی از دل این نقش و نگارها قابل تشخیص هستند.

اولین انیمیشن سنگی دنیا در دل شهر کرمانشاه

کوه طاق بستان یکی از دوست داشتنی ترین آثار تاریخی ایران را در قلب خود جای داده است. جایی که مملو از احساسات نوستالژیک برای مردمان این دیار است. محوطه تاریخی طاق بستان کنار چشمه ای در شمال شرقی حاشیه شهر کرمانشاه واقع شده است. سنگ نگاره های اردشیر دوم و ایوان های کوچک و بزرگ طاق بستان آثاری به جای مانده از دوران ساسانی هستند.

مهمترین اثر در طاق بستان، ایوان بزرگ است که از نظر معماری اطلاعات بیشتری را در اختیار ما قرار می دهد. این ایوان به شکل فضای مستطیلی است. دیوار انتهایی ایوان به دو بخش تقسیم شده است.

بخش بالایی صحنه تاج ستانی شاه ساسانی را نشان می دهد و در بخش پایینی نیز سوار کاری نقش شده است.

در صحنه تاج ستانی، پادشاه ساسانی با صورتی سه ربعی و بدنی تمام رخ بر روی سکویی ایستاده است. دست چپ را بر روی قبضه شمشیر گذاشته و دست راست را به طرف اهورا مزدا دراز کرده است.

متأسفانه به مرور زمان جزئیات سیمای شاه، آسیب دیده است ولی با توجه به آنچه که باقیمانده صورت او فریه، گونه ها گوشه تالو، چشم ها درشت و ابروها برجسته است.

ریش او به وسیله خطوط موجدار عمودی نشان داده شده است. موهای سر او مجعد و به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته است.

در سمت چپ شاه، پیکره آناهیتا، با صورت و بدنی تمام رخ نقش شده که بر روی سکویی ایستاده است. در دست چپ او سبوی آب و در دست راستش حلقه روبان داری دیده می شود که به طرف شاه دراز کرده است. او دارای صورتی گرد و چانه ای کوتاه است، بخشی از موهای سر او به صورت گیسوی بافته در دو طرف صورت آویخته و بخش دیگری از آن به صورت انبوه بر روی شانه ها آویخته است.

در بخش پایینی دیوار انتهایی ایوان، نقش مرد سواره ای حجاری شده که حریفی پیش روی ندارد. این سوار با صورتی سه ربعی و بدنی تمام رخ سوار بر اسب قوی هیكلی است. این شخص کلاه خودی بر سر دارد که تمام صورت و گردن او را می پوشاند، به طوری که فقط چشمان او مشخص است.

بسیاری از تاریخ دانان و نیز جغرافیاشناسان، نقش این اسب سوار را «خسرو پرویز» معرفی کرده اند که سوار بر اسب معروفش شبدیز است.

معبد «آناهیتا»؛ معبد الهه آبها

آناهیتا نام معبدی بر گرفته از نام الهه آبها است که دومین بنای سنگی ایرانیان پس از تخت جمشید است و بر سر راه همدان به کرمانشاه در شهر کنگاور

است که گوردخمه وسطی قبر گئومات مخ است. اگر چه عده ای دیگر نیز این گوردخمه را متعلق به دوره هخامنشی می دانند ولی در انتساب آن را به گئومات مخ بی پایه و اساس می دانند. در پژوهش های اخیر نیز این گوردخمه ها را به دوره سلوکی نسبت داده اند که در زمان اشکانیان نقش آشدان و پیکره شخصیتی که هر دو دست هایش را بلند کرده و از پشت شیء را گرفته حجاری شده است.

بیستون یک اثر جهانی در دامنه کوهی که نماد عشق است

کوه بیستون در ادبیات پارسی نماد استوار عشق است، جایی که فرهاد، اسطوره عشق ایران زمین در گوشه گوشه آن با قلمی از تیشه و دفتری از سنگ نقش و نگار عاشقانه حک کرده است.

بیستون یا همان بهستون، نام امروزی یک صخره برافراشته در شمال یک راه باستانی پر رفت و آمد بر سر راه عبور کاروانها و نظامیان از بابل و بغداد به سوی کوههای زاگرس و اکباتان بوده، است.

در ۲۵ کیلومتری شهر کرمانشاه این اثر تاریخی ارزشمند قرار دارد که در گذشته به نام بغستان یا

هرسین، در شمال شرقی روستای «ده نو» قرار گرفته است.

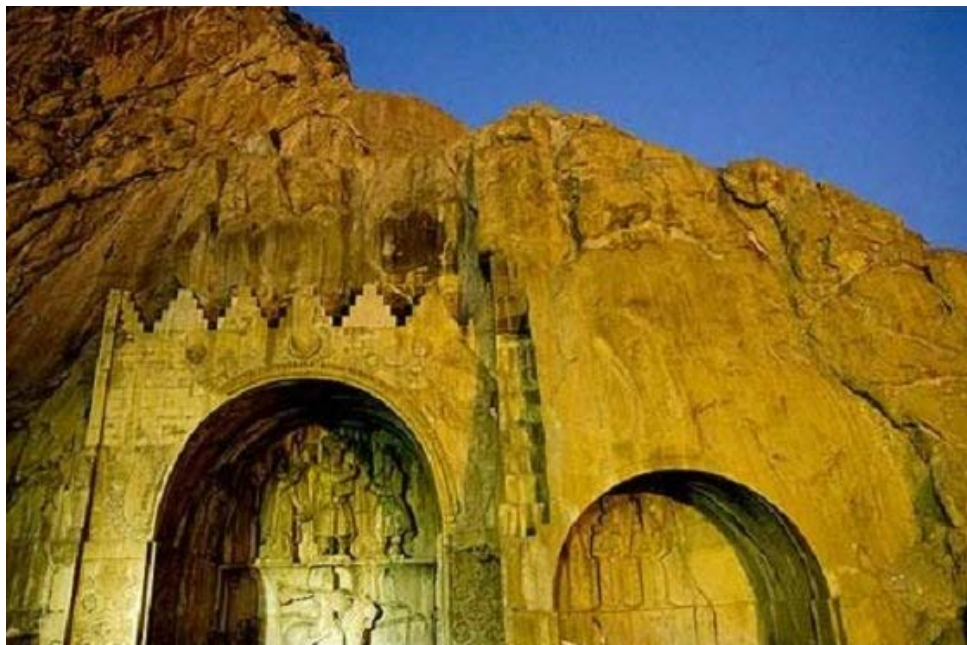
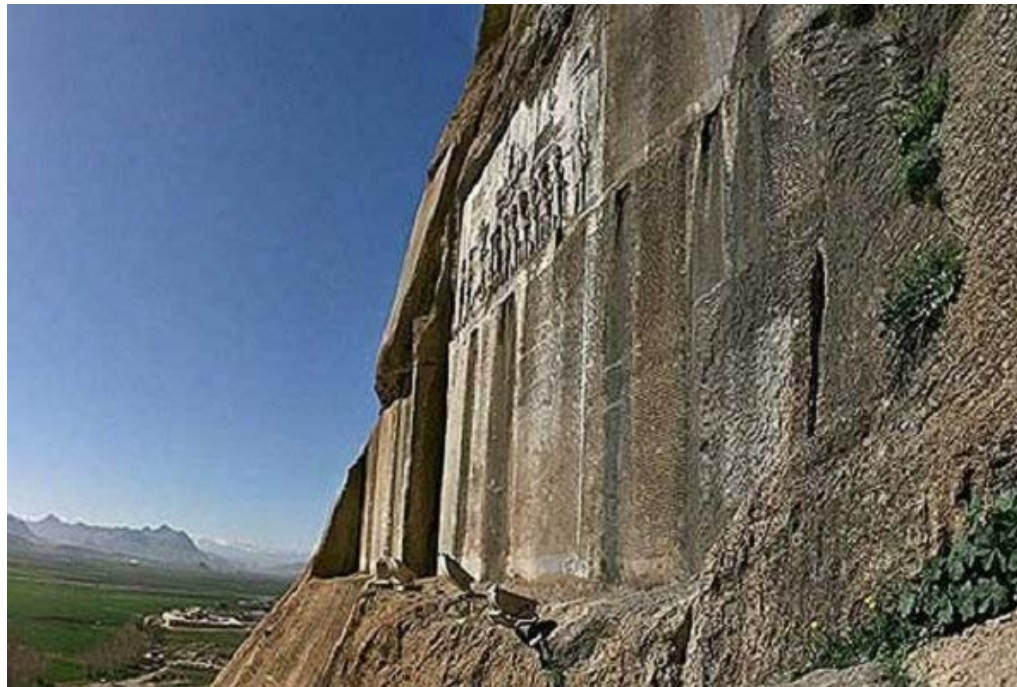
نام این گوردخمه ها برگرفته از روستایی به نام «سحاق وند» است که در شمال این گوردخمه ها قرار گرفته است. در میان اهالی محل گوردخمه های مورد بحث به فرهاد تاش معروف اند.

این مجموعه شامل سه گوردخمه است که گوردخمه سمت راست بالاتر از دو گوردخمه دیگر قرار گرفته است.

در بخش فوقانی گوردخمه وسطی تصویر مردی به حالت تمام قد و با چهره ای نیم رخ حجاری شده است. این شخصیت لباس چین دار بلندی پوشیده است. وی دست های خود را به حالت نیایش در جلو صورت قرار داده اس. در مقابل او مشعلی قرار دارد. پس از آن نیز آشدانی مشاهده می شود. در پشت این آشدان، شخصیتی حجاری شده که دست هایش را بلند کرده و از پشت شیء را گرفته است.

زمانی این گوردخمه ها را به دوره ماد نسبت می دادند ولی امروزه در مورد زمان ساخت آنها اختلاف نظرهایی وجود دارد.

هرتسفلد آنها را به دوره هخامنشی نسبت داده و معتقد

قرار گرفته است. معبد آناهیتا بر روی تپه ای طبیعی با ارتفاع ۳۲ متر ساخته شده است. نقشه بنای کنگاور چهار ضلعی است که هر ضلع آن به شکل صفا ای به قطر ۱۸ متر است. معبد آناهیتا متعلق به آناهیتا، الهه پاک و محلی برای نیایش آب بوده که یکی از چهار عنصر مقدس و مورد احترام ایرانیان باستان است. آناهیتا ایزد بانوی آب های روان، زیبایی، فراوانی و برکت در دوران پیش از اسلام بوده است.

محققین این بنا را کاخی ناتمام برای خسرو پرویز معرفی کرده اند. عده ای نیز زمان ساخت آن را به اواخر سده سوم و آغاز سده دوم قبل از میلاد و عده دیگر آن را به سده اول قبل از میلاد نسبت داده اند. مصالح عمده این دیوار را سنگ غیر حجاری شده و ضخیمی تشکیل می دهد که با استفاده از ملاط گچ، روی هم تثبیت شده اند. آخرین بخش از معماری بنای کنگاور را بقایای معماری فراز تپه تشکیل می دهد، این بخش شامل دیوارهای به قطر ۶ متر است که محدوده ای در حدود یک هزار و ۲۰۰ متر مربع را شامل می شود که در جهت شرقی غربی ساخته شده است.

به طور کلی در معبد آناهیتا ستون بندی بنا به صورت ردیفی و متوازی در چهار جنب محدوده خارجی بناست. در فضای میانی، صحن باز و بسیار

به علت تغییر مسیر، این راه و بنای تاق گرا اکنون در شیب های پائین جاده آسفالتی قرار گرفته است. از نظر معماری، بنای تاق گرا، فضای ایوان ماندنی است که تماما از سنگ ساخته شده است.

از لحاظ ساختاری، این بنا به وسیله بلوک های سنگی ساخته شده است که به صورت مکعب مستطیل تراشیده شده اند. مصالح داخلی دیوارها نیز از لاشه سنگ و ملاط گچ است.

در مورد زمان ساخت این بنا اختلاف نظرهایی وجود دارد بعضی آن را به دوره اشکانیان و برخی آن را به دوره ساسانی نسبت می دهند.

اما از مدارک باستانشناسی به دست آمده این چنین بر می آید که این بنا در اواخر دوره ساسانی و احتمالاً زمان حکومت خسرو دوم (۶۲۸-۵۹۰م) ساخته شده است.

اگرچه تاکنون کارکرد واقعی این بنا مشخص نشده، اما برای آن کارکردهای متفاوتی از جمله «یادگار احداث راه کاروانرو»، «توقف گاه موكب شاهی»، «اریکه سلطنتی»، «پاسگاه مرزی» و «بنای یادبودی از پیروزی» ذکر کرده اند.

برای دیدن این اثر، حدود ۲۰۰ متر بعد از ایست بازرسی معروف «پاتاق» وارد جاده فرعی در سمت چپ جاده اصلی شده و پس از طی مسافتی حدود ۵۰۰ متر می توان به محل مورد نظر رسید. در صورتی که ماشین نداشتید، کمی بعد از ایست بازرسی، نزدیک جاده ریجاب پیاده شوید و با احتیاط از سمت چپ جاده پایین بروید.

همه این آثار و ابنیه باستانی گوشه ای از آثار مجد و عظمت ایران زمین است که شاید هنوز بسیاری از هموطنان ایرانی نه تنها آنها را ندیده اند بلکه شاید از وجود آنها نیز بی اطلاع باشند.

اختصاص دارد که به جز چند سر ستون شکسته و تعدادی حجاری های پراکنده در کنار کوره های آهک پزی که چند سال قبل از آن تعطیل شده بود چیز دیگری مشهود نیست.

با آغاز فعالیت های هیأت کاوش معبد آناهیتا در سال ۱۳۴۷ و پس از خرید و تخریب منازل مسکونی بالای تپه و اطراف آن نقشه و موقعیت مکانی این بنای تاریخی تهیه شد.

سنگ نوشته «آنوبانی»

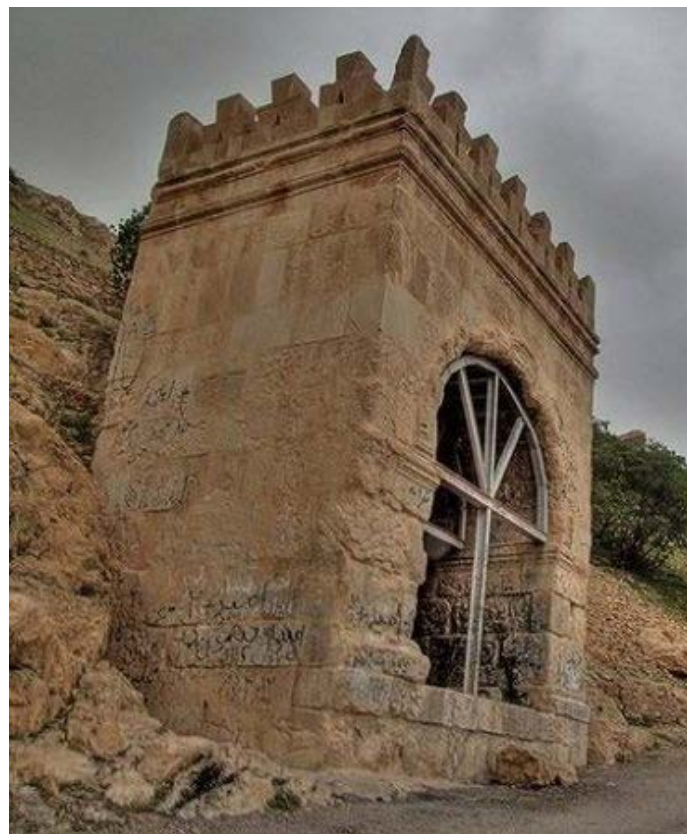
شاید برای هیچکس باور کردنی نباشد که زمان نگاشتن این سنگ نوشته به بیش از ۴ هزار و ۸۰۰ سال پیش باز می گردد. یعنی کتیبه ای قدیمی تر از بیستون اما مهجور در کنار مدرسه ای در شهرستان سرپل ذهاب.

نقش برجسته آنوبانیی اثری به جا مانده از «آنوبانیی» پادشاه حکومت زاگرس نشین «لولوبی ها» است.

این اثر باستانی در ۱۲۰ کیلومتری کرمانشاه و در شهرستان سرپل ذهاب و بر فراز صخره ای معروف به «هیان کل» قرار دارد.

با توجه به شباهت بسیار بین نقش برجسته آنوبانیی و کتیبه بیستون، می توان مقدمات آن را برای ثبت در فهرست آثار جهانی به عنوان الحاقیه بیستون آماده کرد.

این نقش برجسته یکی از قدیمی ترین نقش برجسته های کشور است که حداقل دو هزار سال از کتیبه داریوش قدیمی تر است.

«تاق گرا» بنایی در کنار جاده اسلام آباد به سرپل ذهاب

بنای «تاق گرا» یا «طاق شیرین» در گردنه «پاتاق» در مسیر کرمانشاه به سرپل ذهاب و در ۱۵ کیلومتری این شهرستان در کنار راه باستانی سنگفرشی بنا شده که فلات ایران را به بین النهرین ارتباط می داده است.

بزرگ بر فراز سکویی محصور بین ستون ها و فضای کوچک مستطیل شکلی در راستای شرقی - غربی قرار دارد که آن هم با مجموعه ای از ردیف های ستون های کوتاه سنگی محصور می شده و به اعتقاد بسیاری از باستان شناسان فضای اصلی معبد بوده است.

پس از بررسی های اولیه مشخص شد که از مجموع تپه، تقریباً حدود ۵۳ هزار متر مربع به بنای تاریخی

موزه‌ای از جنس وقف

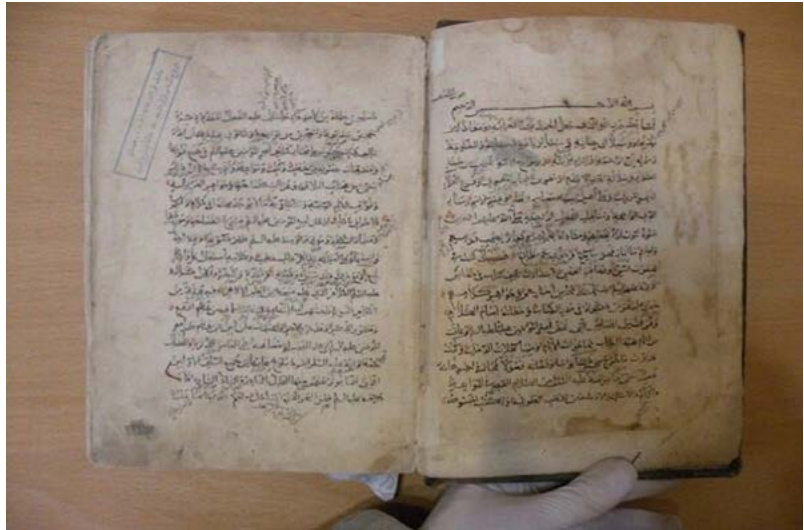
یک هزار اثر ناشناخته در همدان معرفی می‌شود

موزه وقف همدان پرداختن به یکی از این حفره‌های مطالعاتی است.

خسرو محمدی بابیان اینکه موزه وقف همدان در پی آن است که طی یک فرآیند علمی و عملی، بخشی از ابعاد ناشناخته دینی مذهبی را به واسطه نمایش آثار وقف، نذر و نیکوکاری به جامعه و بازدیدکنندگان نشان دهد، گفت: مجموعه آثار موزه وقف همدان دربرگیرنده آثار باستانی و هنری است که تاکنون ناشناخته مانده‌اند.

وی با تأکید بر اینکه یکی از پربرترین دوره‌های تاریخ ایران، دوران اسلامی است و در این دوران هنر سنگ تراشی، فلزکاری، کتاب‌آرایی، سفال‌گری و خطاطی رشد کرد و این عناصر و روش‌های تولید آثار موجب شکل‌گیری هنری شد که پژوهش‌گران از آن به هنر اسلامی یاد می‌کنند، گفت: امروزه پژوهش‌گران بسیاری در سراسر جهان به مطالعه هنر اسلامی علاقه‌مندند و موزه وقف همدان به دلیل تسلسل تاریخی آثارش به‌ویژه در دوره اسلامی دارای

توانمندی‌های قابل‌توجهی در این زمینه است. محمدی بابیان اینکه با مطالعه آثار موزه وقف همدان و گسترش آن در آینده می‌توان بسیاری از ناگفته‌های هنر و تاریخ دوران اسلامی در همدان و ایران را بازگو کرد، گفت: فرهنگ یک وجه ناپیدا و غیر ملموس از تمدن بشر است اما نمادها و نشانه‌هایی دارد که در هر جامعه متفاوت است و بسیاری از گردشگران کنجکاو بداند که شهر یا کشوری که از آن بازدید می‌کنند چه فرهنگی دارد و بر همین اساس موزه وقف همدان در پی آن است که برخی از نمادها و نشانه‌های فرهنگ دینی، مذهبی و نیکوکاری مردم استان را به

حال با توجه به دیربندی و جایگاه هنر ایرانی در جهان و هم‌چنین تأثیر آن در وجوه گوناگون فرهنگ باید گفت هنر ایرانی در وقف نیز تأثیرگذار بوده و این تأثیر با ظهور وقف به‌عنوان یکی از سنت‌های فرهنگی، دوسویه بوده و موجب شکل‌گیری آثار فراوانی شده است.

آثار وقف طی سال‌ها در استان همدان در مکان‌های گوناگونی نگهداری شده‌اند و از آنجاکه هر کدام به‌عنوان یکی از مواد فرهنگی بازمانده از سنت‌های گذشتگان ایفای نقش می‌کنند باید در نگهداری از آن کوشا بود. بر همین اساس موزه وقف همدان باهدف جمع‌آوری و ساماندهی آثار پراکنده که در معرض آسیب و نابودی و سرقت هستند و نیز مطالعه و در دسترس قرار دادن آثار برای انجام امور پژوهشی و آشنایی جامعه با آثار فرهنگی و مادی وقف و ترویج فرهنگ نیکوکاری یک سالی است که راه‌اندازی شده است.

کارشناس وقف استان همدان بابیان اینکه همدان به‌عنوان پایتخت تاریخی ایران دارای جایگاه مهمی در روند دگرگونی‌های فرهنگی و شهرسازی است، گفت: وجود آثار فراوان باستانی و فرهنگی مؤید این گفتار است اما باوجود این اهمیت هنوز برخی وجوه فرهنگی و باستانی این شهر مهم ناشناخته مانده‌اند که راهبرد اصلی

موزه وقف استان همدان با بیش از یک هزار قطعه اثر بی‌نظیر مربوط به دوران مختلف که تاکنون ناشناخته بوده برای میزبانی از مسافران نوروزی مهیا شده تا گردشگران را با تاریخ این دیار آشنا کند. وجود بقاع متبرکه و موقوفات گوناگون و معتبر در استان همدان موجب شده تا همدان یکی از مراکز مهم تولید آثار هنری مذهبی باشد. کهن‌ترین وقف نامه موجود در اداره کل اوقاف و امور خیریه استان همدان در سال ۹۸۳ هـ ق (دوران صفوی / شاه طهماسب یکم) نوشته شده و مربوط به موقوفه «علوی» است.

پس از وقف نامه اشاره شده وقف نامه «آقا میر منتها رضوی» به تاریخ ۱۱۱۸ هـ ق (دوران صفوی / شاه سلیمان یکم) است که مربوط به روستای «هجدره» یا «هجده دره» (حیدره) است. بر اساس اسناد موجود وقف در استان و شهر همدان از جایگاه ویژه‌ای در میان خواص و عوام برخوردار بوده و اگر بررسی کنیم دیده می‌شود که بزرگ‌ترین موقوفه استان همدان از دید گستردگی و وسعت موقوفه درمانی «بهاالملک» متعلق به علی‌رضا قراقرلو و مربوط به سال ۱۳۳۲ خورشیدی است.

درمان رایگان اهالی ۳۲ روستای استان همدان

نیت بهالملك بر درمان رایگان اهالی ۳۲ روستای استان همدان است و کتابخانه بهالملك با حدود یک قرن پیشینه کهن‌ترین کتابخانه وقفی در غرب کشور است.

پس از موقوفه بهالملك می‌توان به موقوفه «سیف‌الدوله» در شهرستان ملایر و موقوفه «امیرنظام» در شهرستان کبودآهنگ اشاره کرد که هر کدام جز موقوفات مهم استان همدان هستند.

قدیمی‌ترین شخصی که در اسناد موجود از وی با عنوان مدیر اوقاف همدان نام‌برده شده «میرزا محمود خان پرور» است که سال ۱۲۹۱ خورشیدی و در دوران قاجار این مسئولیت را بر عهده داشته است.

قندیل میناکاری شده مربوط به آرام‌گاه شاهزاده حسین (ع) - پیشینه: حدود ۴۰۰ سال

نسخه خطی تحفة العراقرین خاقانی به خط محمد صلاح دین امیر حسن المثنینی مربوط به موقوفه بزرگ بهالملك شهر همدان پیشینه: ۴۱۱ سال

امکانات شهری برای گردشگران و بازدیدکنندگان، وجود اشیاء کم‌نظیر در ایران و جهان که به مجموعه پربراری ویژه‌ای بخشیده است را از نقاط قوت این موزه برشمرد.

وی بابیان اینکه بالغ بر ۴ میلیارد ریال برای ساخت موزه وقف همدان هزینه شده است، گفت: آستان مقدس امامزاده عبدالله(ع) تقریباً در مرکز شهر همدان قرار دارد و جایگاه این مکان به شکلی است که از هر سو به آن دسترسی وجود دارد.

نزدیکی موزه وقف به کانون‌های گردشگر پذیر

حجت‌الاسلام کاروند اضافه کرد: نزدیکی به کانون‌های گردشگر پذیر مانند پیاده راه‌های بوعلی و اکباتان، بازار همدان، گنبد علویان و آرامگاه باباطاهر از دیگر ویژگی‌های این مکان مقدس است.

اما در بازدید از موزه وقف همدان آنچه توجه را به خود جلب می‌کند راهرویی از فرش‌ها و قالی‌های اوقافی است که بارنگ‌های زیبا و چشم‌نواز خودنمایی می‌کنند.

بررسی که می‌کنیم متوجه می‌شویم زیارتگاه‌ها و بقاع همواره محل مراجعه توده‌های گوناگون شهری و روستایی برای برآورده شدن حاجت‌ها و تزکیه نفس بوده و از گذشته‌های دور تا به امروز برخی از زائرین پیش و پس از برآورده شدن حاجتشان اقدام به اهدا و وقف برخی اشیاء به بقاع و زیارتگاه‌ها می‌کرده‌اند. سنت اهدا اشیاء به زیارتگاه‌ها دارای پیشینه طولانی است و در برخی موارد آثار کم مانند و بی‌مانندی در میان آن‌ها دیده می‌شود که از جمله مهم‌ترین و بیشترین اشیاء نذری و وقفی، قالی‌ها و قالیچه‌های دست‌بافت است.

با توجه به پیشینه کهن قالی‌بافی در ایران و تنوع بافت، رنگ و نقشه در این آثار، برخی از بهترین نمونه‌ها را می‌توان در بقاع یافت که در موزه وقف همدان نیز برخی قالیچه‌ها و گلیم‌های نفیس بقاع شهر همدان ارائه شده و برخی از آن‌ها دارای کتیبه وقفی به همراه

یک بده بستان فیزیکی، همواره ویرتین‌های روزآمدی را به مخاطب ارائه می‌کند.

حجت‌الاسلام محمد کاروند بابیان اینکه موزه وقف همدان در سه دفتر موزه شامل ۲۰ مترمربع، بخش مخزن ۳۰ مترمربع و تالار نمایش ۱۵۰ مترمربع و در مجموع به مساحت ۲۰۰ مترمربع است، گفت: موزه وقف همدان طبقه زیرین بقعه متبرک امامزاده عبدالله(ع) همدان واقع در میدان امامزاده عبدالله(ع) و در مرکز شهر همدان قرار دارد و موقعیت موزه به شکلی است که در مسیرهای گردشگری شهری قرار دارد و دسترسی آن برای بازدیدکنندگان و گردشگران آسان است.

وی بابیان اینکه بقاع متبرک جزء املاک زیر نظر

نمایش همگانی بگذارد.

وی بابیان اینکه گردشگران با بازدید از موزه وقف همدان می‌توانند طیفی از آثار و اشیاء گران‌بها و کم‌بها را ببینند، گفت: برخی شهرهای کشور دارای موزه وقف هستند و در این موزه‌ها برخی آثار وقفی و نذری گردآوری شده اما موزه همدان تنها موزه‌ای است که علاوه بر گردآوری و نمایش در مورد آثار آن نیز پیش‌تر مقالاتی چاپ شده است.

وی تأکید کرد: آثار موزه وقف همدان در یکره‌های علمی و قدم‌به‌قدم گردآوری و ساماندهی شده و بر روی تک‌تک آثار آن پژوهش و تحقیق صورت گرفته است.

محمدی بابیان اینکه برنامه کلان محتوای موزه وقف

همدان مبتنی بر بازشناسی و معرفی فرهنگ نیکوکاری و مذهبی مردمان استان با استناد بر مواد فرهنگی بازمانده از گذشته است، گفت: این محور کلی بر مدارک باستان‌شناسی، فرهنگی و صنایع‌دستی تکیه دارد و مخاطب را به‌دقت در زوایای فرهنگ و خرده‌فرهنگ‌های محلی فرامی‌خواند.

مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان همدان نیز در توضیح موزه وقف همدان بابیان اینکه یکی از دستورات مقام معظم رهبری، تبدیل آستان امامزادگان(ع) و بقاع متبرک به قطب فرهنگی و مذهبی است، گفت: در همین راستا اداره کل اوقاف و امور خیریه استان همدان با گسترش ساختمان آرامگاه امامزاده عبدالله(ع) در

سالیان اخیر و برگزاری پویش‌های فرهنگی از جمله برگزاری کلاس‌های حفظ قرآن در آن مکان درصدد تحقق این شعار بوده است و بر همین اساس مکانی مناسب و مجهز در طبقه زیرین آن آستان مقدس برای برپایی موزه اوقاف همدان در نظر گرفته شده است.

حجت‌الاسلام محمد کاروند بابیان اینکه فضای موزه وقف همدان در دو بخش کلی مخزن و تالار نمایش بناشده و به این دو بخش در آینده اجزایی اضافه خواهد شد که شامل کارگاه مرمت، کلاس‌های آموزشی و آمفی‌تئاتر برای سخنرانی‌ها پیرامون وقف پژوهی است، گفت: پیوندهای میان فضاهای پیشنهادی به‌گونه‌ای است که دو بخش اصلی (مخزن و تالار) در

تاریخ و نام واقف هستند. آنچه در این گزارش و در راستای معرفی موزه وقف همدان انجام شد تنها گوشه‌ای از ده‌ها اثر وقفی به یادگار مانده از گذشته است که تاریخ فرهنگی و مذهبی همدان را برای گردشگران به نمایش گذاشته و انتظار می‌رود ایام تعطیلات پیش رو همدان میزبان گردشگران باشد.

به‌اشاره به اینکه موزه وقف همدان دارای ساختمانی به‌روز و مجهز است و همه امکانات موردنیاز یک موزه اعم از آب، برق، گاز، دوربین مداربسته، سیستم ایمنی آتش‌سوزی را دارا است، گفت: برتری موزه وقف همدان به چند مؤلفه اصلی بستگی دارد. وی مکان مرکزی و دسترسی آسان در هر زمان، بازدید و حضور هر روزه مردم شهر و گردشگران، وجود

موزه وقف همدان دارای ساختمانی به‌روز و مجهز است

مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان همدان

سفر به سرزمین ناشناخته ها

دریا تا مریخ رادر ۱۰۰ کیلومتر طی کنید

ظرفیت‌های همه جانبه گردشگری سیستان و بلوچستان، شامل جاذبه‌های دیدنی طبیعی، تاریخی، مذهبی و فرهنگی چندسالی است که به واسطه رسانه‌های نوظهور بسیار بیشتر شناسایی شده است، اما با این وجود قطعاً همچنان ظرفیت‌های گردشگری ناشناخته و منحصر به فرد فراوانی همچنان در این استان ناشناخته مانده است که نیاز به مدت‌ها قلم فرسایی دارد.

سیستان و بلوچستان چند سالی است که به واسطه امنیت پایدار و نیز وجود جاذبه‌های طبیعی و تاریخی فراوان میزبان میهمانان نرورزی از سراسر کشور است این استان حدود ۱۱.۵ درصد کل وسعت ایران اسلامی را به خود اختصاص داده است و به «هندوستان کوچک» نیز معروف است.

در این استان علاوه بر طبیعت متنوع به واسطه وجود دو قومیت اصیل سیستانی و بلوچ با آئین‌های متفاوت و زیبایی هم روبه رو می‌شوید که به واسطه فرهنگ غنی هر کدام دارای دارای جاذبیت‌های فراوانی است. از تنوع فوق العاده آب و هوایی سیستان و بلوچستان که بگذریم کاشت و تولید انواع محصولات کشاورزی گرمسیری، نیمه گرمسیری و سردسیری چون موز، انبه، پاپایا، مرکبات، سیب، آلو، انار، زردآلو و انگور و غیره از دیگر توانمندی‌ها هندوستان کوچک ایران است.

علاوه بر اینها سیستان و بلوچستان به دلیل تاریخ کهن خود جاذبه‌های تاریخی متعددی دارد که از معروفترین آنها می‌توان به شهر سوخته در شمال و قلعه ناصری در جنوب این استان اشاره کرد.

اما از همه این مسائل که بگذریم این گزارش فقط راجع به یک جاده حدوداً ۱۰۰ کیلومتری از این استان زیبا است و آن هم جاده ساحلی چابهار تا بندر گوآتر است، شهرستان چابهار با وجود آب و هوای معتدل در چهار فصل سال یکی از کانون‌های مهم گردشگری به خصوص در فصل زمستان و ایام نوروز است.

البته بندر چابهار به دلیل قرار گرفتن در کنار اقیانوس هند و دریای عمان و ورزش بادهای موسمی (مونسون) در فصل تابستان به خصوص ماه‌های مرداد و شهریور هم آب و هوایی مناسب دارد.

از سوی دیگر چابهار به عنوان تنها بندر اقیانوسی کشور با صدها مکان گردشگری و تفریحی و امکان

استفاده از ورزش‌های آبی و ساحلی یکی از بکرترین مناطق ساحلی کشور محسوب می‌شود.

مراجعه به پلاژ ساحلی «تیس» در محدود روستای «تیس» چابهار، اسکله صیادی هفت تیر، پارک‌ها و فضای سبز ساحلی دریای کوچک و ماهیگیری در اسکله قطعاً می‌تواند اوقات خوشی را برای گردشگران و بازدیدکنندگان به همراه داشته باشد اما جذابیت‌های چابهار به اینجا ختم نمی‌شود، در قسمت جنوبی این شهر ساحلی صخره‌ای به نام «دریا بزرگ» قرار دارد که روزانه صدها گردشگر از آن بازدید می‌کنند.

این ساحل با وجود صخره‌های بزرگ در تابستان به دلیل وزش بادهای موسمی به یکی از جذابترین مکان‌های گردشگری چابهار تبدیل می‌شود زیرا در این فصل ارتفاع موج در کنار صخره‌ها به ۴ متر نیز می‌رسد.

اما موضوع گزارش ما تازه شروع می‌شود زیرا بعد از دیدن ساحل زیبای «دریا بزرگ» مسیر ۱۰۰ کیلومتری را در زیباترین ساحل دنیا تجربه خواهید کرد.

جاده ساحلی «چابهار - گوآتر» شگفت‌انگیزترین جاده ایران

مسیر جاده ساحلی‌ای که از چابهار تا بندر گوآتر ادامه دارد، حدود ۱۰۰ کیلومتر است. این جاده ساحلی یکی از خاطره‌انگیزترین جاده‌های دنیاست زیرا در طول مسیر با ساحل‌های صخره‌ای با ارتفاع بیش از ۱۰۰ متر، سواحل ماسه‌ای، تالاب صورتی، درخت انجیر معابد، کوه‌های مریخی و... روبه رو می‌شوید.

روستای «رمین» یکی از اولین جاذبه‌های گردشگری جاده ساحلی «چابهار - گوآتر» است. اگر اهل شنا و ساختن مجسمه‌های ماسه‌ای و شنی هستید پیشنهاد می‌کنیم حتماً توقفی در ساحل ماسه‌ای رمین داشته باشید. این روستا یکی از روستاهای بزرگ چابهار واقع در دهستان «کمبل سلیمان» بخش مرکزی این شهرستان است.

روستای «رمین» در ۷ کیلومتری بندر چابهار از نزدیک ترین روستاهای صیادی به این شهر است که از سمت شرق از طریق جاده ساحلی بنادر صیادی بریس، پسابندر و خلیج گوآتر را به شهر منتهی می‌سازد.

روستای رمین از شمال به کوه‌های روستای تیس کویال، از غرب به چابهار و از جنوب به دریای عمان محدود می‌شود. خور قدیم، نوار ساحلی «کلات رود» که از یک طرف به دریا و از طرف دیگر با صخره‌های بسیار و ماسه‌های طلایی به تالاب لیبار منتهی می‌شود، که این مورد تنها بخشی از جاذبه‌های طبیعی این روستا به شمار می‌آیند.

بندر ماهیگیری رمین یکی از مهم‌ترین بنادر ماهیگیری سواحل مکران است که در آن صیادان زیادی مشغول تخلیه صید از لنج‌های فراساحلی خود هستند، دیدن صیادانی که از درباروی دو یا سه‌ماهه خود برگشتند و در حال تخلیه لنج‌های فراساحل خود با ظرفیت ۵۰ تا ۷۰ تن ماهی هستند به همراه شنا، دویدن و ساختن مجسمه‌های ماسه‌ای در ساحل ماسه‌ای رمین قطعاً خالی از لطف نیست.

تالاب لیبار، تالابی که رنگ دریا در آن صورتی است

پس از عبور از روستای «رمین» در سمت راست جاده ساحلی «چابهار - گوآتر» به یک دریاچه صورتی برخورد می‌کنید که یکی از جاذبه‌های منحصربه‌فرد طبیعی کرانه دریای عمان است، که فقط ۴ نمونه مشابه از آن در جهان وجود دارد.

تالاب «لیبار» یکی از جاذبه‌های اعجاب‌انگیزی که در امتداد جاده ساحلی «چابهار - گوآتر» به چشم می‌خورد، در این تالاب رنگ آبی، آب در ماه‌هایی از سال صورتی است چراکه وفور مواد آلی و معدنی به همراه جریان‌های دریایی حاصل از طوفان‌های مونسون موجب افزایش بیش‌ازحد پلانکتون‌های گیاهی می‌شود و همین فعل‌وانفعالات رنگ آب را تغییر می‌دهد.

این پدیده منحصربه‌فرد در ماه‌های بهمن، اسفند، فروردین، شهریور و مهر دیده می‌شود و اگر کمی اهل گشت‌وگذار و ماجراجویی باشید می‌توانید پرنده‌گانی چون فلامینگو، کشیم، حواصیل سفید و خاکستری را هم در این تالاب شگفت‌انگیز مشاهده کنید.

به مریخ بروید

سپس در ادامه این جاده دوباره چشم مان به سواحل زیبای دریای عمان می‌افتد و کم کم در میانه‌های جاده به کوه‌های مریخی می‌رسیم، حالا در جاده‌ای

گرفته‌است و در نزدیکی پسابندر جزیره‌ای به نام مرجان واقع شده که از زیستگاه‌های شاه‌میگو است. البته اگر تمایل به دیدن بازی دلفین‌ها دارید و جنگل‌های زیبا حرا رو می‌خواهید ببینید حتماً به «گواتر» در فاصله ۱۰ کیلومتری پسابندر سفر کنید گواتر طبیعت دست نخورده‌ای دارد و کاملاً سنتی بجا مانده است قایق سواری و شنا در سواحل ماسه‌ای «گواتر» طعم سفرتان را دو چندان می‌کند.

در خلیج گواتر علاوه بر جنگل‌های زیرآب رفته حرا، لاک‌پشت سبز، سارگپه و عقاب و دلفین به چشم می‌خورد البته مهم‌ترین جانوری که در منطقه به چشم می‌خورد بزرگ‌ترین خزنده ایران «گاندو» یا تمساح کمیاب پوزه‌کوتاه ایرانی است. اگر قصد طبیعت گردی دارید حتماً به منطقه زیبای «دشتیاری» سفر کنید، دشتیاری منطقه‌ای وسیع در شرق شهر چابهار است که در حاشیه دو رود بزرگ سیستان و بلوچستان (رودخانه سرباز و

هستید که از یک سو کوه‌های مریخی با رنگ رویایی خود شما را احاطه کرده‌اند و در سوی دیگر منظره خیال انگیز ساحل و دریا و ماسه‌های سرخ با درختچه‌های بیابانی به چشم تان می‌خورد.

کوه‌های مریخی مناظری از کوه‌های فضایی را برای انسان تداعی می‌کنند، جنس رسوبی آنها و همچنین فرسایش خاص کوه‌ها موجب ایجاد شباهت و تراش‌های زیبایی در آنها شده است که گویی نقاشی ماهر آنها را به تصویر کشیده است.

کوه‌های مریخی رنگی میان طوسی و سفید دارند و با تغییر نور در روز، رنگ‌های متفاوتی به خود می‌گیرند. قدمت این کوه‌ها به ۴ تا ۵ میلیون سال قبل باز می‌گردد و رشته کوهی را تشکیل می‌دهند که ده‌ها کیلومتر به سمت شرق امتداد دارد.

جالب‌ترین نکته این کوه‌ها، سختی و مقاومت آن هاست به گونه‌ای که برای بالا رفتن از آنها باید تجربه صخره نوردی داشته باشید؛ ارتفاع کوه‌های مریخی در نقاط مختلف متفاوت است به گونه‌ای که در برخی نقاط به ۵ متر و در مناطق دیگر تا ۱۰۰ متر می‌رسد؛ همچنین

انواع فسیل‌های حیوانات دریایی در این کوه‌ها قابل مشاهده است که نشان از زیرآب بودن این منطقه در سال‌های دور دارد.

بعد از گذر از کوه‌های مریخی به بندر زیبای «بریس» می‌رسیم، این بندر ارتفاعات صخره‌ای منحصر به فردی را دارد که در پایین این ارتفاعات یک اسکله صیادی با ده‌ها قایق و لنج صیادی به چشم می‌خورد این بندر از فراز صخره‌ها شبیه شبه جزیره‌ای است که نگاه هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کند.

بندر «بریس» بندری با قدمتی ۲۰۰ ساله است که صیادی در آن حرف اول و آخر را می‌زند و ماهی‌گیرها

تورهایشان را در کنار بندر پهن می‌کنند و دسترنج‌شان را از آن جدا و توی سبدها می‌اندازند.

از مهم‌ترین قابلیت‌های خدادادی بریس، مناظر بدیع و اسکله منحصر به فرد آن است که می‌تواند نقش بسزایی در جذب گردشگران داشته باشد. با فاصله نچندان دور به بندر زیبای «پسابندر» می‌رسیم که آخرین نقطه سرزمینی کشور است.

«پسابندر» یکی از روستاها و بندرهای شهرستان چابهار است که در کناره خلیج «گواتر» و در محدوده‌ای نزدیک به مرز پاکستان قرار دارد، شهر «جیوانی» پاکستان روبروی پسابندر و در آن سوی مرز قرار

کاجو) واقع شده است و تنها زیست گاه تمساح پوزه کوتاه ایرانی است.

جدای از همه این مسائل همزیستی مسالمت آمیز شیعه و سنی در سیستان و بلوچستان و مهربانی و محبت و میهمان نوازی آنان از نکات بسیار جالبی است که نظر بسیاری از گردشگران را طی این سال‌ها به خود جلب کرده است و از نظر طبیعی نیز اگر به این استان که بیش از ۱۱ درصد از مساحت کشور عزیزمان را به خدا اختصاص داده سفر کنید تنها در طول یک جاده ۱۰۰ کیلومتری می‌توانید شاهد این همه زیبایی و شگفتی طبیعی باشید.

هوای حیات بخش کردستان در بهار / رنگین کمان دشت و موسیقی رود را در یاب

فصل بهار استان کردستان با آب‌وهوای فوق‌العاده و دشت‌های سرسبز و خوش‌رنگ بهترین فرصت برای دیدن جاذبه‌های تاریخی و طبیعی این استان در غرب کشور ایران به شمار می‌رود. چهار فصل کردستان دارای زیبایی‌های منحصر به فردی است ولی بهار در کردستان رنگ و بوی دیگری دارد و به همین دلیل معمولاً در این فصل استان به فرش مخملی سبزی تبدیل می‌شود که چشم هر بیننده‌ای را به سوی خود می‌کشاند.

بهار در کردستان زیبایی‌هایش دوچندان می‌شود، دشت‌های سرسبز بار دیگر چشم‌نوازی می‌کنند، رودها و چشمه‌ها خروشان می‌شوند، کوه‌های سر به فلک کشیده رخت بهاری می‌پوشند و خلاصه این استان به دریایی از زیبایی‌های منحصر به فرد تبدیل می‌شود.

کردستان در زمینه وجود آثار تاریخی و باستانی یکی از استان‌های سرآمد و برتر کشور است ولی در کنار این مهم ظرفیت اصلی‌تر استان مربوط به جاذبه‌های طبیعی و آب‌وهوای معتدل کوهستانی است، ویژگی منحصر به فردی که این روزها کمتر در سایر مناطق کشور می‌شود آن را مشاهده کرد و دید.

شهرستان‌های مختلف استان کردستان دارای دو ویژگی منحصر به فرد هستند، در بخش شرقی استان کردستان دشت‌های وسیعی وجود دارد که این روزها رخت سبز بر تن کرده و خودنمایی می‌کنند و در بخش غربی این استان نیز در میان کوه‌های بلند و سر به فلک کشیده جنگل‌های وسیعی وجود دارد که چشم هر بیننده‌ای را به سوی خود جلب می‌کنند.

یکی دیگر از ویژگی‌های اصلی مناطق غربی استان کردستان که البته در فصل بهار خودنمایی بیشتری دارند، مربوط به رودخانه‌های خروشان است که با آب شدن برف کوه‌های بلند بار دیگر راه می‌افتند و به بهترین شکل ممکن موسیقی زیبای طبیعت را به گوش انسان‌ها می‌رسانند.

در شرق استان کردستان دشت‌های وسیعی در شهرستان‌های قروه، دهگلان و دیواندره وجود دارد که خود به تنهایی تابلویی از زیبایی‌های طبیعت در این استان را به نمایش گذاشته‌اند.

گفتن این جمله در خصوص دشت «سارال» در دیواندره کافی است که هم‌اکنون بالغ‌بر صدها گونه گیاه دارویی در این مناطق یافت می‌شود که تا چند صباحی دیگر این گیاهان خوراکی و دارویی به غذای اصلی مردم این دیار تبدیل می‌شود.

مگر می‌شود از استان کردستان سخن به میان آورد و از زیبایی‌های طبیعت آن گفت ولی در کوه آرابا در پانه، آبیدر در سنندج، دریاچه زریوار در مریوان، پراک سراب در قروه، روستای پالنگان در کامیاران، اواران تخت در سروآباد، کرفتو در دیواندره و زیویه در شهرستان سنقر حرفی به میان نیاورد، این‌ها تنها بخش اندکی از جاذبه‌های تاریخی و طبیعی استان کردستان به شمار می‌روند که هر کدام از آن‌ها کافی است تا جمعیت زیادی راهی این دیار شده و به تماشایشان بنشینند.

پارک جنگلی آبیدر

یکی از زیباترین کوه‌های کردستان، «آبیدر» شهر سنندج است، جایی که یک شهر را در دامان خود قرار داده و به یکی از جاذبه‌های منحصر به فرد طبیعی در استان کردستان تبدیل شده است. این پارک در ضلع غربی شهر سنندج در دامنه کوه آبیدر قرار دارد. آبیدر در فرهنگ منطقه جایگاه خاصی دارد و به دلیل پر آب بودن چشمه‌سارها، قنات‌ها و وجود باغ‌های متعدد مانند امانیه، امیریه و ... چنین نامیده می‌شود.

از زمانی که شهر سنندج بنیان نهاده شد، آب چشمه‌های آبیدر به شهر منتقل می‌شد. هنوز هم قنات عمارت خسروآباد، آصف، وکیل، مشیر و تعدادی از بناها، به نوعی از این کوه سرچشمه می‌گیرد. در سال‌های اخیر در این کوه پارکی احداث و سکونندی در آن انجام شده است. نقش برجسته‌ای هم در آن ساخته شده که قابل توجه است. این منطقه از مکان‌های زیبای شهر سنندج است.

منطقه اورامان

یکی از مناطق زیبای استان کردستان، منطقه اورامان است که در شرق مریوان قرار دارد و دارای کوهستان‌های زیبا با پوشش جنگلی است. رودخانه بزرگ سیروان از این منطقه و دره اورامان عبور می‌کند و به رودخانه دیاله در عراق می‌پیوندد. وجود روستاهای تاریخی با آداب و رسوم خاص و همچنین با حفظ اصالت ویژه مناطق کردنشین از جمله ویژگی‌های منحصر به فرد منطقه اورامان در استان کردستان است که این روزها و در فصل بهار آب‌وهوای مطبوع و دلپذیر آن موجب جلب نظر هر بیننده‌ای می‌شود.

دریاچه زریوار

این دریاچه در سه کیلومتری شمال باختری مریوان و در ارتفاع ۱۲۸۵ متری از سطح دریا قرار دارد و از زیباترین میراث‌های طبیعی استان کردستان به شمار می‌آید. آب این دریاچه از چشمه‌های جوشان و رودخانه‌هایی که به آن می‌ریزد، تأمین می‌شود. حجم آب دریاچه از ۲۲.۵ میلیون مترمکعب تا ۴۷ میلیون مترمکعب در طول سال متغیر است. طول دریاچه شش کیلومتر و عرض آن ۱۷۰۰ تا ۳۰۰۰ متر است. مساحت آن حدود ۷۲۰ هکتار است.

چشمه‌سارهای فراوان و دامنه‌های سرسبز و زیبا است.

چشمه باباگرگر

در روستای باباگرگر در ۱۸ کیلومتری شمال شرقی شهرستان قروه، چشمه‌ای جوشان همیشه می‌خروشد که به آن «دنگز» می‌گویند. آب این چشمه در استخری عمیق و مدور به محیط ۲۰۰ متر جمع می‌شود. این چشمه پر آب دارای آبی است که رنگ آن مایل به سرخ است و در بعضی مواقع به رنگ زرد مایل به لیمویی درمی‌آید.

آب این چشمه به علت وجود املاح معدنی به‌ویژه گوگرد، رنگین است. ظاهراً این آب برای امراض سوداوی و پوستی مناسب است و در درمان سوءهاضمه و دیگر بیماری‌های دستگاه گوارش و نیز راشیتیسم و درمان تورم مؤثر می‌افتد. این چشمه و امامزاده باباگرگر در کنار

آن، از مکان‌های طبیعی و تاریخی استان محسوب می‌شوند.

سراب وینسار

یکی از چشمه‌های قدیمی شهرستان قروه، چشمه سراب است که با آب بسیار گوارا و عالی در داخل روستای وینسار از دل زمین بیرون می‌آید. در حقیقت روستای وینسار پیرامون این چشمه شکل گرفته است. این چشمه سال‌های سال است که تأمین‌کننده آب روستا، هم برای شرب و هم کشاورزی است.

اطراف چشمه اصلی سنگ‌چین شده و قدمت سنگ‌چین آن حدود دو تا سه قرن برآورد شده است. تا حدود سی سال پیش مردم روستا در ماه خرداد مراسم شکرگزاری و قربانی برای سراب، برگزار می‌کردند. در این مراسم ضمن قربانی کردن گوسفندان به جشن و شادمانی می‌پرداختند و احترام ویژه‌ای برای این چشمه قائل بودند.

سراب قروه

در بخش جنوبی شهر قروه سرابی طبیعی وجود دارد که یکی از تفرج‌گاه‌های مردم منطقه محسوب می‌شود. این سراب دارای آبی خوب و گواراست. به همین دلیل شهر قروه در کنار آن ایجاد شده است. بخشی از آب کشاورزی و شرب قروه از این محل تأمین می‌شود. زیبایی‌های طبیعی کردستان که البته در فصل بهار خودنمایی بیشتری می‌کنند تنها به این موارد محدود نمی‌شود و حتماً باید چند روزی را در این استان سپری کرد تا به‌خوبی با زیبایی‌های طبیعی و تاریخی این منطقه از ایران اسلامی به‌خوبی آشنا شد.

وجه‌تسمیه زریوار و زریبار که هر دو در منطقه متداول است، به واژه «زری» که در زبان کردی به معنی دریاچه است، بازمی‌گردد. پسوند «وار» و «بار» پسوند تشبیهی، و زریبار یا زریوار به معنی «دریاچه وار» است. درباره این دریاچه افسانه‌های متعددی وجود داد که مشهورترین آن‌ها وجود شهری مدفون در زیر آب‌های دریاچه است.

آبشار بل

در منطقه اورامان و در مرز استان کرمانشاه، روستایی به نام «بل» واقع است. در کنار این روستا، در مسیر جاده‌ای که به کوسه هجیج منتهی می‌شود، آبشاری زیبا وجود دارد که به عقیده کارشناسان دارای آبی عالی برای شرب است. این آب با فشار زیاد و در حجم بسیار از شکاف کوهی بیرون می‌ریزد و عظمت و شکوه طبیعت را جلوه‌گر می‌سازد. این آب در مسیر خود به رودخانه سیروان می‌ریزد.

هرچند که با احداث سد «داریان» بخش زیادی از این چشمه آب و آبشار بل از بین رفته و نابود شد، ولی علیرغم تمامی این نامهربانی‌های صورت گرفته از سوی انسان‌ها، این روزها دارای شکوه خاصی است و دیدنی‌های زیادی برای تماشا دارد.

چهل چشمه

«چهل چشمه» از کوه‌های مرتفع کردستان است. این کوه دارای آبشارها و چشمه‌های بسیار زیبایی است و وجه‌تسمیه آن نیز حکایت از وجود چهل چشمه آب دارد. این کوه در منطقه خورخوره از شهرستان دیواندره قرار دارد و منطقه‌ای سردسیر و برف‌گیر است. در این کوه می‌توان در تمامی سال برف را مشاهده کرد. این کوه یکی از سرچشمه‌های رودخانه جغتو یا همان جغتو و سپیدرود بوده و دارای

حرم رضوی نماد دلدادگی به اهل بیت (ع) / معماری بی نظیر در بهشت هشتم

است، پنجره‌ها و شبکه‌های چهار طرف آن دارای گوی و ماسوره‌هایی بود که با نگین‌های کوچک یاقوت و زمرد تزئین یافته و تعداد آن‌ها به بیش از دوهزار می‌رسد.

بعدها در عصر پادشاهی فتحعلی شاه قاجار به دستور وی ضریح فولادی و ساده به ابعاد (۴×۳) و ارتفاع ۲ متر ساخته و روی ضریح دوم (ضریح نگین‌نشان) نصب شد. این ضریح از پنج ضریح مرقد مطهر امام رضا (ع)، کوچک‌تر است. به همین علت با ضریح دیگری تعویض شد و اکنون در موزه تاریخ مشهد نگهداری می‌شود.

ضریح چهارم به ضریح ملمع «طلا و نقره» و ضریح «شیر و شکر» معروف بود. این ضریح نیز در سال ۱۳۳۸ بر روی ضریح نگین‌نشان یا ضریح دوم نصب شد. طراحی این ضریح توسط مرحوم حافظیان انجام گرفت و حاج محمدتقی فروتن اصفهانی با نظارت استاد حافظیان کار اجرا و قلم‌زنی آن را انجام داد.

با آماده شدن طرح استاد فرشچیان، ساخت ضریح جدید از دوازدهم بهمن سال ۱۳۷۵ تحت نظارت هنری این استاد آغاز و از میان چند نفر از هنرمندان قلم‌زن توفیق کار قلم‌زنی ضریح مطهر، نصیب استاد خدادادزاده اصفهانی شد.

در اطراف ضریح مطهر به نشانه‌ی چهارده معصوم چهارده دهانه به شکل محراب طراحی و اجرا شده است.

دو سوره مبارکه «یس» و «هل اتی» در بالای ضریح مطهر به صورت کتیبه دور تا دور ضریح نوشته شده است. طول کتیبه بالایی یعنی سوره مبارکه «یس» دارای ۱۷/۶۶ و عرض ۱۸ سانتی‌متر و طول کتیبه «هل اتی» ۱۶/۷۶ و عرض آن ۱۴ سانتی‌متر است.

محراب‌های حرم

از دیگر آثار ارزشمند داخل حرم رضوی از جمله به سه محراب باشکوه مربوط به قرن‌های هفتم هجری می‌توان اشاره کرد که بر روی دو محراب، کتیبه‌هایی به خط کوفی و بر سومی، کتیبه‌هایی به خط کوفی و ثلث و به رنگ لاجوردی بر زمینه سفید، مشتمل بر آیات و احادیث نوشته شده است.

هنگام ورود به صحن جامع رضوی، گنبد فیروزه‌ای رنگی چشم هر زیارت‌کننده‌ای

حرم مطهر رضوی مجموعه‌ای فرهنگی و تاریخی است که پس از بیت‌الله الحرام و حرم مطهر پیامبر اکرم (ص) در مدینه به عنوان یکی از مهم‌ترین بناهای مذهبی مسلمانان از آن یاد می‌شود.

بارگاه ملکوتی حضرت ثامن الحجج (ع) از دیرباز برای هنرمندان و معماران بستری عظیم و الهام‌بخش بوده است. بستری که ارادت و عشق را در نمادها، سازه‌ها و نماها به چشم هر عاشق ارادتمندی هدیه می‌کند.

هر زائر و بیننده‌ای که پا به حرم آسمانی امام رضا (ع) می‌گذارد، هنر معماری اسلامی- ایرانی در پیکر سازه‌های حرم رضوی او را شگفت زده می‌کند.

حرم مطهر امام رضا (ع) مجموعه‌ای تقریباً مدور بوده، که گنبد درخشان و طلایی بر فراز آن قرار دارد، تقریباً در مرکز حرم مطهر مضجع امام هشتم (ع) بوده و نخستین بنایی که گرداگرد مرقد مطهر امام رضا (ع) ساخته شد، به دوره‌ی سامانیان و حکومت آن‌ها در خراسان می‌رسد.

در سده ششم هجری شمسی نخستین گنبد حرم امام رضا (ع) از جنس کاشی بر فراز قبه موجود به فرمان سلطان سنجر سلجوقی ساخته شد.

حرم مطهر امام رضا (ع) دارای صحن‌های متعددی از جمله عتیق (انقلاب)، جدید (آزادی)، امام خمینی، جمهوری اسلامی و قدس است که هر یک از صحن‌ها شاهکارهایی از معماران مختلف ایرانی را به نمایش می‌گذارند. رواق‌ها، صحن‌ها، مناره‌ها و دیگر سازه‌هایی که در حرم مطهر رضوی در سال‌های گذشته بنا شده‌اند جلوه‌گامی بی‌نظیر از زیباترین و گیراترین بناها و سازه‌های معنای را از هنر ایرانی- اسلامی به وجود آورده‌اند.

ضریح‌های حرم

می‌توان گفت ضریح اول، ضریح چوبی بوده با تسمه طلا و نقره. این ضریح در زمان شاه طهماسب صفوی یعنی سال ۹۵۷ هجری قمری ساخته شده و بر روی صندوق چوبی مضجع منور نصب می‌شود.

دومین ضریح در سال ۱۱۶۰ به دستور شاهرخ، نوه‌ی نادر ساخته و وقف مرقد مطهر شد.

این ضریح فولادی مرصع بدون سقف که معروف به «ضریح نگین‌نشان»

می‌رود؛ به طوری که برخی آن را پربازدید کننده‌ترین مسجد در ایران می‌دانند.

مسجد جامع گوهرشاد نمونه‌ی کامل و برجسته‌ی هنر ایرانی است. همه‌ی ویژگی‌های معماری سنتی در آن به کار رفته و به ویژه ایوان بزرگ مسجد یعنی ایوان مقصوره به گونه‌ای زینت یافته که افزون بر ایجاد احساس آرامش و نشاط، نمازگزار و نیایش‌گر را در جهانی مرموز و ماورایی به پرواز درآورده، غرق در جذبه‌های عرفانی می‌سازد.

رواق‌هایی برای آرامش دانشمندان شیعه

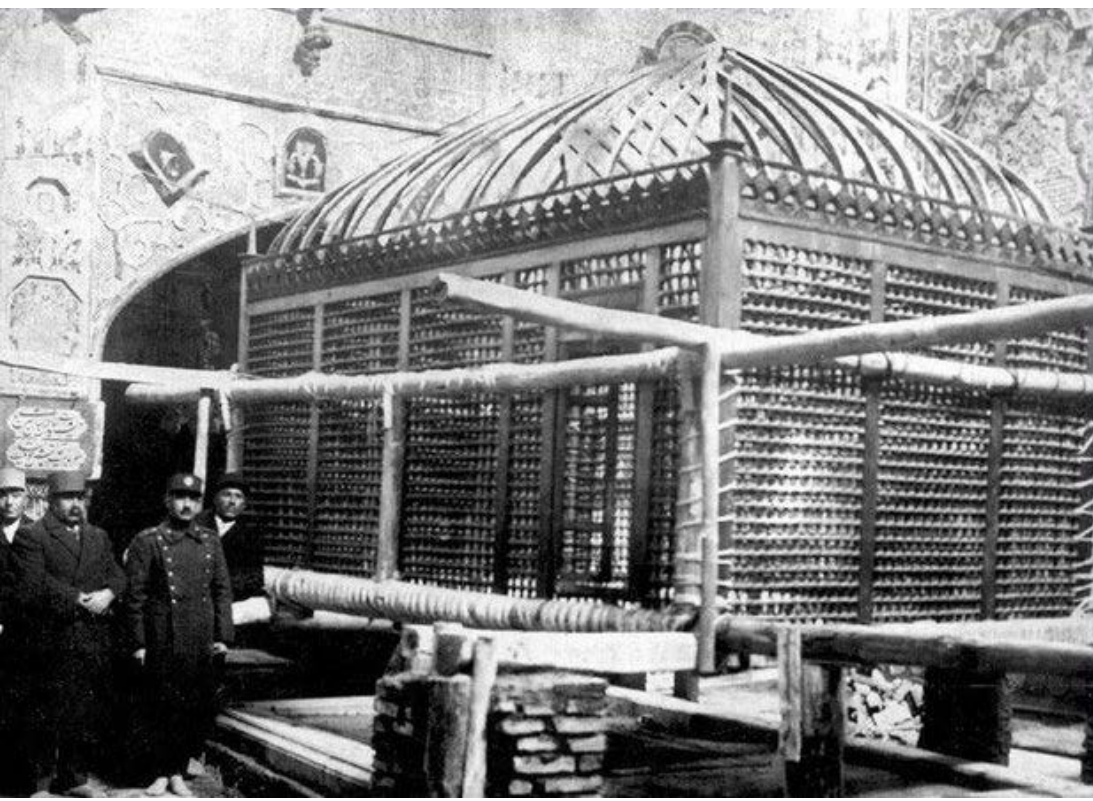
در حرم امام رضا(ع) مرقد ۳ نفر از علما و دانشمندان برجسته‌ی شیعه واقع شده است. آرامگاه شیخ بهایی یکی از این مکان‌های تاریخی در جوار بارگاه ملکوتی حضرت رضا(ع) است.

این آرامگاه در رواقی به همین نام واقع در ضلع شمالی صحن امام خمینی(ره) قرار دارد و متعلق به شیخ بهاءالدین محمد عاملی معروف به شیخ بهایی از دانشمندان بزرگ شیعی معاصر با شاه عباس صفوی است.

بنای رواق شیخ بهایی دارای ۱۰۲ مترمربع مساحت می‌باشد و مدفن این عالم جلیل‌الشان در مرکز رواق قرار دارد و با سنگ نبشته‌ای مشتمل بر شرح حال شیخ بهایی مزین شده است. در شمال شرقی صحن انقلاب و در قسمت تحتانی غرفه‌های متصل به مدرسه میرزا جعفر سابق، آرامگاه دیگری قرار دارد و به وسیله‌ی پلکان و دری از غرفه چهارم در ضلع شمالی با

صحن انقلاب مرتبط است. این آرامگاه متعلق به شیخ المحدثین محمد بن حسن، معروف به شیخ حر عاملی از دانشمندان شیعی و صاحب کتاب مشهور «وسائل الشیعه» است که در ۱۰۳۳ قمری در یکی از روستاهای جبل عامل به دنیا آمد و پس از طی دوران تحصیل به مشهد مهاجرت کرد و ضمن تدریس، مدتی مقام شیخ‌الاسلامی در مشهد را عهده‌دار بود. وی در ۱۱۰۴ قمری وفات یافت و در این مکان مدفون شد. مدفن فرزند بزرگ و دانشمند او در جوار مقبره پدر قرار دارد. آرامگاه شیخ طبرسی نیز در شمال صحن انقلاب و شرق باغ رضوان و در ضلع غربی سردرهای ورودی طبرسی به مجموعه حرم واقع و با گنبدی کاشی‌کاری مزین است.

نام صاحب آرامگاه، ابوعلی فضل بن حسن طبرسی است که از علمای مشهور شیعه و صاحب «تفسیر مجمع البیان و جوامع الجامع» می‌باشد که به قولی در ۴۷۰ قمری در ایران متولد و در ۵۴۸ قمری در سبزوار وفات یافت و در قبرستان قدیمی مشهد (قتلگاه) که بعداً باغ رضوان نامیده شد، مدفون گردید. باغ رضوان در شمال غربی اماکن متبرکه واقع بود و مقبره شیخ طبرسی در سال ۱۳۷۰ ش. در جریان طرح توسعه حرم به محل کنونی انتقال یافته است. وقتی زائر حضرت

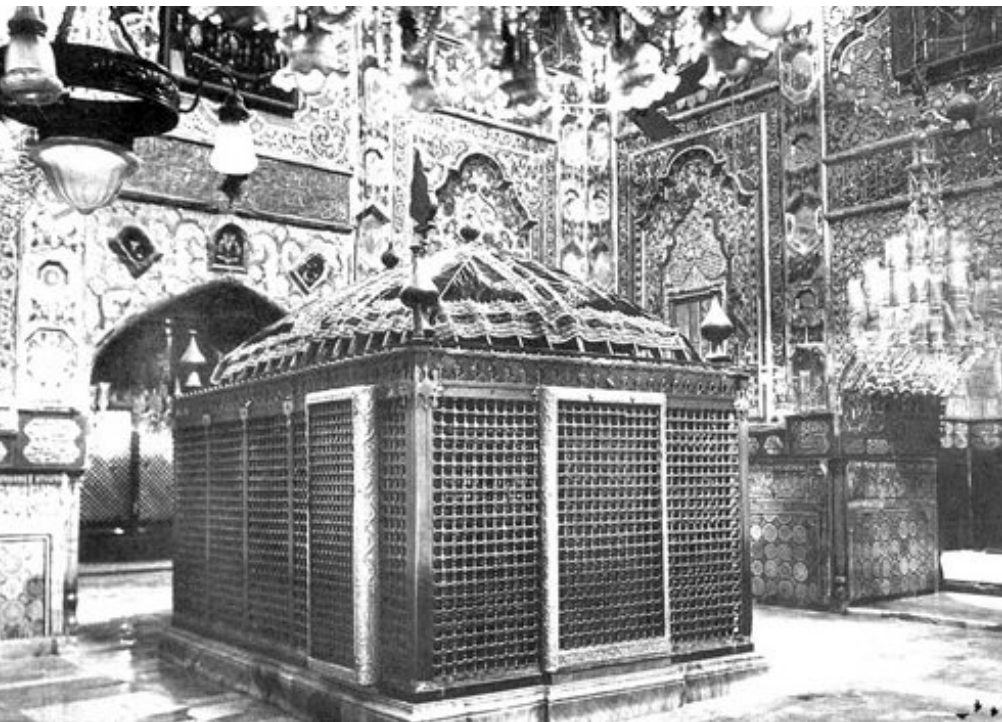

را به خود خیره می‌کند. به صحن قدس حرم مطهر که نزدیک می‌شوی، زیبایی و شکوه معماری مسجد گوهرشاد بیش‌تر نمایان می‌شود.

مسجد گوهرشاد

مسجد گوهر شاد مسجدی کلاسیک و به سبک مساجد چهار ایوانی ساخته شده است. صحن مسجد تقریباً به شکل مربع و در اطراف آن چهار ایوان بزرگ تاریخی و در فواصل ایوان‌ها هفت شبستان وسیع و شش در ورودی و خروجی است. مسجد گوهرشاد در مشهد در جنوب آرامگاه علی بن موسی الرضا(ع) به دستور «گوهرشاد بیگم»، همسر شاهرخ ساخته شد.

به سبب ظرافت و زیبایی کاشی‌کاری و خط و اسلوب معماری مسجد گوهرشاد، این مسجد از شاهکارهای معماری ایرانی در دوره تیموری و به دلیل موقوفات بسیار و مجاورت با آرامگاه حضرت از مهم‌ترین و شلوغ‌ترین مسجدهای ایران به شمار

رضاع) می‌شوی، بدون شک جاذبه‌های تاریخی این مکان مقدس چشم را به خود خیره می‌کند. شکوه معماری همراه با جلال و عظمت حس خوشایندی را به هر مسلمانی منتقل می‌کند.

مدرسه پریزاد

مدرسه پریزاد نیز از دیگر اماکن تاریخی در مجموعه حرم مطهر امام رضاع) قرار دارد و هم‌اکنون از آن به عنوان یک یادگار تاریخی-اسلامی محافظت می‌شود.

این مدرسه که به پریزاد خانم، ندیمه‌ی گوهرشاد منسوب است، به سال ۸۲۳ هجری قمری در نزدیکی مسجد گوهرشاد در دوره‌ی تیموریان ساخته شده است. پریزاد مدرسه‌ای کوچک و ۴ ایوانی مشتمل بر غرفه‌ها و حجره‌هایی می‌باشد و تزئینات آن عبارت است از آجرکاری سردر ایوان‌ها و کاشی‌کاری با نقوش اسلامی بر سردر غرفه‌های همکف مدرسه.

مدرسه نواب

زائرانی که از بست خیابان شیرازی وارد حرم مطهر رضوی می‌شوند، رهگذری چشم به ساختمان تاریخی دوخته‌اند که محل رفت و آمد طلاب و علماست.

این بنا با نام «صالحیه نواب» که مربوط به دوران صفوی است نیز شناخته می‌شود که به همت «بوصالح رضوی» در دوره سلطنت شاه سلیمان صفوی به سال ۱۰۸۶ قمری بنا شده است. مدرسه نواب در خیابان شیرازی مشهد قرار دارد. بنای فوق شامل دو طبقه با ۷۵ حجره می‌باشد که با کاشی‌های السوان مزین گردیده است.

در حرم مطهر امام رضاع) معماری سنتی و تاریخی و استفاده از جدیدترین مدرن‌ترین تکنولوژی‌ها در کمال دقت در کنار یکدیگر قرار گرفته و به لحاظ بصری نیز زیباترین و هنرمندانه‌ترین نماهای ممکن با استفاده از اسماء و صفات الهی و نام مبارک ائمه اطهارع) ساخته شده که احساس آرامش درونی را به زائران منتقل می‌کند.

تصویر ایران

یک ایران است و یک دنیا جاذبه گردشگری، یک کشور و جهانی جذابیت، از تاریخ و طبیعت گرفته تا چهار فصلی که در جای جای این جغرافیا به هم دست تکان می دهند، اینجا بهار و تابستان و پاییز و زمستان را می توان در شمال و جنوب و غرب و شرق به تماشا نشست.

اینجا «ایران زمین» است، از خزر تا خلیج همیشه فارس، ماجرای هامون تا ارومیه، حکایت ارس تا اروند، روایت البرز و زاگرس از دماوند تا دنا و الوند به مهر «هم سفر شوید تا ایران گردی کنیم».

تخت جمشید

زاینده رود اصفهان

طبیعت ماسال گیلان

تالاب چغاقور چهارمحال و بختیاری

خانه طباطبایی ها کاشان

پل شکسته خرم آباد

غار قوری قلعه در کرمانشاه

ژنوپارک «دره قاضی» قشم

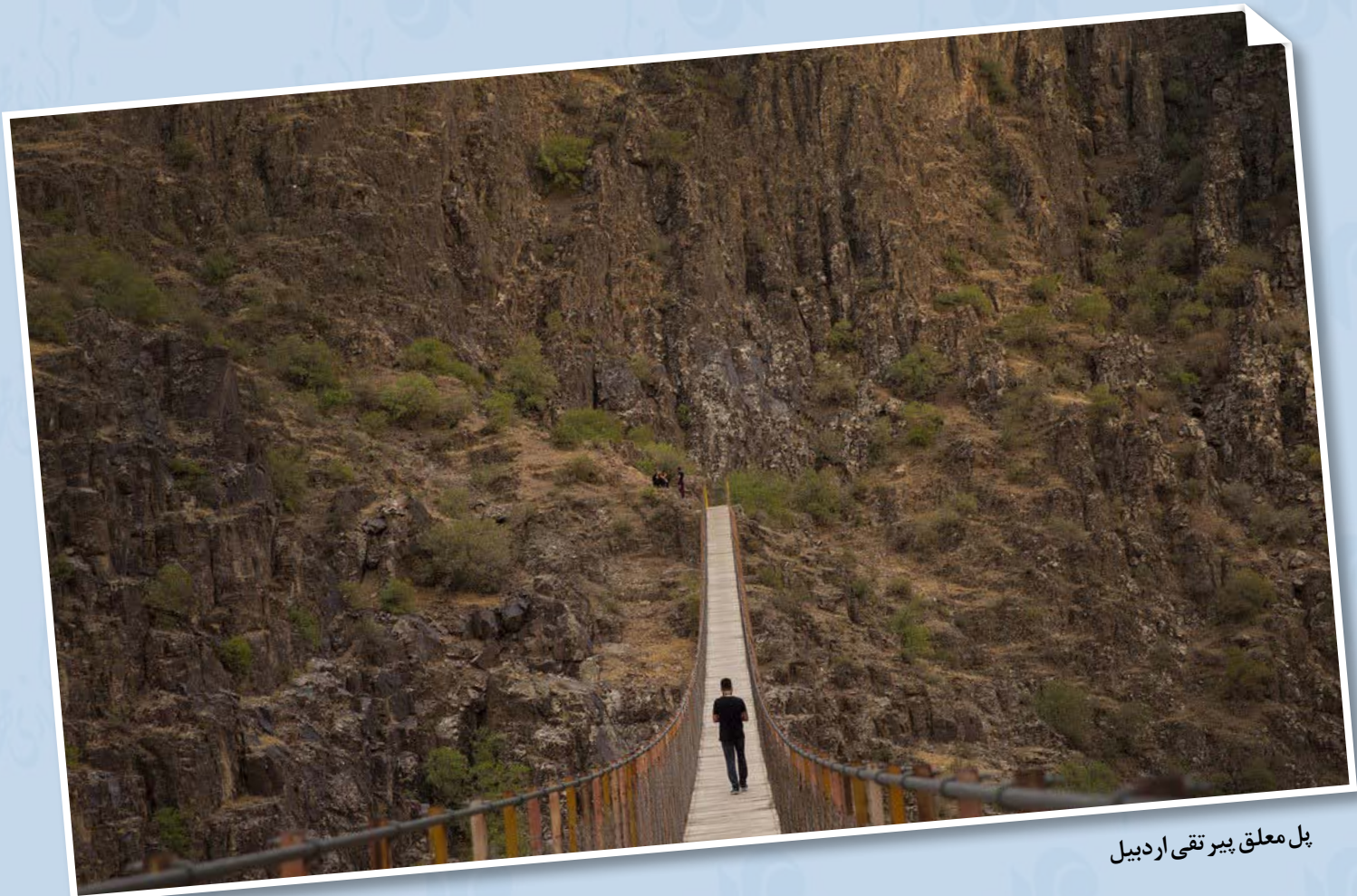
ارگ کریم خان شیراز

کویر مرنجاب اصفهان

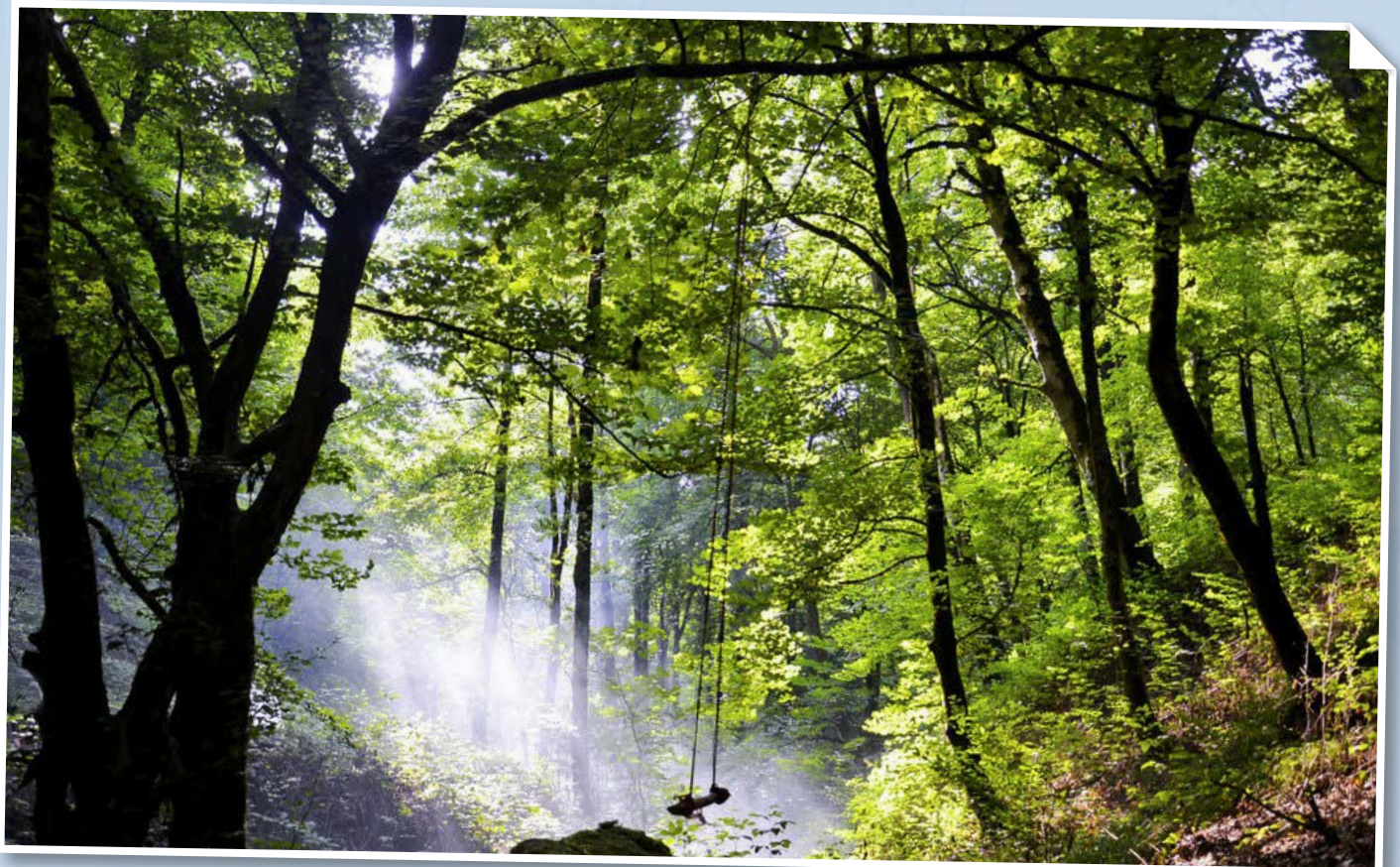

آرامگاه باباطاهر همدان

پل معلق پیر تقی اردبیل

خلیج گرگان

جنگل توسکستان

آبشار لاتون

روستای صخره‌ای کندوان

مسجد جامع یزد

آثار تاریخی بیرجند

پل طبیعت تهران

باغ ارم شیراز

چشمه باداب سورت

سواحل آستارا

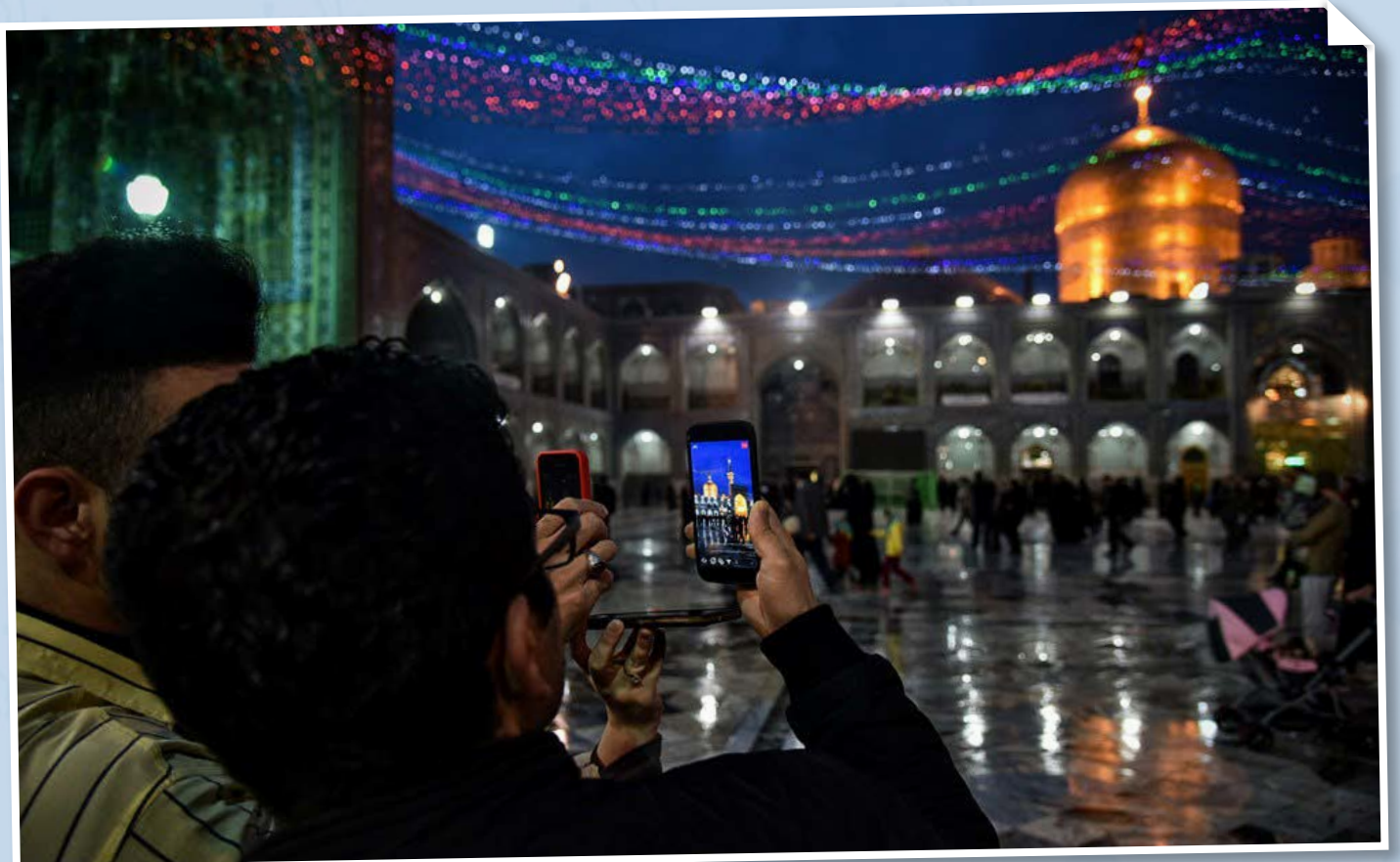

آبشار بیشه

تالاب عینک رشت

سواحل چابهار

حرم امام رضا (ع)